

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Županijski sud u Zagrebu, u Vijeću sastavljenom od suca Željka Horvatovića, predsjednika Vijeća, sudaca Sonje Brešković Balent i Rajke Tomerlin Almer, članova Vijeća, uz sudjelovanje zapisničarke Draženke Mraović, u kaznenom predmetu protiv I optuženog Branimira Glavaša i drugih zbog krivičnog djela iz članka 120. stavak 1. i dr. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj: 31/93, 53/91, 39/92, 91/92, 108/95 i 28/96; dalje u tekstu „OKZRH“), povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu od 30. rujna 2008. godine, broj K-DO-105/06, nakon glavne i javne rasprave održane 4, 5, 6, 12, 13, 14, 24, 25, 26. studenog, 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 30. prosinca 2008, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 26, 27, 28, 29. siječnja, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 24. veljače, 2, 9, 12, 16, 26, 30. ožujka, 6, 7, 8, 9, 16, 20, 22, 23, 27. i 28. travnja 2009. godine u prisutnosti zamjenika Županijskog državnog odvjetnika Miroslava Kraljevića i Jasmine Dolmagić, I optuženog Branimira Glavaša, II optuženog Ivica Krnjaka, III optužene Gordane Getoš Magdić, V optuženog Dine Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića, VII optuženog Zdravka Dragića, branitelja I optuženika odvjetnika Dražena Matijevića, Ante Madunića i Veljka Miljevića, branitelja II optuženika odvjetnika Domagoja Rešetara i Nevena Gotala, branitelja III optužene odvjetnika Antuna Babića, branitelja V optuženika odvjetnika Radana Kovača, branitelja VI optuženika odvjetnika Borisa Vrdoljaka, branitelja VII optuženika odvjetnika Dragutina Gajski, dana 8. svibnja 2009. objavio je, a dana 7. svibnja 2009. godine,

presudio je

I optuženi BRANIMIR GLAVAŠ

[REDACTED]

II optuženi IVICA KRNJAK

[REDACTED]

[REDACTED]

III optužena GORDANA GETOŠ MAGDIĆ kći Andrije i Edine, rođene Ibrahimbegović, rođena 17. svibnja 1968. godine [REDACTED]

[REDACTED]

V optuženi DINO KONTIĆ [REDACTED]

[REDACTED]

VI optuženi TIHOMIR VALENTIĆ [REDACTED]

[REDACTED]

VII optuženi ZDRAVKO DRAGIĆ [REDACTED]

[REDACTED]

krivi su

što su:

u razdoblju od srpnja do kraja prosinca 1991. godine, u Osijeku, u vrijeme obrane grada Osijeka od oružanih napada tzv. JNA i paravojnih postrojbi pobunjenog dijela lokalnog srpskog stanovništva na ustavnopravni poredak RH, I-opt. Branimir Glavaš obnašajući dužnost sekretara Općinskog sekretarijata za narodnu obranu, pošto je prethodno pri tom Sekretarijatu ustrojio, opremio i naoružao vojnu postrojbu, u to vrijeme različito neformalno nazivanu - prištapska četa, prištapska satnija, zaštitna četa, te Branimirova osječka bojna, a kasnije službeno nazvane 1. bojna osječkih branitelja, djelujući kao stvarni zapovjednik navedene postrojbe, odgovoran time za izdavanje zapovijedi i primjenu ratnih i humanitarnih propisa međunarodnog prava o sigurnosti i zaštiti civila, i djelujući kao stvarni, a od 7. prosinca 1991. i kao formalni zapovjednik obrane grada Osijeka, II-opt. Ivica Krnjak kao zapovjednik posebne postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, kasnije službeno nazvane Samostalna uskočka satnija, III-opt. Gordana Getoš-Magdić kao zapovjednica posebne tajne grupe u okviru te postrojbe, a ostali optuženici kao pripadnici navedene grupe u toj diverzantsko-izviđačkoj postrojbi, u svrhu zastrašivanja i odmazde prema civilnim stanovnicima Osijeka, poglavito srpske narodnosti, postupali protivno odredbama članka 3. stavka 1. točke a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te odredbama članka 4. stavka 1. i stavka 2. točke a),

članka 5. stavka 3. i članka 13. stavka 2. Dopunskog protokola ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), tako da su:

I-opt. Branimir Glavaš - sam

- 1.) iako je znao da njemu podređeni pripadnici naprijed navedene postrojbe pri SNO neovlašteno lišavaju slobode i zlostavljaju civilne osobe, propustio poduzeti mjere da takva nezakonita postupanja spriječi i suzbije, pa su tako pripadnici ove njemu podređene postrojbe:
  - a) 12. srpnja 1991. uhitili, te u podrumske prostorije navedenog sekretarijata priveli Nikolu Vasića, gdje su ga udarali rukama, nogama, dijelovima oružja i palicama, zadavši mu ozljede glave i tijela i to udarac u glavu lijevo tjemeno, ranu razderotinu gornje usnice i udarac u lijevu stranu grudnog koša,
  - b) 31. kolovoza 1991. nakon što su u jednu od garaža u dvorištu pored Sekretarijata pripadnici iste postrojbe priveli dvije osobe od kojih je jedna bila Čedomir Vučković, cijeli dan Čedomira Vučkovića udarali rukama, nogama i dijelovima oružja, a u večernjim satima pripadnik navedene postrojbe Zoran Brekalo istočio kiselinu iz akumulatora te natjerao Čedomira Vučkovića da je popije, pa nakon što je Čedomir Vučković zbog jakih bolova uzrokovanih kiselinom provalio vrata na garaži i izašao van na dvorište, Krunoslav Fehir u njega ispalio nekoliko hitaca od kojih su ga dva pogodila u trbuh i ruku zadavši mu prostrijelnu ozljedu trbuha i prostrijelnu ozljedu desne podlaktice, ali je smrt Čedomira Vukovića nastupila od otrovanja sumpornom kiselinom

I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić – zajedno

- 2.) Nakon što je I optuženi Branimir Glavaš tijekom jeseni te mjeseca studenog i prosinca 1991. godine, preuzeo odlučujuću ulogu u obrani grada i prilikom formiranja posebne postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, naredio II-opt. Ivici Krnjaku i III-opt. Gordani Getoš-Magdić da u okviru navedene postrojbe iz redova pouzdanih i provjerenih osoba organiziraju posebnu tajnu grupu, koja bi bila pod njegovim nadzorom i nadzorom II-opt. Ivice Krnjaka, nakon što su oni tu grupu osnovali, pri čemu je III optužena Gordana Getoš Magdić osobno za članove grupe izabrala V optuženog Dinu Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića, te Mirka Sivića i Stjepana Bekavca, dok je V optuženi Dino Kontić zajedno s njom u tu skupinu doveo još i VII optuženog Zdravka Dragića, a tajnu grupu činilo je i još nekoliko za sada nepoznatih osoba, nakon čega je I optuženi Branimir Glavaš u više navrata tijekom studenog i prosinca 1991. godine II optuženom Ivici Krnjaku i III optuženoj Gordani Getoš Magdić zapovjedio da neovlašteno lišavaju slobode, zatvaraju, zlostavljaju i usmrćuju civilne osobe, što su II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš-Magdić i provodili, prosljeđujući te zapovijedi sebi podređenim ovdje navedenim pripadnicima tajne grupe te i sami sudjelovali u provedbi primljenih zapovijedi pa su tako:

- a)** dana 26. studenog 1991., Stjepan Bekavac te VI-opt. Tihomir Valentić, VII-opt. Zdravko Dragić i III-opt. Gordana Getoš-Magdić iz obiteljske kuće u Sisačkoj ulici broj 11 odveli Branka Lovrića, lišili ga slobode i zatvorili u kuću u Dubrovačkoj ulici br. 30, iz koje su ga u poblize neutvrđeno vrijeme nepoznati pripadnici naprijed navedene skupine odveli na obalu rijeke Drave i usmrtili,
- b)** dana 3. prosinca 1991., Stjepan Bekavac te VI-opt. Tihomir Valentić i VII-opt. Zdravko Dragić prema primljenoj zapovjedi da liše slobode Aliju Šabanovića, dočekali ga ispred njegove stambene zgrade br. 119 u naselju Sjenjak, uhitili ga te ga odvezli i zatočili u podrume kuće br. 30 u Dubrovačkoj ulici, da bi ga u poblize neutvrđeno vrijeme za sada nepoznati pripadnici navedene skupine odvezli iz navedene kuće na obalu rijeke Drave te ga tamo usmrtili pucajući mu iz vatrenog oružja u glavu, a nakon toga ga bacili u rijeku Dravu,
- c)** dana 7. prosinca 1991., primivši zapovijed da liše slobode i usmrte Radoslava Ratkovića, Stjepan Bekavac te VI-opt. Tihomir Valentić i VII-opt. Zdravko Dragić iz kuće u Ul. Feđe Milića 4d, odveli Radoslava Ratkovića, prevezli ga do kuće br. 30 u Dubrovačkoj ulici, gdje su mu vezali ruke samoljepivom trakom, tukli ga i ispitivali o njegovoj navodnoj neprijateljskoj djelatnosti, da bi ga nakon njihovog odlaska dvojica novo pridošlih nepoznatih vojnika nastavili tući, te ga potom odvezli na obalu rijeke Drave kod Tvrđe, kamo je V-opt. Dino Kontić radi likvidacije Radoslava Ratkovića dovezao VII-opt. Zdravka Dragića i gdje je u prisutnosti II-opt. Ivica Krnjaka, Stjepan Bekavac VII-opt. Zdravku Dragiću dao automatsko oružje «MGV» i rekao mu da puca u Ratkovića, pa je on ispalio jedno streljivo i pogodio Ratkovića u obraz, uslijed čega je ovaj pao u vodu, da bi tada netko od prisutnih gurnuo u ruke VII-opt. Zdravku Dragiću automatsku pušku «Kalašnjikov», te je on iz te puške ispalio prema Radoslavu Ratkoviću još jedan hitac, ali je Radoslav Ratković ipak uspio preživjeti i isplivati iz Drave, nakon čega je po zapovjedi I-opt. Branimira Glavaša III-opt. Gordana Getoš-Magdić naložila pripadniku navedene skupine da ode u Opću bolnicu Osijek i Radoslava Ratkovića usmrti, a što ovaj nije učinio.
- d)** U više navrata za sada nepoznati pripadnici tajne grupe, primivši zapovijedi da uhite i usmrte civilne osobe:
- 7. prosinca 1991. iz njegove kuće u Mrežničkoj ulici odveli dr. Milutina Kutlića, vezali ga samoljepivom trakom, doveli ga na obalu rijeke Drave te ga usmrtili pucajući mu iz vatrenog oružja u glavu i bacili ga u rijeku Dravu,
  - neutvrđenog dana u prvoj polovini prosinca 1991. godine iz njegove kuće u Vrtnoj ulici 12 odveli Svetislava Vukajlovića, vezali ga samoljepivom trakom, doveli ga na obalu rijeke Drave te ga usmrtili pucajući mu iz vatrenog oružja u glavu i bacili ga u rijeku Dravu,
  - neutvrđenog dana tijekom prosinca 1991. godine, uhitili jednu nepoznatu žensku osobu, vezali je samoljepivom trakom, odveli je na obalu rijeke Drave te je usmrtili pucajući joj iz vatrenog oružja u glavu i bacili je u rijeku Dravu,
  - 28. prosinca 1991. godine iz kuće u Wilsonovoj ulici 19 odveli Bogdana Počuču, vezali ga samoljepivom trakom, doveli ga na obalu rijeke Drave te ga usmrtili pucajući mu u glavu iz vatrenog oružja i bacili ga u rijeku Dravu,

dakle, I optuženi Branimir Glavaš kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, iako je bio dužan, propustio spriječiti da se civilno stanovništvo muči, da se nečovječno postupa prema njemu, da mu se nanose ozljede tjelesnog integriteta i da se primjenjuju protuzakonita zatvaranja, te kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba naredio da se civilno stanovništvo ubija, da se nečovječno postupa prema njemu i da se primjenjuju protuzakonita zatvaranja,

II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš-Magdić, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba naredili da se civilno stanovništvo ubija i nečovječno postupa prema njemu te da se primjenjuju protuzakonita zatvaranja, a V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, ubijali civilno stanovništvo, nečovječno postupali prema njemu i primjenjivali protuzakonita zatvaranja,

pa da su time počinili krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava i to:

I optuženi Branimir Glavaš djelima opisanim pod točkama 1. i 2. krivična djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, i to djelom navedenim pod točkom 1. opisano i kažnjivo po članku 120. stavku 1. u vezi sa člankom 28. stavak 2. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: OKZ RH), a djelom navedenim pod točkom 2. opisano i kažnjivo po članku 120. stavku 1. OKZRH, a II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš-Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić, djelom navedenim pod točkom 2., krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po članku 120. stavku 1. OKZRH.

te se I optuženom Branimiru Glavašu

- za krivično djelo iz točke 1, temeljem članka 120. stavak 1. u svezi članka 43. stavak 1. OKZ RH **utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina,**
- za krivično djelo iz točke 2., temeljem članka 120. stavak 1. OKZ RH u svezi članka 43. stavak 1. OKZ RH **se utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 8 (osam) godina,**

pa se **I optuženi Branimir Glavaš**, temeljem članka 43. stavak 1. i 2. točka 2. OKZ RH

**OSUĐUJE NA
JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 10 (DESET GODINA)**

II optuženi Ivica Krnjak, za krivično djelo iz točke 2., temeljem članka 120. stavak 1. OKZ RH, se

**OSUĐUJE
NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 8 (OSAM) GODINA**

III optužena Gordana Getoš Magdić, za krivično djelo iz točke 2., temeljem članka 120. stavak 1. OKZ RH, se

OSUĐUJE
NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 7 (SEDAM) GODINA

V optuženi Dino Kontić,
VI optuženi Tihomir Valentić
VII optuženi Zdravko Dragić,

za krivično djelo iz točke 2., temeljem članka 120. stavak 1. OKZ RH, se

OSUĐUJU
NA KAZNE ZATVORA U TRAJANJU OD PO 5 (PET) GODINA - SVAKI

Temeljem članka 45. stavak 1. OKZ RH u izrečene kazne zatvora optuženicima se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i to I optuženom Branimiru Glavašu od 18. travnja 2007. do 11. siječnja 2008. II optuženom Ivici Krnjaku od 19. listopada 2006. do 18. rujna 2008., od 24. do 26. studenog 2008. i od 21. travnja 2009. pa nadalje, III optuženoj Gordani Getoš Magdić od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008. V optuženom Dini Kontiću od 19. listopada 2006. do 18. rujna 2008. te VI optuženom Tihomiru Valentiću i VII optuženom Zdravku Dragiću od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008.

Temeljem članka 122. stavak 1. u svezi članka 119. stavak 2. točka 8. Zakona o kaznenom postupku (u daljnjem tekstu: ZKP), optuženi su dužni oštećenom Radoslavu Ratkoviću naknaditi nagradu i nužne izdatke njegova opunomoćenice odvjetnice Ljiljane Banac u iznosu od 80.215,00 kuna.

Temeljem članka 122. stavak 4. ZKP-a, optuženici se u cijelosti oslobađaju obveze naknade troškova kaznenog postupka iz članka 119. stavak 2. točka 1-6 ZKP-a, a II, V, VI i VII optuženi i plaćanja nagrade i nužnih izdataka za branitelje postavljene po službenoj dužnosti.

O b r a z l o ž e n j e

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu dana 9. svibnja 2007. godine podiglo je optužnicu K-DO-105/06 protiv optuženog Branimira Glavaša (list 2882 spisa), zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. u svezi članka 28. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: OKZ RH). To je uslijedilo na temelju rješenja predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 15. svibnja 2006. godine, broj Su-IV-612/06, koji je prihvatio zahtjev Glavnog Državnog odvjetnika Republike Hrvatske te se suglasio da se kazneni postupak protiv Branimira Glavaša i Krunoslava Fehira, zbog kaznenog djela iz članka 120. KZRH, **vodi pred Županijskim sudom u Zagrebu** kao stvarno i mjesno nadležnim sudom.

Prije pokretanja kaznenog postupka Hrvatski Sabor, na sjednici od 10. svibnja 2006. godine, je utvrdio da ne postoje ustavno pravni razlozi za primjenu instituta zastupničkog imuniteta Branimiru Glavašu te je dana 11. svibnja 2006. godine donio odluku, klasa: 021-14/06-03/04, ur.broj: 6511-06-04, kojom se odobrava pokretanje kaznenog postupka protiv Branimira Glavaša, zbog kaznenog djela iz članka 120. OKZ RH (list 8 spisa).

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku dana 16. travnja 2007. godine podiglo je optužnicu K-DO-76/06 protiv I optuženog Branimira Glavaša, II optuženog Ivica Krnjaka, III optužene Gordane Getoš Magdić, IV optuženog Mirka Sivića, V optuženog Dine Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića i VII optuženog Zdravka Dragića, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ RH (list 5716 spisa).

I prije pokretanja krivičnog progona po zahtjevu Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, Hrvatski Sabor, na sjednici dana 22. studenog 2006. godine je potvrdio odluku mandatno-imunitetnog povjerenstva Hrvatskog Sabora od 23. listopada 2006. godine, kojim je dato odobrenje za pritvaranje i pokretanje kaznenog postupka protiv Branimira Glavaša, zbog kaznenih djela iz članka 120. OKZ RH (list 3706 i 4401 spisa).

Vrhovni sud Republike Hrvatske, rješenjem od 29. svibnja 2007. godine, broj Su-IV-617/07-5, prihvatio je prijedlog Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske i odobrio je da se postupak protiv I optuženog Branimira Glavaša i drugih, koji je pokrenut pred Županijskim sudom u Osijeku, a po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, broj K-DO-76/06, **premjesti** na Županijski sud u Zagrebu kao drugi stvarno nadležni sud u Zagrebu (list 6128 spisa).

Županijski sud u Zagrebu rješenjem od 13. lipnja 2007. godine, broj Kv-rz-6/07 (K-rz-1/07) odlučio je da se kazneni postupak protiv optuženog Branimira Glavaša, povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, broj K-DO-105/06, spoji sa kaznenim postupkom povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, broj K-DO-76/06, radi provođenja **jedinstvenog postupka**. (list 2960).

U međuvremenu, izvanraspravno vijeće ovog suda rješenjem od 5. lipnja 2008. godine, broj Kv-rz-10/08 (K-rz-1/07) u odnosu na IV optuženog Mirka Sivića za kojeg je utvrđeno da je zbog zdravstvenih tegoba ograničeno raspravno sposoban, **je razdvojilo kazneni postupak** te je odlučeno da se u odnosu na ovog optuženika kazneni postupak posebno dovrši (list 7495 spisa). Stoga je u odnosu na IV optuženog Mirka Sivića, zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. OKZ RH, formiran poseban predmet koji je zaveden pod poslovnim brojem K-rz-1/08.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu dana 30. rujna 2008. godine sudu je dostavilo novu, objedinjenu optužnicu broj K-DO-105/06 protiv I optuženog Branimira Glavaša, II optuženog Ivica Krnjaka, III optužene Gordane Getoš Magdić, V optuženog Dine Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića i VII optuženog Zdravka Dragića (list 7914 spisa). U ovoj optužnici su objedinjeni događaji i kaznena djela iz optužnice K-DO-105/06 i optužnice K-DO-76/06, time da su ispuštene pojedine inkriminacije, i to u optužnici K-DO-105/06 u odnosu na oštećene Snežanu Beriće te Ratka i Smilje Beriće i dvojice nepoznatih civila (alineja 3. i 4.), a iz optužnice K-DO-76/07 u odnosu na ubojstva NN muške osobe, ubojstva Petra Ladnjuk i ubojstva Milenka Stanara (točka a. te točka e. alineja 4. i 5.).

Naprijed navedena optužnica je pročitana na glavnoj raspravi dana 4. studenog 2008. godine, koja je počela ispočetka.

I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić, pozvani da se očituju o optužnici i krivičnim djelima koja su im stavljena na teret, izjavili su da se ne smatraju krivim.

Obrane optuženih

I optuženi Branimir Glavaš na vlastiti zahtjev je ispitan na početku dokaznog postupka. U svojoj obrani je kronološki opisao društvenu i političku situaciju u Hrvatskoj počev od 1990. kao i sve ono što je prethodilo ratnim sukobima u Hrvatskoj i Osijeku u tom razdoblju, zatim tijekom ratnih događaja i način kako je bila organizirana obrana grada, funkcije koje je u to vrijeme obnašao i sve ono što je s tim u svezi poduzimao, poričući umiješanost u bilo koji od inkriminiranih događaja i svoju odgovornost za kaznena djela koja su mu stavljena na teret.

I optuženi je iskazao da je nakon pobjede stranke HDZ na prvim demokratskim izborima i konstituiranja Sabora RH u lipnju 1990. u Kninu počela velikosrpska pobuna s ciljem stvaranja autonomnih srpskih općina u RH. To se proširilo i na Slavoniju tako da je u Osijeku, Tenji, Dalju došlo do međunacionalnih tenzija koje su izazivali srpski nacionalisti, a predvodnici tih provokacija su bili čelnici stranke SDS. Sve je kulminiralo „balvan revolucijom“ i proglašenjem autonomije srpskog naroda u Dalmaciji odnosno Kninu, pri čemu se JNA otvoreno stavila na stranu velikosrpskih pobunjenika. Nešto kasnije i u Slavoniji i Baranji je organiziran plebiscit o autonomiji Srba na tom području, a pobunjeni Srbi organiziraju naoružane straže po selima, pa su 18. kolovoza u vladajućoj stranci HDZ te njezinim ograncima u općinama i mjesnim zajednicama uvedena dežurstva zbog mogućnosti izbijanja oružanih sukoba. U to vrijeme Hrvatska je bila razoružana jer je bivša vlast sve oružje koje je bilo u posjedu Teritorijalne obrane predalo JNA koja je do rujna 1990. opskrbila srpsko pučanstvo oružjem vojnog podrijetla. Zbog nemogućnosti legalne nabave oružja državni vrh to je činio tajno, tako da je ministar Martin Špegelj početkom listopada 1990. u Mađarskoj kupio prvih 30 tisuća komada pušaka „kalašnjikov“ od kojih je 650 poslano u Osijek. Ovo oružje on je preuzeo u svojstvu predsjednika općinskog odbora HDZ-a i kao vršitelj dužnosti sekretara Sekretarijata za narodnu obranu Osijek, te ga je podijelio članovima HDZ-a i drugim simpatizerima stranke i provjerenim domoljubima. U to vrijeme obnašao je dužnost sekretara SNO-a na koju je imenovan 12. listopada 1990. a na tom mjestu je radio do travnja 1992. Budući da je ratna napetost rasla po zapovjedi Republičkog štaba za narodnu obranu 8. prosinca 1990. je osnovan Zajednički štab za koordinaciju mjera za zaštitu ustavnog poretka i sprečavanje terorističkih aktivnosti. Komandant štaba je bio Josip Reihl Kir, načelnik PU Osijek, a on je kao sekretar SNO-a bio zamjenik komandanta. Međutim, tijekom listopada, studenog i prosinca 1990. iz Beograda je na predsjednika Tuđmana vršen pritisak da ga ukloni sa pozicije sekretara SNO i čelnog čovjeka stranke HDZ-a, zbog čega je 1. siječnja 1991. podnio ostavku na mjesto predsjednika Općinskog odbora HDZ-a, kako bi se ovi pritisci na predsjednika Tuđmana amortizirali. Osim toga Predsjedništvo SFRJ je od Hrvatske tražilo da se razoružaju naoružani pripadnici HDZ-a koji su tada, zbog nemogućnosti stavljanja u zakonske okvire, objektivno imali status paravojnih postrojbi odnosno status „stranačke milicije“. Iako su predsjednik Tuđman i hrvatsko vodstvo demantirali da bi postojale oružane formacije po stranačkoj liniji, realnost je bila drugačija, jer je situacija diktirala takvo ponašanje. Tada je „za javnost“ donesena odluka da se

razoružaju svi naoružani civili, uglavnom pripadnici vladajuće stranke, ali se pojavljuje mogućnost da se ove naoružane formacije stave u zakonske okvire pa se 15. siječnja 1991. podvode pod rezervni sastav MUP-a, a 99% tih pripadnika osim kalašnjikova i iskaznica nisu imali niti uniformi, a niti neka druga obilježje pripadnika rezervnog sastava. Na taj način je, da bi se zadovoljio Beograd, javno obznanjeno da se rezervni sastav raspušta, a tajno pripadnici rezervnog sastava MUP-a oružje zadržavaju te ga nose kući. Na području PU Osijek su formirane tri takve pričuvne policijske formacije od kojih je jedna bila u Općini odnosno SNO-u. Kao sekretar SNO-a u travnju 1991. je izabrao imena pričuvnih časnika JNA za koje je procijenio da će potpisati izjavu o lojalnosti hrvatskoj državi i od 80 pozvanih rezervnih časnika JNA tu izjavu je potpisalo njih 71, a prvi je to učinio rezervni major JNA Eduard Bakarec. U istom mjesecu je osnovano Među stranačko vijeće za narodnu obranu Osijeka u koje ulaze Zlatko Kramarić kao gradonačelnik, J. R. Kir kao načelnik PU Osijek i on kao sekretar SNO-a. Koncem travnja od Špegelja dobiva osobno nalog da zajedno s policijskom upravom preuzmu vojno nastavni centar u Erdutu, koji je bio pod zapovjedništvom Teritorijalne obrane, a koja nije bila pod kontrolom hrvatske vlasti, već u funkciji JNA. Ovu zapovijed izvršio je zajedno s zamjenikom načelnika PU Petrom Biočić i skupinom policajaca. U noći između 4. i 5. svibnja 1991. došlo je do izlaska tenkova iz osječkog garnizona koji su izvršili divljački pohod po gradu, rušeći semafore i prometne znakove. U lipnju 1991. po naredbi Martina Špegelja je preuzeo prostore štaba Teritorijalne obrane koji se nalazio u istoj zgradi, jedan kat iznad SNO-a. Sve zaposlenike su poslali na godišnji odmor, a preuzeli su jedino kapetana Franju Čebića koji se još ranije stavio na raspolaganje hrvatskoj vlasti. Kasnije, u srpnju ili kolovozu Franjo Čebić je postao jedan od zapovjednika ZNG-a u Kriznom štabu Slavonije i Baranje, a nakon toga Franjo Pejić ga je postavio za prvog zapovjednika obrane grada Osijeka. Naglašava da je Pejić prije toga njemu nudio mjesto zapovjednika obrane grada, ali je on to odbio, jer je smatrao da se radi o ozbiljnom poslu za koji osoba koja ga obavlja mora imati znanje i vještine.

I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da je na temelju naredbe M. Špegelja 30. lipnja 1991. formiran Zajednički štab obrane u koji su ušli Josip Reihl Kir kao zapovjednik, Eduard Bakarec i on, međutim 1. srpnja 1991. dogodila se pogibija J. R. Kira. Ovaj štab je izdao zapovijed o napadu na Tenju 7. srpnja, a u ovoj akciji JNA se izravno uključila na strani pobunjenih Srba, a to isto se dogodilo i u mjestu Čelije. Nakon vojne akcije u Tenji u Osijek je došao pukovnik Franjo Pejić kao zapovjednik Obrambenih snaga za Istočnu Hrvatsku i kao član Regionalnog kriznog štaba na čijem čelu je bio Vladimir Šeks. Krizni štabovi na republičkoj, regionalnoj i općinskoj razini formirani su 16. srpnja 1991. odlukom Vrhovnog državnog vijeća s ciljem organizacije i koordinacije obrambenih aktivnosti na području cijele RH. Vladimir Šeks je dužnost predsjednika Regionalnog kriznog štaba za Istočnu Slavoniju i Baranju obnašao od srpnja do rujna 1991. i u tom svojstvu je imao vrhovnu vojnu i političku vlast u Slavoniji, te je bio upućen o svim događajima u Osijeku, a za vrijeme očevida povodom ubojstva Čedomira Vučkovića 31. kolovoza 1991. je došao u zgradu općine u svoj ured koji se nalazio jedan kat iznad SNO-a. U to vrijeme Osijek se svakodnevno granatirao iz susjednih sela, a u grad pristižu izbjeglice protjerane iz Dalja i Erduta. U kolovozu 1991. okupirana je Baranja, te se nastavljaju napadi JNA na Osijek i druga mjesta u istočnoj Slavoniji. Sredinom rujna 1991. u Osijek je došao Karl Gorinšek, a nakon što je 2. listopada 1991. formiran Glavni stožer Oružanih snaga RH i zapovjedništva operativnih zona sve postrojbe na terenu bile su podčinjene pukovniku Karlu Gorinšku koji je početkom listopada postao zapovjednik novouspostavljene Operativne zone Osijek.

U svezi ustroja Zaštitne čete I optuženi je iskazao da je 24. siječnja 1991. prvi put podignuta postrojba od 45 ljudi za zaštitu Općine Osijek. Ovu postrojbu su sačinjavali

pripadnici pričuvnog sastava policije i naoružani dragovoljci HDZ-a, a zapovjednici su bili djelatni pripadnici MUP-a, dok su komandiri odjeljenja bili Nikola Jaman, Josip Fehir i Stanko Višević. Početkom svibnja, po nalogu Josipa Reihla Kira zapovjedništvo preuzima Nikola Jaman. Dana 20. lipnja 1991. na temelju naredbe predsjednika Izvršnog vijeća Općine Osijek Srećka Lovrinčevića SNO izvršava domobilizaciju Zaštitne čete do punog ustroja od 120 pripadnika, jer je ova postrojba već djelovala, ali u smanjenom sastavu. Temeljem naredbe Srećka Lovrinčevića od 21. lipnja 1991. Nikola Jaman je ponovno imenovan za zapovjednika Zaštitne čete, ali on nije bio odgovoran sekretaru SNO-a već je od 18. srpnja 1991. bio izravno podčinjen zapovjedniku Zapovjedništva obrambenih snaga za Istočnu Slavoniju i Baranju pukovniku Franji Pejiću, a ovo zapovjedništvo je početkom listopada preustrojeno u Operativnu zonu Osijek. Kao sekretar SNO-a bio je nadređen samo djelatnicima ovog sekretarijata, a u odnosu na Zaštitnu četvu je prilikom njezina formiranja izvršio domobilizaciju i opremanje ove postrojbe.

Što se tiče kronologije nastanka 1. bojne osječkih branitelja (BOB) I optuženi je iskazao da je ova postrojba u vrijeme aktualnih događaja iz Domovinskog rata nosila službeni naziv Zaštitna četa. Kako je već u kolovozu 1990. bilo jasno da se u državi sprema nasilni prevrat u režiji pobunjenih Srba i dijela vojnog vrha, nakon dolaska Matina Špegelja se vrše pripreme za obranu, te tajna nabava i distribucija oružja po Hrvatskoj, u čemu je i on sudjelovao tako da je 15. listopada 1990. kao predsjednik Općinskog odbora HDZ-a i sekretar SNO-a oružje podijelio članovima stranke i simpatizerima, a ove naoružane grupe se koriste za zaštitu vitalnih objekata i zapovjednih sjedišta, od kojih i zgradu Općine Osijek u kojoj se nalazio i SNO. U prosincu 1990. pripadnici ovih paravojskih grupa dolaze pod zajedničko zapovjedništvo s pripadnicima MUP-a kojim rukovode Zajednički štab za koordinaciju mjera na zaštiti ustavnog poretka i sprečavanja terorističkih aktivnosti, a komandant ovog štaba je bio Josip Reihl Kir, a on je bio njegov zamjenik. Početkom siječnja 1991. ove grupe i pojedinci su podvedeni pod rezervni sastav MUP-a, a u lipnju 1991. izvršena je domobilizacija i opremanje Zaštitne čete, koja je i na dalje pod zapovjedništvom policijske uprave, a kasnije je bila podčinjena zapovjedniku Zapovjedništva oružanih snaga za Istočnu Slavoniju i Baranju, a nakon toga zapovjedniku Operativne zone Osijek Karlu Gorinšku. Ova zapovjedništva su se nalazila u istoj zgradi gdje se nalazio i SNO. Naredbom Karla Gorinška 7. studenog 1991. od Zaštitne čete i Studenske satnije formira se Samostalni bataljun, a ova postrojba po naredbi zapovjednika OS RH 8. siječnja 1992. ulazi u sastav 160. brigade. Iz svega navedenog je vidljivo da su prvi dragovoljci u obrani suvereniteta RH bili angažirani od 15. listopada 1990. do njihova prelaska u druge postrojbe MUP-a, ZNG-a i HV-a te ih je trebalo svrstati u nekakvu formaciju. Stoga je Ured za obranu Osijek dopisom od 27. veljače 1996. od Ministarstva obrane zatražilo mišljenje o njihovu statusu, a ovo ministarstvo dopisom od 7. ožujka 1996. je odobrilo priznavanje statusa branitelja ljudima koji su obnašali zadaće u razdoblju stvaranja oružanih snaga, iz paravojskih vremena HDZ-a od listopada 1990. Sam naziv 1. bojna osječkih branitelja je izmišljen, a u stvari označava pripadnike Zaštitne čete.

I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da kao sekretar SNO-a nikada nije izdao zapovijed koja je zadirala u djelokrug vojne nadležnosti niti se miješao u zapovijedanje vojnim postrojbama, tako da to nije činio niti u odnosu na Zaštitnu četvu odnosno 1. bojnu osječkih branitelja, navodeći da u to vrijeme nije postojala dvostruka zapovjedna linija. Sekretar SNO-a kao rukovoditelj općinskog organa uprave je bio odgovoran Izvršnom vijeću općine i ministru obrane, a sve do mjeseca studenog 1991. nije se nalazio u vojnom ustroju HV u koji ulazi 2. studenog iste godine, nakon što ga je zapovjednik Operativne zone Osijek Karl Gorinšek imenovao za pomoćnika zapovjednika obrane grada za koordinaciju s

teritorijem i kontakte s javnošću. Po toj zapovjedi Eduard Bakarec je imenovan za zapovjednika obrane grada Osijeka, koju je dužnost do tada obnašao Franjo Čebić. Predsjednik RH Franjo Tuđman, koji je tada bio i vrhovni zapovjednik OS RH 1. prosinca 1991. mu je dodijelio čin bojnika hrvatske vojske, a 7. prosinca 1991. imenovao ga je za zapovjednika obrane grada Osijeka. Od tada je samostalno mogao odlučivati i donositi zapovjedi koje su spadale u vojni djelokrug nadležnosti, time da je i dalje imao funkciju sekretara SNO-a.

U svezi dovođenja Nikole Vasića I optuženi je iskazao da su Vasića u prostore SNO-a doveli njemu nepoznati vojnici po nalogu Mirka Grošelja. Grošelj je prije rata radio u pošti, a znao je da i Vasić radi u pošti. Inače se znalo događati da vojska izvrši privođenje pojedinaca u SNO obzirom da su branitelji tu bili mobilizirani i od njega su dobivali naoružanje te nisu razlikovali nadležnost SNO-a od policijske, a mnogi od njih nisu imali povjerenje u policiju.

O dovođenju Nikole Vasića obavijestio ga je netko od djelatnika SNO-a ili pripadnika Zaštitne čete, koji su mu rekli da je doveden srpski terorist u čijoj kući je pronađeno više komada oružja koje mu je dostavila JNA. Nakon toga je osobno otišao vidjeti o kome se radi te je u Centru za obavješćivanje, koji je bio segment SNO-a, zatekao Grošelja i Vasića, a tu su se „vrzmali“ i pripadnici Zaštitne čete. Zamijetio je da Vasić na glavi ima povez, a vidio je i ozljede na njegovu licu pa je zaključio da je već ranije izudaran. S Vasićem je komunicirao jedino Grošelj, koji mu je rekao da je isti sudjelovao u ekstremnim istupima u selu Briješće, te ga je pratio glas četničkog vojvode. Na prijedlog Grošelja je pozvan dopisnik HTV-a u Osijeku koji je o ovoj Vasićevoj neprijateljskoj djelatnosti napravio reportažu koja je istog dana emitirana u središnjoj informativnoj emisiji dnevnik. Za vrijeme dok se on nalazio u prostoriji Centra za obavješćivanje Vasića nije nitko tukao, niti je on tražio liječničku pomoć, a isti je u večernjim satima predan djelatnicima PU Osijek radi daljnje obrade. Kasnije je Vasić razmijenjen.

Na poseban upit kad je prvi put vidio dovođenje Nikole Vasića I optuženi je odgovorio da je to bilo kad su ga nepoznati vojnici uveli u hodnik zgrade SNO-a.

U svezi pogibije Čedomira Vučkovića dana 31. kolovoza 1991. I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da je taj dan, oko 12 ili 13 sati, iz svog ureda otišao u obilazak mjesnih zajednica radi organizacije obrane. U sekretarijat se vratio navečer, oko 22 sata, a malo kasnije u njegov ured su došli Franjo Pejić, pripadnik Zaštitne čete Luka Šarić, Zdenko Mitak i Ivan Ćurić. U jednom trenutku iz dvorišta se začula rafalna paljba – dva kraća rafala, a potom je uslijedila pojedinačna pucnjava. Nakon toga je istrčao na hodnik i povikao da ugase svijetla, jer je mislio da su napadnuti, a potom je krenuo prema izlazu te je na stubištu susreo Mirka Grošelja. Na dvorištu je zatekao više pripadnika ZNG-a, te mu je netko od njih rekao da je jedan četnik pokušao ući u prostor dvorišta općine i da su na njega pucali i ubili ga, te su mu pokazali mjesto gdje je ovaj ležao. Tada je ispred sebe, na oko dva metra, vidio čovjeka koji je ležao potrbuške, ukoso od ulaza u zgradu. Tom prilikom pored te osobe nije primijetio pušku jer je bio mrak, ali je kasnije čuo da se navodno tamo nalazila. Zbog sigurnosti ljudi u dvorištu povikao je da se odatle udalje, a on i Grošelj su zaključili da radi obavljanja očevida pozovu policiju, time da je vojnicima rekao da do dolaska policije osiguravaju mjesto događaja. Nakon pola sata stigli su policijski službenici, a nešto kasnije i istražni sudac koji su obavili očevid, ali on tome nije bio nazočan niti je sa službenim osobama koje su obavile očevid imao bilo kakav kontakt. Tek prije nekoliko godina iz dnevnog tiska je saznao da je oštećeni Čedomir Vučković umro od trovanja kiselinom popijenom iz akumulatora, a cijeli slučaj je mogao prikriti, da je imao takvu namjeru.

Iskazao je da su ga 31. kolovoza 1991. u SNO -u posjetili novinari ST-a Dražen Rajković, Robert Pauletić i fotoreporter Futy, koje je kasnije, tijekom dana, sreo u mjestu Brijest, a na ovom dijelu bojišnice je su bili razmješteni pripadnici Zaštitne čete.

U svezi Đorđa Petkovića I optuženi je naveo da je u popisu nestalih i zatočenih osoba s područja Osijeka utvrđeno da je Đorđe Petković nestao 7. rujna 1991. prema dokumentu kojeg je izdao Hrvatski Crveni križ. Jednako tako iz dopisa Gradskog društva Crvenog križa Osijek proizlazi da je Svijetlana Petković, kćerka Đorđa Petkovića, podnijela službeni zahtjev za traženje svog oca u kojemu je navela da je odveden 7. rujna 1991.

I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da je iskaz krunskog svjedoka Krunoslava Fehira neistinit te je naveo da ga je ovaj svjedok neosnovano teretio i za zlostavljanje Čedomira Vučkovića i za izdavanje naredbe da se likvidira Đorđa Petković. Pri tome je ukazao na sve one okolnosti koje, po njegovu mišljenju, upućuju da je iskaz ovog svjedoka nevjerodostojan, navodeći da Krunoslav Fehir nije bio pripadnik Zaštitne čete, a prema utvrđenim tragovima na mjestu događaja i ozljedama oštećenog, inkriminirani događaj se nije mogao desiti na način kako je to svjedok opisao. Osim toga je iskazao da prema dopisu HTV-a snimanje izjave svjedoka u njegovu uredu nije bilo 31. kolovoza 1991. Za Krunoslava Fehira je naveo da ga je površno poznavao jer ga je u dvorište općine i SNO-a doveo njegov otac Josip Fehir koji je obnašao dužnost dozapovjednika u Zaštitnoj četi. Budući da je u to vrijeme Krunoslav Fehir bio maloljetan nije mogao biti pripadnik ove postrojbe. Smatra da je riječ o osobi koja ima psihičkih problema i koja je uslijed nerealiziranih ambicija nagovorena da ga tereti za inkriminirana djela.

U pogledu 1. diverzantske čete odnosno SUS-a I optuženi je iskazao da je ova postrojba formirana na temelju zapovjedi zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinška 1. prosinca 1991. Zapovjedništvo ove postrojbe se nije nalazilo u zgradi SNO već u Školskoj ulici. Nakon što je u studenom 1991. postao pomoćnik zapovjednika preselio se u Kuhačevu ulicu, a u prosincu iste godine, nakon što je imenovan za zapovjednika obrane grada Osijeka, njegov ured se nalazio u Ulicu Europske avenije, ali je i dalje službeno vršio dužnost sekretara SNO-a. Budući da je Samostalna uskočka satnija bila u nadležnosti zapovjedništva Operativne zone Osijek, kao pomoćnik zapovjednika obrane grada, a kasnije kao zapovjednik obrane grada, on nije mogao zapovijedati ovom postrojbom.

I optuženi je iskazao da je II optuženog Ivicu Krnjaka poznavao iz Regionalnog kriznog štaba gdje se nalazio od dolaska Vladimira Šeksa. Nije mu poznato koju je funkciju II optuženi imao, a misli da mu je Vladimir Šeks dao naputke za formiranje neke prateće sigurnosno obavještajne službe hrvatske vojske, što je trebao raditi zajedno s Grošeljom. Sjeća se II optuženog iz dva događaja, od kojih je jedan kad je po nalogu Gorinška išao u rušenje batinskog mosta, za što su mu oni osigurali manju količinu eksploziva, a drugi put mu se obratio kao zapovjedniku obrane grada tražeći financijsku pomoć za nabavu stroja za proizvodnju streljiva. Za III optuženu Gordanu Getoš Magdić I optuženi je iskazao da je poznaje od 1990. od početka formiranja HDZ-a gdje je radila kao tajnica mladeži ove stranke. Navodi da je III optužena jedno vrijeme kao dobrovoljac radila u SNO-u i to u vrijeme kad su se formirale vojne jedinice. Nije radila poslove njegove tajnice, već se njezina aktivnost svodila na kuhanje kave i posluživanje stranaka. Poriče da bi III optuženoj dao zaduženje da formira neku jedinicu za specijalne namjene, a u pogledu obrane III optužene u PU Osijek u kojoj ga ona tereti da ju je zadužio da mu pomogne pri odabiru ljudi u tijeku formiranja jedinice za posebne namjene kojom je zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak te da

joj je davao zapovjedi za privođenja osoba za koje je postojala sumnja da surađuju s neprijateljima, koji su nakon privođenja ubijeni, I optuženi je iskazao da se radi o policijskoj konstrukciji i da je ova obrana bila rezultat pritiska i ucjene kojim je III optužena Gordana Getoš Magdić bila izložena za vrijeme policijskog ispitivanja. Pri tome je ukazao na sve, po njegovu mišljenju, proturječnosti i nelogičnosti u iskazu III optužene navodeći da ista u SNO-u nije radila kao tajnica, niti je obzirom na svoju stručnu osposobljenost mogla vršiti sigurnosnu provjeru potencijalnih pripadnika diverzantske grupe. Nadalje, iskazao je da između njega i II optuženog Ivica Krnjaka nije postojala vojna subordinacija, niti je znao da bi II optuženi imao zadaću formirati neku diverzantsku postrojbu. Kako je početkom studenog 1991. iz SNO-a otišao na novu lokaciju u Ulicu Europske avenije, to u uredu SNO-a III optuženoj nije mogao predavati papiriće na kojima su bila napisana imena osoba koje treba uhititi.

Jednako tako I optuženi je osporio vjerodostojnost iskaza ugroženog svjedoka „06“, navodeći da je lako zaključiti o kojoj osobi je riječ, te je ovaj svjedok kao, kao i svi svjedoci na čijim iskazima se temeljila istraga, protiv njega svjedočili kako bi mu se osvetili ili dobili povoljniji položaj u kaznenim postupcima koji se protiv njih vode.

I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da su mu, kao pravniku po zvanju, ali i kao zapovjedniku obrane grada Osijeka bile poznate odredbe međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata.

II optuženi Ivica Krnjak iskazao je da se u obranu RH uključio u srpnju 1991. Javio se predsjedniku Kriznog stožera Vladimiru Šeksu, kojeg je poznavao od 1971. a nakon toga je stupio u kontakt sa zapovjednikom Zbornog područja Franjom Pejićem s kojim je dogovorio da osnuje obavještajnu službu. U međuvremenu je došlo do eskalacije agresije JNA i „četnika“ na RH, tako da su po svim brigadama formirane diverzantske postrojbe. To je u srpnju učinjeno po zapovjedi Franje Pejića, a 1. prosinca 1991. po zapovjedi Karla Gorinška postavljen je za zapovjednika diverzantske satnije. U to vrijeme SUS još nije postojao, jer je do promjene naziva došlo 19. siječnja 1992. kad je ova postrojba položila prisegu, te je tada ova postrojba stvarno i formalno ustrojena te je odlučeno da se službeno nazove Samostalna uskočka satnija. Zapovjedništvo SUS-a se nalazilo u Školskoj ulici, a postrojba se sastojala od tri voda koji su bili smješteni u Osijeku, u Banovoj, Dubrovačkoj i Divaltovoj ulici. Zapovjednici vodova su bili Vlado Frketić, Matija Horvat i Ivan Šomodji. Među ostalim pripadnicima naveo je Željka Amšlingera koji je u SUS-u radio kao referent za logistiku. Poriče da je postojao i četvrti vod koji je navodno bio smješten u Keršovanijevoj ulici u Osijeku. Postrojba nije mogla djelovati u gradu Osijeku, već na crti bojišnice i neprijateljskoj pozadini.

II optuženi je iskazao da je od 1. srpnja 1991. do 1. prosinca 1991. radio kao referent u obavještajnom odjelu Operativne zone Osijek, koji se nalazio na prvom katu zgrade u kojoj se nalazio i SNO. Najprije mu je nadređeni bio Franjo Pejić, a kasnije mu je nadređeni postao general Karl Gorinšek. Od 1. prosinca 1991. godine kada je imenovan zapovjednikom diverzantske satnije, pa do polaganja prisege ove postrojbe odnosno SUS-a, isključivo se bavio prikupljanjem ljudstva i opreme za tu postrojbu. Osim toga, po ovlaštenju Gorinška prikupljao je dragovoljce za proboj prema Vukovaru s kojima je 24. studenog 1991. godine otišao u Vinkovce gdje se zadržao do 30. studenog 1991. godine. Za I optuženog Branimira Glavaša je naveo da ga je poznavao iz viđenja, a isti nije imao ovlasti da mu zapovjedi formiranje neke postrojbe za posebne namjene niti mu je izdao zapovjedi za ubojstva civila. Za III optuženu Gordanu Getoš Magdić je iskazao da je u SUS došla nakon polaganja prisege

19. siječnja 1992. godine, međutim, nije bila zapovjednica niti jednog voda već je radila za SIS sa zadatkom da ga obavještava o svim nedopuštenim radnjama pripadnika SUS-a. Prije toga je III optuženu sretao na hodniku zgrade gdje se nalazio SNO, ali nije s njom kontaktirao. U SUS je primljena jer je kao istaknuta predstavница mladeži HDZ-a bila politički motivirana za uspostavu Hrvatske države, ali i zbog toga jer je u to vrijeme njezin otac bio visokopozicionirani djelatnik SIS-a. Također je iskazao da je i VI optuženi Tihomir Valentić bio pripadnik SUS-a, a u postrojbu je došao u 2. ili 3. mjesecu 1992. godine, a za V optuženog Dinu Kontića i VII optuženog Zdravka Dragića je iskazao da nisu bili pripadnici ove postrojbe, a znao je da je V optuženi bio pripadnik 106. brigade.

U svezi spiska koji je sadržavao imena preko 400 osoba, a koji je pronađen prilikom pretrage njegove kuće i automobila, a ovaj popis je sačinila tajnica te udruge, II optuženi je iskazao je da to nije bio popis pripadnika vojne postrojbe odnosno SUS-a, već popis članova udruge koja je imala naziv Udruga dragovoljaca SUS-a Slavonije, Baranje i Posavine.

II optuženi Ivica Krnjak je porekao da bi izdao zapovijedi za likvidaciju civilnih osoba koje su navedene u optužnom aktu, navodeći da niti jednu od ovih osoba ne poznaje i da on, a niti njegova postrojba odnosno SUS u tome nije sudjelovala, time da u SUS-u nije postojao neki tajni vod.

Što se tiče privođenja osobe koji se prezivao Mamula, II optuženi Ivica Krnjak je iskazao da ga je jedne prilike zapovjednik I. bojne 160. brigade Ivan Šolčić pozvao da dođe u zapovjedništvo kako bi ispitao jednu osobu, navodno četnika, kojeg su doveli njegovi vojnici. Nakon što je tu osobu ispitao, naredio je da ga puste, tako da ga je osobno prepratio njegovoj kući. Tvrdi da Mamula nije bio ispitivan u kući u Dubrovačkoj ulici.

II optuženi Ivica Krnjak je iskazao da je kao vojnik poznao međunarodne konvencije o humanitarnom ratnom pravu te stoga nikada ne bi dozvolio ubijanje civilnih osoba.

III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da u inkriminiranom razdoblju nije obnašala bilo kakvu zapovjedničku dužnost u diverzantsko-izviđačkoj postrojbi. Od 1989. pa do rujna 1991. godine radila je kao tajnica HDZ-a u Osijeku, a u isto vrijeme radila je kao odbornica Skupštine općine Osijek i to kao član komisije za izbor i imenovanja. Tijekom travnja i svibnja 1991. godine često je posjećivala svog supruga koji je bio pripadnik zaštitne čete te je radio na osiguranju zgrade gdje se nalazio SNO, pa je tako znala otići i u prostorije SNO-a te pomoći djelatnicama pri kuhanju kave ili se javljala na telefon. U ljeto 1991. godine prešla je raditi u Centar za pomoć izbjeglicama, koji je 30. rujna iste godine smješten u jedan ured u prizemlju zgrade gdje se nalazio i SNO. U Centru je vodila evidenciju o izbjeglicama i stradalnicima u ratu, a radila je i na njihovoj skrbi, te je izrađivala i promidžbene materijale o ratu u Hrvatskoj. U okviru ovog posla je svakodnevno obilazila civilne i vojne institucije, a posjećivala je i obitelji stradalnika. Iako je prema evidenciji o sudjelovanju u Domovinskom ratu u HV kao dragovoljac pristupila 30. rujna 1991. godine, navodi da to nije točno, već je toga dana, točnije 29. rujna 1991. samo dobila službenu legitimaciju ZNG-a, pri čemu nije zadužila oružje niti odoru, a legitimacija joj je služila isključivo radi kretanja. U Samostalnoj uskočkoj satniji u koju je ušla koncem veljače ili početkom ožujka 1991. godine, nije obnašala dužnost načelnika SIS-a, već je bila pomoćnica zapovjednika za sigurnosne poslove. U tom svojstvu je radila provjeru podataka i identifikaciju pripadnika ove postrojbe, što je bila administrativna dužnost. Također je iskazala da se do konca veljače 1992. godine nije nalazila u niti jednoj vojnoj postrojbi,

navodeći kako nije točan sadržaj potvrde vojne pošte 3132 od 30. siječnja 2002. godine, u kojem se to konstatira, a porekla je i vjerodostojnost podatka iz spiska pripadnika SUS-a, koji je dostavilo Ministarstvo obrane RH, prema kojemu je za nju naznačeno da je u ovu postrojbu pristupila 30. rujna 1991. godine.

III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da je I optuženog Branimira Glavaša u inkriminiranom razdoblju poznavala s obzirom na njenu aktivnost u HDZ-u, međutim, negirala je da joj je I optuženi izdao zapovijed o formiranju bilo kakve vojne postrojbe. Istog je poznavala iz viđenja budući su se često susretali u dvorištu zgrade Županije u kojem se nalazio Ured SNO-a, ali i ured Centra u kojem je ona radila. Dopušta mogućnost da je tada dolazila i u prostorije SNO-a, ali ne u ured I optuženog već u ured njegove tajnice Gordane Matoković kojoj je pomagala u pripremanju kave i nekih drugih poslova. Od drugih optuženika još je poznavala II optuženog Ivicu Krnjaka, kojeg je upoznala u studenom ili prosincu 1991. u zgradi županije i VI optuženog Tihomira Valentića, koji je bratić od njezinog supruga, ali o njegovoj pripadnosti HV-u je znala samo ono što joj je rekao suprug, time da joj nije poznato kojoj jedinici je pripadao. Ostale optuženike nije poznavala.

III optužena je iskazala da nije sudjelovala niti u jednoj radnji odvođenja civilnih osoba u Osijeku u inkriminiranom razdoblju, pa niti u odvođenju Branka Lovrića, osporavajući pri tome iskaze onih svjedoka koji su je na bilo koji način doveli u vezu s događajima za koje se teretila, navodeći da u to vrijeme sa svojim suprugom nije stanovala u kući u Keršovanijevoj ulici. Navela je da su joj bile poznate odredbe međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, budući da se u okviru Centra za stradalnike bavila poslovima zaštite žrtava rata.

Međutim, prilikom ispitivanja u PU Osijek, III optužena Gordana Getoš Magdić dana 20. listopada 2006. godine i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku dana 21. listopada 2006. godine, III optužena Gordana Getoš Magdić je priznala ubojstva nekih civila u inkriminiranom razdoblju od strane pripadnika jedinice za posebne diverzantsko-izviđačke namjene, navodeći pri tome svoju, ali i ulogu ostalih optuženika u tome.

U svojoj obrani od 21. listopada 1991. III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da je tijekom 1989. volonterski počela raditi kao tajnica HDZ-a u Osijeku, koje je iz sigurnosnih razloga premješteno u podrum zgrade Centra za obavješćivanje u Županijskoj ulici. Odatle je na poziv Branimira Glavaša došla raditi kao njegova tajnica u SNO. U srpnju ili kolovozu 1991. godine I optuženi ju je pozvao u svoj ured, te joj rekao da je u tijeku formiranje jedinice za posebne namjene za upadanje u neprijateljsku pozadinu i izvođenje diverzantskih akcija, kojom zapovijeda Ivica Krnjak, a njoj je povjerio zadaću da pomogne u odabiru i provjeri ljudi koji će ući u sastav te jedinice. Takav zadatak joj je povjerio jer je u nju imao veliko povjerenje, budući da je sudjelovala u podjeli oružja pa je poznavala veliki broj ljudi. Do tada je II optuženog Ivicu Krnjaka poznavala samo iz viđenja, a njegov ured se nalazio odmah iznad ureda I optuženog Branimira Glavaša. Za to vrijeme II optuženi Ivica Krnjak je često dolazio u ured I optuženog. Nakon što je prihvatila dobivenu zadaću, I optuženi je najavio razgovor kod II optuženog Ivica Krnjaka, koji joj je rekao da treba hrabre i odvažne ljude od povjerenja, a sa izvršenjem dobivenih zadaća je počela odmah tako da je ljude za koje je smatrala da ispunjavaju uvjete za ulazak u tu jedinicu pozivala na razgovor, a nakon što je za njih izvršila tzv. sigurnosnu procjenu, upućivala ih je II optuženom. U tu jedinicu su ušli i ljudi koje su I i II optuženi i sami doveli. Pri tome je II optuženi Ivica Krnjak predlagao ustroj te jedinice, ali je konačnu odluku donosio I optuženi Branimir Glavaš koji mu je zapravo bio nadređeni. Osobno je u tu postrojbu ona odabrala i uvela

Stjepana Bekavca zvanog Bušo i Dinu Kontića, zatim Zdravka Dragića, šogora od Dine Kontića, kao i Tihomira Valentića zvanog Tiho, te jednu osobu koja je po zanimanju bila mesar, a radilo se o prognaniku s područja Baranje. U početku je zapovjedništvo te jedinice bilo u Zapovjedništvu obrane grada na katu iznad ureda I optuženog Branimira Glavaša. Jedinica je bila ustrojena po vodovima koji su imali svoje zapovjednike. Većini pripadnika te jedinice se nije znalo ime i prezime jer je na jednom sastanku kojeg su održali I i II optuženi doslovno rečeno da se ti ljudi trebaju oslovljavati nadimcima i da je bolje da se ne zna njihov identitet u slučaju zarobljavanja od strane neprijatelja. Ovu odluku je priopćila svakom pripadniku koji je u tu jedinicu ušao, a osim toga, suglasno uputama koje je dobivala od I i II optuženog, dala im je do znanja da će, ako se pokažu dobrim borcima, imati znatne privilegije u odnosu na ostale vojnike. Tijekom 1991/1992. godine, zapovjedništvo ove jedinice se nalazilo u zgradi SNO-a, a u travnju 1992. godine ova postrojba je preimenovana u SUS, koja je 1994. godine pripojena u sastav 5. gardijske brigade. Vodovi ove postrojbe su bili razmješteni na više lokacija grada Osijeka, a ona je sa suprugom Ivicom Magdićem boravila u kući u Keršovanijevoj ulici. Sukladno dobivenim zapovijedima obilazila je lokacije na kojima su se nalazili ovi vodovi te prenosila zapovijedi koje je dobila od I i II optuženog. Zapovijedi je dobivala usmeno i na papiriću od I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivica Krnjaka, koje je preuzimala u SNO-u. Na njima je bilo napisano ime i prezime osobe koju treba privesti i ispitati, a zatim da li se radi o osobi koja djeluje kao peta kolona ili je u kontaktu s neprijateljem ili ima rodbinu u neprijateljskim redovima, time da te zapovijedi nisu sadržavale što s tim ljudima napraviti nakon što se privedu i ispituju.

III optužena Gordana Getoš Magdić iskazala je da se od konkretnih imena osoba koje su bile privedene sjeća Branka Lovrića. U ovom slučaju I optuženi Branimir Glavaš ju je pozvao u svoj ured u SNO-u gdje joj je dao papirić s unaprijed pripremljenim pitanjima na kojem je bilo ime Branka Lovrića i njegova adresa stanovanja, kao i radno mjesto, time da joj je I optuženi rekao da se javi u poštu gdje je tada Lovrić radio. U razgovoru s direktorom pošte doznala je da se Branko Lovrić već određeno vrijeme ne pojavljuje na poslu pa se vratila u SNO kako bi to I optuženom priopćila i upitala ga što dalje da radi, a ovaj joj je odgovorio da se radi o antidržavnom elementu te ga je potrebno uhititi i privesti, ali da treba biti vrlo oprezan.

Nakon toga je s dva automobila krenula prema kući Branka Lovrića, a u grupi ih je bilo troje ili četvoro. Ulazna vrata kuće otvorila je jedna ženska osoba, a ubrzo je Branko Lovrić izašao iz kuće i bez otpora je krenuo s njima u Dubrovačku ulicu. Po dolasku do kuće u Dubrovačkoj ulici jedan od suboraca odveo je Lovrića u podrum te kuće, ali se ne sjeća da bi ona tom prilikom ušla u tu kuću. Istog dana informaciju o privođenju Branka Lovrića je prosljedila I optuženom Branimiru Glavašu. U pogledu izgleda kuće u Dubrovačkoj ulici, sjeća se da je imala veća metalna vrata kroz koja se ulazilo u dvorišni prostor preko kojeg se dolazilo do podruma. Radilo se o kući prizemnici starije gradnje i neuglednog izgleda.

Nakon par dana, navodi III optužena, pitala je nekog od suboraca što se dogodilo s Brankom Lovrićem, a oni su joj rekli da je ubijen i bačen u Dravu. Spoznaja o tome što se Lovriću dogodilo ju je šokirala, pa je nazvala I optuženog Branimira Glavaša rekavši mu da dođe do nje, ne navodeći mu razlog zašto ga traži. Kad je nedugo nakon toga I optuženi došao u njezinu kuću, pitala ga je da li zna što se dogodilo s privedenim Brankom Lovrićem, na što joj je isti rekao da se to nju ne tiče i da gleda svoja posla. U daljnjem tijeku razgovora I optuženi je postao nervozan i ljut te joj je rekao da je više ne želi vidjeti, zaprijetivši joj da se s njim ne zajebava jer će i ona plivati i zbrisat će ih sve sa zemlje, dajući joj time do znanja da misli na njenu obitelj. Zbog ove prijetnje u bijesu ga je uhvatila u predjelu prsa i gurnula,

kojom mu je prilikom svašta izgovorila, a nakon toga je I optuženi rekao da se šalio, međutim, ona je znala da to nije točno. Nakon toga, iako je bilo vidljivo da je I optuženi ljut na nju, ponovo je s njim lagano stupila u kontakt pa ju je nakon nekoliko dana on ponovno pozvao u svoj ured, govoreći joj da je angažirala nesposobne ljude. Istovremeno joj je pokazao pismo koje je navodno napisala osoba iz bolnice u Osijeku, nakon što se izvukla iz Drave poslije neuspjele likvidacije od strane pripadnika njihove postrojbe, govoreći joj da riješi problem koji je nastao zbog njezine pogreške, uslijed izbora nesposobnih ljudi u postrojbu. Tom prilikom je I optuženi spomenuo ime preživjelog, a radilo se o Radoslavu Ratkoviću. Nije joj poznato kako je I optuženi došao u posjed tog pisma, ali misli da ga je u njegov ured donio Amšlinger, u što nije posve sigurna. U tom pismu je opisano stradanje tog čovjeka, a sjeća se da su slova ispisana drhtavom rukom te da je autor pisma naveo da je isplivao iz Drave na prostoru Tvrđe. Nakon toga, zbog straha iz Glavaševa ureda odlazi u Keršovanijevu ulicu i jednom pripadniku jedinice za kojeg misli da je po zanimanju bio medicinski tehničar, daje zadaću da ode u Opću bolnicu u Osijeku i usmrti Ratkovića. Ovu zapovijed za likvidaciju tom čovjeku je priopćila usmeno. Međutim, kada se taj čovjek vratio iz bolnice, priopćio je da nije uspio usmrtiti Radoslava Ratkovića jer je ovaj bio čuvan i nije mu se moglo prići, što je ona prenijela I optuženom, tako da je oko tog slučaja nastala cijela zbrka.

U pogledu ubojstava Alije Šabanovića, Jovana Grubića, Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića i Bogdana Počuće, III optužena je iskazala da o tome nema nikakvih saznanja, a na upit da li je nakon pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića njezina postrojba i dalje činila takva djela, navela je da je među pripadnicima postrojbe čula da se to i dalje nastavilo, ali da ona o tome nema neposrednih saznanja i da u tome nije sudjelovala. S tim u vezi iskazala je da je krajem 1991. godine postrojba poslana na borbenu liniju u Tenjski Antunovac s fiktivnom zadaćom da izvrši proboj, ali smatra da su tamo poslani kako bi poginuli i na taj način ih se riješilo kao potencijalnih svjedoka, a iza te konstrukcije misli da je stajao I optuženi Branimir Glavaš.

III optužena Gordana Getoš Magdić iskazala je da joj je I optuženi Branimir Glavaš nakon neuspjelog ubojstva Radoslava Ratkovića rekao da se riješi toga koji je odgovoran za taj neuspjeh, misleći na likvidaciju te osobe. Otišla je nakon toga u kuću u Keršovanijevoj ulici, gdje su se nalazili njezini suborci, te je ovu naredbu priopćila Dini Kontiću, rekavši mu da pred ostalim suborcima mora zastrašiti svog šogora tako što će svima reći da će zbog neizvršenog zadatka biti ubijen, što stvarno nije mislila već je Kontiću rekla da šogora, nakon što ga na taj način pred ostalim suborcima zastraši, pusti kući.

Prilikom ispitivanja od strane istražnog suca dama 21. listopada 2006., III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da u cijelosti ostaje pri svojoj naprijed navedenoj obrani.

Na glavnoj raspravi III optužena je u odnosu na svoje obrane od 20. i 21. listopada 2006. godine iskazala da zapisnici od 20. i 21. listopada 2006. godine ne sadrže ono što je ona iskazivala, jer su je za vrijeme ispitivanja policijski službenici zlostavljali, pa iako je negirala bilo kakvu povezanost s I optuženim i ostalim optuženicima u počinjenju inkriminiranih događaja, isti za to nisu htjeli čuti. No, međutim, kada su zaključili da grubim metodama od nje neće ishoditi priznanje da neosnovano tereti ostale suoptuženike, počeli su joj prijetiti uhićenjem oca, brata i supruga, govoreći pri tome da će joj dijete biti smješteno u dom za nezbrinutu djecu. Zapisnik kojeg je potpisala u policijskoj upravi je bio sačinjen u drugoj prostoriji, fizički odvojenoj od prostorije u kojoj je ona ispitivana.

V optuženi Dino Kontić je na vlastiti zahtjev ispitan na početku dokaznog postupka. Iskazao je da se krajem svibnja ili početkom lipnja 1991. godine vratio u Hrvatsku kako bi se priključio obrani RH, tako da je ušao u rezervni sastav MUP-a kojim je zapovijedao pokojni Mato Šabić. S ovom postrojbom je sudjelovao u napadu na selo Tenja u srpnju 1991. zatim u obrani sela Laslova i u još nekim vojnim akcijama, a nakon toga ova postrojba se vratila u Osijek gdje su držali položaje u naselju Jug II. Budući da u to vrijeme nije bilo vojnih akcija u listopadu 1991. godine odlučio se uključiti u neku postrojbu kako bi sudjelovao u borbama, tako da je sa svojim suborcem Milanom Plazibatom otišao u zgradu županije gdje su se u jednoj kancelariji na prvom katu prijavili u diverzantsku postrojbu, ali kako se nakon toga ništa nije događalo i dalje se nalazio na položajima u naselju Jug II. U prosincu 1991. ponovo je otišao u Županiju gdje su mu rekli da se zapovjedništvo te postrojbe preselilo u Školsku ulicu. Tamo je saznao da bi trebala uslijediti akcija upada u Tenjski Antunovac u kojoj je želio sudjelovati, tako da je došao na zbornu mjesto gdje se okupilo između 70 do 100 vojnika koji su čekali da akcija počne, međutim, doznali su da je jedna postrojba koja im se trebala pridružiti doživjela prometnu nesreću i zbog toga je ova akcija otkazana. Nakon toga više nije odlazio u ovu diverzantsku postrojbu već se cijelo vrijeme nalazio na položajima u naselju Jug II, a u studenom 1991. iz MUP-a je prešao u 106. brigadu te se nalazio na položajima u Nemetinu. U HV-u je ostao do svibnja 1992. godine. Porekao je da bi bio pripadnik neke tajne grupe u okviru te diverzantske postrojbe i da bi u ovu postrojbu doveo VII optuženog Zdravka Dragića. Jednako tako je porekao da je sudjelovao u pokušaju ubojstva Radoslava Ratkovića na način da je kritične zgrade VII optuženog Zdravka Dragića dovezao do Drave, gdje je na obali ovaj u Ratkovića pucao. Od optuženika je poznavao VII optuženog Zdravka Dragića, koji mu je šogor, a upoznao ga je u kolovozu ili rujnu 1991. godine, kada je počeo hodati s njegovom sestrom. U to vrijeme VII optuženi je stanovao u naselju Jug I, a nalazio se na položajima oko Ernestinova, međutim, ne zna u kojoj postrojbi se nalazio, te je porekao da bi VII optuženog Zdravka Dragića on doveo u diverzantsku postrojbu. II optuženog Ivicu Krnjaka je vidio u akciji u Tenjskom Antunovcu. III optuženu Gordanu Getoš Magdić je poznavao kao suprugu Ivice Magdića, a VI optuženog Tihomira Valentića je upoznao u srpnju ili kolovozu 1991. godine preko njegovog bratića Ivice Magdića. I optuženog Branimira Glavaša nije nikada osobno upoznao niti je s njim kontaktirao.

U pogledu podataka Ureda za obranu Osijek o njegovom ratnom putu, V optuženi je iskazao da se ove evidencije nisu točno vodile, ali dozvoljava da se nalazio u postrojbama kako je to u tom dokumentu navedeno.

Za vrijeme dok se nalazio u HV-u nitko ga nije poučio o odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava i odnosu prema civilima za vrijeme rata i oružanog sukoba, ali je obzirom na svoje obrazovanje i odgoj pretpostavljao što bi te odredbe trebale sadržavati, odnosno što je on smio učiniti za vrijeme oružanog sukoba.

Tijekom istražnog postupka V optuženi Dino Kontić dana 19. veljače 2007. godine je istražnom sucu dostavio svoju obranu u pisanom obliku (list 5181-5184), pri kojoj je ostao prilikom ispitivanja od 23. veljače 2007. godine. U bitnom ova obrana je istovjetna s obranom V optuženog na glavnoj raspravi, osim što je u toj obrani iz istražnog postupka V optuženi, između ostalog, naveo da je krajem studenog 1991. godine otišao u SNO-u i prijavio se u Samostalnu uskočku satniju, a nakon što mu je to predloženo, isti je ovu okolnost potvrdio. Nadalje, a vezano za akciju oslobađanja Tenjskog Antunovca početkom prosinca 1991. godine, V optuženi je iskazao da je ova akcija otkazana jer se na položajima nisu pojavili pripadnici Prištapske bojne.

VI optuženi Tihomir Valentić je iskazao da je u 3. gardijsku brigadu HV-a pristupio 8. srpnja 1991. godine. U ovoj postrojbi se zadržao do 15. studenog 1991. godine, a nakon toga je prešao u Vojnu policiju gdje se nalazio do 26. siječnja 1992., a nakon toga je prešao u Samostalnu uskočku satniju u kojoj se nalazio sve do 27. ožujka 1994. godine. Za vrijeme dok je bio pripadnik 3. gardijske brigade nalazio se na prvim linijama bojišta u mjestu Sarvaš, a kada je prešao u Vojnu policiju njegova postrojba je bila smještena u Domu zdravlja u Tenjskom Antunovcu. Budući da se u studenom i prosincu 1991. godine nalazio izvan Osijeka, nije mogao sudjelovati u odvođenju Branka Lovrića, Alije Šabanovića i Radoslava Ratkovića, koji događaji su mu stavljeni na teret. Od optuženika je poznavao II optuženog Ivicu Krnjaka kojeg je upoznao krajem siječnja 1992. te V optuženog Dinu Kontića kojeg je susreo u srpnju ili kolovozu 1991. a za III optuženu Gordanu Getoš Magdić je iskazao da je supruga njegovog bratića Ivica Magdića. Za V optuženog Dinu Kontića je čuo da je pripadnik SUS-a, ali o tome nije imao osobnih saznanja, dok je za III optuženu Gordanu Getoš Magdić iskazao da nije znao da bi se nalazila u postrojbama HV-a. Nadalje, VI optuženi je iskazao da su krajem 1991. godine III optužena Gordana Getoš Magdić i Ivica Magdić stanovali u jednoj kući u Keršovanijevoj ulici gdje ih je u dva ili tri navrata posjetio. Međutim, nakon što je III optužena na ovaj dio njegovog iskaza iznijela primjedbe, VI optuženi je na posebno pitanje III optužene iskazao da ih je u stvari posjećivao u kući u Aninoj ulici.

Nadalje, VI optuženi Tihomir Valentić je iskazao da je u jednoj akciji u Sarvašu 18. rujna 1991. ozlijedio desno koljeno, pa je zbog toga imao poštedu u postrojbi, a predočio je i liječničku potvrdu u kojoj je konstatirana ova ozljeda.

U obrani koju je iznio pred istražnim sucem dana 20. i 21. listopada 2006. godine (list 3442-3443 i 3445-3446), VI optuženi Tihomir Valentić je naveo da je 8. srpnja 1991. godine postao pripadnik 3. gardijske brigade u kojoj se nalazio negdje do studenog 1991. godine kada je pristupio u Samostalnu uskočku satniju. U toj postrojbi neposredni zapovjednik mu je bio II optuženi Ivica Krnjak. Baza ove postrojbe se nalazila u jednoj kući u Retfali, ali nije znao točno koja je to ulica. Jedno vrijeme u okviru SUS-a imao je poštedu jer je bio ranjen u Sarvašu, tako da nije mogao ići na teren niti obavljati teže aktivnosti, a ova pošteda je trajala do siječnja 1992. godine. Poznavao je osobu prezimenom Bekavac koji je imao nadimak Bušo i koji je 1991. godine bio u SUS-u. Za III optuženu Gordanu Getoš Magdić je iskazao da je bila u SUS-u, ali ne zna gdje je bila stacionirana, osim što je znao da je stanovala u nekoj kući u Keršovanijevoj ulici, koja se nalazila na južnoj strani ove ulice i to druga kuća od Vukovarske ulice. V optuženog Dinu Kontića je poznavao od 1991. godine, a za njega je od III optužene Gordane Getoš Magdić čuo da je on također pripadnik SUS-a.

Na glavnoj raspravi, VI optuženom su predočene razlike u njegovim obranama na glavnoj raspravi i obrani koju je iznio pred istražnim sucem dana 20. listopada 2006. te je isti naveo da je njegova obrana pred istražnim sucem u svemu točna osim podatka da je u SUS pristupio u studenom 1991. godine.

VI optuženi Tihomir Valentić je iskazao da ga nitko nije posebno upućivao na odredbe ratnog i humanitarnog prava i na postupke u odnosu na civilne osobe i ratne zarobljenike, ali je kao osoba znao što vojnik smije činiti za vrijeme rata, navodeći da je to jednako kao i u civilnom životu.

VII optuženi Zdravko Dragić je iskazao da se u obranu RH uključio u ljeto 1991. godine, a nakon toga u rujnu iste godine prešao je u postrojbu koja je djelovala kao rezervni sastav MUP-a. Početkom studenog 1991. pozvan je na obuku u Zagreb, gdje je proveo dva tjedna, a po povratku u Osijek raspoređen je u jednu postrojbu u okviru 130. brigade te se nalazio na položajima u Ladislavcima. Ovdje je susreo jednu osobu kojoj je povjerio da bi se želio aktivnije uključiti u obranu RH, a ta osoba uputila ga je na čovjeka imenom „Buše“, koji je stanovao u Osijeku, u Keršovanijevoj ulici. Nakon nekoliko dana otišao je na ovu adresu gdje se sastao s Bušeom i naveo mu svoja vojna znanja i obuku koju je prošao, a Buše mu je rekao da bi ta postrojba trebala upadati na neprijateljski teritorij. Dogovorili su se da ponovo dođe za nekoliko dana, tako da se krajem studenog ponovo s Bušeom sastao u kući u Keršovanijevoj ulici. Tom prilikom ovaj mu je rekao da je primljen i da čeka poziv jer postrojba još nije bila ustrojena, tako da je on i dalje nastavio raditi u poduzeću „Elektro-Osijek“. Nakon tri tjedna na Bušev poziv je došao ispred kuće u Keršovanijevoj ulici. Ovdje je susreo još dvije ili tri osobe koje od ranije nije poznao, a odatle su svi zajedno kombijem otišli u naselje Brijest gdje je bilo još 50-tak vojnika. Nije znao što su u Brijestu trebali raditi, ali jedan od vojnika mu je rekao da će ići u oslobađanje Tenjskog Antunovca, pa su čekali zapovijed da krenu u akciju. Međutim, nakon nekoliko sati došla je zapovijed da se akcija odgađa, nakon čega su se vratili u Osijek. Oko Božića 1991. Buše ga je ponovo nazvao i rekao da ponese oružje, a sastali su se u jednom kafiću u Osijeku. Tom prilikom se porječkao s Bušeom, te mu je rekao da želi izaći iz postrojbe, što je ovaj i prihvatio, a tom prilikom na Bušev zahtjev mu je predao pušku i opremu koju je zadužio. Time je njegov cjelokupni angažman u toj postrojbi bio završen i od tada je, sve do veljače 1998. godine radio u poduzeću „Elektro-Osijek“, a potom se kao konobar zaposlio u kafiću kojega je vlasnik bio Želimir Maštrović.

U svezi evidencije o sudjelovanju u Domovinskom ratu, prema kojim je u razdoblju od 5. rujna do 27. studenog 1991. godine bio pripadnik pričuvnog sastava MUP-a, VII optuženi je iskazao da ovaj datum 27. studenog 1991. odgovara vremenu kada je s Bušeom razgovarao oko primanja u diverzantsku satniju, pa stoga ne zna kako je došlo do toga da i nakon 27. studenog 1991. godine nije registriran kao pripadnik HV-a, a niti pripadnik MUP-a.

VII optuženi Zdravko Dragić je porekao da bi počinio bilo koji od inkriminiranih događaja, navodeći da je od suoptuženih poznao jedino svog šogora V optuženog Dinu Kontića, a znao je i I optuženog Branimira Glavaša, ali ga osobno nije poznao niti je s njim ikada kontaktirao.

VII optuženi Zdravko Dragić iskazao je da ga formalno kao pripadnika rezervnog sastava policije i HV-a nitko nije poučio na odredbe ratnog i humanitarnog prava, ali je kao odrasla osoba i vjernik znao što vojnik smije, a što ne smije učiniti u odnosu na ratne zarobljenike i civile.

VII optuženi Zdravko Dragić je ispitan u PU Osijek 19. listopada 2006. godine, a nakon toga u dva je navrata 21. listopada 2006. godine iznio svoju obranu i pred istražnim sucem (list 3053-3056, 3459, 3477-3478). U tim obranama VII optuženi Zdravko Dragić je priznao da je kao pripadnik SUS-a u inkriminiranom razdoblju sudjelovao u privođenju nekih civilnih osoba u Osijeku, a nakon uhićenja Radoslava Ratkovića osobno je pucao u njega. Pri tome je opisao i aktivnosti ostalih suoptuženika i okolnosti pri kojima su inkriminirano kazneno djelo počinili.

Naime, VII optuženi je iskazao da je u studenom 1991. godine, nakon specijalističke obuke za izviđačko-diverzantska djelovanja koju je prošao kao pripadnik 130. brigade HV-a, upućen na borbene položaje u Vladislavce, međutim, razmišljao je kako da sa stečenim vještinama više doprinese obrani RH, pa se raspitivao da li postoji takva jedinica. Jednom prilikom, za vrijeme dopusta i boravka kod kuće o tome je razgovarao sa svojim šogorom Dinom Kontićem. Tom prilikom Kontić mu je rekao da poznaje jednu osobu s kojom bi o tome mogao razgovarati, pa su se istog dana uputili u caffè bar „Trojka“, gdje je upoznao Gordanu Getoš. U razgovoru s Gordanom Getoš shvatio je da je ona zapovjednica unutar te postrojbe koja je imala posebnu namjenu, kao što je ulazak u neprijateljsku pozadinu i diverzantska djelovanja. Do tada nije znao da postoji takva specijalna jedinica, a kasnije je saznao da se zove Samostalna uskočka satnija. Tom prilikom je dogovoreno da će se priključiti ovoj postrojbi, a Kontić i Getoš su trebali riješiti papire, odnosno evidenciju, o njegovu prelasku u tu postrojbu. Idućeg dana je sa Kontićem došao u jednu kuću u Keršovanijevoj ulici, gdje ga je dočekala Gordana Getoš Magdić, a u ovoj se kući nalazila baza ove postrojbe. U gornjem dijelu kuće boravila je Gordana Getoš sa svojim suprugom koji se prezivao Magdić. Tu je upoznao tri ili četiri osobe koji su mu se predstavile nadimcima „Buše“ i „Tiho“. Za Tihu je znao da je Magdićev šogor i da je iz Tenja. Imena drugih dviju osoba, koje su zajedno s njima boravile u toj kući se nije mogao sjetiti, time da su povremeno ovdje dolazile i druge osobe. Nakon dva ili tri dana u kuću je došla osoba koja im se predstavila imenom Ivica, a saznao je da se radi o Ivici Krnjaku, zapovjedniku postrojbe. Prilikom posjeta Ivica Krnjak je uglavnom kontaktirao s Gordanom Getoš i Bušecom, a on je u tom razdoblju nabavljao hranu iz obližnjeg studentskog centra. U jednom razgovoru s Ivicom Krnjakom, na upit kada će dobiti konkretne zadaće, Krnjak mu je odgovorio da se ova jedinica ustrojava i da za akcije ima vremena. Koncem studenog 1991. godine, nakon što je okupiran Tenjski Antunovac, u kuću je došao Ivica Krnjak te je zapovjedio da moraju izvršiti diverziju unutar Tenjskog Antunovca, tako da su otišli do mjesta Brijest gdje su čekali daljnje zapovjedi, međutim, iz njemu nepoznatih razloga povukli su se natrag u bazu u Keršovanijevoj ulici.

VII optuženi Zdravko Dragić iskazao je da je zajedno s Bušecom i Tihom činio neformalnu grupu koja je jedne prilike dobila nalog da odu u ulicu Feđe Milića po jednu osobu koji je bio KOS-ovac, a kojeg je trebalo dovesti na razgovor. Iz baze su krenuli automobilom marke „Yugo“ crvene boje na kojem je bilo razbijeno jedno bočno staklo. Koliko se sjeća sva trojica su bili odjeveni u maskirne odore HV-a, a od naoružanja su imali automatske puške tzv. „Kalašnjikove“. Po dolasku pred navedenu kuću, na ulaznim vratima se pojavila jedna starija ženska osoba kojoj su Tiho i Buše rekli da traže Radoslava Ratkovića, radi obavljanja razgovora s njim. Ova žena je bila vidno uplašena te je plačnim glasom molila da ga nikamo ne vode, ali su joj oni rekli da mu se neće ništa dogoditi. Tada se na vratima pojavila muška osoba u dobi između 50 ili 60 godina. Na Bušev upit ta osoba je potvrdila da je on Radoslav Ratković, a nakon toga, iako je bio vidno uplašen i protiv svoje volje, pristao je poći s njima. Ratkovića su odvezli u Dubrovačku ulicu do jedne kuće na broju 30. Radilo se o prizemnoj kući s nekoliko prozora do ulice te metalnom ostakljenom kapijom. Nakon ulaska u prostorije te kuće Buše ili Tiho su selotejp trakom Ratkoviću vezali ruke, a potom su izašli, pri čemu su mu zapovjedili da on tu ostane i čuva Ratkovića. To je trajalo oko dva sata. Za to vrijeme Ratković mu je ispričao da je pred njegovom kućom u Tenji ubijen načelnik PU Osijek Josip Kir, te je bio ogorčen zbog svega što mu se dogodilo, a on ga je u jednom momentu, razdražen svim tim, udario otvorenim dlanom desne ruke u glavu. Kad su se Buše i Tiho vratili rekli su mu da je njegov posao završen i da se može vratiti u bazu. Iste večeri ili kasnije ponovno je vidio Radoslava Ratkovića i to na obali Drave. Tu su još bili prisutni Ivica Krnjak, Buše, Dino Kontić i još nekoliko osoba. Njega je

ovdje dovezao Dino Kontić. Nakon toga su stepenicama sišli do najnižeg podesta uz obalu rijeke, gdje mu je netko od prisutnih rekao „sad si dobio pravog Čejena“. U tom trenutku još nije vidio Ratkovića, ali je obzirom na mjesto i vrijeme naslućivao što će se dogoditi jer se po gradu pričalo da neki ljudi nestaju. Tek kad je sišao dolje vidio je neke osobe među kojim i osobu kojoj su ruke i usta bila vezana selotejp trakom. Pored te osobe se nalazio Buše i još jedna osoba koje se na može sjetiti. Tada mu je Buše dao automatsku pušku „MGV“ s prigušivačem koju je repetirao, naredivši mu da puca u tu osobu koja je licem bila okrenuta prema rijeci Dravi, a on se nalazio točno iza njegovih leđa. Nakon što je od Bušea preuzeo tu automatsku pušku i uperio je prema toj osobi, u visini njegovog potiljka, u tom trenutku je ta osoba prema njemu okrenula glavu te je tom prilikom vidio da se radi o Radoslavu Ratkoviću. Bio je u šoku jer se od njega tražilo da učini nešto što je nezakonito. Iako nije želio ubiti ovu osobu, povukao je obarač jer se bojao što će se njemu dogoditi ako to ne učini. Ratkovića je pogodio u obraz, nakon čega je ovaj pao u vodu, ali je tada netko povikao da je živ, nakon čega mu je netko dao „kalašnjikov“ jer je on, nakon što je u Ratkovića ispalio hitac, „MGV“ odbacio na tlo. Iz ove puške je u vodu ispalio još jedan hitac, ali nije ciljao Ratkovića. Nakon toga stepenicama se popeo na promenu gdje je susreo Ivicu Krnjaka kojem je tada rekao da je bezvezan osjećaj ubiti čovjeka. Zbog ovog događaja je bio u šoku i ne sjeća se kako i s kim se vratio u bazu. Međutim, nakon dan-dva u bazu je došla Gordana Getoš koja ih je izvijestila da je Ratković preživio i da je uspio isplivati iz rijeke, te da se nalazi u bolnici. Također, rekla je da imaju sreću jer je preko svojih ljudi uspjela spriječiti otpremu pisma kojeg je Ratković napisao državnim tijelima. To pismo im je pokazala, a pri tome je bila vrlo cinična te mu je spočitala da je zbog njegove nesposobnosti Ratković preživio.

VII optuženi Zdravko Dragić je iskazao da je osim ovog privođenja sudjelovao u još dva privođenja koje vremenski nije mogao točno odrediti, te su i tom prilikom njemu nepoznate osobe također bile privedene u kuću u Dubrovačkoj ulici. U jednom slučaju zajedno s Gordanom Getoš, Bušom i Tihom, priveli su osobu prezimenom Lovrić koja je živjela u Sisačkoj ulici u Osijeku. Ulazna vrata kuće u kojoj je Lovrić živio otvorila je jedna ženska osoba srednjih godina, koja je Lovrića pozvala. Tada se pojavila muška osoba koja je na licu još imala pjenu za brijanje te je netko od njih zatražio da odmah s njima pođe na razgovor, pri čemu je ta osoba izrazila negodovanje, ali je nakon kraćeg vremena izašao i pošao s njima, time da je on, koliko se sjeća, prvi izašao iz tog automobila, negdje uz put. Drugi slučaj privođenja u kojem je sudjelovao zajedno s Bušom i Tihom je bilo privođenje osobe po imenu Alija koji je živio u jednoj stambenoj zgradi u naselju Sjenjak. Do ove zgrade su došli sa ranije spomenutim automobilom marke „Yugo“, time da je on bio odjeven u maskirnu odoru HV-a i naoružan kalašnjikovim. Ne sjeća se kako je primio zapovijed da se ova osoba privede na razgovor, budući da ove zapovijedi njemu nikada izravno nisu bile prenesene, nego su ih Gordana Getoš i Ivica Krnjak, kada je dolazio k njima u bazu, izdavali Bušeu ili Tihi, pa je on od njih saznao što treba činiti. Sjeća se da su Buše i Tiho rekli kako je ova osoba (Alija) Makedonac, te se spominjalo da je ili četnik, snajperist ili KOS-ovac, ali ne zna što su točno za njega rekli. Ne zna što se kasnije dogodilo s tom osobom.

VII optuženi Zdravko Dragić je iskazao kako mu nije poznato koju funkciju je u ovoj postrojbi imao Buše i Tiho, time da je Gordana Getoš izdavala zapovijedi, a u akciju se išlo nakon razgovora Gordane s Ivicom Krnjakom. Zajedno sa Bušom i Tihom, on je činio jednu grupu, dok je njegov šogor Dino Kontić bio u nekoj drugoj grupi, ali ne zna s kim. Za Tihu je iskazao da nije znao kako se zove, ali ga je već zatekao u toj postrojbi, te se sjeća da se žalio na ozljedu koljena, tako da je pri hodu šepao. Za Dinu Kontića je znao da je bio u jednoj postrojbi u naselju Jug II.

Zadnji događaj kojeg pamti se zbio na Božić 1991. godine. Te večeri sa pripadnicima postrojbe se nalazio u kafiću „Jazz“ gdje je upoznao jednu vrlo mladu mušku osobu za kojeg je saznao da će biti pripadnik postrojbe. U tijeku razgovora s ovom osobom, upozorio ga je da ukoliko pristupi postrojbi da mora biti spreman na svašta. Nakon ponoći otišao je svojoj kući u Daruvarsku ulicu kako bi svojoj obitelji čestitao Božić te je tu i prespavao, a idućeg dana po njega su došli Buše i Tiho, koji su mu priopćili da Gordana Getoš s njim mora obaviti razgovor te su mu rekli da ponese i naoružanje. U bazi u Keršovanijevoj ulici zatekao je Gordana Getoš i Dinu Kontića i onog mladog dečka kojeg je prethodne večeri upoznao u kafiću „Jazz“. Tom prilikom Gordana Getoš Magdić mu je spočitala njegovo ponašanje, govoreći da ovom dečku „cinka“ ono što njihova postrojba radi i da ih tako dovodi u opasnost, a ovim pokudama pridružio se i Tiho, govoreći da svojim ponašanjem ugrožava njega i njegovu obitelj, a u jednom trenutku ga je udario nogom u glavu. Potom mu je s leđa prišao Buše, koji mu je selotejp trakom oblijepio usta, a Gordana Getoš Magdić se obratila njegovu šogoru Dini Kontiću, rekavši zapovjedno: „Ti si ga doveo, ti ga i čokni“. Nakon toga, Kontić ga je u svom automobilu marke „BMW“ odvezao u grad, ali se nakon nekog vremena zaustavio, skinuo mu traku s lica i rekao da izađe, tako da je otišao u svoju kuću u Daruvarsku ulicu. Nakon ovih događaja nije više osobno sreo Ivicu Krnjaka, dok je Gordana Getoš susreo dosta godina kasnije. Navodi da sve to nije prijavio jer je osjećao duboki strah da se njegovoj obitelji ne bi nešto dogodilo.

Na glavnoj raspravi VII optuženom Zdravku Dragiću je predložena njegova obrana u PU Osijek i pred istražnim sucem, a isti je iskazao da je ova obrana rezultat ucjene policijskog službenika Vjekoslava Tapšanija, inače, njegovog rođaka (brat). Tvrdi da mu je Tapšani rekao da bi, ako pristane surađivati, mogao u najgorem slučaju dobiti kaznu zatvora do dvije ili tri godine ili status zaštićenog svjedoka, te mu je predložio da su mu poznate neke njegove ranije nezakonite radnje za koje je mogao kazneno odgovarati, a za koja djela je bila zapriječena kazna zatvora do 15 godina, te ga je upozorio da to zna i policija. Stoga, iako o nekim nezakonitim radnjama koje su počinili pripadnici SUS-a nije imao nikakvih saznanja, prilikom dovođenja u PU Osijek 19. listopada 2006. Tapšani ga je instruirao što će iskazivati, tako da je prilikom ispitivanja iskazivao na način da je odgovarao na pitanja koja su već sadržavala odgovor i potvrđivao one teze koje su Tapšani i on dogovorili. Kada je nakon toga iz PU Osijek privođen istražnom sucu, Tapšani mu je dao instrukciju da se po mogućnosti što više drži iskaza iz policijske postaje.

IZVEDENI DOKAZI

U dokaznom postupku sud je ispitaio svjedoke:

Eriku Kutlić – list 8134-8136, Mladena Pajtlera – list 8136-8137, Dragana Grubića – list 8207-8208, Slavka Teofilovića – list 8208, Javorka Bebek – list 8208-8209, Željka Vojvodića – list 8209-8210, Željka Amšlingera – list 8225-8229, Jelicu Grubić – list 8249-8250, Mariju Zelinac – list 8250-8251, Miodraga Vukajlovića – list 8251-8252, Karla Gorinšeka – list 8256-8259, Gorana Flaudera – list 8260-8264, Eduarda Bakarca – list 8269-8271, Zorana Marekovića – list 8271-8273, Stjepana Antolašića – list 8318-8319, Krešimira Dorića – list 8320, Branimira Petenera – list 8320-8321, Tihomira Aparia – list 8324-8328, Predraga Novakovića – list 8328, Borislava Mamulu – list 8332-8336, Ivana Šomodija – list 8350-8351, Željka Bilandžića – list 8352, Sinišu Krnića – list 8352-8354, ugroženog

svjedoka pod pseudonimom „**zaštićeni svjedok 06**“ – list 8363-8370, Matiju Horvata – list 8373-8375, Dauta Ismailjija – list 8375-8376, Antona Škrabića – list 8377, Vladu Frketića – list 8408-8411 i 9065, Svjetlanu Petković – list 7275 i 8462-8463, Mladena Pavlovsky – list 8463-8466, Ištvana Mihalika – list 8487-8490, Marijana Marića – list 8490-8491, Nikolu Jamana – list 8499-8502, Dubravka Jezerčića – list 8842-8844, Vinka Vrbanca – list 8844-8945, Ladislava Bognara – list 8862-8865, Josipa Katančića – list 8866-8867, Ratka Žuvelu – list 8887-8889, Darka Tolića – list 8889-8891, Tomislava Čombora – list 8916-8917, Nenu Mesić – list 8918, Zdenka Blaškovića – list 8921, Stjepana Markovića – list 8922, Smilju Marković – list 8922, ugroženog svjedoka **pod pseudonimom „Drava“** – list 8988-8994 i 9007-9009, Zorana Severa-Smrčeka – list 9009-9010 i 9065, Vladimira Šeksa – list 9015-9020, Josipa Boljkovca – list 9054-9057, Branka Zakanjija – list 9058-9060, Milana Ramljaka – list 9143-9147.

Naprijed navedene svjedoke sud je ispitao na glavnoj raspravi koja je počela ispočetka dana 4. studenog 2008. godine.

Temeljem članka 331. stavak 1. točka 5. ZKP-a na glavnoj raspravi 12. studenog 2008. godine, sud je **pročitao iskaze svjedoka koji su pred istim vijećem** ispitani na ranijoj glavnoj raspravi i to svjedoka: Ladislava Becea, Dragana Popovića i Krste Klarića sa zapisnika od 12. svibnja 2008. – list 7389-7391, Mladena Filipovića i Mladena Marcikića sa zapisnika od 13. svibnja 2008. – list 7396-7399, Zlatka Kramarića sa zapisnika od 14. svibnja 2008. – list 7403-7406, Nikole Vasića sa zapisnika od 28. svibnja 2008. – list 7437-7440, Srećka Lovrinčevića i Danijela Bogdanovića sa zapisnika od 29. svibnja 2008. – list 7458-7461, Zdravka Pejića sa zapisnika od 30. svibnja 2008. – list 7470-7472, Mate Šalinovića i Miroslava Karača sa zapisnika od 4. lipnja 2008. – list 7486-7488, krunskog svjedoka Krunoslava Fehira sa zapisnika od 9. i 10. lipnja 2008. – list 7512-7527, Dražena Pavičića i Božidara Buhina sa zapisnika od 11. lipnja 2008. – list 7535-7538, Željka Lasića i Ivana Fereneća sa zapisnika od 16. lipnja 2008. – list 7551-7555.

Na glavnoj raspravi 13. studenog 2008. godine pročitani su iskazi svjedoka: Davora Špišića i Daria Topića sa zapisnika od 17. lipnja 2008. – list 7569-7571, Dražena Rajkovića i Roberta Pauletića sa zapisnika od 18. lipnja 2008. – list 7575-7577, Ivana Grujića i Ivicu Špiraneca sa zapisnika od 2. srpnja 2008. – list 7607-7608, Ane Diklić i Stanka Viševića sa zapisnika od 3. srpnja 2008. – list 7619-7622, Ljepojka Rukelja sa zapisnika od 7. srpnja 2008. – list 7642-7647,

Temeljem članka 331. stavak 1. točka 3. ZKP-a, na glavnim raspravama dana 12. i 13. studenog 2008. i 7. siječnja 2009. godine **pročitani su iskazi svjedoka koje je sud ispitao izvanraspravno** i to: Zdenke Petković i Antuna Košira sa zapisnika od 24. travnja 2008. – list 7276-7277, Krunoslava Ižakovića sa zapisnika od 8. srpnja 2008. – list 7654-7657, Marije Lovrić i Nevenke Vuković sa zapisnika od 17. studenog 2008. – list 8143-8146, Desanke Dragičević, Zite Šabanović i Marije Prole sa zapisnika od 18. studenog 2008. – list 8157-8161.

Također, na glavnoj raspravi dana 13. studenog 2008. pročitani su iskazi svjedoka - oštećenog Radoslava Ratkovića, kojeg je sud ispitao izvanraspravno dana 23. lipnja 2008. putem video veze s Republikom Srbijom. Naime, oštećeni Radoslav Ratković, koji prebiva u mjestu Doroslovo, Republika Srbija, obratio se ovom sudu pismom (list 7253) u kojem je naveo da kao svjedok nije u mogućnosti pristupiti na sud jer bi to kod njega i njegove supruge izazvalo stres i nelagodu te ponovno proživljavanje nemilog događaja. Imajući na

umu razloge koji su opravdavali nedolazak svjedoka na sud, sukladno članku 9. Drugog dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima odlučeno je da se svjedok Radoslav Ratković ispita putem konferencijske video veze. Kako se u tom slučaju radi o obliku pružanja međunarodne pravne pomoći, jer svjedok koji se ispituje, se nalazi na području druge države, to je obavljeno izvanraspravno, uz sudjelovanje svih stranaka u postupku.

Temeljem članka 331. stavak 1. točka 2. ZKP-a, na glavnoj raspravi od 13. studenog 2008. sud je pročitao iskaz svjedokinje Snežane Berić. Ova svjedokinja sudu je dostavila ovjerenu izjavu (list 7804) u kojoj je navela da u ovom postupku ne želi svjedočiti niti na bilo koji način sudjelovati. Slijedom navedenog, a budući da svjedokinja u ovom postupku nije željela iskazivati, postupljeno je po citiranoj odredbi ZKP-a te je pročitana njezin iskaz sa zapisnika od 4. listopada 2006. godine – list 1998-2008.

Temeljem članka 331. stavak 1. točka 1. ZKP-a na glavnoj raspravi 7. siječnja 2009. pročitani su iskazi svjedoka Vjenceslava Billa sa zapisnika od 17. srpnja 2006. broj: Kio-I-rz-1/06 (list 862-863) i zapisnika od 2.4.2007. br: Kio-170/06 (list 5583-5584). Naime, svjedok Vjenceslav Bill je dana 9. travnja 2007. godine umro, a ova činjenica je utvrđena u smrtnom listu Matičnog ureda Trešnjevka od 14.11.2007 – list 6497.

Temeljem članka 331. stavak 1. točka 1. ZKP-a, na glavnoj raspravi dana 11. prosinca 2008. te 7. i 26. siječnja 2009. godine, pročitani su iskazi svjedoka Dragana Jovančevića, Josipa Hanzera, Šime Ivaškovića i Martina Špegelja. Naime, ovi svjedoci sudu su dostavili medicinsku dokumentaciju na temelju koje je utvrđeno da imaju ozbiljnih zdravstvenih problema zbog kojih im je dolazak na sud znatno otežan. Stoga su pročitani iskazi svjedoka Dragana Jovančevića sa zapisnika od 30. studenog 2006. (list 4341-4342 spisa), Josipa Hanzera sa zapisnika od 11. prosinca 2006. godine (4490-4491), Šime Ivaškovića sa zapisnika od 12. prosinca 2006. godine (list 4525), Martina Špegelja sa zapisnika od 5. listopada 2006. godine – list 1416-1418,

Temeljem članka 331. stavak 1. točka 4. ZKP-a, pročitani su iskazi svjedoka Josipa Kelemena sa zapisnika od 14. studenog 2006. – list 2256-2257, Silve Butković Soldo sa zapisnika od 20. listopada 2006. – list 1801-1802, Gordana Čačića sa zapisnika od 19. veljače 2007. – list 2582-2583, te Damira Petrovića, Milan Plazibat, Franje Čavara, Marinka Puljaka i Željka Špehara sa zapisnika od 1. veljače 2007. godine – list 4995-5000.

Osim naprijed navedenih svjedoka **na okolnosti zakonitosti ispitivanja III optužene Gordane Getoš Magdić i VII optuženog Zdravka Dragića** u PU osječko-baranjskoj dana 20. listopada 2006. sud je na ranijoj glavnoj raspravi koja je počela ispočetka 5. studenog 2007., kao svjedoke ispitao Andriju Getoša – list 6814-6816, Tomislava Getoša – list 6817-6818, Ivicu Magdića – list 6838-6840, Aleksandru Uzur Burjan – list 6840-6841, Radoslava Arambašića – list 6846-6852 i 6871-6876, Željka Krpana – list 6884-6888, Damira Ratkovića – list 6965-6967, Ankicu Kovač – list 6968-6969, Vjekoslava Tapšanjića – list 6972-6975, Maria Bratića – list 6975-6977, Željka Mikulića – list 6979-6984, Antonia Gerovca – list 6999-7005 i Vladimira Fabera – list 7125-7131, 7148-7155 i 7160-7162 i vještaka za grafologiju Marijana Krajina – list 6889-6890 i 7162-7164.

Nakon toga, a na temelju iskaza naprijed navedenih svjedoka sud je **rješenjem od 26. ožujka 2008. godine** (list 7179-7190) odbio prijedloge branitelja I, III i VII optuženih da se kao nezakoniti iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju III optužene Gordane Getoš Magdić i

VII optuženog Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku, a ovu odluku je potvrdio i Vrhovni sud Republike Hrvatske **rješenjem od 30. travnja 2008., broj Kž 376/08** (list 7348-7355).

Sud je ispitao i vještake i to: liječnika vještaka dr. Davora Strinovića, vještaka za balistiku Radu Stojadinovića i vještaka za toksikologiju Zdravka Kovačića – list 8300-8309 i liječnika vještaka dr. Borisa Dumenčića – list 8962-8964.

U svezi statusa krunskog svjedoka, rješenjem ovog suda od 3. travnja 2007. godine, broj Kvu-25/07 i Kio-I-rz-1/06 (list 2841) prihvaćen je zahtjev Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske te je odlučeno da će se II okrivljeni Krunoslav Fehir ispitati kao krunski svjedok, a isti status krunskog svjedoka dobio je i ugroženi svjedok koji je ispitan pod pseudonimom „Drava“ i to u postupku vođenim pod poslovnim brojem Kir-rz-3/06.

U pogledu načina ispitivanja ugroženih svjedoka, rješenjem od 3. lipnja 2008. godine, a temeljem članku 329. stavak 4. u svezi članka 238.d. stavak 2. ZKP-a odlučeno je da se ugroženi svjedoci pod pseudonimom „**zaštićeni svjedok 06**“ i „**Drava**“ ispituju prikrivanjem osobnih podataka i izgleda ovih svjedoka, a temeljem članka 16. Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava i članka 35. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, odlučeno je da se za vrijeme ispitivanja svjedoka pod pseudonimom „Drava“ isključi javnost (list 7481). Ovu je odluku potvrdio i Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem od 23. srpnja 2008., broj Kž-671/08 (list 7747).

Također, u pogledu načina ispitivanja krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, rješenjem ovog suda od 5. studenog 2007. godine (list 6451), a temeljem članka 35. ZUSKOK-a odlučeno je da se za vrijeme ispitivanja ovog svjedoka isključi javnost. Ovu odluku potvrdio je i Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem broj Kž 1113/07 od 28. studenog 2007. godine (list 6519-6522).

Nadalje, u naprijed citiranim rješenjima su odbijeni prijedlozi branitelja I, II, III i VII optuženih da se kao nezakoniti dokazi iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju svjedoka kao hitne istražne radnje i to svjedoka pod pseudonimom „zaštićeni svjedok 06“, krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, oštećenog Nikole Vasića te svjedoka Ljepojka Rukelja, Ivana Ferenea i Tihomira Aparija, Snežane Beriće, Slavka Teofilovića i Željka Vojvodića.

Odlukom Ravnateljstva sigurnosno-obavještajne službe i Ministarstva obrane Republike Hrvatske, svjedoci Zdravko Pejić, Ivica Grujić, Danijel Bogdanović, Stjepan Antolašić i Gordan Čačić u ovom postupku su oslobođeni obveze čuvanja vojne odnosno službene tajne (list 4708, 7340, 4708, 7740). To isto zatraženo je i u odnosu na svjedoka Željka Amšlingera, međutim, prema obavijesti Vojno sigurnosno-obavještajne agencije MORH-a, isti tijekom 1991. godine nije bio evidentiran kao pripadnik Sigurnosno-informativne službe – SIS-a (list 7774).

Materijalni dokazi

U dokaznom postupku sud je pročitao zapisnike, transkripte, naloge, uvjerenja, potvrde, naredbe, rješenja, odluke, dopise, zapovijedi i druge dokumente, kao i sadržaj novinskih članaka, knjiga, brošura, monografija, i to kako slijedi:

a) dokazi koji se odnose na oštećene osobe

- presliku ambulantanke knjige Zatvora u Osijeku – list 44-49 spisa, zapisnik o uviđaju od 1. rujna 1991. godine sačinjen od strane Okružnog suda u Osijeku, po istražnom sucu Mladenu Filipoviću., sa skicom lica mjesta – list 63-65, zapisnik o sekciji S-409/91 02. rujna 1991. godine sa skicom – list 66-69, sprovodnicu umrle osobe na listu 71. U posebnom fasciklu pod oznakom K-rz-1/2006 (II dio) nalazi se originalna dokumentacija i to zapisnik o uviđaju od 1. rujna 1991. sa skicom lica mjesta i zapisnik o sekciji 409/91. te fotoelaborat očevida i fotoelaborat obdukcije tijela Čedomira Vučkovića u koje je izvršen uvid, smrtni list za Čedomira Vučkovića od 19.1.2006. – list 75, prijava o smrti za Čedomira Vučkovića od 3.1.2007. – list 76, potvrda o smrti Čedomira Vučkovića – list 78, popis nestalih zatočenih i nasilno odvedenih osoba s područja osječko- baranjske županije – list 103 do 107 i na listu 2735-2736, presliku presude Općinskog suda u Osijeku, broj P-832/92 od 19.4.1993., kojom se usvaja otkaz stanarskog prava Đorđu Petkoviću – list 305 i 306, dopis Hrvatskog crvenog križa od 27. studenog 2008. godine uz koji su priloženi ispunjeni obrasci o traženju nestale osobe – list 8245-8348 spisa, dopis Gradskog društva Crvenog križa Osijek, ur.br. 140/2008 od 29.10.2008. godine. - list 8472, izvršen uvid u fotodokumentaciju očevida za Milutina Kutlića, Bogdana Počuču, NN žensku osobu, NN mušku osobu – list 3761-3787 spisa, zapisnike o uviđajima od 8. prosinca 1991. – list 3820-3822, od 12. prosinca 1991. – list 3843-3845, od 14. prosinca 1991. – list 3827, od 15. siječnja 1992. – list 3853-3855, od 7. veljače 1992. list 3830-3831 spisa, službena zabilješka PU Osijek od 8.2.1992. – list 3832 spisa, - službena zabilješka PU Osijek od 11.12.1991. povodom pronalaska dva NN muška leša – list 3823-3825 spisa, - zapisnik sekcije broj 810/21 – list 4300-4302 spisa, zapisnik sekcije broj 19/2 na ime Bogdana Počuče – list 4255-4258, zapisnik o sekciji broj 814/51 – list 4267-4271 spisa, -potvrda od 10.2.1992. – list 3835 spisa, obdukcioni nalaz broj 820/91 za NN žensku osobu – list 3591-3595, obdukcioni nalaza od 8.2.1992. – list 3836 spisa, medicinska dokumentacija za Radoslava Ratkovića – list 3858-3861, 3878-3880 spisa, prijava Jelice Grubić PU Osijek od 15. studenog 1991. – list 3408 i 3409, službena zabilješka od 22.6.1992. o obavljenom očevidu – list 3410, nalaz i mišljenje sačinjeno od dr. Željka Vojvodića, 20.3.1993. – list 3413 i 4611, dopis Crvenog križa Jugoslavije od 5.8.1991. – list 3416-3418, dopis Općinskog suda Vukovar – list 3421, preslika radne knjižice na ime Branka Lovrića – list 3984-3987, potvrda o odjavi osiguranja na ime Branka Lovrića - list 3988, Odluka HPT-a o prestanku radnog odnosa Branku Lovriću - list 3989, dopis T-Coma – list 3990-3991, rješenje Općinskog suda u Osijeku broj R-1-308/93 od 19.9.1993. - list 3998-3999, izvod iz Matične knjige umrlih na ime Branko Lovrić – list 4001-4002, rješenje PU Osijek od 13.7.1991. o određivanju pritvora Nikoli Vasiću- list 7441, fotografski elaborat PU Osijek od 15.7.1991. - list 7442-7443, službena zabilješka od 16. kolovoza 1991. o razmjeni Nikole Vasića - list 7444, rješenje Vojnog suda u Osijeku od 1. srpnja 1992. broj Kv-156/92-3 - list 7447-7448, presuda Vojnog suda u Osijeku od 28. srpnja 1992. - list 7449-7450, rješenje Županijskog suda u Osijeku od 28. srpnja 1997., broj Kv-326/97 - list 7451-7452, izvještaj liječnika specijaliste od 19.8.1991. - list 7455.

b) novinski članci, knjige, monografije

- članak objavljen u novinama „ST“ broj 69 od 20. srpnja 1991. godine pod naslovom „Četnički vojvoda iza rešetaka“ sa slikom Nikole Vasića – list 217-220, članak objavljen u „ST“ broj 76 od 5. rujna 1991. godine pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“ potpisan od strane novinara Roberta Pauletića - list 310 i 311, članak objavljen u „Glasu Slavonije“ pod naslovom: „Crno-bijeli svijet“, a kojeg su napisali novinari Davor Špišić i Dario Topić i

to tekst s podnaslovom „još samo pola sata“ na stranici 211, tekst na stranici 214 novinskog članka i to prvi odlomak, tekst pod naslovom „Sudbina Jastreba“ na 225 stranici, tekst pod naslovom „Kult ili ...“ na stranici 226 - list 696-716 spisa i na listu 2173-2177, članak objavljen u „Glasu Slavonije“ od 1. srpnja 1991. pod naslovom „Osijek je spreman da se obrani“, podnaslov „Apel pučanstvu“ - list 999, članak objavljen u „ST“ broj 76 od 5. rujna 1991. pod naslovom „Trojica na frontu smrti“ - list 7579-7580, monografija „160. osječke brigade“, koju je napisala Ana Diklić - list 1805-1840 i to slijedeći tekstovi: na stranici 7 tekst pod naslovom „Prva hrvatska bojna“, na strani 7 tekst pod naslovom „Na ulazu u Borovo Selo osvanula je barikada“, na stranici 8 tekst pod naslovom „27. lipnja, raskrižje na Klajnovoj“, na stranici 9 tekst pod naslovom „Brijest – zona opasnog življenja“, na str. 10. odlomak 6. koji počinje riječima „Dio“, na str. 10 tekst pod naslovom „Poligon C - središte bubnja“ od 7. srpnja 1991. godine, na str. 20. odlomak 6. tekst koji počinje riječima „Većina tih momaka“, na str. 20., 7. odlomak tekst koji počinje riječima „Postoje“, na str. 31 tekst pod naslovom „57 okupljenih oko Glavaša“, na str. 31 tekst pod naslovom „Iskonski borci za slobodu“, na str. 33, odlomak 1. tekst koji počinje riječi „Kasnije“, te imena poginulih osoba na stranici 71 i 72 među kojima se nalazi imena Đorđe Petrović i Čedomir Vučković, knjiga pod naslovom „Gradonačelnice, vrijeme je“, autora Zlatka Kramarića, objavljen 1993. u Zagrebu i to podnaslov „Tenja“ na stranici 160-162, knjižica o tehničkim karakteristikama i uputama za uporabu puške MGV.

c) zapovjedi, naredbe, nalozi, upute, depeše i odluke

- zapovijed broj 525-126-25 zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinška od 2.11.1991. godine - list 179 i 5325, zapovijed broj 525-125/26 zapovjednika OZ Osijek Karla Gorinška od 7.11.1991., - list 5337, zapovijed broj 525-125-42 zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinška od 1.12.1991.– list 5349, zapovijed broj 525-126/45 zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinška od 1.12.1991. – list 3612 i list 4531, zapovijed zapovjednika Štaba za obranu Slavonije i Baranje, Franje Pejića od 24. srpnja 1991. godine – list 816, zapovijed Zapovjedništva ZNG-a od 14. srpnja 1991., klasa: 8-01/91-01/02, ur.br. 512-03-91-1 - list 9027, zapovijed o formiranju štaba za zapovijedanje svim snagama istočne Slavonije MUP-a i MORH-a RH od 18. srpnja 1991., klasa 8-01/91-01/03, ur.br. 512-01-91-1 - list 9028-9030, zapovijed zapovjednika obrane grada Čebić Franje od 12.9.1991. - list 5336, zapovijed zapovjednika SUS-a Ivice Krnjaka od 18.siječnja 1992. - list 5351, zapovijed zapovjednika obrane grada Branimira Glavaša od 12.prosinca 1991. - list 5357, zapovijed zapovjednika Zapovjedništva za istočnu Slavoniju i Baranju Karla Gorinška od 2.11.1991. - list 8496-8497, zapovijed Predsjednika Izvršnog Vijeća Srećka Lovrinčevića od 20.6.1991., ur br. 2158-03-02-91-1 – list 163, 178, 2701, zapovijed zapovjednika obrane grada Franje Čebića od 12.9.1991. godine (list 2693)

- naredba Sekretara SNO, Branimira Glavaša od 27.11.1991. – list 164, naredba predsjednika Izvršnog vijeća Osijeka od 20.6.1991., ur.br. 2158-03-06-91-2 - list 170, 2702, naredba o formiranju zajedničkih štabova za područje policijskih uprava i općina u RH od 30. lipnja 1991. - list 5333-5334, 8855, naredba predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek od 21. lipnja 1991. kojom je Nikola Jaman imenovan za zapovjednika Zaštitne čete - list 8504,

- uputa sekretara SNO Branimira Glavaša od 20.6.1991., - list 5362, naputak sekretara SNO, Branimira Glavaša od 25.7.1991. - list 5365, nalog sekretara SNO, Branimira Glavaša od 1.8.1991 - list 5366 spisa, depeša ministra obrane Martina Špegelja upućena SNO-u općine Osijek 26.3.1991. godine - list 8982 spisa, depeša MORH-a od

30.3.1991. - list 8983 spisa, depeša Predsjedništva SFRJ od 28. kolovoza 1991. broj: 495-1647 - list 9031 i 9032, okružnica sekretara SNO Branimira Glavaša od 27.11.1991. – list 8984 i 8985 spisa,

- odluka predsjednika RH dr. Franje Tuđmana od 15. rujna 1994. - list 5938-5941, odluka predsjednika RH od 7. prosinca 1991. - list 5326, Odluka predsjednika RH o osnivanju i djelatnosti Kriznih štabova u RH i Odluka o imenovanju kriznog štaba za istočno-slavonsku regiju od 29. srpnja 1991. - list 8876-8884,

d) zapisnici, rješenja, zaključci, potvrde, uvjerenja, reversi i drugi dokumenti

- zapisnik o pretrazi stana i drugih prostorija kao i zapisnik o pretrazi osobnog vozila II optuženog Ivica Krnjaka - list 3909-3912, 3190-3193, zapisnik o pretrazi stana i drugih prostorija VI optuženog Tihomira Valentića - list 3921-3924, zapisnik o sjednici Štaba za koordinaciju mjera na zaštiti ustavnog poretka od 8.12.1990. - list 5329, zapisnik o očevidu od 25. siječnja 2008. sačinjen u Dubrovačkoj ulici u Osijeku - list 6861-6863, s fotografijama na listu 6866/1-6866/5

- rješenje Ureda za obranu Osijek od 6.4.1993., klasa: UP/I-800-04/93-03/280 za Krunoslava Fehira – list 785, rješenje Vlade RH o imenovanju povjerenika Vlade RH za koordinaciju kriznih štabova više općina od 19. rujna 1991., klasa 080-02/91-07/01, ur.br.5030119-91-22, - list 9041, 9042, rješenje SO Osijek od 12. listopada 1990. o imenovanju sekretara Sekretarijata za narodnu obranu općine Osijek - list 5324, rješenje predsjednika Vlade RH, Franje Gregurića od 12. rujna 1991. o imenovanju povjerenika Vlade za koordinaciju kriznih štabova više općina - list 8079, rješenje ovoga suda od 26. ožujka 2008. godine, o prijedlozima za izdvajanje nezakonitih dokaza – list 7179-7190 i rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž 376/08 od 30. travnja 2008. godine povodom žalbe na rješenje ovog suda – list 7348-7355.

- zaključak Kriznog štaba Vlade RH od 10.9.1991. - list 9036 spisa, zaključak Kriznog štaba općine Osijek od 29.11.1991. - list 8019, zaključak predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek od 29.11.1991. list 8040, zaključak Regionalnog kriznog štaba za istočnu slavonsku i Baranju od 7.8.1991. - list 8090-8092,

- potvrda vojne pošte 1076 Đakovo za vojnog obveznika Vladimira Šeksa – list 2717, potvrda zapovjednika Zapovjedništva 160. brigade HV- od 5.5.1992. godine - list 2733, potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od II optuženog Ivica Krnjaka od broj 266251 do 266255 - list 3915-3916, 3196-3200, potvrda zapovjedništva 160. brigade od 17.2.1992. - list 8495, potvrda Odjela za skrb Osijek od 17.10.1997., klasa 560-02/97-107/02, ur.br. 512-143-08/01-97-607. - list 9158, potvrda zapovjednika 2. satnije 130. brigade Željka Kožula napisana rukom (list 9309, potvrde VP 3132 vinkovci od 15.5.2003. – list 9311 i 9312 i VP 1113 na ime Tihomir Valentić - list 9313, potvrda o ranjavanju Tihomira Valentića od 22. studenog 1995. - list 9355,

- uvjerenje OZ Osijek od 6.7.1992. godine, klasa: 802-01/92-02/01 za Krunoslava Fehira - list 784, uvjerenje sekretara SNO-a od 4.2.1992. godine klasa 803-02/92-06/01 - list 2732, uvjerenje Ureda za obranu Osijek od 8.10.1997., klasa 803-01/97-108/01 , ur.br. 512144-02-97-2198. - list 9159,

- revers SSNO-a na ime Josip Fehir od 29.8.1991. – list 2726, revers na ime Dražen Pavičić od 1.11.1991. i od 3.9.1991. - list 8047, 8048, - revers na ime Zdravko Sabljak od 3.9.1991. - list 8049, 8050, revers na ime Zvonimir Šoštarić kao i potvrda o razduženju - list 8051-8053, revers na ime Edo Bakarec od 5.5.1991. - list 8057, revers na ime Anto Luburić - list 8058-8067

- ratni put Uprave Vojne policije od 7.11.2005. za I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivicu Krnjaka, – list 151-157, ratni put za II optuženog Ivicu Krnjaka koje je izdalo Zapovjedništvo II Zbornog područja OSRH 12.12.2001. godine po zapovjedniku Slavku Barić - list 3388, ratni put za Ivana Vučaka broj 266253 pronađen i oduzet od II optuženog Ivice Krnjaka, ratni put za III optuženiku Gordanu Getoš Magdić Zapovjedništva 3. gomb. - list 9207 spisa, evidencije Ureda za obranu Osijek o sudjelovanju I, II, III, V, VI i VII optuženika u Domovinskom ratu - list 5652-5657 spisa,

- spisak pripadnika Samostalne uskočke satnije (SUS-a) - list 8822-8840, popis oduzet od II optuženog Ivice Krnjaka u kojem je abecednim redom zavedeno 419 osoba. Ovaj popis se nalazi u posebnoj kutiji, zajedno sa svim ostalim dokumentima koji su oduzeti od II optuženog, spisak djelatnika Sekretarijata za narodnu obranu Osijek s danom 17.10.1991. godine – list 159-167 spisa

- službene legitimacije na ime Ljepojka Rukelja od 28.10.1991., Branimira Glavaša od 15.1. i 2.7.1991., Berislav Mišura od 15.1. i 8. 11.1991., Ivan Rebrina od 5.7.1991. i Vlado Frketić od 14.10.1991. – list 133-134, 812-813, 8806, presliku putovnice na ime Mladen Pavlovsky i računa hotela „Thermal“ u Moravskim toplicama od 26.kolovoza 1991. godine kao i presliku sobne iskaznice na ime Mladen Pavlovsky datirane 21.do 23. kolovoza 1991. - list 603-605 i 610 spisa, presliku putne isprave na ime Branimir Glavaš - list 2728-2729, vojne iskaznice broj A122237 i A151067 te broj 00609 i 00938 na ime Ivica Krnjak i službenu dozvolu broj 11/1 i oružane listove na ime Ivica Krnjaka, broj 00242386, 00242387 i 00286969, koji se predmeti nalaze u posebnoj kutiji, presliku radne knjižice na ime I optuženog Branimira Glavaša - list 8023-8027, dopis DP „Slavonija-Osijek“ - list 8028 spisa, člansku iskaznicu HDZ-a, specijalnu propusnicu HDZ-a i odborničku kartu SO Osijek, sve na ime Gordane Getoš Magdić - list 9210, 9212 i 9214, preslike vojnih iskaznica broj 1076, 00663 i 221267 sve na ime Tihomir Valentić, - list 9310, sadržaj adresara koji je oduzet od II optuženog Ivica Krnjaka i nalazi se u posebnoj kutiji zajedno s ostalim predmetima oduzetim od II optuženog.

e) transkripti

- transkripti sjednice održane u Uredu Predsjednika Republike Hrvatske, dana 20. studenog 1991. - list 1429-1506, transkripti sa 13. sjednice Vrhovnog vijeća RH od 1. srpnja 1991. godine i to stranice 21/3-5/VM, 22/1-8/LJ, 23/1-4/JG. – list 8524-8625, transkript sa 14. sjednice Vrhovnog vijeća RH od 2. srpnja 1991. godine i to stranice 8/1LJ do 8/5LJ. – list 8631-8691,- transkript sa 24. sjednice Vrhovnog vijeća RH od 26. kolovoza 1991. godine i to stranice 10/1LJ do 10/6LJ. – list 8694-8805

f) dopisi

- dopis sekretara SNO Branimira Glavaša od 20.6.1991. Izvršnom vijeću općine Osijek – list 177, dopis sekretara SNO Branimira Glavaša od 22. travnja 1992. godine – list 2688, dopis sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 22. svibnja 1991. godine - list 2690,

dopis Štaba obrane Slavonije i Baranje od 27. srpnja 1992. godine - list 2692, dopis Ureda za obranu Osijek od 4. srpnja 2001. MORH-u - list 2706, dopis Uprave za pravne poslove MORH-a od 7. ožujka 1996. godine, klasa 011-01/96-01/22, urudžbeni broj 512-57-02-96-2 - list 2709-2710, dopis sekretara Sekretarijata za narodnu obranu Osijek od 30.8.1991. i 4. rujna 1991. - list 2730-2731, - dopis MORH-a od 26.9.1991., klasa 119-01/90-01/110, ur.br. 512-05-02-90-01/2 - list 8981, dopis ministra obrane ispisan rukom od 23. ožujka 1991. godine. – list 611, dopis Vlade RH o konstituiranju kriznih štabova od 11. rujna 1991., klasa: 800-01/91-01/09 ur.br. 5030101-91-1 - list 9032-9035, dopis potpredsjednika Vlade RH, Milana Ramljaka od 8. prosinca 1991. godine, klasa: 810-01/91-01/1, ubr. Br. 2158-02-01-91-13 - list 9043, dopis sekretara SNO Branimira Glavaša od 22. travnja 1992. Zlatku Kramariću - list 5327, dopis zajedničkog štaba PU Osijek MUP-u RH - list 5328, dopis zapovjednika Štaba obrane Slavonije i Baranje od 29. srpnja 1991. - list 5335, dopisi sekretara SNO Branimira Glavaša od 25.7.1991. i 15.9.1991. Štabu civilne zaštite - list 5364 i 5367, dopis sekretara SNO, Branimira Glavaša od 21. studenog 1991. PU Osijek - list 5368, - dopis sekretara SNO, Branimira Glavaša od 14. studenog 1991. ratnom predsjedništvu - list 8018, dopis Kriznog štaba Izvršnog vijeća Općine Osijek od 4. studenog 1991. - list 8020, dopisi Predsjednika Izvršnog vijeća Skupštine općine Osijek od 26. lipnja i 18. srpnja 1992. – list 8037 i 8038, dopis tajništva Skupštine općine Osijek od 2. srpnja 1992. -list 8039, dopis predsjednika Vlade RH, Franje Gregurića od 11. rujna 1991. - list 8080-8082, - dopis tajnice Regionalnog kriznog štaba za istočnu Slavoniju i Baranju od 27.9.1991. -list 8088, dopis načelnika štaba civilne zaštite od 28.8.1991. Izvršnom vijeću općine Osijek - list 8093, dopis HRT-a od 25. siječnja 2008. odvjetniku Anti Maduniću - list 8104, dopisi Ureda za obranu Osijek od 27. veljače i 28. lipnja 1996. - list 2707 i 2711, dopis I optuženog Branimira Glavaša od 25. lipnja 2008. godine – list 8029, pismo optuženog Branimira Glavaša od 1.1.1991.dr. Franji Tuđmanu - list 9359,

g) ostali dokazi

- smrtni list Matičnog ureda Osijek od 28.7.2005. godine za Zorana Brekala- list 279, plan rada HTV u Studiju Osijek za dan 11. kolovoza 1991. godine – list 2694, punomoć predsjednika Kriznog štaba za Slavoniju i Baranju - list 2697, prijedlog plana popune štaba TO općine Osijek od 14.12.1985. godine - s naznakom „Zborno mjesto dvorište zgrade SO Osijek Augusta Cesarca br. 4 – list 2698-2700. prijava o stradavanju I optuženog Branimira Glavaša od 16.10.1997. godine - list 2715, odobrenje Štaba civilne zaštite općine Osijek od 16. srpnja 1991. - list 8986 spisa, odgovor Uprave za ljudske resurse – Službe za vojnu obvezu MORH-a upućen I optuženom Branimiru Glavašu, a vezano za njegov prigovor na evidenciju o sudjelovanju u Domovinskom ratu od 9. srpnja 2008. – list 8022, raspored zaduženja za rad pri kriznim štabova pri područjima općina i policijskim upravama donesen od strane Kriznog štaba RH 10.9.1991. – list 8084-8087, osmrtnica na ime Zoran Brekalo, objavljena u Glasu slavonske 19. rujna 1991., -list 8813, zahtjev Branimira Glavaša za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida od 19.11.1997. - list 9156-9157, ugovor zaključen u Osijeku 30.11.1991. između Studentske strukovne udruge „Nemo“ i Gordane Getoš Magdić - list 9215, kao i račun 9.702 dinara - list 9215-9516, ugovor između Studentske strukovne udruge „Nemo“ i naručioca SNO općina Osijek, a izvršilac posla G.G.Magdić od 5.11.1991. te se utvrđuje da je ovaj ugovor u svojstvu nalogodavca potpisao Darko Tolić - list 9217, članska iskaznica Studentske strukovne udruge Nemo na ime Gordane Getoš Magdić - list 9218, službena iskaznica pripadnika ZNG na ime Slavica Kasapović od 3.10.1991. broj 349046 - list 9226, popis učesnika Domovinskog rata organiziranih putem SNO Osijek od 23.6.1996. - list 9281-9296, priopćenje HDZ-a Osijek, Općinski odbor od 20. srpnja 1991. - list 9360 spisa,

- reproducirani su slijedeći video zapisi: obdukcija mrtvog tijela Čedomira Vučkovića, intervju s I optuženim Branimirom Glavašem, intervju emitiran u emisiji TV izbor, dana 27. srpnja 1991., video zapis iz priloga HTV-a od 21/22. kolovoza 1992., i video zapis pod naslovom „Tko brani Hrvatsku“,

- izvršen je uvid u skicu lica mjesta koju je sačinio Krunoslav Fehir - list 823-827.

Prije čitanja dokumenata koji su nosili oznaku vojne ili službene tajne od Ministarstva obrane RH zatražena je njihova deklasifikacija, tako da je odlučeno da se sa ovih dokumenata skine ova oznaka (odluka od 18. veljače 2008. i 11. lipnja 2008. – list 6989-6990 i od 11. lipnja 2008 – list 7582). Također, izvršena je deklasifikacija i sa zapisa nastalih djelovanjem dr. Franje Tuđmana kao predsjednika RH tako da je odlukom Vlada RH od 10. srpnja 2008. (list 7683) i od 14. studenog 2008. (list 8522) skinuta oznaka tajnosti sa transkripta sastanka održanog u Uredu predsjednika RH dana 20. studenog 1991. godine kao i transkripata 13., 14. i 24. sjednice Vrhovnog državnog vijeća RH koje su održane 1. i 2. srpnja 1991. i 26. kolovoza 1991. godine.

Odlukom Predsjednika RH Stjepana Mesića od 27. siječnja 2009. (list 8960) izvršena je deklasifikacija Odluke o osnivanju i djelatnosti kriznih štabova u RH broj 822/91 od 29. srpnja 1991., koja je nosila oznaku „državna tajna“.

U pogledu ostalih dokumenata koji su nosili oznaku vojne ili službene tajne, za vrijeme kada su ovi dokumenti na glavnoj raspravi čitani, zbog ekonomičnosti i brzine postupka, a sukladno članku 293. alineja 2. ZKP-a, radi čuvanja tajne, isključena je javnost.

ODBIJENI DOKAZI

Tijekom postupka Županijsko državno odvjetništvo i optuženici su na okolnosti organizacije obrane u Osijeku tijekom 1991. godine, ustroja Zaštitne čete i diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a i pripadnosti optuženika ovim postrojbama kao i drugim postrojbama u HV-u, te svih aktivnosti kojim su u inkriminiranom razdoblju optuženi poduzimali, a napose na okolnosti njihove povezanosti sa Zaštitnom četom i diverzantsko-izviđačkom postrojbom i događajima za koje se terete, kao i vjerodostojnost iskaza onih svjedoka koji su ih teretili, predložili ispitivanje brojnih svjedoka, te čitanje iskaza ispitanih svjedoka, kao i ispitivanje vještaka sudske medicine i vještaka za oružje.

Na naprijed navedene okolnosti Županijsko državno odvjetništvo je predložilo da se kao svjedoci ispituju: Angelina Ratković, Rajko Berić, Ratko Berić, Smilja Berić, Rudolf Hajnal, Josip Alduk, Željko Babić, Karlo Harth, Jurica Maganić, Ivan Vučak, Zdenka Hmura, Boris Bobetić, Miroљub Mihajlović, Davor Kudrić, Josip Lucić, Esad Šabanović, Ivica Prašnički, Zvonko Gruden, Emil Kalić, Ivan Saler, Dragan Sever Smrček, Robert Frketić, Robert Maras, Goran Vrban, Slavko Kit, Marko Radonić, Davor Krtić, Dario Papa, Krešimir Lekić, Ivan Vitić, Ivan Cvitković, Milan Baričević, Zoran Leko, Borivoj Starčević, Tomislav Pintarić, Milan Starčević, Marin Krizmanić, Vlajko Petrović, Mato Zamolinski, Izabela Jurkić, Pavle Vratarić, Ivica Holjevac, Tatjana Škrbić, Rade Opačić, Srećko Pauzar, kao i dopunsko ispitivanje svjedoka Martina Špegelja.

I optuženi Branimir Glavaš u svezi naprijed navedenih okolnosti predložio je ispitivanje slijedećih svjedoka: Aleksandar Stanković, Fred Marguš, Darija Orlovac, Petar Biočić, Zvonko Borovička, Nenad Ribić, Nenad Jakšić, Antun Luburić, Tomo Jozefčak, Marko Jonjić, Petar Kljajić, Senad Dupljak, Zlatko Čurlik, Boris Pavelić, Damir Huber, Šime Bubalo, Milan Kaplan, Antun Vrdoljak, Rudolf Hajnal, Vice Vukojević, Andrija Hebrang, Boro Ivanović, Josip Perković, Boris Čaleta Car, Branko Bolić, Franjo Maršić, Stjepan Cickaj, Boško Bogojević, Boro Ivković, Luka Šarić, Zdenko Mitar, Ivan Čulić, Ivan Vekić, Marko Leko, Nedjeljko Leko, Tihomir Jalžetić, Zlatko Boras, Ivan Šimić, Džemal Paloš, Ksenija Zbožil, Tomislav Pavlinek, Ivica Zbožil, Damir Lončarić, Josip Krivić, Josip Vrtarić, Mirko Balaš, Marko Rotim, Boris Ostojić, Ivica Holjevac, Zvonko Biljuš, Josip Marić, Karlo Baglama, Zvonko Kovačić, Željko Krivić, Dubravko Marinčić, Ivica Nikšić, Miro Turalija, Božidar Jurišić, Ivica Kardoš, Tomo Bagarić, Ivica Rupanel, Franjo Doboš, Željko Tomljenović, Branislav Jurković, Damir Junušić, Damir Karavidović, Dragica Pavlovsky, Romana Borić, Gordana Tomić Matoković, Vladimir Šimić, Vladimir Burić, Vilijem Marolt, Milorad Mišković, Tomislav Pintarić, Imro Vrbešić, Marko Radonić, Boris Pavelić, Jadranka Đukić, Ivan Šimić, Drago Tadić, Ivica Vrkić, Željko Vrselja, Zvonko Jurman, Zoran Gaćina, Tomislav Ivić, Onesin Cvitan, Mirjana Hasanović, Radojica Vučković, koje su predložili I optuženi Branimir Glavaš i njegovi branitelji, kao i čitanje iskaza već ispitanih svjedoka i to: Marijana Ivića, Marko Rotim, Dubravko Maričić, Ivica Nikšić, Božidar Jurišić, Tomo Bagarić, Josip Marić, Zvonko Biljuš, Marko Leko, Ivica Rupaner, Ivan Kardoš, Goran Vrban, Željko Tomljenović, Damir Taslidžić, Stjepan Cickaj, Zlatko Boras, Marko Rotim, Dubravko Maričić, Ivica Nikšić, Božidar Jurišić, Ivan Kardoš, Josip Marić, Marko Leko, Franjo Maršić, Ivica Rupaner, Željko Tomljenović, kako je to u svojim podnescima predložio I optuženi Branimir Glavaš.

II optuženi Ivica Krnjak u svezi naprijed navedenih okolnosti je predložio da se kao svjedoci ispituju: Dragan Zlosa, Ivan Šoltić, Milan Tomašegović, Josip Zdravčević, Krešo Parać, Ivan Vučak, Krešimir Lekić, Boris Gotal, Ladislav Horvat, a dopunski je predložio ispitivanje svjedoka Radoslava Arambašića, Antonia Gerovca i Tomislava Mikulića. Na okolnost popisa osoba koji je prilikom pretrage pronađen kod njega kao i vlasništva adresara koji je također pri pretrazi pronađen, predložio je da se ispita Slavica Popović, dok je na okolnost zakonitosti izvršene pretrage kuće i prijevoznog sredstva predložio da se kao svjedoci ispituju Franjo Keseg i Franjo Kiš, koji su kao svjedoci bili nazočni pretrazi stana.

III optužena Gordana Getoš Magdić u svezi naprijed navedenih okolnosti predložila je da se kao svjedoci ispituju: Željko Babić, Vladimir Burić, Branislav Jurković, Jurica Maganić, Željko Krnjak, Josip Zdravčević, Marin Krizmanić, Igor Vrandečić, Gordana Matoković, Andrija Getoš, Fred Marguš, Ksenija Zbožil, Slavica Bedžula, Sanja Maslak Ferić, Marko Jonjić, Božidar Jurišić, Ivo Kovčalija, Marija Picek, Luka Šarić, Evica Soudil, Ivo Grgesina, Dragan Sever Smrček, Mile Nekić, Josip Lucić, Jadranka Blašković, Esad Šabanović, Vlajko Petrović, Darija Orlovac, Darko Tolić, Marela Đurić, Ivica Magdić, Branko Kovač, Tomislav Getoš, Aleksandar Nagy, Božidar Riba, Ante Šimić, Ivan Šimić, Ivan Cvitković, Iva Tomas, Jadranka Stanić, Ivan Čurić, Ivan Vučak, Izabela Jurkić, Zdenka Hmura, Branko Đurić, Robert Maras, Borivoj Starčević, te suoptuženi Mirko Sivić, a na okolnosti ubojstva Jovice Grubića predložila je sudsko-medicinsko vještačenje DNK tragova, kao i ispitivanje vještaka za oružje na okolnosti ubojstva Jovice Grubića. Osim toga je predložila da se pročita ovjerena izjava Darije Orlovac od 2. lipnja 2008. godine.

VI optuženi Tihomir Valentić u svezi naprijed navedenih okolnosti predložio je da se kao svjedoci ispituju: Branko Kovač, Pero Čizić, Zdenko Valentić, Stjepan Filipović,

Milenko Živković, Željko Bosak, Mihail Vilić, Zvonimir Mio, Darijan Cvetković, Mario Jurić, Isen Zečiri i Željko Kožul.

VII optuženi Zdravko Dragić u svezi naprijed navedenih okolnosti predložio je da se kao svjedoci ispituju: Fred Marguš, Jure Raletić, te suoptuženi Mirko Sivić, a na okolnost tipa oružja iz kojeg je pucano na oštećenog Radoslava Ratkovića i mehanizma nastalih ozljeda, predložio je da se provede kombinirano sudsko-medicinsko vještačenje. Osim toga, predložio je da se na okolnost zakonitosti njegovog ispitivanja u PU osječko-baranjskoj i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku kao svjedoci ispituju Vjekoslav Tapšanja, Mario Bratić, Damir Ratković i Ivona Jerković. Također je predložio da se nad njim provede psihologijsko vještačenje, radi utvrđenja o kakvoj se osobi radi.

Osim toga, I optuženi Branimir Glavaš i VII optuženi Zdravko Dragić su predložili da se kao nezakoniti dokaz iz spisa predmeta izdvoje zapisnici o ispitivanju III optužene Gordane Getoš Magdić i VII optuženog Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku.

Temeljem članka 322. stavak 4. točka 2. ZKP-a, sud je kao nevažne odbio naprijed navedene personalne dokaze stranaka.

Naime, u dokaznom postupku na okolnosti organizacije obrane u gradu Osijeku tijekom 1991. godine, zatim ustroja vojnih postrojbi, među kojim posebno Zaštitne čete i diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a u okviru kojih se odvijalo inkriminirano postupanje optuženika, kao i zapovjedne hijerarhije u tim postrojbama, te uloge svakog pojedinog optuženika i njihove aktivnosti koje su ih povezivale s navedenim postrojbama i događajima za koje se terete, sud je ispitao više od sto svjedoka. Među tim svjedocima su bile i osobe koje su u to vrijeme u Osijeku i RH obnašale najviše političke, vojne, policijske, te sigurnosno-obavještajne dužnosti kao i mnogi pripadnici Zaštitne čete i diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a. Stoga, nije bilo svrsishodno na iste okolnosti ispitivati predložene svjedoke, a u obrazloženju pojedinih događaja navest će se razlozi zbog kojih je sud iskaze pojedinih svjedoka cijenio vjerodostojnim, a istovremeno takvim nije prihvatio iskaze drugih svjedoka. Međutim, bitno je za navesti da je iskaze onih svjedoka na temelju čijih svjedočenja je utvrđena odgovornost optuženih, sud cijenio u kontekstu obrana optuženih, posebno onog što su u svojim obranama iz prethodnog i istražnog postupka iskazali III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić, iskaza svjedoka, te podataka iz dokumentacije koja se nalazi u spisu. Prema tome, daljnje ispitivanje kvantitativno velikog broja svjedoka koje su predložili ŽDO te optuženici, po ocjeni suda, ne bi rezultiralo boljim, niti drugačijim utvrđenjem činjeničnog stanja, a dovelo bi do znatnog odugovlačenja kaznenog postupka. Tako je primjerice I optuženi u podnesku od 26. veljače 2009. godine predložio da se kao svjedok ispita Josip Perković, koji je u inkriminiranom razdoblju obnašao dužnost pomoćnika ministra obrane zaduženog za sektor sigurnosti, a na okolnost da do ovog svjedoka nije došla informacija koja bi I optuženog dovodila u vezu s izvršenjem inkriminiranog kaznenog djela ratnog zločina. Dakle, radi se o svjedoku koji je predložen da potvrdi jednu negativnu tezu, dakle nešto što se nije dogodilo - da nije zaprimio informaciju o događajima za koje se I optuženi tereti, što je, obzirom na način i modalitet kako je I optuženi počinio kazneno djelo pod točkom 2. posve nebitna okolnost, a zapravo upućuje da predloženi svjedok uopće nema saznanja o onom za što se I optuženi tereti, pa je stoga njegov iskaz irelevantan. Osim toga, na okolnosti inkriminiranih događaja sud je ispitao djelatnike sigurnosnih službi Zdravka Pejića, Ivana Grujića, Stjepana Antolašića i

Danijela Bogdanovića, koji su se 1991. godine nalazili u Osijeku, a njihova neposredna zadaća je, između ostalog, bila i utvrđenja vezana za inkriminirane događaje.

Među svjedocima koje su optuženici predložili se nalaze i imena svjedoka koji su ispitani u svojstvu ugroženih svjedoka, a ispitani su pod kodnim imenom „svjedok 06“ i „Drava“. Kako su te osobe na okolnost inkriminiranih događaja ispitani, prijedlog optuženih je valjalo odbiti, međutim, zbog zaštite identiteta ovih svjedoka, nije bilo moguće poimenično naznačiti njihova imena odnosno konkretno navesti o kojim svjedocima je riječ.

Prijedlog branitelja II optuženog, koji je predložio da se na okolnosti zakonitosti izvršene pretrage stana i prijevoznog sredstva II optuženog, ispituju Franjo Keseg i Franjo Kiš, koji su kao svjedoci bili nazočni pretrazi, nije utemeljen. To stoga jer je II optuženi Ivica Krnjak u svojoj obrani eksplicitno naveo da u pogledu načina pretrage i rada policijskih službenika nije imao nikakvih primjedbi, a jednako tako su svjedoci pretrage Franjo Keseg i Franjo Kiš potpisali zapisnike o pretrazi, pri čemu nisu stavili niti jednu primjebdu na rad policijskih službenika koji su vršili pretragu.

Što se tiče dokaznog prijedloga III optužene koja je predložila da se na okolnosti mehanizma ozljeda koje je zadobio oštećeni Jovan Grubić provede kombinirano vještačenje po sudsko-medicinskom vještaku i vještaku za oružje kao i da se provede DNK-a analiza ostataka oštećenog Jovana Grubića, treba navesti da oštećeni Jovan Grubić, prema činjeničnom opisu događaja od 13. studenog 1991. godine, nije usmrćen iz vatrenog oružja već tupotvrdim predmetom, pa je stoga predloženo vještačenje posve nepotrebno. Osim toga, identitet oštećenog Jovana Grubića su potvrdili njegova supruga i brat, i to nakon što su izvršili prepoznavanje odjeće koju je oštećeni imao na sebi prilikom pronalaska njegova tijela, pa stoga u ovom slučaju niti DNK analiza nije bila potrebna.

Također, kao nevažan je odbijen i dokazni prijedlog branitelja VII optuženog koji je predložio da se na okolnost vrste oružja koje je bilo uporabljeno prilikom pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića i mehanizma nastanka ozljeda koje je to oružje uzrokovalo, provede kombinirano sudsko-medicinsko i balističko vještačenje. Naime, u kontekstu nalaza i mišljenja liječnika vještaka, koji je utvrdio da je oštećeni Radoslav Ratković prostrijelnu ozljedu glave u području donje čeljusti zadobio iz ručnog vatrenog oružja, kao i obrane samog VII optuženog Zdravka Dragića (zapisnici od 19. i 21. listopada 2006. godine), koji je iskazao da je kritične zgode u oštećenog pucao iz automatske puške MG V i to u glavu, odnosno lijevi obraz, gdje je oštećeni i zadobio prostrijelne ozljede, to ova okolnost nije sporna. Poglavitito i stoga jer su idućeg dana, prilikom očevida na obali rijeke Drave, na mjestu gdje je u oštećenog Radoslava Ratkovića pucano pronađene čahure call. 5,6 mm (zapisnik o uviđaju od 8. prosinca 1991. godine), koju municiju koristi puška MG V, te konačno svih drugih dokaza (obrana III optužene Gordane Getoš Magdić i iskaza ugroženog svjedoka „Drava“), iz kojih proizlazi da je upravo VII optuženi Zdravko Dragić, a što će biti podrobno obrazloženo u analizi događaja iz točke 2c, pucao u oštećenog Radoslava Ratkovića. U odnosu na karakteristike puške MG V, iz knjižice koja sadrži osnovne tehničke podatke o ovom oružju, utvrđeno je da ova puška odnosno automat koristi municiju 5,6 mm, a probojnost malokalibarskog zrna ove puške je umjerena tako da na daljinu od 25 metara prodire 2,5 cm u zid od cigle te 3 cm u suho drvo od hrasta. Govoreći o mjestu ulazne i izlazne strijelne rane, liječnik vještak je ove ozljede pozicionirao u lijevom i desnom kutu donje čeljusti oštećenog, a u svojoj putanji je streljivo ozlijedilo meka tkiva (usna šupljina, korijen jezika, koža desnog obraza).

Što se pak tiče svjedoka Vjekoslava Tapšanija, Maria Bratić i Damira Ratkovića i Ivone Jerković, koje je VII optuženi predložio na okolnosti zakonitosti njegovog ispitivanja u PU osječko baranjskoj i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku, o tome je bilo odlučeno u ranijoj fazi ovog postupka i to pravomoćnim rješenjem ovog suda od 26. ožujka 2008. godine.

Temeljem članka 322. stavak 4. točka 1. ZKP-a, odbijen je prijedlog VII optuženog Zdravka Dragića i III optužene Gordane Getoš Magdić da se kao svjedok ispita Mirko Sivić jer se radi o dokazu čije je izvođenje zakonom zabranjeno. Naime, prema članku 233. alineja 3. ZKP-a, kao svjedok se ne može ispitati okrivljenik u postupku u kojem su primjenjene odredbe članka 29. ZKP-a. Budući da je Mirko Sivić imao status supočinitelja (IV optuženi), ali je tijekom postupka, a sukladno članku 29. ZKP-a, u odnosu na njega kazneni postupak razdvojen, u ovom kaznenom postupku se Mirko Sivić ne može ispitati kao svjedok. Jednako tako ovjerena izjave neke osobe nije i ne može predstavljati dokaz, pa je valjalo odbiti prijedlog III optužene da se pročita izjava Darije Orlovac.

O prijedlogu I optuženog Branimira Glavaša i VII optuženog Zdravka Dragića, koji su predložili da se kao nezakoniti dokaz iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju III optužene Gordane Getoš Magdić i VII optuženog Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku sud je odlučio već u ranijoj fazi postupka, rješenjem od 26. ožujka 2008. godine (list 7179-7190), a ovu odluku je potvrdio Vrhovni sud RH svojim rješenjem broj I Kž 376/08 od 30. travnja 2008. godine (list 7348-7355). Prema tome, kako je odluka o izdvajanju odnosno neizdvajanju nezakonitih dokaza postala pravomoćna, prijedlog I i VII optuženika je odbijen, time da je na glavnoj raspravi pročitano pravomoćno rješenje ovoga suda od 26. ožujka 2008. godine. Stoga je kao nevažan odbijen prijedlog VII optuženog da se na okolnosti zakonitosti postupanja pri njegovu ispitivanju u PU osječko-baranjskoj i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku kao svjedoci ispituju Vjekoslav Tapšanji, Mario Bratić, Damir Ratković i Ivona Jerković, budući da su ovi svjedoci na te okolnosti bili ispitani, te je o tome, kako je to i naprijed navedeno, sud donio pravomoćnu odluku.

Što se tiče prijedloga VII optuženog Zdravka Dragića, koji je predložio da se na okolnosti utvrđenja njegove osobnosti provede psihologijsko vještačenje, radi se o prijedlogu koji je u kontekstu kaznenih djela za koje se isti tereti, posve nevažan.

Temeljem članka 322. stavak 4. točka 2. ZKP-a, kao nevažni, su **odbijeni materijalni dokazi** koje su stranke predlagale tijekom postupka, a na okolnosti svega onoga što se u inkriminiranom vremenu događalo u Osijeku, ustroja Zaštitne čete i Samostalne uskočke satnije, uloge optuženika u tim postrojbama kao i događajima za koja se terete, te svih onih aktivnosti koje su u okviru svojih službenih zadaća poduzimali.

Županijsko državno odvjetništvo u svezi naprijed navedenih okolnosti predložilo je da se pročita: sadržaj bilješki iz bilježnice svjedokinje Nene Mesić, novinski članci objavljeni u novinama „ST“ broj 67 od 6. srpnja 1991. godine pod naslovom „Metak u potiljak“, broj 68 od 13. srpnja 1991. pod naslovom „Otac i majka obrane Slavonije“, broj 70 od 25. srpnja 1991. pod naslovom „Franjo, ovo nisu Banski dvori“, broj 78 od 19. rujna 1991. pod naslovom „Slavonija i Baranja biti će slobodne do Božića“, kao i članci objavljeni u Glasu Slavonije 9. srpnja 1991. pod naslovom „Jedanaest sati drame u Tenji“ i članku od 2. rujna 1991. pod naslovom „Ubijen atentator“, ratni putovi za II, III i VI optuženog prema podacima Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske, Odjela G-I Karlovac, a predložilo je i da

se od MORH-a zatraži podatak o vrsti oružja kojim je u inkriminiranom razdoblju raspolagala Zaštitna četa.

I optuženi Branimir Glavaš u svezi naprijed navedenih okolnosti, ali i ustroja Zaštitne čete i uloge Nikole Jamana kao zapovjednika u ovoj postrojbi, zatim na okolnost vjerodostojnosti iskaza ugroženog svjedoka Krunoslava Fehira i nekih drugih svjedoka (Snežana Berić, Ljepojko Rukelj, Ladislav Bognar, Ivica Zbožil), predložio je čitanje dokumentacije, novinskih članaka itd., koju je uz svoje podneske priložio u spis, te reprodukcije materijala snimljenih na DVD-u i u emisijama emitiranim na HTV-u, te pribavljanja nekih drugih dokaza, kako slijedi:

- u podnesku od 26. siječnja 2009. godine je predložio da se pročita dokument Sigurnosno informativne službe Centra Osijek od 4. travnja 1992. (list 8908),

- u podnesku od 28. siječnja 2009. (list 8929-8956) je predložio da se pročitaju sva izvješća, zapovijedi, naredbe, novinski članci, dopisi te izvrši uvid u fotografije, gdje se Nikola Jaman spominje kao zapovjednik Zaštitne čete, kao i autorizirani intervju sa Krunoslavom Fehirom objavljen u Novom listu 25. srpnja 2005. godine,

- u podnesku od 2. veljače 2009. godine predložio je da se pročitaju novinski članci objavljeni u Glasu Slavonije dana 8. travnja 1992. pod naslovom „General-bojnik Josip Lucić novi zapovjednik“ i članak objavljen u Glasu Slavonije 16. studenog 1991. pod naslovom „Stigli Špegelj i Merčep“, te da se izvrši uvid u DVD o polaganju prisege 121. brigade u Novoj Kapeli,

- u podnesku od 9. veljače 2009. predložio je da se izvrši pregled DVD video zapisa u kojima su snimljene pojedine njegove izjave kao sekretara SNO-a, kao i video zapisi TV Beograd pod naslovom „Što je istina o naoružanoj terorističkoj formaciji HDZ-a u Hrvatskoj, a koje sadrže izjave Josipa Boljkovca i Martina Špegelja,

- u podnesku od 6. studenog 2008. godine predložio je da se pregleda snimka emisije HTV-a „nedjeljom u 2“ emitirana 29. travnja 2007., a u kojoj je Krunoslav Fehir dao svoju izjavu, kao i televizijski priloz emitirani na dnevnicima HTV-a u srpnju 2005. godine u kojim je govorio Krunoslav Fehir. Također je predložio da se pročitaju: pristupnica za članstvo Krunoslava Fehira u stranku HDZ, izvješće Glavnog stožera MORH-a od 6. prosinca 1991. o realizaciji operativnih zadataka u obrani Vukovara, dopis Glavnog stožera HV-a od 17.10.1991. o poduzimanju mjera na formiranju novih jedinica, dopis potpredsjednika Vlade Milana Ramljaka od 8.12.1991., dopis Komande garnizona Osijek predsjedniku Kriznog štaba i predsjedniku Skupštine općine, dopis Kriznog štaba Slavonije i Baranje komandi garnizona u Osijeku,

- u podnesku od 5. siječnja 2009. predložio je da se pročitaju novinski tekstovi objavljeni u Glasu Slavonije, Večernjem listu i Jutarnjem listu od 5. i 7. prosinca 2008. te u „24. sata“ od 4. prosinca 2008. kao i tekstovi objavljeni na internetskim stranicama, a povodom SMS poruka prijetećeg sadržaja, koje je svjedok Krunoslav Fehir 27. studenog 2008. godine uputio novinaru Dragi Hedlu, te novinski članci objavljeni u Slobodnom tjedniku u razdoblju od svibnja do prosinca 1991. godine, a koje je napisao svjedok Goran Flauder,

- u podnesku od 7. siječnja 2009. predložio je da se pročita novinski članak objavljen u listu „Politika“ dana 25. veljače 1994. u kojem se nalazi intervju sa svjedokinjom Snežanom Berić, novinski članak objavljen u listu „Vjesnik“ dana 26. veljače 1994., dopis Snežane Berić od 11. lipnja 2008. godine Ministarstvu pravosuđa RH, pregled dvije fotografije snimljene u Osijeku 1996. godine na kojima su snimljeni I optuženi i Snežana Berić,

- u podnesku od 12. siječnja 2009. predložio je da se pročita dopis Gradskog društva Crvenog križa Osijek od 9. siječnja 2009,

- u podnesku od 21. siječnja 2009. predložio je da se pročita preslika uplatnice broj 460 od 16. travnja 2002. uplaćena od IPD Operativne zone Osijek kao i preslike računovodstvenih kartica, dopis poduzeća Osijek-Koteks od 23.10.2008,

- u podnesku od 26. siječnja 2009. predložio je da se pročita izjava Ladislava Bognara i I optuženog Branimira Glavaša objavljen na internetskim stranicama,

- u podnesku od 28. siječnja 2009. predložio da se pročita narudžbenica SNO od 30. kolovoza 1991., dopis sekretara SNO od 4. rujna 1991, intervju s Krunoslavom Fehirom objavljen u Novom lisu od 25. srpnja 2006., te da se izvrši uvid u bianco presliku službene legitimacije rezervnog sastava ZNG-a i presliku putne isprave I optuženog,

- u podnesku od 16. veljače 2009. predložio je da se pročita presuda Općinskog suda u Osijeku od 19. travnja 1993. o otkazu stanarskog prava Đorđu Petkoviću, demant novinara Roberta Pauletića objavljen u „Nacionalu“ dana 25. srpnja 2005. nalog SNO-a od 13. svibnja 1991. Štabu Civilne zaštite Osijek, nalog MORH-a od 4.6.1991. upućen sekretaru SNO Osijek, zapovijed za mobilizaciju pričuvnog sastava ZNG-a od 27. lipnja 1991. uputstvo Zapovjedništva ZNG-a od 28. lipnja 1991. zapovijed zapovjednika Franje Čebića od 28. lipnja 1991., poziv sekretara SNO-a pučanstvu općine Osijek od 29. lipnja 1991. zapovijed Zapovjedništva ZNG-a od 25. srpnja 1991., izvješće zapovjednika Štaba za obranu Slavonije i Baranje od 4.8.1991. zapovijed zapovjednika Zapovjedništva za istočnu Slavoniju i Baranju od 4. kolovoza 1991. naredba sekretara SNO od 16. kolovoza 1991. proglas Štaba SNO općine Osijek od 22. kolovoza 1991., zahtjev sekretara SNO od 23. kolovoza 1991., izvješće Zapovjedništva ZNG-a za istočnu Slavoniju od 28. kolovoza 1991., informacija Štaba civilne zaštite od 28. kolovoza 1991. odluka o imenovanju predsjednika i članova Kriznog štaba Vlade RH od 29.8.1991. plan rada HTV-a, Studija Osijek od 31. kolovoza 1991., priopćenje Kriznog štaba Općine Osijek od 3. rujna 1991. provođenje mjera pripravnosti SNO-a od 6.9.1991. zapovijed Zapovjedništva ZNG za istočnu Slavoniju i Baranju od 6. 9.1991., obavijest za javnost Zapovjedništva ZNG-a za istočnu Slavoniju i Baranju od 16.9.1991., nalog zapovjednika Zapovjedništva obrambenih snaga za istočnu Slavoniju i Baranju od 19. rujna 1991. zapovijed Zapovjedništva obrambenih snaga ZNG od 21. rujna 1991. punomoć sekretara Sekretarijata SNO od 25. rujna 1991., zapovijed Zapovjedništva obrambenih snaga za istočnu Slavoniju i Baranju od 26. rujna 1991. dopis zapovjednika Zapovjedništva za istočnu Slavoniju i Baranju od 27. rujna 1991. dopis MORH-a od 19. listopada 1991. molba Tomislava Barišića upućena SNO-u od 12.11.1991. zapovijed Zapovjedništva OZ Osijek od 14.11.1991. obavijest SNO PU Osijek od 21.11.1991. zapovijed Zapovjedništva OZ Osijek od 21.11.1991. zapovijed Zapovjedništva obrane grada Osijeka od 22.11.1991. izvješće o transportu od 30.11.1991. potpisano po Josipu Fehiru, zapovijed Zapovjedništva OZ Osijek od 4.12.1991. dopis Zapovjedništva obrane Osijeka od 3.1.1992. zapovijed Zapovjedništva obrane Osijeka od 4.1.1992. kao i zapovijedi od 18.1.1992. i 29.2.1992. dopis SNO općine Osijek od 26.3.1992. dopis I optuženog Branimira Glavaša MUP-u RH od 22.2.1992,

- u podnesku od 24. veljače 2009. godine predložio je da se na okolnosti istinitosti iskazivanja svjedoka Ivica Zbožila pročita izvještaj od 24. siječnja 1991., zatim dopis SO Osijek od 27. svibnja 1991., zabilješka Kriznog štaba od 27. studenog 1991., promemorija HFP- od 9. siječnja 1997., prigovor Ivica Zbožila od 11. svibnja 2006, dopis Ureda za obranu od 16. lipnja 2006., novinski članci objavljeni u Glasu Slavonije 20. i 21. siječnja 1997., te 4. veljače 1997, te članak objavljen u novinama Feral tribune od 24. veljače 1997, te preslika pisma građana od 2. veljače 1997. U istom podnesku, a na okolnosti istinitosti iskaza

svjedoka Ljepojka Rukelja, I optuženi je predložio da se pročitaju: izvještaj o brojnom stanju i rasporedu ljudstva na dan 29. kolovoza i 26. rujna 1991. (listovi 9188-9189 spisa), izvješće o pogibiji Zdravka Sabljaka od 7. listopada 1991. (list 9188 spisa) i ratni put Ljepojka Rukelja od 15. rujna 1997. potpisan po zapovjedniku Zvonimiru Kovačeviću,

- u podnesku od 2. ožujka 2009. predložio je da se kao dokaz pročita zahtjev PU osječko baranjske od 13. ožujka 2006. upućen DORH-u, radi hitnog ispitivanja zaštićenog svjedoka,

- u podnesku od 12. ožujka 2009. predložio je da se pročitaju: pravilnik o kriterijima za dodjeljivanje pomoći iz lipnja 1991., ugovor o načinu raspolaganja sredstvima Fonda za novčanu pomoć, rješenje o osnivanju i imenovanju odbora za brigu o ranjenim i poginulim pripadnicima ZNG, rješenje SNO od 10. rujna 1991. o imenovanju Helene Mance, dopis ZNG od 2. listopada 1991. upućen republičkom fondu Zrinski-Frankopan s popisom ranjenih redarstvenika, ugovor o načinu raspolaganja Fonda za novčanu pomoć za 1991., rješenje Izvršnog vijeća SO Osijek o imenovanju Odbora za skrb o ranjenim i poginulim pripadnicima HV-a, presliku radne knjižice Helene Mance, presliku tužbe Branimira Glavaša zbog klevete, kao i dopis zapovjedništva ZNG od 26.8.1991,

- u podnesku od 16. ožujka 2009. predložio je da se izvrši uvid u revers na ime Nevenke Mesić kao pripadnice ZNG-a, zatim zapovijed Zapovjedništva 3. brigade od 19. kolovoza 1991. godine, temeljem koje se Nevenka Mesić razrješava dužnosti ađutanta, kao i dopis Zapovjedništva 3. brigade, zatim sigurnosna provjera za Nevenku Mesić, kao i obavijest Zapovjedništva ZNG od 16. rujna 1991. o rasporedu Nevenke Mesić u 2. brigadu,

- predložio je da se pribavi podatak o kaznenom postupku koji se protiv njega vodi u Republici Srbiji, pred Vojnim sudom u Beogradu,

- u podnesku od 26. veljače 2009. predložio je da se na licu mjesta izvrši rekonstrukcija događaja od 31. kolovoza 1991. kojom prilikom je u dvorištu SNO-a od strane Krunoslava Fehira pucano na oštećenog Čedomira Vučkovića.

II optuženi Ivica Krnjak u svezi naprijed navedenih okolnosti predložio je da se od MORH-a, Odjela za financije, zatraži podatak gdje su optuženici u razdoblju od kolovoza do prosinca 1991. godine ostvarivali plaću, te da se od Okružnog suda u Somboru pribavi presuda temeljem koje je pravomoćno osuđen zbog kaznenog djela terorizma. Na okolnost izvršene pretrage stana i prijevoznog sredstva predložio je da se reproducira video snimka ove pretrage. Također je predložio da se kao dokaz pročita zapisnik Tužiteljstva za ratne zločine Republike Srbije od 23. kolovoza 2005. o ispitivanju Radoslava Ratkovića, te zapisnik Županijskog suda u Osijeku od 20. studenog 2001. o ispitivanju svjedoka Radoslava Ratkovića kao i da se izvrše uvidi u ove kaznene predmete u kojima je Radoslav Ratković na fotografijama prepoznao osobe koje su ga odvele.

III optužena Gordana Getoš Magdić na okolnosti inkriminiranih događaja i svoje uloge tijekom 1991. godine predložila je da se od KB Osijek, Odjela patologija zatraži znanstvena studija koja bi sadržavala popis i analizu o načinu stradavanja svih osoba čija tijela su zaprimljena na Odjelu patologije za vrijeme Domovinskog rata, a predložila je i da se pročitaju: dopis Američkog kongresa za ljudska prava od 2. listopada 1991, dopis pročelnika vojnog kabineta u Uredu predsjednika od 27. ožujka 1997. godine, članska iskaznica HDZ-a i specijalna propusnica na ime Ivica Magdića, popis obitelji poginulih pripadnika ZNG-a i MUP-a u Osijeku od 1. lipnja 1991. godine, optužnica ŽDO-a u Osijeku

od 26. travnja 2006. protiv Freda Marguša, koja je izmijenjena 20. veljače 2007. godine, ovjerena izjava Darije Orlovac od 2. lipnja 2008. godine, kao i da se izvrši uvid u fotografije koje je priložila u spis (list 9250-9255).

VII optuženi Zdravko Dragić predložio je da se izvrši uvid u kazneni predmet koji je protiv Freda Marguša vođen na Županijskom sudu u Osijeku, te da se od Ureda Haškog suda u Zagrebu pribavi dokumentacija u pogledu događaja koji se optuženicima stavljaju na teret.

Po ocijeni suda naprijed navedeni dokazi nisu važni jer su sve bitne okolnosti vezane za organizaciju obrane u gradu Osijeku u inkriminiranom razdoblju, djelovanje i ustroj Zaštitne čete i diverzantsko izviđačke postrojbe odnosno SUS-a, te pripadnosti optuženika ovoj postrojbi, utvrđene na temelju podataka iz dokumentacije koja se nalazi u spisu, a navest će se pri analizi inkriminiranih događaja. Osim toga, neki od predloženih dokaza se ne odnose na činjenice koje su predmet kaznenih djela za koja se optuženici terete i kao takvi nemaju nikakve važnosti. Što se pak tiče dokaza predloženih na okolnost istinitosti iskaza krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, kao i svjedoka Ljepojka Rukelja, Snežane Berić, ocjenu vjerodostojnost ovih iskaza sud će analizirati u sklopu svih drugih, personalnih i materijalnih dokaza, time da oni dokazni prijedlozi koji se odnose na svjedočenje Ivice Zbožila nisu prihvaćeni jer svjedok pod ovim imenom nije ispitan tijekom postupka.

Kao nevažan sud je odbio dokazni prijedlog II optuženog Ivica Krnjaka da se reproducira video snimka pretrage stana i prijevoznog sredstva II optuženog budući da je u odnosu na izvršenu pretragu pročitani zapisnik o pretrazi kojeg su potpisale službene osobe i svjedoci pretrage, pa je stoga ovaj dokaz sud cijenio vjerodostojnim. Što se tiče prijedloga II optuženog da se kao dokaz pročita zapisnik Tužiteljstva za ratne zločine Republike Srbije od 23. kolovoza 2005. godine o ispitivanju svjedoka Radoslava Ratkovića, kao i da se ovaj spis pribavi i u njega izvrši uvid, za to nije bilo nikakve potrebe jer je oštećeni Radoslav Ratković pred ovim sudom ispitan u istražnom postupku i na glavnoj raspravi, a sud nije imao razloga dovesti u pitanje vjerodostojnost iskaza ovog svjedoka. Navodno prepoznavanje počinitelja kaznenog djela koje je Radoslav Ratković u tom spisu prepoznao na fotografiji, nije zakoniti dokaz jer prema odredbama ZKP-a se prepoznavanje ne može vršiti uvidom u fotografiju. Jednako tako, odbijen je i prijedlog da se pročita zapisnik Županijskog suda u Osijeku od 20. studenog 2001. godine, broj Kir-1683/01 o ispitivanju Radoslava Ratkovića, budući da se radi o ispitivanju svjedoka u drugom kaznenom predmetu (optuženi Fred Marguš), zbog čega se ovaj zapisnik ne može koristiti u ovom kaznenom postupku. Iz istih razloga je odbijeno i da se izvrši uvid u navedeni predmet u kojemu je putem fotografije oštećeni prepoznao osobe koje su ga uhitile, jer ovakvo prepoznavanje nije zakoniti dokaz.

Kao nevažan je odbijen i prijedlog I optuženog da se na licu mjesta, u dvorištu SNO-a provede rekonstrukcija događaja od 31. kolovoza 1991. godine na okolnosti prostrijelnih ozljeda koje je od strane krunskog svjedoka Krunoslava Fehira zadobio oštećeni Čedomir Vučković, a radi utvrđenja vjerodostojnosti iskaza ovog svjedoka. To stoga jer je na okolnosti oštećenikovih prostrijelnih ozljeda ispitan liječnik vještak i vještak za balistiku, a njihovi nalazi ne dovode u pitanje vjerodostojnost iskaza krunskog svjedoka Krunoslava Fehira te utvrđenje da je kritične zgode on pucao u oštećenog Čedomira Vučkovića. Kao razlog zbog kojeg je rekonstrukcija neophodna, branitelji su naveli trag krvi koji počinje iza jugoistočnog ugla garaža, pa su slijedom toga zaključili da Krunoslav Fehir iz pozicije u kojoj se nalazio u trenutku kada je pucao u oštećenog Čedomira Vučkovića, nije mogao vidjeti oštećenog jer se ovaj nalazio iza ugla garaže. No, međutim, pri tome su zanemarili mišljenje liječnika vještaka koji je iskazao da se Čedomir Vučković nakon ranjavanja mogao

kretati, a zbog odjeće koju je imao na sebi krv nije odmah počela curiti na tlo. Prema tome mjesto gdje su pronađeni početni tragovi krvi, ne znači da se Čedomir Vučković doista nalazio na tom mjestu u trenutku kada je zadobio ozljede, jer je do tog mjesta mogao doći nakon što je zadobio ozljede. Zbog toga u ovom slučaju nije bitno gdje je lokacijski došlo do ozljeđivanja oštećenog Čedomira Vučkovića, već način i dinamika kako je do toga došlo, a to je utvrđeno ne samo na temelju iskaza krunskog svjedoka Krunoslava Fehira te nalaza i mišljenja liječnika vještaka i vještaka za balistiku već i svjedoka koji su o tome imali saznanja.

U odnosu na prijedloge I optuženog Branimira Glavaša, II optuženog Ivica Krnjaka, koji su predložili pribavljanje spisa o kaznenim postupcima koji su protiv njih vođeni u Republici Srbiji, zatim prijedloga III optužene Gordane Getoš Magdić da se izvrši uvid u optužnicu protiv Freda Marguša koju je ŽDO-a u Osijeku podiglo 26. travnja 2006. godine, te prijedloga VII optuženog Zdravka Dragića da se izvrši uvid u kazneni predmet u kojem je Fred Marguš pravomoćnom presudom Županijskog suda u Osijeku osuđen zbog kaznenog djela ratnog zločina, radi se o dokumentaciji koja se ne odnosi na druge događaje, a ne na događaje koji su predmet ovog kaznenog postupka, i zbog toga ova dokumentacija nije važna. Iz istog razloga je odbijen prijedlog VII optuženog Zdravka Dragića, koji je predložio da se od Ureda Haškog suda u Zagrebu pribavi dokumentacija u svezi događaja za koja se optuženici terete, budući da su tijekom dokaznog postupka stranke u spis priložile sve one relevantne dokaze i dokumentaciju koja se odnosi na inkriminirane događaje.

Analizom svakog pojedinog dokaza i u njihovoj međusobnoj svezi, nedvojbeno je utvrđeno da su I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić počinili krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ RH na način kako je to opisano u točkama 1.i 2. ove presude.

Sud je **izmijenio i uskladio činjenične opise** sukladno rezultatima dokaznog postupka, tako da su iz konstrukcije produljenog kaznenog djela izostavljeni događaji odnosno inkriminacije koje nisu dokazane i to ubojstvo Đorđa Petkovića za koje se u točki 2.a optužnice teretio I optuženi Branimir Glavaš, kao i ubojstvo Jovana Grubića za koje se u točki 2.b.alineja 4. i točka 3.d. alineja 1. optužnice, teretili I optuženi Branimir Glavaš i drugi optuženici.

Nakon što je iz činjeničnog opisa izostavljena inkriminacije iz točke 2.a optužnice (ubojstvo Đorđa Petkovića) u pogledu ostalih inkriminiranih događaja – ubojstva Branka Lovrića, Alije Šabanovića, Jovana Grubića, Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, Bogdana Počuće, NN ženske osobe i pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića, za koja su se I optuženi Branimir Glavaš te II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić za iste događaje, iz tehničkih razloga, teretili u dvije točke optužnice, obzirom da se radi o jednom događaju u kojem su, u istom svojstvu, sudjelovali svi optuženici, **sud je spojio činjenične opise** iz točke 2. i 3. optužnog akta.

Slijedom naprijed navedenog, a kako nije dokazano da je dana 31. kolovoza 1991. godine u garažu pokraj SNO-a priveden i oštećeni Đorđe Petković, što će kasnije biti detaljno

obrazloženo, bilo je nužno djelomično izmijeniti i činjenični opis u točki 1.b. na način da je umjesto oštećenog Đorđa Petkovića navedeno osoba točno neutvrđenog identiteta.

Osim toga, u nebitnom je usklađen i činjenični opis u odnosu na događaj od 7. prosinca 1991. (pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića) utoliko što je u 3. redu odozdo ispuštena riječ „nepoznati“, a u drugom redu odozdo, iza riječi „usmrti“, umjesto teksta „ali u tome nepoznati pripadnik nije uspio zbog policijskih djelatnika u bolnici“, stavljeno je „što ovaj nije učinio“, a razlozi za to će biti navedeni pri analizi ovog inkriminiranog događaja.

Situacija u Osijeku i položaj I optuženog Branimira Glavaša tijekom 1991. godine

Neprijeporno je tijekom 1991. godine područje istočne Slavonije, pa tako i Osijek, bilo zahvaćeno oružanim napadima od strane dijela pobunjenog srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj i pripadnika Jugoslavenske narodne armije. Kronologija ratnih događaja u Republici Hrvatskoj počela je još 1990. godine i to najprije na području Knina, gdje dolazi do odcjepljenja i formiranja paradržavne tvorevine pod nazivom SAO Krajina, a ova pobuna i zahtjevi za autonomijom koje je izražavalo domicilno srpsko pučanstvo se prenijelo i na ostala područja u Hrvatskoj, počev od Like, Banije te zapadne i istočne Slavonije. Notorno je da je vojni i politički vrh SFR Jugoslavije u sastavu koje se nalazila i Hrvatska podupiralo ove nelegitimne zahtjeve za autonomijom na područjima naseljenem pretežito srpskim življem, tako da se Jugoslavenska narodna armija otvoreno svrstala na stranu pobunjenog dijela srpskog pučanstva, te je sa svim svojim tehničkim i vojnim potencijalima sudjelovala u ratu protiv Republike Hrvatske, a u cilju rušenja demokratski izabраниh organa vlasti i ustavno pravnog poretka Republike Hrvatske. Budući da je u to vrijeme Hrvatska još uvijek bila u sastavu SFRJ (formalno-pravne sveze sa SFRJ su raskinute 8. listopada 1991. godine), prema tadašnjim pozitivnim zakonskim propisima nije legalno mogla formirati vlastite oružane snage. U takvoj situaciji, još koncem 1990. godine, a pod vodstvom stranke HDZ, došlo je do naoružavanja i organiziranja prvih dragovoljačkih odreda radi obrane suvereniteta Republike Hrvatske, a tijekom 1991. godine dolazi do **oružanih sukoba** novoformiranih hrvatskih postrojba s paravojnim oružanim snagama koje su formirali pobunjeni Srbi na privremeno okupiranim područjima, i, tada regularnim, vojnim postrojbama JNA. Ove ratne aktivnosti odvijale su se i gradu Osijeku, koji je tijekom 1991. godine bio izvrnut napadima kako iz prigradskih naselja, ali i sa šireg područja, iz mjesta koja su okruživala grad.

Svjedok Zlatko Kramarić, koji je 1991. godine obnašao dužnost gradonačelnika Osijeka, opisujući stanje u gradu u to vrijeme, iskazao je da su prvi vidljivi problemi započeli u ožujku 1991. godine, osnivanjem SDS-a u Dalju. Nakon toga se dogodilo ubojstvo redarstvenika u Borovu selu u svibnju 1991. godine, potom izlazak tenkova JNA na ulice grada Osijeka, nakon čega slijedi postavljanje barikada u okolnim mjestima u kojima je živjelo miješano hrvatsko odnosno srpsko stanovništvo, a sve je kulminiralo ubojstvom načelnika PU osječko-baranjske Josipa Reichla Kira 1. srpnja 1991. godine, što bi se moglo označiti kao početak ratnih događanja u Osijeku, jer je grad od tada konstantno granatiran.

Sukladno takvim ratnim okolnostima, u Osijeku, ali i cijeloj istočnoj Slavoniji, se započelo sa poduzimanjem konkretnih organizacionih mjera i aktivnosti u cilju obrane tih područja, tako da su se osnivala određena tijela i vojne strukture.

U srpnju 1991. godine, a temeljem zapovijedi ministra unutarnjih poslova i ministra ZNG-a formiran je Štab obrane Slavonije i Baranje kojim je zapovijedao Franjo Pejić (list 2692).

Nakon toga, odlukom Predsjednika RH od 29. srpnja 1991. godine (list 8876-8884) osniva se Krizni štab Republike Hrvatske, krizni štabovi regija te krizni štabovi općina i mjesnih zajednica. Istodobno, Predsjednik RH je **imenovao članove Regionalnog kriznog štaba za istočno-slavonsku regiju** i za predsjednika štaba je imenovan Vladimir Šeks, a za zapovjednika Franjo Pejić. Prema odredbi članka 3. ove odluke, predsjednik štaba je bio odgovoran za opće državno i političko usmjeravanje djelatnosti štaba te je rukovodio radom štaba u cjelini, a zapovjednik štaba je odgovarao za komandiranje naoružanih jedinica na području štaba i zajedno sa članovima štaba zaduženim za oružane jedinice na svom području čini zapovjedništvo oružanih snaga područja. Osim njih, članovima ovog štaba je imenovano još i pet osoba, među kojima i I optuženi Branimir Glavaš.

Svjedok Vladimir Šeks, u svezi djelovanja Regionalnog kriznog štaba za istočnu Slavoniju, iskazao je da je ovaj štab obuhvaćao područje 12 općina, a sjedište mu je bilo u Osijeku, u zgradi u kojoj se nalazio i SNO. I optuženi Branimir Glavaš kao član kriznog štaba bio je odgovoran za rukovođenje određenim civilnim strukturama od značaja za obranu. Kao predsjednik Regionalnog kriznog štaba donio je odluku o osnivanju Kriznog štaba grada Osijeka, a za predsjednika je imenovao Srećka Lovrinčevića, u to vrijeme predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek, time da je I optuženi Branimir Glavaš kao sekretar SNO-a po funkciji ušao i u sastav ovog kriznog štaba.

Ovaj svjedok je iskazao da je **dana 11. rujna 1991.** godine za zapovjednika obrambenih snaga istočne Slavonije i Baranje imenovan pukovnik Karl Gorinšek, tako da je zbog toga faktično prestalo djelovanje regionalnog kriznog štaba, iako je odlukom Vlade RH od 12. rujna 1991. godine (list 9041-9042) imenovan povjerenikom Vlade RH za koordinaciju kriznih štabova više općina, što je obnašao do 22. listopada 1991. godine, kada je podnio ostavku na ovu dužnost s obrazloženjem da je ova funkcija postala suvišna obzirom na novi ustroj vojske.

Nije sporno da je dana 12. rujna 1991. godine Karl Gorinšek preuzeo dužnost zapovjednika Zapovjedništva obrambenih snaga ZNG-a za Istočnu Slavoniju i Baranju, koje je preimenovano u Zapovjedništvo Operativne zone Osijek. Ovo zapovjedništvo također je bilo smješteno u zgradi u kojoj se nalazio i Sekretarijat za narodnu obranu.

Svjedok Karl Gorinšek iskazao je da je na prijedlog Predsjednika RH Franje Tuđmana pristao preuzeti naprijed navedeno zapovjedništvo, tako da je 12. rujna 1991. godine došao u Osijek i od Franje Pejića, ranijeg zapovjednika, preuzeo ovu dužnost (list 870-871)

Tijekom 1991. godine u Osijeku je bilo formirano i zapovjedništvo obrane grada.

Prvi zapovjednik obrane grada Osijeka bio je Franjo Čebić (list 2693). Nakon toga, a temeljem zapovijedi zapovjednika OZ Osijek Karla Gorinšeka od 2. studenog 1991. za zapovjednika obrane grada određen je Eduard Bakarec, Franjo Čebić je imenovan načelnikom štaba u zapovjedništvu obrane grada, a **I optuženi Branimir Glavaš za pomoćnika zapovjednika za koordinaciju s teritorijem, ujedno odgovoran za kontakte s javnošću** (list 8496).

Odlukom Predsjednika RH od 7. prosinca 1991. **I optuženi Branimir Glavaš imenovan je za zapovjednika obrane grada Osijeka**, a istodobno Eduard Bakarec za načelnika štaba u Zapovjedništvu grada Osijeka (list 5326).

Prema podacima iz ratnog puta Uprave Vojne policije Glavnog stožera oružanih snaga MORH-a, I optuženi Branimir Glavaš od 15. listopada 1990. do 1. svibnja 1991. je bio zapovjednik 1. bojne osječkih branitelja, nakon toga, od 1. svibnja 1991. do 1. studenog 1991. se nalazio u Uredu za obranu općine Osijek, **od 2. studenog 1991. do 31. ožujka 1992. je obnašao zapovjedničke dužnosti** u Zapovjedništvu II. ZP OSRH Đakovo (zapovjedništvo obrane grada Osijeka), a od 1. travnja 1992. do 26. svibnja 1992. bio je pomoćnik zapovjednika za psihološko-propagandnu aktivnost pri istom Zapovjedništvu (list 3151-3157).

I optuženi Branimir Glavaš u spis je uložio dopis Uprave za ljudske resurse MORH-a od 9. srpnja 2008. (8022) u kojem ga oni obavještavaju da su zaprimili njegov zahtjev odnosno prigovor na gore navedeni ratni put te je utvrđeno da je isti od 15. listopada 1990. do 30. travnja 1991. bio pripadnik I. Bojne osječkih branitelja, od 1. svibnja do 1. studenog 1991. se nalazio u Uredu za obranu, a od 2. studenog 1991. do 31. ožujka 1991. i od 1. travnja do 26. svibnja 1992. se nalazio u Zapovjedništvu OZ Osijek. Dakle, jedina razlika između podataka Uprave Vojne policije o sudjelovanju Branimira Glavaša u Domovinskom ratu i podataka Uprave za ljudske resurse MORH-a, je ta što prema podacima Uprave za ljudske resurse, I optuženi Branimir Glavaš u razdoblju od 15. listopada 1990. do 30. travnja 1991. godine nije bio zapovjednik 1. bojne osječkih branitelja.

Što se tiče ustroja Zaštitne čete postoji nekoliko dokumenata - dvije naredbe i zapovijed, koje se odnose na ovu postrojbu.

Temeljem naredbe koju je 20. lipnja 1991. godine donio Srećko Lovrinčević, kao predsjednik Izvršnog vijeća općine Osijek, određeno je da se izvrši mobilizacija i opremanje Zaštitne čete (list 170), a isti je naredbom od 21. lipnja 1991. godine odredio da se na mjesto zapovjednika Zaštitne čete raspoređuje Nikola Jaman (list 8504). Nakon toga, po zapovjedi zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinšeka od 7. studenog 1991. godine, određeno je da se formira Samostalni bataljun pri zapovjedništvu obrane grada Osijeka, a u sastav ove postrojbe uključena je Zaštitna četa, Studentska četa Osijek i ostale jedinice iz pričuvnog sastava. Za zapovjednika je određen Dubravko Jezerčić Lukić (list 5337). U siječnju 1992. godine Samostalni bataljun je prerastao u 160. brigadu, a Dubravko Jezerčić je imenovan za zapovjednika ove postrojbe.

Svjedok Dubravko Jezerčić iskazao je da je Zaštitna četa bila okosnica Samostalnog bataljuna.

Međutim, u pogledu nastanka i ustroja Zaštitne čete je nedvojbeno utvrđeno da je ova postrojba postojala i prije nego što je dana 20. lipnja 1991. Srećko Lovrinčević donio naredbu o mobilizaciji i opremanju Zaštitne čete, što uostalom u svojoj obrani navodi i sam I optuženi Branimir Glavaš. Ta činjenica proizlazi i iz dokumentacije, ali i iskaza svjedoka Srećka Lovrinčevića, Nikole Jamana, Krunoslava Ižakovića, Stanka Viševića i Marijana Marića.

I optuženi Branimir Glavaš, opisujući kronologiju stvaranja Zaštitne čete, je iskazao kao predsjednik Općinskog odbora HDZ-a i sekretar SNO-a Osijek, da je prvo naoružanje

koje je stiglo u Osijek dana 15. listopada 1990. godine, podijelio članovima i simpatizerima stranke HDZ. Ove naoružane grupe su štitile vitalne objekte u Osijeku i zapovjedna sjedišta, pa tako i sam SNO. U prosincu 1990. godine pripadnici ovih grupa dolaze pod zapovjedništvo zajedničkog štaba za koordinaciju mjera za zaštitu ustavnog poretka, kojim komandira J.R.Kir, a on je bio njegov zamjenik. Nakon stvaranja Zbora narodne garde (ZNG) u travnju 1991. godine, pripadnici Zaštitne čete i dalje djeluju u okviru pričuvnog sastava MUP-a, a naredbom od 20. lipnja 1991. godine predsjednik Izvršnog vijeća Srećko Lovrinčević naredio je mobilizaciju i preraspodjelu ljudstva iz preostalih grupa koje nisu bile angažirane u ZNG-u i mjesnim zajednicama u Zaštitnu četvu općine Osijek, time da je zapovjednik ove postrojbe bio Nikola Jaman, koji je i ranije bio zapovjednik (list 790-805).

Svjedok Srećko Lovrinčević iskazao je da je i prije nego je došlo do formalnog osnivanja Zaštitne čete, postojala četa koja je imala istu funkciju kao i ova postrojba, ali je imala manji broj pripadnika koji su bili podvedeni kao rezervni sastav MUP-a. Zapovjednik ove ranije čete bio je Nikola Jaman. Kako bi dali legalitet odnosno četvu sveli u pozitivne zakonske okvire, Izvršno vijeće je zbog toga donijelo odluku o formiranju Zaštitne čete, a pripadnici ove ranije čete su kompletno ušli u sastav novoformirane Zaštitne čete te je Nikola Jaman, na temelju njegove odluke, ostao zapovjednik postrojbe. Temeljna zadaća ove postrojbe bilo je osiguranje važnih objekata i ustanova u Osijeku, a njezino sjedište je bilo u zgradi gdje se nalazio i SNO. Prva zaštitna četa imala je 35-40 pripadnika, a nakon dodatne mobilizacije postrojba je imala oko 120 pripadnika (list 7458; istraga 2584 i 5549).

Svjedok Nikola Jaman iskazao je da je u listopadu 1990. godine putem stranke HDZ dobio prvo naoružanje tzv. „Špegeljeve kalašnjikove“, koje mu je dao I optuženi Branimir Glavaš te je ušao u postrojbu koja se nalazila u pričuvnom sastavu MUP-a, a osiguravali su važnije objekte te zgradu općine i SNO-a. U to vrijeme, ova grupa kojom je on zapovijedao, imala je 50-60 pripadnika, a nakon odluke predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek o formiranju Zaštitne čete, izvršena je domobilizacija, tako da je postrojba popunjena do broja od 120 pripadnika, koji su bili smješteni neposredno pokraj zgrade SNO-a (list 8499; istraga 2389-2340, 5268-5269). Što se tiče naziva postrojbe svjedok je iskazao da je Zaštitna četa imala više naziva, tako da se zvala Prištapska četa pa i 1. hrvatska bojna.

Svjedok Krunoslav Ižaković iskazao je da je prije nego što je po zapovjedi predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek formirana Zaštitna četa, ova ista postrojba bila u sastavu MUP-a. Što se tiče naziva BOB, navodi da je to bila skraćenica za 1. bojnu osječkih branitelja, što je on osobno osmislio, a takav naziv je naveden i u službenom dokumentu kojim je priznat status branitelja onim dragovoljcima koji su od listopada 1990. godine sudjelovali u obrani Osijeka (list 7654; istraga 2338).

Svjedok Marijan Marić je iskazao da se u Domovinski rat uključio u listopadu 1990. godine te je raspoređen u Zaštitnu četvu koja je bila podvedena u pričuvni sastav MUP-a. Ova postrojba je osiguravala vitalne objekte u gradu Osijeku, među kojima i zgradu općine odnosno SNO koji se nalazio u ovoj zgradi, tako da je stalno boravio u SNO-u (list 8489; istraga 2370).

Svjedok Stanko Višević je iskazao da je još od 1990. godine, kao dragovoljac, sudjelovao u obrani Osijeka na način da je čuvao vitalne objekte u gradu. Ova postrojba od siječnja 1991. godine bila je podvedena pod rezervni sastav MUP-a, a u ljeto 1991. godine je raspoređen u Prištapsku četvu pri Uredu za obranu Osijek, kojom je zapovijedao Nikola Jaman (list 2601, 7621).

Slijedom naprijed navedenog neprijeporno je Zaštitna četa, od listopada 1990. pa sve do 7. studenog 1991. kad ulazi u sastav Samostalnog bataljuna, kontinuirano djelovala pri Sekretarijatu za narodnu obranu (SNO) općine Osijek, pri čemu se ova **vojna postrojba**, koja se u to vrijeme neformalno nazivala i Prištapska satnija odnosno BOB, tijekom vremena kadrovski popunjavala regrutiranjem novopridošlih pripadnika, a njezin ustroj je prilagođivan tadašnjim zakonskim propisima, što je i naveo svjedok Srećko Lovrinčević. To sasvim jasno proizlazi i iz dokumenta Ureda za obranu Osijek, koji u svom aktu od 27. veljače 1996. godine u kojem se od Ministarstva obrane traži mišljenje radi **priznavanja braniteljskog statusa od 15. listopada 1990. godine**, navodi slijedeće: ... „s tim datumom, na području nadležnosti SNO Osijek, se pristupa naoružavanju kao prvom obliku otpora. Ova prva naoružana grupa brojala je oko 350 pripadnika, a nosila je neformalni naziv „1. bojna osječkih branitelja“. Ministarstvo obrane RH, dopisom od 7. ožujka 2006. (list 2709-2710) o tome se pozitivno očitovalo pa je aktom Ureda za obranu Osijek od 28. lipnja 1996. godine, kojeg su potpisali I optuženi Branimir Glavaš i Krunoslav Ižaković, im priznat braniteljski status od 15. listopada 1990. kao pripadnicima 1. bojne osječkih branitelja (1. BOB) (list 2707-2712).

I u monografiji „160. brigada“ u kojoj je obrađen način kako je nastala ova postrojba, se navodi da njezini korijeni sežu od listopada 1990. godine, kada se pod vodstvom I optuženog Branimira Glavaša okupljaju dragovoljci radi obrane grada, a nakon toga pri SNO-u se formira Prištapska četa, kojom zapovijeda I optuženi, a ova se postrojba još nazivala Zaštitna četa i BOB odnosno Branimirova osječka bojna. Kasnije, Zaštitna četa je prerasla u Samostalni bataljun, a od njega je formirana 160. brigada.

U daljnjem tekstu obrazloženja za predmetnu postrojbu će se koristiti naziv Zaštitna četa.

I optuženi Branimir Glavaš, u pogledu svog odnosa spram Zaštitne čete, iskazao je da kao sekretar SNO-a ovoj postrojbi nije izdavao vojne zapovijedi. Zapovjednik Zaštitne čete je bio Nikola Jaman koji nije bio odgovoran SNO-u već je postrojba bila podčinjena zapovjedniku Zapovjedništva obrambenih snaga za istočnu Slavoniju i Baranju, Franji Pejiću. Navodi da je SNO samo koristio usluge te jedinice koja je bila stacionirana u zgradi općine Osijek i to u dovozu opreme, naoružanja, humanitarne pomoći, a radi boljeg funkcioniranja logistike. Kao sekretar organa općine Osijek, sve do studenog 1991. godine, kada je imenovan za pomoćnika zapovjednika za koordinaciju s teritorijem i kontakte s javnošću pri Zapovjedništvu obrane grada, nije izdao niti jednu zapovijed iz vojnog djelokruga nadležnosti, a niti se miješao u zapovijedanje vojnim jedinicama.

Navode obrane I optuženog Branimira Glavaša je potvrdilo više svjedoka koji su se u to vrijeme nalazili u Osijeku, na različitim dužnostima.

Svjedok Zlatko Kramarić iskazao je da nema nikakvih osobnih saznanja o nekom drugom djelovanju I optuženog Branimira Glavaša, osim kao sekretara u SNO-u, sve dok on nije postao zapovjednik grada Osijeka u prosincu 1991. godine. O postojanju Zaštitne čete saznao je od predsjednika Izvršnog vijeća Srećka Lovrinčevića, koji mu je rekao da je zapovjednik ove postrojbe Nikola Jaman (list 7403; istraga 1274-1276, 5530-5531).

Svjedok Srećko Lovrinčević iskazao je da I optuženi Branimir Glavaš nije zapovijedao Zaštitnom četom, osim što je nakon njegove naredbe od 20. lipnja 1991. godine

o formiranju ove postrojbe, njezino izvršenje povjereno I optuženom Branimiru Glavašu kao sekretaru u SNO-u (list 7458-7460; istraga 2589, 5549).

Svjedok Krunoslav Ižaković je iskazao da je zapovjednik Zaštitne čete Nikola Jaman bio odgovoran Franji Pejiću koji je bio zapovjednik Zapovjedništva za istočnu Slavoniju i Baranju (list 7654; istraga 2338-2339, 5249-5250).

Svjedok Stanko Višević iskazao je da je I optuženi Branimir Glavaš obnašao funkciju sekretara SNO-a, a Nikola Jaman je bio zapovjednik Zaštitne čete (list 7622; istraga 2601).

Svjedok Eduard Bakarec iskazao je da je istodobno, dana 7. studenog 1991. godine, kada je postao zapovjednik grada Osijeka, I optuženi Branimir Glavaš imenovan za pomoćnika zapovjednika za IPD i koordinaciju s teritorijem, a nakon toga, po zapovjedi predsjednika Tuđmana, I optuženi Branimir Glavaš je imenovan za zapovjednika grada Osijeka. Do tada je obnašao dužnost sekretara SNO-a i nije izdavao bilo kakve vojne zapovijedi, niti je imao takve ovlasti (list 8269; istraga 2600, 4550).

Svjedok Mladen Pavlovsky iskazao je da je u inkriminirano vrijeme bio pomoćnik I optuženom Branimiru Glavašu, koji je obnašao dužnost sekretara SNO-a. Na toj funkciji I optuženi nije mogao biti u vojnoj hijerarhiji i nikada nije vidio da bi on izdao bilo kakvu zapovijed pripadnicima Zaštitne čete (list 8463; istraga 1860-1861).

Svjedok Ištvan Mihalik iskazao je da je tijekom 1991. godine bio djelatnik u SNO-u, a istovremeno je bio i pripadnik Zaštitne čete kojom je zapovijedao Nikola Jaman. Jamanu je bio nadređen Franjo Pejić, kao član Kriznog štaba zadužen za vojna pitanja, dok se I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar SNO-a, nije nalazio u zapovjednom lancu u odnosu na Zaštitnu četvu (list 8487-8489; istraga 2062-2064, 5262-5263).

Svjedok Marijan Marić iskazao je da je Nikola Jaman, kao zapovjednik Zaštitne čete, bio podređen Franji Pejiću koji je bio zapovjednik Operativne zone Osijek (list 8489-8490; istraga 2370-2371).

Svjedok Nikola Jaman iskazao je da je u lipnju 1991. godine, naredbom predsjednika Izvršnog vijeća Srećka Lovrinčevića, postao zapovjednik Zaštitne čete, a nadređeni mu je bio pukovnik Franjo Pejić, koji je bio načelnik štaba. I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar u SNO-u, nije imao nikakvih ingerencija niti se miješao u njegov posao zapovijedanja ovom postrojbom (list 8499; istraga 2389-2390, 5269-5270).

Svjedok Vinko Vrbanac iskazao je da je u Osijek došao 10. kolovoza 1991. godine te se javio pukovniku Franji Pejiću, zapovjedniku obrane Istočne Slavonije i Baranje kojem su bile podređene sve vojne formacije u Osijeku, a I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar SNO-a, nije imao nikakvih zapovjednih dužnosti (list 8844; istraga 2603).

Svjedok Dubravko Jezerčić iskazao je da je temeljem zapovijedi Karla Gorinška u studenom 1991. postao zapovjednik Samostalnog bataljuna. U sastav ove postrojbe je ušla i Zaštitna četa koja je njezina okosnica, a ova je postrojba kasnije prerasla u 160. brigadu HV-a. U to vrijeme zapovjednik obrane grada bio je Eduard Bakarec kojem je Samostalni bataljun bio podređen. I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar u SNO-u, sve dok nije postao zapovjednik obrane grada u prosincu 1991., nije imao vojnog upliva u odnosu na Samostalni bataljun, niti se uplitaio u zapovijedanje (list 8842; istraga 5260).

Svjedok Darko Tolić iskazao je da je bio djelatnik u SNO-u, a I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar SNO-a, je bio civilna osoba te prema Zaštitnoj četi kojom je zapovjedao Nikola Jaman, nije imao vojnih ovlasti (list 8889; istraga 2341, 5251).

Svjedok Ratko Žuvela iskazao je da je bio pripadnik Zaštitne čete kojom je zapovijedao Nikola Jaman, međutim, nije mu poznato kome je on bio podređen. I optuženi Branimir Glavaš je postao zapovjednik obrane grada Osijeka u studenom odnosno prosincu 1991 (list 8887).

Svjedok Gordan Čačić iskazao je da je sredinom lipnja 1991. godine otišao u Osijek kako bi predao kontingent protuoklopnih sredstava. Tom prilikom je upoznao I optuženog Branimira Glavaša koji je bio sekretar SNO-a. U Osijeku je ostao sve do 16. rujna 1991. te je bio podređen pukovniku Pejiću, a vršio je obuku ljudstva na položajima istočne Slavonije, tako da se uglavnom nalazio na terenu. Vidio je da Ured za obranu osiguravaju pripadnici Zaštitne čete, ali mu nije bilo poznato tko je tom postrojbom zapovijedao (list 2582).

Svjedok Vladimir Šeks iskazao je da je odlukom Predsjednika RH Franje Tuđmana dana 29. srpnja 1991. godine imenovan za predsjednika Regionalnog kriznog štaba za istočnoslavonsku regiju, čije se sjedište nalazilo u Osijeku, u zgradi u kojoj se nalazio i SNO. Vojni zapovjednik tog štaba bio je Franjo Pejić, a I optuženi Branimir Glavaš je bio član štaba, i uz Tomislava Merčepa i Stjepana Galovića, se nalazio u grupi za civilne poslove. Kao sekretar SNO-a, I optuženi je po funkciji bio i član Kriznog štaba grada Osijeka. Navodi da je SNO bio općinski organ uprave te je sekretar SNO-a bio podređen predsjedniku Izvršnog vijeća općine i Ministarstvu obrane. Prvi zapovjednik obrane grada Osijeka bio je Franjo Čebić, bivši kapetan JNA, drugi Eduard Bakarec, a treći Branimir Glavaš, koji je početkom studenog 1991. najprije imenovan za pomoćnika Karlu Gorinšku, a početkom prosinca 1991. godine, za zapovjednika obrane grada Osijeka. Poznato mu je da je postojala i Zaštitna četa kojom je zapovijedao Nikola Jaman, a njezini pripadnici su štitili važne objekte, institucije i ljude na čelnim mjestima, pa su tako dvojica pripadnika ove postrojbe i njega čuvali. Osim toga pripadnici Zaštitne čete su sudjelovali i u nekim borbenim akcijama u okolici Osijeka. Svjedok navodi da I optuženi Branimir Glavaš kao sekretar SNO-a nije bio u zapovjednom lancu u odnosu na ovu postrojbu. Osijek je napustio koncem rujna 1991. godine, time da je i nadalje povremeno dolazio u ovaj grad, ali i u ostala područja istočne Slavonije (list 9015-9019).

Svjedok Milan Ramljak iskazao je da je od 24. kolovoza 1990. godine obnašao dužnost potpredsjednika Vlade RH, zadužen za unutarnju politiku. Tijekom 1990. i 1991. godine u Hrvatskoj dolazi do konflikata te otvorene intervencije JNA, koja je pomagala pobunjeni dio lokalnog srpskog življa u napadima na pripadnike ZNG-a. Kako u to vrijeme stari sustav vlasti više nije funkcionirao, a situacija je povremeno bila i kaotična, u srpnju 1991. godine je formiran Krizni štab RH i regionalni krizni štabovi te je za predsjednika Regionalnog kriznog štaba za istočnu Slavoniju imenovan Vladimir Šeks. U Osijek i istočnu Slavoniju je povremeno dolazio u kolovozu ili rujnu 1991. godine kao koordinator za krizne štabove u istočnoj Slavoniji, a nakon „pada“ Vukovara Vlada donosi odluku da se jedna skupina ministara uputi u istočnu Slavoniju, tako da je od 1. do 15. prosinca 1991. godine boravio u Osijeku s ciljem da spriječi egzodus pučanstva iz ovog područja te osigura opskrbu i dostavu humanitarne pomoći, ali i logističku potporu hrvatskoj vojsci. U to je vrijeme održavao vezu sa zapovjednikom Operativne zone Osijek Karlom Gorinšekom. Po dolasku u Osijek upoznao je I optuženog Branimira Glavaša, koji je tada bio sekretar za narodnu

obranu. Međutim, nakon „pada“ Ernestinova, Laslova i drugih mjesta, JNA se približavala i gradu Osijeku o čemu je obavijestio predsjednika Tuđmana te je zatražio da se smijene Karl Gorinšek i Eduard Bakarec. Tom prilikom mu je predsjednik Tuđman rekao da je Gojko Šušak predložio da na mjesto zapovjednika obrane grada Osijeka postavi I optuženog Branimira Glavaša, na što mu je on odgovorio da se u to ne želi miješati, ali da ne vidi bolje rješenje. Kao potpredsjednik Vlade zadužen za unutarnju politiku, u koji resor je ulazilo pravosuđe, vojska i unutarnji poslovi, nije nikada dobio izvješće da bi I optuženi Branimir Glavaš zapovijedao nekom naoružanom skupinom koja je bila izvan sustava obrane RH, a jednako tako se ne sjeća da bi na sjednicama Vrhovnog državnog vijeća bilo spomenuto da bi I optuženi u Osijeku poduzeo neke akcije mimo tadašnje zvanične politike. Svjedok navodi da je u to vrijeme u cijeloj Hrvatskoj bilo problema, budući da je vertikalna veza između državne vlasti s pojedinim općinama bila loša, međutim, niti jedna općina nije bila izvan kontrole državne vlasti (list 9143-9146).

Nasuprot iskazima naprijed navedenih svjedoka iz kojih proizlazi da I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar Sekretarijata za narodnu obranu općine Osijek, prema pripadnicima Zaštitne čete nije imao nikakvih zapovjednih ovlasti, niti se nalazio u vojnoj hijerarhiji, i to sve do studenog odnosno prosinca 1991. kada je, 2. studenog, najprije imenovan za pomoćnika zapovjednika obrane grada, a potom, 7. prosinca 1991. godine, i za zapovjednika obrane grada Osijeka, ostali dokazni materijali, ali i iskazi svjedoka, nedvojbeno upućuju da je I optuženi Branimir Glavaš, i pokraj funkcije sekretara SNO-a, imao stvarne zapovjedne ovlasti u odnosu na pripadnike Zaštitne čete.

O djelovanju I optuženog Branimira Glavaša tijekom 1991. godine napisano je više novinskih članaka i publikacija od kojih su najvažniji „Crno bijeli svijet“, „Trojica na frontu smrti“, monografija „160. osječka brigada“ i knjiga „Gradonačelnice, vrijeme je“ u kojim se I optuženi, i prije no što je dana 2. studenog 1991. postao pomoćnik zapovjednika obrane grada Osijeka, stavlja u kontekst zapovjednika.

Novinski članak „**Crno-bijeli svijet**“ sadrži intervju s Branimirom Glavašem koji je objavljen u novinama „Glas Slavonije“ u ožujku 1992. godine. U ovom članku novinari Dario Topić i Davor Špišić su obavili razgovor s I optuženim kao zapovjednikom obrane grada Osijeka. Na pitanje novinara o sukobu u Tenji, dana 7. srpnja 1991. godine, što je označeno kao definitivni početak rata i konstatacije da je osobno sudjelovao u borbama, ali vezano i za njegove druge aktivnosti u inkriminiranom razdoblju, I optuženi Branimir Glavaš je naveo:

..... *“ i stojim još i sad pri tome da nam je trebalo još samo pola sata da se skrši obrana u Tenji. Smatram da smo pogriješili što nismo spriječili izlazak vojske iz vojarne i mogućnost dolaska tenkova i oklopnih transportera u Tenju. Tenja je tada bila jedno jako uporište srpske pobune u ovom dijelu Hrvatske. Treba znati činjenicu da prije pogibije gospodina Kira, Hrvatska policija četiri mjeseca nije ušla u Tenju upravo po njegovoj izričitoj zapovjedi. Znači, onima koji kažu da im nije jasno da mi za šest mjeseci nismo uspjeli počistiti Tenju, treba odgovoriti .....“* (podnaslov „još samo pola sata nam je trebalo“ – stranica 211, list 2173 spisa).

..... *„bio je to razlog što sam neko vrijeme gurnut u stranu, ne samo ja, već praktički svi koji su sudjelovali u stvaranju prvih jedinica Hrvatske vojske na ovom području. Jezgra Hrvatske vojske tada je imala 300-400 vojnika, koji su se nalazili pri SNO-u, zbog čega sam prozivan i optuživan da stvaram paravojnu formaciju u gradu pod mojim zapovjedništvom, a što, zapravo, nije bila istina, već je istina bila da su ti ljudi mjesecima prije toga, čak gotovo*

i godinu dana, bili temelj buduće Hrvatske vojske. Svih tih mjeseci kojeg su se nalazili u jedinici pri SNO-u nisu htjeli napustiti jedinicu i nisu htjeli stati pod zapovjedništvo aktivnih oficira, u koje većina tih Hrvatskih vojnika nije imala povjerenje. Zbog toga smo bili neko vrijeme eliminirani i onemogućeni da aktivno sudjelujemo u obrani“ (podnaslov „naredba za spas grada – stranica 214, list 2174 spisa).

.... „razgovarali smo o mogućnostima prodora prema Vukovaru. Međutim, ja nisam tada nikako bio u situaciji da odlučujem. Mi smo imali tu četu pri SNO-u od svojih 300 ljudi. Dakle, ovlasti za donošenje nekih odluka uopće nisam imao. Ja sam tada za gospodina Gorinška bio paravojna formacija sa nekoliko stotina naoružanih koji su vjerni Glavašu i za koje treba naći načina da ih se razoruža (podnaslov „Sudbina Jastreba“ – stranica 225, list 2177 spisa).

.... „okosnica Hrvatske vojske stvorena je upravo oko našeg Sekretarijata, oko tih dečki koji su prvi uzeli pušku. S njima sam išao i na Dunav i na stražarske položaje i u Borovo selo još u 3. mjesecu 1991. godine, tako da su ti dečki meni vjerovali zato što su stasali zajedno sa mnom, zato što su zajedno sa mnom stvarali Hrvatsku vojsku (podnaslov „Kult ili...“ – stranica 226, list 2177 spisa).

Svjedoci Dario Topić i Davor Špišić u svezi članka Crno-bijeli svijet“ su iskazali da su u njemu vjerno prenijeli razgovor s I optuženim Branimirom Glavašem, a prije nego što je taj intervju objavljen, odnijeli su ga radi autorizacije I optuženom te su neke primjedbe koje je on tada stavio uvažili i unijeli u članak (list 7569 i 7570; istraga 2401 i 2402).

Iskaze svjedoka Daria Topića i Davor Špišića u pogledu autentičnosti sadržaja intervjua s I optuženim Branimirom Glavašem sud je cijenio istinitim jer niti I optuženi Branimir Glavaš nije osporio vjerodostojnost navedenog članka. Pri tome je važno i to da je I optuženi, u vrijeme kada je novinarima Dariu Topiću i Davoru Špišiću dao intervju, bio predsjednik Nadzornog odbora u „Glasu Slavonije“ pa obzirom na ovu njegovu funkciju u novinskom poduzeću u kojem su radili i novinari Topić i Špišić, teško je zamisliti da bi u citiranom članku oni napisali bilo kakvu proizvoljnu konstataciju u pogledu aktivnosti koje je I optuženi poduzimao u inkriminiranom razdoblju. Osim toga, svjedoci Topić i Špišić i nisu imali nikakva razloga u ovom članku iznositi neistinit sadržaj odnosno nešto što im sam I optuženi nije rekao.

U novinskom članku „Trojica na frontu smrti“, koji je objavljen u novini „Slobodni tjednik“ (ST), dana 5. rujna 1991. godine, novinari Robert Pauletić i Dražen Rajković su opisali tijek akcija pripadnika Hrvatske vojske na poligonu C odnosno kod mjesta Brijest dana 31. kolovoza 1991. godine koju su, i sami, zajedno s pripadnicima HV-a, neposredno pratili na terenu. U tom se tekstu, između ostalog, navodi:

.... „nešto prije istog popodneva, u glavašev štab došla je dojava da je zapaženo sumnjivo kretanje tenkova prema poligonu C i garda je otišla na teren“. Nadalje, na početku teksta navodi se da su prvi put na hrvatskom ratištu reporteri nekog lista proveli pola sata na prvom položaju, zajedno s gardistima iz elitne glavaševe jedinice za borbu izbliza. Na više mjesta se pojedini vojnici nazivaju „glavaševi dečki“ (list 7579-7580).

Svjedok Robert Pauletić je iskazao da je krajem kolovoza 1991. godine s kolegom Draženom Rajkovićem otišao u Osijek kako bi napravio reportažu. Po dolasku su se javili u zgradu nekog štaba gdje su u jednoj kancelariji 20-tak minuta pričali s I optuženim

Branimirom Glavašem. Tada su doznali da se u popodnevnim satima očekuje sukob naše vojske sa snagama JNA kod mjesta Brijest u predgrađu Osijeka, tako da su s tom jedinicom kojom je zapovijedao Josip Fehir, otišli tamo. O tom sukobu je napisao reportažu pod naslovom „Trojica na frontu smrti“, koja je objavljena u ST-u. U svezi dijelova teksta koji se nalazi izvan samog novinskog članka, svjedok je iskazao da je to načinilo uredništvo ST-a (list 7576; istraga 2114-2115).

Svjedok Dražen Rajković je iskazao da je zajedno sa Robertom Pauletićem napisao novinski članak pod naslovom „Trojica na frontu smrti“, u kojem je opisan sukob kod poligona C, time da je uredništvo ST-a napravilo naslove i podnaslove tog teksta. Ovaj svjedok, a vezano za ono što se događalo za vrijeme dok se zajedno sa Robertom Pauletićem nalazio u uredu Branimira Glavaša, iskazao je da je tijekom razgovora u ured došao jedan vojnik u maskirnoj odori i rekao da se nešto događa na poligonu C. Tada je odlučeno da će dio ljudi kao jedna patrola otići tamo u izvidnicu, a oni su molili I optuženog da li se mogu priključiti. Nakon toga je iz zgrade SNO prema Brijestu krenula jedna postrojba. Prilikom izvlačenja s bojišnice, oko 19 sati, naletjeli su na I optuženog koji je došao po njih s nekim vozilom i pratnjom (list 7575; istraga 2609-2610).

U knjizi „**Gradonačelnice, vrijeme je...**“, koju je napisao Zlatko Kramarić, a objavljena je 1993. godine, u podnaslovu „Tenja“ (stranica 160) u kojem se opisuje vojna akcija u Tenji dana 7. srpnja 1991. godine, navodi se slijedeće:

.... „*B.G. (Branimir Glavaš) itekako je stalo do bolje prošlosti. I ni u jednom razgovoru za novine ne propušta priliku da u što ljepšim bojama oslika svoju ulogu u određenim događajima. U tim razgovorima on nevjerovatnom lakoćom sva prošla zbivanja pretvara u neke svoje velike uspjehe. Pravi srednjovjekovni alkemičar. Nekim ne baš jasnim događajima vraća se nešto češće. Nikako da prizna da je akcija 7. srpnja 1991. godine, napad na Tenju (sada Sv. Anu) koju je osobno vodio, bila nedovoljno dobro organizirana i da je unaprijed bila osuđena na neuspjeh. U to vrijeme bio je sekretar Sekretarijata za narodnu obranu i oko toga Sekretarijata stvarala se prva jezgra buduće Hrvatske vojske ...* „

Svjedok Zlatko Kramarić iskazao je da se u knjizi „Gradonačelnice, vrijeme je...“, dotaknuo i uloge I optuženog Branimira Glavaša, međutim, smatra da ovu knjigu ne treba uzeti kao faktografske podatke već njegov subjektivni način zaključivanja. To stoga jer kada je izvršena borbena akcija u mjestu Tenja, isti dan je u televizijskim vijestima vidio I optuženog Branimira Glavaša u uniformi, pa je stoga zaključio da je on bio vođa te akcije, a što nije moralo biti točno. U odnosu na I optuženog Branimira Glavaša je imao viziju da se oko njega okupljaju ljudi koji su spremni braniti Hrvatsku, ali ne može stvarno tvrditi da li je doista to bilo tako niti ulaziti u pitanje vojne hijerarhije i ovlasti pojedinih osoba (list 7403-7404).

U monografiji „**160. osječka brigada**“, koju je napisala Ana Diklić, ratni reporter „Glasa Slavonije“, a izdana je u srpnju 1992. godine, obrađen je nastanak ove postrojbe počev od 1990. godine kada su u Osijeku formirani prvi dragovoljački odredi. S tim u svezi u ovoj publikaciji se navodi:

... „*proljeće 1991. godine bivalo je sve teže. Bilo je potrebno ustrojstvo, zapovijedi, planirane akcije. Tako nastaje Prva hrvatska bojna „Glavaševi bojovnici“. Momci prerastaju u formaciju koja dobiva naziv „Prištapska satnija pri SNO-u“ (podnaslov Prva hrvatska bojna! – stranica 7, list 1807 spisa).*

.... „Glavaševi dečki intenzivno se pripremaju za obranu Osijeka, u onom trenutku ni sami ne znajući da će sve trajati dugo i predugo. Hrvatska vlada na njih gleda kao na šačicu ekstremnih paranoika.....“ (podnaslov: Na ulazu u Borovo selo osvanula je barikada – stranica 7, list 1807 spisa).

.... „sunčano jutro nije dalo naslutiti da u Osijeku počinju krvavi dani i noći. Armijski tenkovi izlaze na Vukovarsku ulicu, u bjesomučnoj jurnjavi gaze sve pred sobom.... Glavaševi momci izvlače ranjenike i gotovo u posljednji trenutak odustaju od naglo donesene i neisplanirane akcije napada na vojarnu (podnaslov „27. lipnja, raskrižje na Klajnovoj“ – stranica 8, list 1807).

....“ Prva hrvatska bojna i dalje, ni od kog ozbiljno shvaćena, zajedno s pričuvnim sastavom ZNG-a i policije 7. srpnja odlazi u koordiniranu akciju razbijanja četničkog obruča u Tenji“ (list 1807).

... „momci prerastaju u formaciju koja dobiva ime „Prištapska satnija“ pri SNO općine Osijek“ (list 1808).

.... „posljednji dan kolovoza 1991. godine. Oko podneva u štab Branimira Glavaša dolazi alarmantna dojava da je oko Brijesta zapaženo sumnjivo kretanje tenkova i transportera. Na Brijestu su postavljene zapreke. Zapovjednik glavaševe Prištapske satnije – Šipac ne prestaje razgovarati preko motorole“ (podnaslov „Brijest – zona opasnog življenja“ – list 9, stranica 1808 spisa).

... „sve više opravdava se narodna izreka: „pomozi si sam i bog će ti pomoći“, pa Glavaš postavlja novo ustrojstvo svoje Prištapske satnije koja postaje na neki način mješovita (podnaslov „Poligon C središte bubnja“ – list 10, stranica 1808).

... „većina tih momaka – Čera, Simba ...., bila je organizirana u mladeži HDZ-a i potekli su iz Hrvatske sokolske župe „J.J.Strossmayer u Osijeku. Kada su uvidjeli što se događa u Hrvatskoj, bez imalo razmišljanja odlučuju braniti svoju domovinu. Na pitanje „kako“ i „gdje“, odgovor pronalaze kod Branimira Glavaša koji ih prima u Interventni vod pri Prištapskoj satniji SNO-a (podnaslov „Noć je njihov saveznik“ – list 20, stranica 1813).

Na stranici 31, ispod naslova „57 prvookupljenih oko Glavaša“, se nalazi popis tih osoba (list 1818).

....“korijeni nastanka prvog bataljuna Prvog bataljuna 160. brigade sežu još u kolovoz 1990. godine kada se ekipa u kojoj su bili današnji zapovjednici u ovom bataljunu na čelu s Branimirom Glavašem počela okupljati u SNO-u općine Osijek. Ekipa se polako povećavala, a 15. siječnja 1991. godine formirana je jedinica pričuvnog sastava MUP-a pri SNO-u nazvana Prištapskom četom, odnosno „BOB“ (Branimirova osječka bojna) - (podnaslov „Iskonski borci za slobodu – list 31, stranica 1818 spisa).

Svjedokinja Ana Diklić iskazala je da je kao novinarka u „Glasu Slavonije“ radila kao ratni izvjestitelj, a nakon što je u ljeto 1992. godine 160. brigada HV-a demobilizirana, direktor Glasa Slavonije Šimić joj je predložio da napravi monografiju o ratnom putu ove brigade, što je ona prihvatila, tako da je kontaktirala zapovjednika brigade Dubravka Jezerčića, koji je radi toga odredio Ištvana Mihalika-Pištu, djelatnika za IPD, da joj pomogne

u prikupljanju podataka i izboru sugovornika, a nakon obavljenih razgovora sa pripadnicima brigade, napisala je i tekst. Što se tiče termina „Glavaševi momci“ odnosno „Glavaševi dečki“ i „Prva hrvatska bojna“, pretpostavlja da je to čula od nekog od sugovornika, a mnogi od njih u to vrijeme voljeli su pričati da su glavaševi dečki i bojovnici. Osim toga, ovakve je sintagme u monografiji koristila kako bi se pojačao odnosno razigrao tekst, ali i zbog toga što je I optuženi Branimir Glavaš bio simbol otpora u gradu Osijeku. Nakon što je tekst napisan, prošao je provjeru kod zapovjednika ili njegovih zamjenika u 160. brigadi, a knjiga je promovirana u srpnju 1992. godine i tada nitko nije demantirao navode iz knjige. Osim toga, nitko od onih s kim je nakon objave knjige razgovarala, nije joj rekao da je u njoj načinjena neka bitna greška.

Svjedok Ištvan Mihalik u pogledu izdavanja monografije „160. osječka brigada“ je iskazao da je to urađeno na njegovu inicijativu kako bi se ovekovečila ova brigada, te je novinarku Anu Diklić zamolio da to napravi, a knjiga je tiskana u roku od 20 dana. Nakon toga, uočili su da sadrži niz netočnih podataka, počev od naziva nekih formacija pa i samih događaja.

Svjedok Dubravko Jezerčić iskazao je da nije imao nikakvog udjela u pogledu izdavanja publikacije „160. brigada“ niti je temeljito čitao, a predgovor u publikaciji uz njegovu dozvolu je napisala novinarka Ana Diklić.

Vrhovno državno vijeće Republike Hrvatske (VDV), pod predsjedanjem predsjednika RH, dr. Franje Tuđmana, je u inkriminiranom razdoblju kontinuirano razmatralo političku i vojnu situaciju u Hrvatskoj te su članovi Vijeća iznosili svoja saznanja o određenim važnim događajima i osobama, tako da je na tim sjednicama bilo govora i o situaciji u Osijeku tijekom 1991. godine i djelovanju I optuženog Branimira Glavaša. Tijek sjednica snimljen je audio zapisom, a zapisnici predstavljaju transkripte tog materijala.

Na 13. sjednici VDV-a, koja je održana 1. srpnja 1991. godine, član vijeća Slavko Degoricija, govoreći o situaciji nakon ubojstva J.R.Kira u Osijeku, naveo je: „*Vice mi je rekao i Gojko da je opasno, da ima još jedna grupa, opakija od 300 ljudi, koja ima svog vođu, koja je i mimo Glavaša, i koja ima program obračuna sa svima, samoinicijativno na prostoru Osijeka i toga*“ (stranica 22/5 LJ, list 8618 spisa).

Na 14. sjednici VDV-a, koja je održana 2. srpnja 1991. godine, član vijeća Josip Boljkovac u svom je govoru naveo slijedeće: „*ako hoćete da znate, ja sam govorio već – to je naoružana paralelna naša nesretna ekstremna organizacija na čijem čelu je u Slavoniji izvršilac Glavaš, a iza njega stoje i drugi, ali ja neću sad govoriti, imamo sve na dlanu, i kada se odluči da se metlom mete morat će se mesti...*“ (stranica 8/4 LJ, list 8659 spisa).

Na 24. sjednici VDV-a, koja je održana 26. kolovoza 1991. godine, predsjednik RH, dr. Franjo Tuđman, između ostalog je rekao: „*Meni se čini da bi isto tako da bismo izašli, i, čak iz personalnih razloga, da bi – zovete ih još uvijek, ali, dajte da ih preimenujemo, eto, sekretari narodne obrane. Ti bi trebali biti, možda samo tajnici tih kriznih štabova, ali ne u smislu da oni zapovijedaju, da se upliću u vojno komandovanje, nego znači, za regrutaciju novačenje vojnika i za koordinaciju, ovo što treba, ako treba, znači, za vojsku, pomoć u tehnicima, automobilima, u hrani, itd., u smještaju, itd. Znači, po mome mišljenju, u tome smislu bi ti, možemo ih nazvati drugačije, nego li – sekretari obrane? Da, znači, da oni budu, znači, u tome smislu, da nam ne bude, recimo, Glavaš je sada tamo – sekretar*“

narodne obrane i on komanduje vojskom. Prema tome, to prestaje, on mora biti organ te općinske uprave i općinskog kriznog štaba ratnog... „(stranica 10/6LJ, list 8756 spisa).

Na sjednici u uredu Predsjednika RH, koja je održana 20. studenog 2001. godine, govornik Martin Špegelj, između ostalog je rekao: .... „ **Glavaša sam, to je malo drugačija situacija. On također okuplja vojne snage oko sebe, ali gardiste. Predlažem da se on premjesti u obranu, u štab obrane, u Zapovjedništvo obrane grada Osijeka, za načelnika štaba, i da mu se dadu ovlasti u smislu načelnika štaba, jer on to želi, a i brigadu, jednu jako dobru brigadu, koja je tako stvorena na način da lakše je biti u Osijeku, nego je biti u blatu, u frontu, u rovu. Pa, se takve jedinice njemu prijavljuju, jer ga, eto, njemu vjeruju, i njega smatraju pravim, itd. Tako da je okupio dosta snaga, čitava jedna brigada dobro naoružana i tenkovima, transporterima, topovima, artiljerijom, višecjevnim bacačima raketa, dosta naoružanja i streljiva. I, sad da se ne bi pravila neka veća komplikacija, jer se nema vremena, nego da se i on i ta formacija stave u funkciju obrane grada Osijeka i pravaca koji vode prema Osijeku“ . (stranica 25LJ-26LJ, list 1438-1439 spisa).**

Svjedok Josip Boljkovac iskazao je da je I optuženi Branimir Glavaš bio na čelu jedne naoružane paravojne ekstremne organizacije te je potvrdio kao točan citat sa sjednice VDV od 2. srpnja 1991. godine, koju je ocjenu i tada dao za I optuženog. Osim toga, ovaj svjedok je iskazao da je tijekom 1991. godine Osijek bio van kontrole tadašnjeg rukovodstva Republike Hrvatske te se bez Vladimira Šeksa i I optuženog Branimira Glavaša, koji su bili glavni, u tom gradu nije moglo ništa napraviti (list 9054-9057).

Svjedok Martin Špegelj iskazao je da je u Vladi Republike Hrvatske bio ministar obrane do 15. lipnja 1991. godine, a početkom studenog 1991. godine preuzeo je dužnost glavnog inspektora HV-a. U tom je svojstvu najprije otišao u Osijek gdje je boravio 10-tak dana. U to vrijeme je bila aktualna obrana Vukovara, a u Osijeku su bile slobodne dvije bojne Hrvatske vojske, kojim su planirali proboj do Vukovara. Kod postrojavanja tih postrojbi primijetio je Tomislava Merčepa i I optuženog Branimira Glavaša u uniformi HV-a. Tada je čuo za postojanje jedinice HV-a pod nazivom BOB, međutim, iako nije konkretno znao tko njome zapovijeda, smatrao je da je najvjerojatnije to bio I optuženi Branimir Glavaš. U to vrijeme on je stajao ispred te postrojene jedinice te je bio inicijator smotre. Svjedok je iskazao da stoga i danas može ustrajati kod toga da je Branimir Glavaš bio zapovjednik te jedinice, ali da to sa sigurnošću ne može tvrditi. Što se tiče sastanka koji je održan 20. studenog 1991. godine, svjedok je iskazao da se na tom sastanku analizirao pad Vukovara, ali se drugih pojedinosti ne sjeća pa niti da je na tom sastanku govorio o I optuženom Branimiru Glavašu (list 1416-1318).

Iz sadržaja naprijed navedenih transkripata nedvojbeno proizlazi da je najvišem političkom vodstvu RH bilo poznato da I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar SNO-a, oko sebe okuplja i zapovijeda vojnom postrojbom u Osijeku, o čemu se na sjednicama VDV-a u inkriminiranom razdoblju, od srpnja do studenog 1991. godine, raspravljalo u više navrata. U to se osobno uvjerio i svjedok Martin Špegelj koji je nekoliko dana prije sastanka održanog u Uredu Predsjednika RH dana 20. studenog 1991. kao glavni inspektor HV-a posjetio Osijek, što navodi i I optuženi Branimir Glavaš, te je na toj sjednici ovaj svjedok iznio svoja zapažanja u kojim je eksplicitno potvrdio da I optuženi oko sebe okuplja vojne snage odnosno gardiste. Sasvim je razumljivo da svjedok Martin Špegelj nakon 15 godina se nije mogao sjetiti što je na sjednici od 20. studenog 1991. govorio za I optuženog, pri čemu treba imati na umu njegovu dob (79 godina) i zdravstveno stanje, međutim, to ne može dovesti u pitanje vjerodostojnost konstatacija koje je svjedok Špegelj tada naveo jer se radi o osobi

koja je u tijekom 1991. obnašao najviše političke i vojne dužnosti i nedvojbeno je bio dobro upućen u sve ono što se u to vrijeme događalo na ratištima na području cijele RH.

Utvrđenja koje je Martin Špegelj iznio na sjednici od 20. studenog 1991. su posve suglasna s onim što je o tome, u svom intervjuu objavljenom u članku „Crno-bijeli svijet“, naveo sam I optuženi Branimir Glavaš, koji je vezano za razgovore i mogućnost proboja prema Vukovaru, dakle onog što se događalo u studenom 1991. naveo da je tada pri SNO-u imao tu četvu od svojih 300 ljudi, koja je za Karla Gorinšeka bila paravojna formacija sa nekoliko stotina naoružanih koji su vjerni njemu (Glavašu) i za koje treba naći načina da ih se razoruža (puni citat na listu 49. odlomak 6).

Konačno, sve ono što je Martin Špegelj, u svom govoru na sjednici od 20. studenog 1991. naveo za I optuženog Branimira Glavaša se podudara s konstatacijama koje su u pogledu I optuženog Branimira Glavaša na sjednicama VDV iznesli i Slavko Degoricija, Josip Boljkovac, pa i sam Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman.

I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar SNO-a, tijekom 1991. godine, pripadnicima Zaštitne čete je izdao nekoliko naputaka i naloga kako se trebaju ponašati i što u određenim situacijama trebaju činiti.

Tako u uputama od 20. lipnja 1991. godine, I optuženi Branimir Glavaš pripadnicima ZNG-a i pripadnicima rezervnog sastava MUP-a na formacijskom rasporedu u Zaštitnoj četi općine Osijek, nalaže nošenje službene odore i obilježja na propisani način, savjesno i disciplinirano izvršavanje zapovijedi i zadaća obrane te im zabranjuje konzumiranje alkohola, zlorababu iskaznice ili službene odore, samovoljno privođenje civilnih osoba ili bilo kakvo drugo samovoljno postupanje. (list 5362).

U napatku od 25. srpnja 1991., I optuženi Branimir Glavaš kao sekretar SNO-a također pripadnicima ZNG-a i MUP-a, koji su formacijski raspoređeni u Zaštitnu četvu općine Osijek, nalaže nošenje službene odore i znakovlja, disciplinirano i savjesno obavljanje zadaća (list 5365).

U nalogu od 1. kolovoza 1991. godine, I optuženi Branimir Glavaš kao sekretar SNO-a pripadnicima ZNG-a i rezervnog sastava MUP-a na formacijskom rasporedu u SNO Osijek nalaže da se osigura izvlačenje ranjenika u zoni borbenih djelovanja Aljmaš – Erdut, kao i organiziranje izvlačenje svih civila s poteza Dalj – Aljmaš – Erdut i njihovo zbrinjavanje u Osijeku kao i osiguranje daljnje evakuacije izvan zone borbenog djelovanja (list 5366).

Postavlja se pitanje da li je I optuženi Branimir Glavaš, kao sekretar SNO-a, uopće imao ovlasti bilo što nalagati pripadnicima Zaštitne čete. To stoga, jer je sam I optuženi iskazao da prema ovoj postrojbi nije imao nikakvih ovlasti, budući da je zapovjednik postrojbe bio Nikola Jaman, a njemu je nadređen bio Franjo Pejić, u to vrijeme zapovjednik Zajedničkog štaba za Istočnu Slavoniju. Prema vojnom ustroju jedino zapovjednik svojim podređenim može naređivati kako se moraju ponašati i što u određenim situacijama trebaju činiti, što je u ovom slučaju spadalo u djelokrug poslova koje je, kao zapovjednik Zaštitne čete, mogao učiniti samo Nikola Jaman, a ne I optuženi. Međutim, kad to čini I optuženi, a sadržajno navedene upute i nalozi faktično predstavljaju vojne zapovijedi, jer su izdate za vrijeme rata, a što razvidno proizlazi iz naloga od 1. kolovoza 1991. prema kojemu pripadnici Zaštitne čete kao vojna postrojba, imaju aktivnosti u zoni borbenog djelovanja, ovo, zajedno s drugim naprijed navedenim dokazima, nedvojbeno upućuju da je I optuženi

Branimir Glavaš, i pokraj Nikole Jamana, kao formalnog zapovjednika, imao stvarne zapovjedne ovlasti spram Zaštitne čete. Upravo to I optuženi Branimir Glavaš i sam eksplicitno navodi u svom intervju u novinskom članku „Crno-bijeli svijet“, u kojem opisuje vojnu akciju u Tenji dana 7. srpnja 1991. godine, u kojoj je osobno sudjelovao zajedno s pripadnicima Zaštitne čete.

Ovdje se, kao logično, nameće pitanje zašto u akciji u Tenji nije sudjelovao Nikola Jaman, zapovjednik Zaštitne čete. S tim u svezi svjedok Nikola Jaman je iskazao da je znao za akciju Tenja i da u početku nije bio uključen u tu akciju koju su izveli pripadnici MUP-a, ZNG-a i Zaštitne čete, a on je bio jako ljut budući da su bez njegova znanja pripadnici Zaštitne čete bili uključeni u ovu akciju. (list 8501, stranica 6, odlomak 7). Ovo je očiti primjer da je I optuženi Branimir Glavaš imao efektivnu zapovjednu moć u odnosu na Zaštitnu postrojbu. Doduše, svjedok Jaman, nedvojbeno kako bi pogodio I optuženom, je iskazao da je zapovijed za ovu akciju izdao Mato Šalinović, zajedno s Mirkom Grošeljem, međutim, svjedok Mato Šalinović, čiju objektivnost sud nije imao razloga dovesti u sumnju, je iskazao da o Zaštitnoj četi tada nije znao ništa bliže, a jednako tako nije znao ništa konkretno u svezi sukoba u Tenji dana 7. srpnja 1991. godine iako je u to vrijeme obnašao dužnost načelnika PU Osječko-baranjske (list 7486-7487).

Naprijed navedene okolnosti se podudaraju s materijalnim dokazima odnosno snimkama istupa I optuženog Branimira Glavaša, koji su emitirani u televizijskim emisijama u srpnju i kolovozu 1991. godine, a tiču se upravo događaja iz tog razdoblja, pri čemu je evidentno da I optuženi ne istupa kao civilna osoba, već kao vojnik i aktivni sudionik, budući da je bio u odori i naoružan, te govori u ime branitelja Osijeka, a vezano za vojnu akciju u Tenji 7. srpnja 1991. godine, iznio je razloge zbog kojih ova akcija nije uspjela.

I jedna druga vojna akcija u kojoj su sudjelovali pripadnici Zaštitne čete, a izvedena je dana 31. kolovoza 1991. godine, prema iskazima svjedoka Roberta Pauletića i Dražena Rajkovića, je uslijedila nakon što je u ured Branimira Glavaša jedan vojnik dojavio kretanje neprijateljskih oružanih snaga kod poligona „C“, odnosno u Brijestu. Iz iskaza ovih svjedoka proizlazi nedvojbeni zaključak da je ured I optuženog „de facto“ bilo zapovjedno mjesto gdje su se dojavljivale sve ratne aktivnosti na području Osijeka, ali i donosile odluke. U tom kontekstu ponovno valja ukazati na ono što je I optuženi s tim u svezi naveo u svom intervjuu objavljenom u članku „Crno-bijeli svijet“ u kojemu je, na više mjesta, naglasio da je upravo oko SNO stvorena četa koja je predstavljala okosnicu HV-a.

Svjedok Dražen Pavičić, koji je s dvojicom prijatelja u Osijek došao dana 31. kolovoza 1991. godine kako bi se priključili obrani domovine, je iskazao da je u večernjim satima došao u SNO gdje se trebao javiti I optuženom Branimiru Glavašu, međutim, tom prilikom on se nije nalazio u SNO-u, a stigao je kasnije, zajedno sa 40-tak vojnika koji su došli u dvorište zgrade SNO. Te večeri nije znao gdje se I optuženi nalazio, ali se pričalo da je bio na Brijestu i da su gledali kako transporteri JNA voze municiju iz Tenja na poligon „C“ (list 1419, 7535).

Da je između I optuženog kao sekretara SNO i Zaštitne čete postojala bliska povezanost proizlazi i iz iskaza svjedoka Stanka Viševića i Marijana Marića koji su bili zapovjednici vodova u ovoj postrojbi. Svjedok Višević je iskazao da je Zaštitna četa imala sjedište u SNO-u odnosno u atomskom skloništu zgrade u kojoj se nalazio SNO. Svjedok Marić je iskazao da je od mjeseca lipnja 1991. stalno boravio u SNO-u. I svjedok Srećko Lovrinčević je iskazao da je sjedište Zaštitne čete bilo u zgradi gdje se nalazio SNO.

Činjenica da je Zaštitna četa djelovala u okrilju SNO-a sasvim jasno proizlazi iz naprijed navedenih napatuka i naloga koje je njezinim pripadnicima izdao I optuženi, time da se u nalogu od 1. kolovoza 1991. ta veza najizravnije potvrđuje na način da I optuženi taj nalog izrijeком upućuje pripadnicima ZNG-a i rezervnog sastava MUP-a, koji se u nalogima od 20. lipnja i 25. srpnja 1991. naziva Zaštitna četa, na formacijskom rasporedu u SNO.

U spisu se nalazi i preslika osmrtnice za pokojnog Zorana Brekala, pripadnika Zaštitne čete, na kojoj se navodi da I optuženi Branimira Glavaš u svoje ime, ali i ime njegove „Bojne“ i „Interventnog voda“ ovim odaju sućut odnosno posljednji pozdrav Zoranu Brekalu. Ova osmrtnica je objavljena u „Glasu Slavonije“ 19. rujna 1991.(list 8813) te predstavlja još jedan dokaz u prilog tvrdnji kakvi su stvarno bili odnosi između I optuženog i pripadnika Zaštitne čete, jer se i u njoj I optuženi pojavljuje ispred i u ime postrojbe koju naziva „Bojnom“, a nedvojbeno se radi o Zaštitnoj četi, odnosno BOB-u koji u nazivu sadrži riječ „bojna“. Na to upućuje i obrana I optuženog koji je, opisujući događaj od 31. kolovoza 1991.(stradavanje Čedomira Vučkovića) iskazao da te večeri tamo nije vidio Zorana Brekala, koji toga dana, koliko se on sjeća, nije ulazio u njegovu kancelariju, a inače je rijetko dolazio u njegovu kancelariju jer nije imao viši status u Zaštitnoj četi i nije s njim surađivao u obavljanju dnevnih zadataka (list 804 str. 2. odlomak 8).

Tvrdnja I optuženog kako on nije objavio navedenu osmrtnicu za pokojnog Zorana Brekala jednostavno nije utemeljena jer se radi o nečemu što je posve osobne prirode tako da u ovom slučaju nitko drugi nije imao razloga da bez znanja I optuženog, a u njegovo ime, objavi osmrtnicu, kako I optuženi to pokušava prikazati. Radi se o tome da ovaj dokaz, u kontekstu inkriminiranog događaja, ide na štetu obrani I optuženog, jer ga dovodi u blisku vezu i sa Zoranom Brekalom, što će kasnije biti detaljnije obrazloženo, i sa Zaštitnom četom, što je zapravo razlog zbog kojeg ga je I optuženi pokušao osporiti.

Nadalje, da je I optuženi Branimir Glavaš imao prerogative zapovjednika i prije nego što je, kako on to tvrdi, dana 2. studenog 1991. godine formalno ušao u vojnu hijerarhiju, proizlazi i iz službenih iskaznica o pripadnosti Zboru narodne garde i to službene iskaznice na ime Ljepojka Rukelja od 28. listopada 1991. (list 133), Berislava Mišure od 8. studenog 1991.(list 813), Slavice Kasapović od 3. listopada 1991. (list 9226), te Vlade Frketića od 14. listopada 1991. godine (list 8806), na kojima je kao zapovjednik potpisan ili se nalazi faksimil I optuženog Branimira Glavaša. I svjedok Vinko Vrbanac, koji je u Osijek došao 10. kolovoza 1991. godine, je iskazao da je imao iskaznicu na kojoj se nalazio potpis I optuženog Branimira Glavaša i to u svojstvu sekretara SNO-a, iako mu je bio nadređen pukovnik Franjo Pejić.

U pogledu odnosa između I optuženog Branimira Glavaša te Franje Čebića i Eduarda Bakarca, koji su prije njega obnašali dužnost zapovjednika obrane Osijeka, bitno je navesti kako su, prema iskazu I optuženog, Čebić i Bakarec uopće prešli u HV.

U svezi Franje Čebića, I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da je prema napatku ministra Špegelja, u lipnju 1991. godine, preuzeo prostor štaba Teritorijalne obrane Osijek koji se nalazio u istoj zgradi, kat iznad SNO-a. Tada je svih 20-tak zaposlenika poslao na godišnji odmor, a jedino su preuzeli kapetana Franju Čebića, koji se još ranije stavio na raspolaganje hrvatskoj vlasti. U odnosu na Eduarda Bakarca I optuženi Branimir Glavaš je naveo da je u travnju (1991.) prebirao po kartonima SNO, birajući imena pričuvnih časnika JNA za koje je procjenjivao da bi nakon razgovora u četiri oka pristali potpisati izjavu o lojalnosti Hrvatskoj državi. Prvi odabrani i prvi časnik koji je potpisao vjernost Republici

Hrvatskoj bio je rezervni major JNA Eduard Bakarec (zapisnik od 1.lipnja 2006. - stranica 6).

Iz naprijed navedenog proizlazi da su Franjo Čebić i Eduard Bakarec, kao časnici neprijateljske JNA, zaslugom I optuženog Branimira Glavaša prešli u HV, nakon što je on procijenio njihove karakteristike. Stoga se nameće zaključak da ni Čebić ni Bakarec, iako su u inkriminirano vrijeme formalno obnašali dužnosti zapovjednika obrane grada, u odnosu na I optuženog nisu mogli imati većeg utjecaja.

U monografiji „160. osječka brigada“ u podnaslovu „57 prvookupljenih oko Glavaša“ (list 1818), se imenom i prezimenom navodi popis tih osoba, a među njima je naveden i Nikola Jaman. Ova činjenica jasno upućuje na stvarne odnose u Zaštitnoj četi, budući da je Nikola Jaman jedan od osoba koja se priklonila I optuženom Branimiru Glavašu, u postrojbi koju je on, od dragovoljaca, formirao još u listopadu 1990. godine i od koje je nastala Zaštitna četa. Sam Nikola Jaman, u svezi sadržaja monografije, je iskazao kako mu je poznato da se u njoj nigdje ne spominje njegovo ime, pa ni da bi on bio zapovjednik Zaštitne čete, što opravdava time da se on nije htio isticati, već je želio da se spomenu obični ljudi. Međutim, valja primijetiti da u spisu ne postoji niti jedna zapovijed koju bi pripadnicima Zaštitne čete izdao Nikola Jaman, iako je on formalno obnašao dužnost zapovjednika.

Svjedok Karl Gorinšek, u pogledu uloge I optuženog Branimira Glavaša spram Zaštitne čete iskazao je slijedeće: „Ja ne mogu deciderano tvrditi da je I optuženi Branimir Glavaš zapovijedao ovom postrojbom, ali to sam zaključio po tome jer je on, kad sam ga upoznao, nosio vojnu odoru te je bio okružen ljudima koji su nosili vojnu odoru i oružje“.

Prema tome, ono što svjedok Karl Gorinšek kao visoki vojni časnik, jednako kao i naprijed citirani svjedok Martin Špegelj, zaključuje o djelovanju I optuženog Branimira Glavaša, potpuno se podudara sa sadržajem naprijed citiranih novinskih članaka te monografije „160. brigada“.

Svjedok Goran Flauder je iskazao da je osobno bio nazočan jedne prilike kada je I optuženi Branimir Glavaš u dvorištu općine postrojio Zaštitnu četvu i vršio pregled opreme, te je zaključio da je to njegova postrojba, a vojnici su međusobno razgovarali o njemu kao o nekome tko o svemu odlučuje. Nakon tog postrojavanja zajedno sa pripadnicima Zaštitne čete krenuo je u grad jer je došla dojava da se neki oficiri JNA kreću vojnim vozilom po Donjem gradu. Tom prilikom je I optuženi zapovijedao akcijom te je upozoravao vojnike da budu oprezni i da ne pucaju ukoliko ne budu izazvani (list 8260; istraga 1869). Između I optuženog i pripadnika postrojbe koja se kolokvijalno zvala „Branimirova osječka bojna“, a čuo je i za izraz „Osječka bojna“, postojalo je međusobno povjerenje i oni su mu bili vrlo odani.

Svjedok Nikola Vasić iskazao je da se prilikom njegovog uhićenja i dovođenja u zgradu u kojoj se nalazio SNO, jedan od uniformiranih vojnika tada na hodniku zgrade obratio osobi za koju je kasnije utvrdio da je bio I optuženi Branimir Glavaš, govoreći: „Evo šefe, vodimo četničkog vojvodu“.

Na koncu, krunski svjedok Krunoslav Fehir, ugroženi svjedok „06“ te svjedoci Vjenceslav Bill i Ljepojko Rukelj, koji su imali uvid u djelovanje I optuženog Branimira Glavaša u inkriminiranom razdoblju, su potvrdili da je on zapovijedao Zaštitnom četom.

Svjedok Krunoslav Fehir je iskazao da je tijekom 1991. godine živio u mjestu Brijest. Početkom rata na ovom području, u lipnju ili srpnju 1991. godine otac (Josip Fehir) ga je povukao u postrojbu koja se nazivala „Branimirova osječka bojna“ ili skraćeno BOB, a nalazila se u zgradi za Narodnu obranu u centru Osijeka u Županijskoj ulici. Bio je najmlađi pripadnik ove postrojbe, a imao je smještaj u zgradi OŠ „I.G.Kovačić“. Po dolasku ga je osobno primio I optuženi Branimir Glavaš, koji mu je rekao da je ravnopravan vojnik sa ostalima, a da će iskaznicu dobiti naknadno, tako da je u rujnu 1991. dobio iskaznicu na kojoj se nalazio potpis I optuženika kao zapovjednika postrojbe. Osim I optuženika, zapovjednici u postrojbi su bili Jozo Marić, Marijan Marić i njegov otac Josip Fehir. Od lipnja 1991. pa do priključenja BOB-a 160. brigadi, u siječnju odnosno veljači 1992. stvarni zapovjednik BOB-a bio je Branimir Glavaš, u to se više puta osobno uvjerio jer je odlazio u zgradu SNO-a i u nekoliko navrata je vidio da je I optuženi niže rangiranim vojnicima izdavao zapovijedi, a vidio je da Branimir Glavaš postrojava pripadnike postrojbe. Sjeća se da je I optuženi sa pripadnicima postrojbe u jednom mini busu otišao na poligon „C“. Navodi da se ova postrojba nazivala se još i Prištapska bojna (list 7512).

Prema uvjerenju zapovjednika 160. brigade, Dubravka Jezerčića od 6. srpnja 1992. godine, Krunoslav Fehir se u ovoj jedinici nalazio u razdoblju od 12. lipnja 1991. do 31. srpnja 1992. godine (list 784). Temeljem rješenja Ureda za obranu općine Osijek od 6. travnja 1993., Krunoslav Fehir se prevodi u pričuvni sastav Hrvatske vojske s danom 12. travnja 1992. s obrazloženjem da je vojni rok služio u vojnoj postrojbi 2128 u Osijeku (list 785).

Ugroženi svjedok „06“ iskazao je da se u obranu Republike Hrvatske uključio od početka i da je bio pripadnik ZNG-a odnosno Prištapske bojne. Zna da je I optuženi Branimir Glavaš bio zapovjednik ove postrojbe. Poznavao je Nikolu Jamana te navodi da je on na papiru bio pripadnik Prištapske bojne, ali je više vremena provodio u inozemstvu nego u Osijeku, time da operativno Nikola Jaman nije imao zapovjednu ulogu već je stvarni zapovjednik bio I optuženi Branimir Glavaš (list 8362).

Svjedok Ljepojko Rukelj iskazao je da se u ljeto 1991. godine priključio HV-u u Osijeku te je raspoređen u snajperski vod koji je pripadao postrojbi kojom je zapovijedao I optuženi Branimir Glavaš, a zvala se Prištapska četa, a u žargonu su je zvali i „Glavaševa bojna“. Zna da su zapovjednici u ovoj postrojbi bili Šime Bubalo, Ratko Žuvela i Josip Fehir, a zapovjednik snajperskog voda bio je Zvonko Kovačić. U Prištapsku satniju pristupio je krajem srpnja ili početkom kolovoza 1991. i zadržao se do 9. studenog 1991., kada je prešao u vojnu policiju. Prilikom dolaska u jedinicu priopćeno mu je da je I optuženik zapovjednik postrojbe (list 7642).

Svjedok Rukelj sudu je predočio i službenu iskaznicu broj 91456 prema kojoj je bio pripadnik Zbora narodne garde Osijek od 28.10.1991. godine, na kojoj se nalazio faksimil I optuženog Branimira Glavaša kao zapovjednika. Prije ove iskaznice pripadnici Prištapske čete su imali iskaznice rezervnog sastava MUP-a.

Svjedok Vjenceslav Bill iskazao je da je u srpnju 1991. godine pristupio u Prištapsku bojnu, kojom je zapovijedao I optuženi Branimir Glavaš, a ispod njega su bili Krunoslav Ižaković, Darko Tolić, Žuvela i drugi. On je osiguravao zgradu Izvršnog vijeća općine. Kao potvrdu pripadnosti Prištapskoj bojnoj svjedok je istražnom sucu dao na uvid potvrdu SNO-a broj 2158-03-01-92-2 od 18. kolovoza 1992. godine u kojoj se potvrđuje da se u ovoj

postrojbi nalazio od 25. srpnja do 30. listopada 1991. Također je istražni sudac konstatirao da je ovu potvrdu potpisao sekretar SNO-a Krunoslav Ižaković i ovjerio pečatom (list 5583).

Naprijed analizirani dokazi, svaki zasebno i u međusobnoj svezi, nedvojbeno upućuju da je Branimir Glavaš tijekom 1991. godine, u Osijeku, osim što je obnašao dužnost sekretara SNO-a, što je civilna funkcija, bio i aktivno vojno angažiran u obrani grada te je imao stvarne zapovjedne ovlasti u odnosu na pripadnike Zaštitne čete. Sud je ove dokaze cijenio istinitim jer je relevantno, kada je riječ o pisanim materijalima (novinski članci, publikacije, transkripti, upute, nalozi), da su oni nastali tijekom 1991. godine ili nešto kasnije, dakle, u vrijeme kada je I optuženi stvarno i poduzimao one radnje koje se u tim materijalima i spominju, što ih stoga čini vjerodostojnim. Tvrdnja I optuženog Branimira Glavaša da je monografija „160. brigada“ trebala poslužiti u psihološko-propagandnu svrhu, nije prihvatljiva jer sadržajno geneza nastanaka jedne vojne postrojbe, što ova monografija i obrađuje, ne može biti u funkciji psihološko propagandnog djelovanja prema neprijateljskoj strani, a niti je ova monografija, prema iskazu same autorice Ane Diklić, nastala iz tog razloga.

Što se tiče iskaza svjedoka koji su potvrdili da je I optuženi Branimir Glavaš zapovijedao Zaštitnom četom, iskazi ovih svjedoka su u suglasnosti sa svim naprijed analiziranim pisanim materijalima odnosno dokazima, te ih je sud cijenio istinitim, za razliku od obrane I optuženog Branimira Glavaša, koji, negirajući da bi u odnosu na Zaštitnu četvu imao ikakve zapovjedne ovlasti, što je u proturječju s utvrđenim činjenicama, u stvari na taj način od sebe želi otkloniti krivičnu odgovornost, te iskaza svjedoka Zlatka Kramarića, Srećka Lovrinčevića, Krunoslava Ižakovića, Stanka Viševića, Eduarda Bakarca, Mladena Pavlovskog, Ištvana Mihalika, Marijana Marića, Nikole Jamana, Vinka Vrbanca, Dubravka Jezerčića, Darka Tolića, Mladena Žuvele, Vladimira Šeksa i Milana Ramljaka. Naime, po ocijeni suda, ovi svjedoci su jednostrani i u odnosu na I optuženog Branimira Glavaša - subjektivni. Radi se o svjedocima koji su s I optuženim Branimirom Glavašem tijekom 1991. godine, bilo kao djelatnici Sekretarijata za narodnu obranu (Ižaković, Pavlovsky, Mihalik, Tolić), bilo kao pripadnici Zaštitne čete (Marić, Jaman, Višević, Žuvela) ili kroz političko djelovanje odnosno pripadnost stranci HDZ-a (Kramarić, Lovrinčević, Jezerčić, Šeks, Ramljak) s I optuženim Branimirom Glavašem imali bliske odnose ili su surađivali. Osim toga, u monografiji „160. osječke brigade“ u popisu pod naslovom „**57 prvookupljenih oko Glavaša**“, navodi se da su to bili Ratko Žuvela, Ištvan Mihalik, Nikola Jaman, Stanko Višević, Marijan Marić, Krno Ižaković i Darko Tolić. Pri tome svakako nije zanemariva ni činjenica da je I optuženi Branimir Glavaš od 1991. godine, sve do danas, jedan od najutjecajnijih osoba u Osijeku, i to ne samo u političkoj sferi. Svjedok Flauder govoreći o I optuženom Branimiru Glavašu u vrijeme dok je on bio sekretar SNO-a je iskazao da je I optuženi u to vrijeme imao snažan politički utjecaj, pa iako je formalno Zlatko Kramarić bio gradonačelnik Osijeka, u javnosti je Glavaš percipiran kao glavni čovjek u Osijeku.

Prema tome, snažan autoritet i djelovanje I optuženog za vrijeme Domovinskog rata, gdje ga se doživljavalo kao jednog od najzaslužnijih osoba i simbola otpora u gradu Osijeku, te njegov kasniji politički angažman pri kojemu je obnašao visoke dužnosti na području županije Slavonsko-Baranjske, svakako je utjecalo i na objektivnost naprijed navedenih svjedoka spram I optuženog i onoga za što se on tereti.

Tako Zlatko Kramarić, koji u svojoj knjizi „Gradonačelnice, vrijeme je“ eksplicitno iznosi tvrdnju da je I optuženi Branimir Glavaš zapovijedao vojnom akcijom na Tenju 7. srpnja 1991. godine, pri čemu detaljno opisuje sve ono što se toga dana događalo u Osijeku i

što je on – Kramarić, pri tome poduzimao, kao svjedok to relativizira, navodeći da je to bio njegov subjektivni način zaključivanja. Međutim, kako svjedok Kramarić nije bio neki neupućeni, slučajni promatrač zbivanja u Osijeku već, kao gradonačelnik i aktivni sudionik tih događaja, pa i onog što se događalo na dan 7. srpnja 1991. godine, što u podnaslovu teksta „Tenja“ i sam vrlo detaljno opisuje, doista se postavlja pitanje objektivnosti njegova iskaza u ovom postupku.

Iskaz svjedoka Milana Ramljaka iz kojeg proizlazi da kao potpredsjednik Vlade nikada nije dobio izvješće da bi I optuženi Branimir Glavaš zapovijedao nekom naoružanom skupinom, u koliziji je sa raspravom na sjednici VDV-a od 26. kolovoza 1991. godine, na kojoj se pod točkom 2. raspravljalo o stanju na ratištima i upravo se, vezano za položaj sekretara Narodne obrane, predsjednik RH dr. Franjo Tuđman tom prilikom obratio svjedoku Milanu Ramljaku pitanjem: „Da li se sekretari obrane mogu preimenovati?“, na što mu je svjedok odgovorio potvrdno, a nakon toga je predsjednik nastavio navodeći da oni ne bi trebali biti kao Glavaš koji je sekretar SNO-a i komanduje vojskom, što treba prestati, tako da bi trebao biti organ općinske uprave i općinskog kriznog štaba (list 8751). U tom kontekstu tvrdnja svjedoka Ramljaka da bi Predsjednik Republike to rekao na temelju neispitanog stanja stvari, nije prihvatljiva, prije svega jer je Predsjednik RH u pogledu stvarnog djelovanja I optuženog Branimira Glavaša, po prirodi stvari, nedvojbeno imao bolja i pouzdanija saznanja nego potpredsjednik Vlade odnosno svjedok Milan Ramljak.

Što se tiče iskaza svjedoka Vladimira Šeksa, već samo tumačenje onoga što se tijekom 1991. godine događalo u Osijeku, a vezano za ubojstva civilnih osoba u ovom gradu, za koje je ovaj svjedok iskazao da je to bilo organizirano od strane „pete kolone“, koju su činili pripadnici JNA i neki pripadnici SZUP-a, ali u službi neprijatelja, koji su, zlorabeći maskirne odore s oznakama ZNG-a i Hrvatske policije, sudjelovali u ubojstvima nekih civila, pa je na taj način „peta kolona“ plasirala glasine koje je usmjeravala prema tadašnjem državnom vrhu, a u cilju diskvalifikacije pojedinih ljudi u Osijeku, uključujući njega i I optuženog Branimira Glavaša, baca sumnju u njegovu objektivnost. U prilog ovim tvrdnjama svjedok nije naveo ništa čime bi to potkrijepio, pa se, po ocjeni suda, zapravo radi o „zamjeni teza“ kojom je svjedok Vladimir Šeks očito pokušao pomoći optuženicima prebacujući odgovornost za inkriminirana kaznena djela na skupinu koje je podveo pod „petu kolonu“, a koja je, prema iskazu ovog svjedoka, u cilju kompromitacije njega i I optuženog, ubijala građane srpske nacionalnosti, što je posve neuvjerljivo. U konkretnom slučaju svjedok Vladimir Šeks imao je i osobnih razloga u odnosu na neke od optuženika, biti pristran. Naime, za III optuženu Gordanu Getoš Magdić je naveo da je ona kći njegovog starog prijatelja Andrije Getoša i da se njihove obitelji odavno poznaju. U odnosu na II optuženog Ivicu Krnjaka, iskazao je da njegovo poznanstvo s ovim optuženikom datira iz 1972. ili 1973. godine, a u odnosu na I optuženog Branimira Glavaša notorno je da su 1991. godine, kao članovi stranke HDZ bili bliski politički suradnici, te su u gradu Osijeku, niz godina, imali velik politički utjecaj.

Svjedok Eduard Bakarec, a vezano za svoj prelazak u Hrvatsku vojsku, iskazao je da je ranije bio zapovjednik teritorijalne obrane i početkom rata stavio se na raspolaganje Uredu za obranu Osijek. Tada je surađivao s Branimirom Glavašem, a od proljeća 1991. godine po njegovom nalogu radilo se na sređivanju ljudstva teritorijalne obrane (list 2600, stranica 2.).

Konačno, postavlja se pitanje što je I optuženog Branimira Glavaša, koji je, kako sam tvrdi, tijekom 1991. godine, sve do studenog iste godine, obnašao samo civilne poslove, legitimiralo da kao osoba bez ikakvog vojnog iskustva i elementarne vojne izobrazbe, već u

prosincu 1991. bude imenovan za zapovjednika grada Osijeka, koji je u to vrijeme imao veliku stratešku važnost. Ova činjenica je objašnjiva jedino onim što je u svom govoru na sjednici VDV-a od 20. studenog 1991. godine s tim u svezi rekao Martin Špegelj, navodeći da Glavaš oko sebe okuplja vojne snage odnosno gardiste te da ga treba premjestiti u Zapovjedništvo grada Osijeka, budući da je on oko sebe okupio jednu cijelu brigadu koji mu vjeruju i smatraju ga pravim.

Okolnosti pri kojima dolazi do imenovanja I optuženog za zapovjednika grada Osijeka potrebno je sagledati u kontekstu tadašnjeg realnog stanja na terenu, posebno na području istočne Slavonije gdje u to vrijeme agresorske snage JNA i pobunjenog dijela lokalnog srpskog pučanstva zauzimaju Vukovar te prijeti opasnost njihova daljnjeg, dubljeg prodora, što jasno proizlazi iz Špegeljeva govora u kojem on navodi da se više nema vremena i da se ne bi pravila neka veća komplikacija, potrebno je I optuženog Branimira Glavaša i njegovu formaciju staviti u funkciju obrane grada Osijeka i pravaca koji vode prema Osijeku (list 1439).

Na temelju svega naprijed navedenog nedvojbeno se može zaključiti da je I optuženi Branimir Glavaš tijekom 1991. godine imao dvostruku funkciju, i osim što obnašao dužnost sekretara u Sekretarijatu za narodnu obranu Općine Osijek, bio je i stvarni zapovjednik Zaštitne čete, a ovu vojnu postrojbu I optuženi je organizirao još u mjesecu listopadu 1990. od dragovoljaca koji su uglavnom bili pripadnici stranke HDZ, te je postrojba djelovala u okviru SNO-a.

Za potpuno razumijevanje uloge I optuženog Branimira Glavaša i svega onog na čemu se temeljila njegova neformalna zapovjedna moć spram Zaštitne čete, bitno je, a to proizlazi iz obrane I optuženog, ali i svih drugih izvedenih dokaza, da je u listopadu 1990. u koje je vrijeme bio predsjednik Općinskog odbora HDZ u Osijeku, upravo on dragovoljačkim odredima od kojih je nastala Zaštitna četa, podijelio naoružanje (tzv. Špegeljeve kalašnjikove) i to po stranačkom ključu jer su oružje dobili uglavnom članovi stranke HDZ, a tijekom 1991. u Hrvatskoj se tek stvarao vojni ustroj. U to vrijeme situacija na terenu bila je vrlo neorganizirana, pa i kaotična, što su potvrdili i svjedoci Karl Gorinšek i Milan Ramljak, a to proizlazi i iz zapovjedi zapovjednika ZNG-a Martina Špegelja od 14. srpnja 1991. u kojoj on ultimativno zahtijeva da se odmah odstrani bilo kakav utjecaj državnih i stranačkih organa na rukovođenje i zapovijedanje jedinicama ZNG-a. Dakle, u inkriminiranom razdoblju nije postojala čvrsta vojna hijerarhija, tako da su se kao zapovjednici mogli nametnuti i osobe koje formalno, kao i I optuženi Branimir Glavaš, nisu bili imenovani zapovjednicima, ali su u svojim sredinama imali snažan politički autoritet.

Budući da je I optuženi Branimir Glavaš imao ključnu ulogu u organiziranju Zaštitne čete u koju je birao ljude od povjerenja, koji su mu bili lojalni, što je, opisujući kako je nastala ova postrojba, i naveo u naprijed citiranim dijelovima svog intervjua u članku „Crno-bijeli svijet“, a isto se navodi i u monografiji „160. brigada“, ove su okolnosti bile razlogom da je I optuženi imao efektivnu zapovjednu moć spram pripadnika ove postrojbe, koju je i stvarno koristio u događajima koji su naprijed navedeni.

Međutim, osim što je stvarno zapovijedao Zaštitnom četom, I optuženi Branimir Glavaš je **imao i stvarne zapovjedne ovlasti u odnosu na tajnu grupu koja se nalazila u sastavu postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene pri Operativnoj zoni Osijek.**

Nije sporno da je temeljem zapovijedi zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinška od 1. prosinca 1991. godine, naređeno formiranje diverzantske čete Operativne zone Osijek. Istog dana Karl Gorinšek je donio zapovijed da se II optuženi Ivica Krnjak razrješava dužnosti referenta u obavještajnom odjelu Operativne zone Osijek i postavlja za zapovjednika ove postrojbe (list 5349 i 3612). Također, nije sporno da je ova postrojba nakon toga dobila službeni naziv **Samostalna uskočka satnija** (u daljnjem tekstu: SUS), tako da se u zapovijedi od 18. siječnja 1992. godine kojom je II optuženi Ivica Krnjak kao zapovjednik postrojbe naredio polaganje prisege za dana 19. siječnja 1992. godine, koristi naziv Samostalna uskočka satnija (list 5351).

II optuženi Ivica Krnjak je iskazao da je temeljem zapovijedi Karla Gorinška 1. prosinca 1991. godine postavljen za zapovjednika diverzantske satnije, međutim, ova postrojba je formalno i stvarno formirana tek nakon što je dana 19. siječnja 1992. godine položena prisega, kada je i nazvana Samostalnom uskočkom satnijom. Porekao je da bi u sastavu ove postrojbe postojao neki tajni vod koji se nalazio u Keršovanijevoj ulici.

Na okolnost djelovanja diverzantsko-izviđačke postrojbe sud je kao svjedoke ispitao pripadnike te postrojbe te je nedvojbeno utvrđeno da je i prije 1. prosinca 1991. kada je Karl Gorinšek donio zapovijed o formiranju diverzantske čete u okviru Operativne zone Osijek, ova postrojba postojala, a ta činjenica proizlazi i iz dokumenta Uprave za personalne poslove MORH-a u kojemu se nalazi popis svih pripadnika ove postrojbe, kao i vrijeme koje su u njoj proveli.

Naime, svjedok Karl Gorinšek je iskazao da je na čelo Operativne zone Osijek došao 12. rujna 1991. godine. Za termin „Uskočka satnija“ je čuo, no konkretno se radilo o diverzantskoj satniji za koju su neki htjeli da se zove uskočka, a tu diverzantsku satniju je zatekao kad je došao na čelo Operativne zone, ali ne u onom broju pripadnika u kakvom je bila kasnije. Radilo se o postrojbi u osnivanju kojom je zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak. Doduše, svjedok Karl Gorinšek je na glavnoj raspravi iskazao da po dolasku u Osijek nije zatekao neku diverzantsku satniju, a nakon što mu je predložen raniji iskaz, naveo je kako pretpostavlja da se radilo o lapsusu (list 870, 5211 i 8256). Međutim, sud je kao vjerodostojan cijenio iskaz svjedoka Gorinška sa zapisnika od 22. veljače 2007. godine jer je ovaj svjedok tada nesumnjivo naveo upravo ona saznanja koja je imao u odnosu na diverzantsku satniju, pri čemu je decidirano iskazao da je već po dolasku u Osijek, u rujnu 1991. godine, tamo zatekao ovu postrojbu, dodajući tome da se radilo o postrojbi u osnivanju. Prema tome, nije se moglo raditi o eventualnom lapsusu ili previdu jer je cijeli kontekst tog iskaza u kojemu svjedok Gorinšek govori o nastanku te diverzantske postrojbe odnosno SUS-a, logičan, a tu su činjenicu potvrdili svjedoci Vlado Frketić, Matija Horvat, Ivan Šomođi, Tomislav Čombor, Zoran Sever Smrček, Daut Ismailji, Željko Bilandžić i ugroženi svjedok „Drava“, koji su bili pripadnici ove postrojbe.

Svjedok Vlado Frketić, zapovjednik jednog voda SUS-a je iskazao da je nakon pada Aljmaša, 1. kolovoza 1991. godine, zajedno sa Slavkom Frangešom ustrojio jednu diverzantsko-izviđačku desetinu, međutim, nakon desetak dana Frangeš je ubijen, te je II optuženi Ivica Krnjak, koji je tada radio u obavještajnoj zajednici u Osijeku, postao zapovjednik ove postrojbe. SUS se sastojao od tri voda, time da je on zapovijedao prvim vodom koji je imao bazu u Donjem gradu, a drugim vodom koji je imao bazu u Dubrovačkoj ulici, je zapovijedao Matija Horvat, dok je treći vod bio smješten u osnovnoj školi u Divaltovoj ulici. Ovaj svjedok je iskazao da je osim ova tri voda pretpostavljao da postoji i četvrti vod jer je koncem studenog ili početkom prosinca 1991. godine, po zapovijedi II

optuženog Ivica Krnjaka, otišao u Keršovanijevu ulicu kako bi osobi po imenu Gordana prenio Krnjakovu zapovijed da mu se s nekoliko vojnika pridruži u akciji koja je trebala biti izvedena u Tenjskom Antunovcu. Nakon toga se III optužena Gordana Getoš Magdić, zajedno sa još tri vojnika, doista pojavila na mjestu odakle su krenuli u akciju prema Tenjskom Antunovcu (list 4541 i 8408).

Svjedok Ivan Šomodi je iskazao da je u SUS pristupio u 10. ili 11. mjesecu 1991. godine. Zapovjednik postrojbe je bio II optuženi Ivica Krnjak. Postrojba se sastojala od tri voda, time da je on zapovijedao vodom koji je bio smješten u OŠ „Rade Končar“, a zapovjednici druga dva voda, koja su se nalazila u Miškinoj i Dubrovačkoj ulici, bili su Vlado Frketić i Matija Horvat (list 4293 i 8350).

Svjedok Matija Horvat je iskazao da je u SUS pristupio 1. listopada 1991. godine i to na način da se obratio II optuženom Ivici Krnjaku, tako da je preko njega ušao u ovu postrojbu koja se tada nije tako zvala, a naziv SUS je dobila nakon polaganja prisege dana 15. siječnja 1992. godine. Postrojba se sastojala od tri voda, time da je on zapovijedao vodom koji se nalazio u kući u Dubrovačkoj ulici, a zapovjednici druga dva voda su bili Vlado Frketić i Ivan Šomodi (list 4485 i 8373).

Svjedok Željko Amšlinger je iskazao da je u SUS-u obavljao poslove logističara, tako da je pojedine vodove, koji su se nalazili na raznim lokacijama, opskrbljivao materijalom i vojnim potrepštinama. Jedan od vodova kojemu je dostavljao potrepštine se nalazio u Keršovanijevoj ulici. Pretpostavlja da je zapovjednica ovog voda bila III optužena Gordana Getoš Magdić, budući da je ista dolazila u Zapovjedništvo SUS-a u zgradi „Agromeda“ u Školskoj ulici (list 4288-4290, 8229).

Ugroženi svjedok „Drava“ je iskazao da je u diverzantsko-izviđački vod odnosno SUS pristupio u studenom 1991. godine, a baza ove postrojbe se nalazila u jednoj kući u Keršovanijevoj ulici. Nakon 10-tak dana u kuću u Keršovanijevoj ulici je došao II optuženi Ivica Krnjak, koji se tom prilikom predstavio kao zapovjednik SUS-a (list 2986 i 8988).

Svjedok Tomislav Čombor je iskazao da je 1. listopada 1991. godine postao pripadnik diverzantsko-izviđačke postrojbe, kojom je zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak. Najprije se nalazio u vodu kojim je zapovijedao Vlado Frketić, a bio je smješten u kući u Miškinoj ulici, međutim, od ovog voda su formirana dva voda, tako da se on preselio u vod kojim je zapovijedao Matija Horvat, a nalazio se u Dubrovačkoj ulici (list 4335 i 8916).

Svjedok Zoran Sever Smrček je iskazao da je kao prognanik u Osijek došao 1. kolovoza 1991. godine te se nalazio u postrojbi Slavka Frangeša, međutim, nakon pogibije Frangeša u kolovozu 1991. godine, nekolicina njih iz Aljmaša su upoznali II optuženog Ivicu Krnjaka i prešli u SUS, ali u to vrijeme to nije bio službeni naziv ove postrojbe. Nalazio se u vodu kojim je zapovijedao Vlado Frketić, te su bili smješteni u Miškinoj ulici. Osim tog voda, postojala su još dva voda koja su bili smješteni u Divaltvoj i Dubrovačkoj ulici (list 4424 i 9009).

Svjedok Daut Ismailji je iskazao da je u SUS pristupio u studenom 1991. godine, a nalazio se u vodu kojim je zapovijedao Vlado Frketić. Osim ovog voda postojala su još dva voda od kojih se jedan nalazio u OŠ „Rade Končar“, a drugi u Dubrovačkoj ulici. Zapovjednik SUS-a je bio II optuženi Ivica Krnjak (list 4492 i 8375).

Svjedok Željko Bilandžić je iskazao da je u SUS pristupio 1. prosinca 1991. godine te se nalazio u vodu kojim je zapovijedao Vlado Frketić, a bili su smješteni u jednoj kući u Donjem gradu. Ovaj vod se razdijelio na dva, tako da je drugi dio ovog voda, kojim je zapovijedao Matija Horvat, prešao u Dubrovačku ulicu, a osim toga, jedan vod je bio smješten u osnovnoj školi „Rade Končar“. Neposredni zapovjednik Vladi Frketiću bio je II optuženi Ivica Krnjak. Ovaj svjedok je iskazao da je od pripadnika postrojbi čuo da je III optužena Gordana Getoš Magdić navodno zapovjednica jednog voda, ali nije znao gdje se taj vod nalazi (list 4428 i 8352).

Uprava za personalne poslove MORH-a dostavila je popis svih pripadnika SUS-a u kojem je evidentirano razdoblje koje je u postrojbi proveo svaki njezin pripadnik, kao i dužnost koju su u postrojbi obnašali (list 8823-8840). Iz podataka ovog popisa je razvidno da je veći broj pripadnika SUS-a, a među njima i naprijed navedeni svjedoci, u postrojbu pristupio prije 1. prosinca 1991. godine, kada je po zapovijedi Karla Gorinška naređeno formiranje diverzantske čete. Podatke iz ovog popisa pripadnika SUS-a sud je cijenio vjerodostojnim, a to su potvrdili i naprijed navedeni svjedoci koji o toj činjenici nisu imali razloga neistinito iskazivati. Prema tome, i prije 1. prosinca 1991. godine, kad je došlo do formalnog ustrojavanja diverzantske čete, ova je postrojba faktično postojala i njome je zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak. Ovako zatečeno stanje Karl Gorinšek svojom zapovijedi od 1. prosinca 1991. godine i formalno ustrojava na način da postrojbu podvodi pod Operativnu zonu Osijek.

U spisu postoji i zapovijed zapovjednika Štaba za obranu Slavonije i Baranje, Franje Pejića od 24. srpnja 1991. godine, kojom se zapovijeda formiranje diverzantskih grupa pod zapovjedništvom poručnika Stanka Paradžikovića (list 816). Međutim, ova zapovijed i diverzantske grupe koje su temeljem te zapovijedi formirane, nemaju nikakve veze s postrojbom za diverzantsko-izviđačke namjene, odnosno SUS-om, jer je organizacija ove postrojbe, njezin zapovjedni kadar i ustroj potpuno drugačiji, te je nedvojbeno utvrđeno da su se u zapovjednoj strukturi ove postrojbe, i prije nego što je ona formalno osnovana, nalazili II optuženi Ivica Krnjak kao zapovjednik postrojbe, te Vlado Frketić, Matija Horvat i Ivan Šomođi, kao zapovjednici vodova.

III optužena Gordana Getoš Magdić u svezi nastanka postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene, odnosno SUS, u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine je iskazala da ju je u 7. ili 8. mjesecu 1991. godine I optuženi Branimir Glavaš pozvao u svoj ured u SNO-u te joj priopćio da je u tijeku formiranje jedne jedinice za posebne namjene kojom zapovijeda II optuženi Ivica Krnjak, a čiji zadaci su bili upadanje u neprijateljsku pozadinu i izvođenje diverzantskih akcija. Tom prilikom je njoj povjerio zadatak da pomogne u odabiru i provjeri ljudi koji će ući u sastav te jedinice. U travnju 1992. godine ova postrojba je preimenovana u Samostalnu uskočku satniju, time da je tijekom 1994. godine pripojena u sastav 5. gardijske brigade. Njezin vod se nalazio u jednoj kući u Keršovanijevoj ulici, a drugi vodovi su se nalazili u osnovnoj školi „Rade Končar“ te na području Donjeg grada i u Dubrovačkoj ulici.

U svezi međusobnog odnosa I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivica Krnjaka u toj diverzantskoj postrojbi za posebne namjene, III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da je II optuženi predlagao ustroj te jedinice, ali je konačnu odluku donosio I optuženi te je zaključila da mu je bio nadređeni.

III optužena Gordana Getoš Magdić je kasnije izmijenila svoju obranu od 20. listopada 2006. godine, navodeći da su je policijski službenici za vrijeme ispitivanja zlostavljali i ucjenjivali, a u zapisnik nisu unosili ono što je ona iskazala već su njegov sadržaj iskonstruirali. Na okolnosti postupanja policijskih službenika za vrijeme ispitivanja III optužene Gordane Getoš Magdić sud je ispitao sve osobe koje su u tome sudjelovale te je utvrđeno da je ispitivanje III optužene u policijskoj postaji Osijek i pred istražnim sucem u Osijeku provedeno na zakonit način. Stoga je rješenjem od 26. ožujka 2008. godine odbijen prijedlog optuženih i njihovih branitelja da se kao nezakonit dokaz iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju III optužene Gordane Getoš Magdić u PU osječkoj od 20. listopada 2006. godine i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. godine (list 7179), a ovu odluku je potvrdio i Vrhovni sud RH rješenjem broj: I Kž 376/08 od 30. travnja 2008. godine (list 7348).

Obranu III optužene Gordane Getoš Magdić od 20. listopada 2006. godine, u kojoj je navela ulogu I optuženog Branimira Glavaša u odnosu na ustroj posebnog tajnog voda, a zapravo se radi o tajnoj grupi u okviru diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a, sud je cijenio vjerodostojnom jer je III optužena sasvim određeno opisala način kako je došlo do osnivanja te jedinice, njezinu ulogu u tome te osobe koje je ona odabrala, a osim toga je navela i konkretne zadatke koje su pripadnici te tajne grupe izvršili. Da je u inkriminiranom razdoblju u Keršovanijevoj ulici djelovala tajna grupa, nedvojbeno proizlazi iz obrane VII optuženog Zdravka Dragića, koju je isti iznio 19. i 21. listopada 2006. godine, kao i iskaza svjedoka „Drava“, a obojica su bili njezini pripadnici, te iskaza svjedoka Vlade Frketića i Željka Amšlingera, koji su kao pripadnici SUS-a pri obavljanju svojih zadaća dolazili u dodir s vodom u Keršovanijevoj ulici. Pri tome svakako treba navesti da je svjedok Frketić svoja saznanja o postojanju postrojbe u Keršovanijevoj ulici povezao s konkretnim događajem, odnosno vojnom akcijom u Tenjskom Antunovcu u kojoj je III optužena Gordana Getoš Magdić, kao što je i sama iskazala, krenula sa pripadnicima te postrojbe.

I optuženi Branimir Glavaš u svojoj obrani je iskazao da SUS nije bio podčinjen Zapovjedništvu obrane grada Osijeka već se nalazio u okviru Operativne zone Osijek, tako da u odnosu na ovu postrojbu nije imao nikakvih zapovjednih ovlasti. Također je porekao da bi kao sekretar SNO-a, III optuženoj Gordani Getoš Magdić povjerio formiranje neke jedinice za specijalne namjene, navodeći da je u vrijeme kada su se formirale vojne jedinice III optužena dobrovoljno radila u Sekretarijatu, a njezina se aktivnost svodila na kuhanje kave i posluživanje stranaka.

Obrana I optuženog Branimira Glavaša u odnosu na formalni ustroj SUS-a, nije sporna, jer kao zapovjednik obrane grada, što je postao 7. prosinca 1991, a prije tog u svojstvu pomoćnika zapovjednika u Zapovjedništvu obrane grada Osijeka, na koju dužnost je imenovan 2. studenog 1991. godine, time da je do tada radio kao sekretar SNO-a, on se svakako nije nalazio u zapovjednim strukturama diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a. Međutim, na temelju svega onog što je iskazala III optužene Gordane Getoš Magdić nedvojbeno je utvrđeno da je I optuženi imao ključnu ulogu u formiranju tajne grupe koja se nalazila u sastavu diverzantsko-izviđačke postrojbe, te je izdavao zapovjedi temeljem kojih su pripadnici tog voda i postupali u izvršenju naloženih zadataka, pa je u tom dijelu njegova obrana neistinita i očito usmjerena na otklanjanje kaznene odgovornosti.

Prema tome, time što je III optuženoj Gordani Getoš Magdić izdavao zapovjedi temeljem kojih su pripadnici tajne grupe koja se nalazila u sastavu diverzantsko-izviđačke postrojbe izvršavali uhićenja, a potom i ubojstva civilnih osoba u Osijeku za koje je smatrao

da surađuju s neprijateljima, I optuženi je nedvojbeno imao efektivne zapovjedne ovlasti nad tom postrojbom i zadacima koje su njezini pripadnici izvršavali. **Na taj način u diverzantsko-izviđačkoj postrojbi odnosno SUS-u je postojala dvostruka zapovjedna linija**, i to jedna formalna, koja je vertikalno išla od neposrednog zapovjednika ove postrojbe II optuženog Ivica Krnjaka do njemu nadređenog zapovjednika Operativne zone Karla Gorinška, a druga preko I optuženog Branimira Glavaša, koji, iako nije imao formalne zapovjedne ovlasti u odnosu na diverzantsko-izviđačku postrojbom, faktično je izdavao zapovijedi pripadnicima tajne grupe u okviru ove postrojbe.

Obzirom na ciljeve zbog kojih je došlo do osnivanja ove vojne formacije koja se nalazila u Keršovanijevoj ulici, kao i zadatke koje su njezini pripadnici izvršavali vršeci uhićenja i lividacije civilnih osoba, nedvojbeno je osnivanje ove postrojbe kao i njezino djelovanje bilo tajno, na što upućuje i činjenica da svjedoci Vlado Frketić, Matija Horvat i Ivan Šomodi koji su u diverzantsko-izviđačku postrojbom pristupili još u listopadu 1991. godine, pa i ranije, te su kao zapovjednici vodova dobro poznavali ustroj ove postrojbe, o postojanju tajne grupe u Keršovanijevoj ulici nisu imali nikakvih saznanja, a svjedok Frketić je tek posredno, izvršavajući jednu naredbu II optuženog Ivica Krnjaka koji ga je uputio u Keršovanijevu ulicu, došao do spoznaje o postojanju ove postrojbe.

Prema tome, iako su tijekom postupka brojni svjedoci iskazali da o postojanju neke tajne grupe u sastavu diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a, nisu imali nikakvih saznanja, iz naprijed navedenih razloga to im i nije moglo biti poznato, a obzirom na uloge koje su I optuženi Branimir Glavaš i ostali optuženici imali u izvršenju zadataka ove postrojbe, isti su ove aktivnosti u inkriminiranom razoblju prema civilnim osobama nastojali maksimalno zaštititi kako ovakva nezakonita postupanja ne bi bila otkrivena. Upravo zbog toga je relevantan iskaz III optužene Gordane Getoš Magdić, kao jedne od osoba, koja je u to bila uključena, te je zajedno sa I i II optuženim sudjelovala u formiranju tajne grupe, kao i izvršavanju njezinih zadataka.

U obrazloženju kaznenog djela iz točke 2. biti će navedeni svi dokazi koji nedvojbeno upućuju na povezanost I optuženog Branimira Glavaša i ostalih optuženika sa djelovanjem pripadnike tajne grupe pri diverzantsko-izviđačkoj postrojbi, odnosno SUS-u te s ubojstvima civilnih osoba u Osijeku koja su počinili pripadnici ove tajne grupe tijekom studenog i prosinca 1991. godine.

Događaji od 12. srpnja i 31. kolovoza 1991. godine – točka 1a. i b.

Oštećeni Nikola Vasić

Neprijeporno je oštećeni Nikola Vasić dana 12. srpnja 1991. godine uhićen i doveden u podrumске prostorije SNO-a u kojima se nalazio Centar za obavješćivanje, a prethodno je izvršena pretraga njegove kuće u Brijesću, kojom prilikom je pronađena jedna automatska puška i okvir sa 13 komada streljiva.

Rješenjem PU Osijek od 13. srpnja 1991. godine protiv Nikole Vasića je određen pritvor nakon čega je provedena kriminalistička obrada.

Prema protokolu Okružnog zatvora u Osijeku oštećeni Nikola Vasić je pregledan 14. srpnja 1991. godine te je utvrđeno da je zadobio ozljede, zbog čega mu je propisana terapija,

koja se prema evidencijama iz protokola nastavila 15, 20, 25, i 29. srpnja te 5. kolovoza 1991. godine (list 44-49).

Svjedokinja Silva Butković Soldo iskazala je da je u inkriminiranom razdoblju radila kao liječnica u Okružnom zatvoru u Osijeku te je pritvorenima pružala medicinsku pomoć, što se bilježilo u službeni protokol. Što se tiče oštećenog Nikole Vasića iskazala je da se po imenu njega nije sjećala, međutim, iz protokola proizlazi da je isti prvi put pregledan u zatvorskoj ambulanti dana 14. srpnja 1991. godine u 12,00 sati, a radilo se o izvanrednom dolasku. Prema dijagnozi, utvrđeno je da je oštećeni Nikola Vasić zadobio udarac u glavu s lijeve strane te vjerojatno udarac u lijevu polovicu grudnog koša zbog čega mu je propisana terapija tabletama protiv bolova, koje je dobivao sve do 5. kolovoza 1991. godine (list 1801-1802).

Nesporno je oštećeni Nikola Vasić dana 15. kolovoza 1991. napustio Okružni zatvor u Osijeku radi razmjene zarobljenika, što je i konstatirano u sudskom spisu (list 7444).

Vojno tužiteljstvo u Osijeku je 26. svibnja 1992. godine protiv Nikole Vasića podiglo optužnicu zbog kaznenog djela pripremanja oružane pobune iz članka 236-n u vezi članka 236-f KZRH, a nakon toga rješenjem Vojnog suda u Osijeku od 1. srpnja 1992. godine, odlučeno je da će se optuženom suditi u odsutnosti. Presudom Vojnog suda u Osijeku od 28. srpnja 1992. godine Nikola Vasić je zbog kaznenog djela pripremanja oružane pobune iz čl. 236-n KZRH osuđen na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine. Ova presuda postala je pravomoćna dana 20. kolovoza 1992. godine, međutim, Županijski sud u Osijeku rješenjem od 28. srpnja 1997. godine je obustavilo izvršenje kazne primjenom odredbi Zakona o općem oprostima (list 7442-7452).

Oštećeni Nikola Vasić je iskazao da je tijekom 1991. godine radio u PTT Osijek, a početkom rata nepoznate osobe preko telefona su mu upućivali prijetnje i provokacije. Dana 12. srpnja 1991. godine oko 15,45 sati u kuću mu je ušlo devet uniformiranih osoba koje su odmah započele s pretragom prostorija, za koje vrijeme su ga dvojica udarali šakama i kundakom oružja po glavi i tijelu. Nakon toga, odvezli su ga u zgradu SNO-a. Ovdje ih je dočekala osoba kojoj se jedan od tih vojnika obratio riječima: „Evo, šefe vodimo četničkog vojvodu“. Tada nije znao tko je ta osoba, ali kasnije, kada ga je vidio na televiziji, utvrdio je da se radi o I optuženom Branimiru Glavašu, u što nije posve siguran, a to je povezao s I optuženim i zbog toga jer mu je za vrijeme zlostavljanja u podrumskim prostorijama ovaj ponudio da iz pošte pozove njegovog kolegu Ivicu Cvitkovića u zamjenu da se on (oštećeni) preko televizije obrati građanima srpske nacionalnosti i pozove ih na mir, a Cvitković mu je o I optuženom govorio da vodi aktivnosti vezano za stranku HDZ. Po načinu kako ga je na hodniku dočekao kao i tonu kojim su se drugi njemu obraćali, zaključio je da im je on nadređen. Za vrijeme dok se nalazio u podrumskim prostorijama te uniformirane osobe su ga ispitivale vezano za oružje koje je imao i pobunu Srba, a cijelo vrijeme su ga fizički zlostavljali, udarajući ga šakama, nogama i kundacima po glavi i tijelu, tako da je povremeno gubio svijest, što je trajalo više sati. Osoba za koju misli da je bio I optuženi Branimir Glavaš za to vrijeme je bio prisutan tom ispitivanju. Sjeća se da je u jednom trenutku u tu prostoriju ušao Mirko Grošelj kojeg je znao iz pošte, te ga je upitao što tu radi, a nakon toga je otišao odatle. Također se sjeća da je u neko doba u tu prostoriju ušao liječnik koji mu je sašio ranu na usni. Ovo maltretiranje je trajalo dugo u noć, tako da je izgubio svijest, a k sebi je došao u ponedjeljak, u zatvoru. Odatle je svakodnevno vođen na ispitivanje u policijsku upravu, a 15. kolovoza 1991. godine je razmijenjen. Prilikom navedenog fizičkog zlostavljanja polomljeno mu je pet rebara i ključna kost pa i danas trpi posljedice, budući da otežano hoda te ima

glavobolje. U spis je predao i liječničko izvješće o pregledu u Somboru dana 19. kolovoza 1991. godine u kojem je utvrđen ožiljak na donjoj usni promjera nekoliko centimetara kao i ostaci krvnog podljeva na prsnom košu sa tragovima povreda na više mjesta i bolnosti tkiva.

Što se tiče postupka koji je pred Vojnim sudom u Osijeku vođen protiv njega, oštećeni Nikola Vasić je iskazao da je prije razmjene vođen k sucu koji ga je ispitivao vezano za oružanu pobunu. U svezi oružja kojeg je posjedovao, oštećeni je iskazao da je u kući imao samo jedan pištolj, koji je kupio mjesec ili dva prije uhićenja i to na temelju nabavne dozvole, a automatsku pušku nije nikad posjedovao, te smatra da mu je ovo oružje podmetnuto prilikom pretrage. Kasnije je od poznanika čuo da je u medijima prikazan kao četnički vojvoda i da je napravljena neka montaža prema kojoj je on bio obučen u uniformu te je imao kokardu i oružje, a iznad njega je bila slika Slobodana Miloševića, a to je moglo biti napravljeno u momentu kada nije bio pri svijesti (list 2916-d, 7437).

I optuženi Branimir Glavaš je porekao bilo kavu vezu s dovođenjem Nikole Vasića u prostorije Centra za obavješćivanje u SNO-u, navodeći da nije bio prisutan njegovom ispitivanju i zlostavljanju u ovim prostorijama. Vidio je da su Vasića u prostorije SNO doveli nepoznati vojnici po nalogu Mirka Grošelja, a tom prilikom pripadnici Zaštitne čete su mu rekli da je on srpski terorista u čijoj kući je pronađeno oružje. Nakon toga je otišao u Centar za obavješćivanje gdje je zatekao Vasića s kojim je razgovarao Mirko Grošelj, a na licu oštećenog je vidio ozljede pa je zaključio da je ranije izudaran. U tim prostorijama su se kretali pripadnici Zaštitne čete. On se nije miješao u razgovor Grošelja i Vasića jer je znao da su obojica radili u pošti, a u njegovoj prisutnosti Vasića nije nitko tukao time da je navečer predan policijskim službenicima radi daljnje obrade. Inače, za Vasića je čuo da je sudjelovao u ekstremnim istupima u mjestu Briješće gdje je živio te ga je pratio glas da je četnički vojvoda.

Svjedok Ištvan Mihalik iskazao je da su Nikolu Vasića u Centar za obavješćivanje priveli dvojica policajaca i dvojica gardista, a čuo je da je on četnički vojvoda i da mu je u kući pronađeno naoružanje. Za vrijeme dok se Vasić nalazio u tim prostorijama više puta je iz svog ureda silazio, ali osim Vasića i Mirka Grošelja tamo nije bilo drugih osoba niti vojnika Zaštitne čete. Nije vidio da bi bilo tko, pa niti Grošelj, zlostavljao Nikolu Vasića.

Svjedok Božidar Buhin iskao je da je u inkriminirano vrijeme bio djelatnik HPT-a Osijek, gdje je radio i oštećeni Nikola Vasić i to kao šef jednog odjela. Za Vasića navodi da je bio politički agilan te je od zaposlenika pošte tražio da se osnuje politička stranka za Jugoslaviju. Ovaj svjedok navodi da su po Vasića u zgradu pošte došla dva policajca i dvije osobe u civilnoj odjeći koji su pregledali njegove ormare, te su pronašli neko oružje i odveli ga, a nakon toga se više nije vratio na radno mjesto. Poznao je i Mirka Grošelja koji je također bio djelatnik HPT-a, međutim on se već u lipnju 1991. godine aktivno uključio u obranu grada Osijeka te je bio načelnik SIS-a, tako da je znao dolaziti u poštu i interesirao se o sigurnosnoj situaciji, pa tako i za Nikolu Vasića (list 2587, 7537).

Svjedok Željko Lasić je iskazao da je u inkriminirano vrijeme radio kao operativni djelatnik kriminalističke policije PU osječko-baranjske. Sjeća se da je negdje u srpnju 1991. godine u policijsku upravu dovođen Nikola Vasić, a tom prilikom na njemu nije zamijetio nikakve ozljede. Međutim, za vrijeme dok se nalazio u policijskoj upravi, Vasića su fizički maltretirali neki mlađi policajci. Poznato mu je da je da je u kući oštećenog izvršena pretraga te je pronađeno neko oružje, tako da je protiv njega podnesena kaznena prijava zbog

nedozvoljenog držanja oružja i eksplozivnih tvari i oružane pobune, a nakon toga je razmijenjen (list 2594, 7551).

Svjedok Stanko Višević je iskazao da je u inkriminirano vrijeme bio pripadnik Zaštitne odnosno Prištapske čete. Za Nikolu Vasića je čuo iz novina, a u tim člancima se i on spominjao i to po nadimku. Pisalo se da je on sudjelovao u premlaćivanju u podrumu zgrade SNO-a, ali to nije bilo istina. S tim u vezi se sjeća da je negdje 1991. godine s jednim civilom u podrumu zgrade SNO-a pričao Mirko Grošelj, a govorilo se da je kod te osobe pronađeno oružje. Zna da se radilo o osobi koja je kao i Grošelj, radio u pošti. Kasnije, ovog civila odnosno Nikolu Vasića je odvela policija. Svjedok navodi da je u ratu imao nadimak „Bijeli“ odnosno „Beli“.

Svjedok Ivan Ferenc je iskazao da je u inkriminirano vrijeme bio mobiliziran tako da je radio u Službi motrenja i obavješćivanja u okviru SNO-a, koja je bila smještena u podrumu zgrade SNO-a, a I optuženi je bio sekretar SNO-a. Vremenski nije mogao točno odrediti ovaj događaj, međutim, jednom prilikom kada je sišao u podrum tamo je zatekao I optuženog Branimira Glavaša te osobu nadimkom „Bijeli,“ i Maršić Franju, a tu je vidio i jednog nepoznatog muškarca koji je bio sav izmrcvaren i malaksao, te se oko njega širio smrad kao da je izvršio veliku nuždu, dok mu se na hlačama vidio trag kao da se pomokrio. Radilo se o osobi u dobi između 40-50 godina. Kasnije, od dečki iz operative je saznao da se radilo o osobi koja je radila u pošti. Tom prilikom na stolu ispred Branimira Glavaša je bila slika Slobodana Miloševića i kokarda. Na glavnoj raspravi svjedok je iskazao da se ovaj događaj desio negdje pred zimu u 10. ili 11. mjesecu 1991. godine (list 2996-e, 7553).

Svjedok Zdravko Pejić iskazao je da je u inkriminirano vrijeme radio kao načelnik operativnih poslova u Službi za zaštitu ustavnog poretka (SZUP), Centar u Osijeku, a surađivao je sa tadašnjim načelnikom policije J.R.Kirom te Mirkom Grošeljem, načelnikom vojno-obavještajne službe (SIS). Nikola Vasić je doveden iz Centra za obavješćivanje i to u dogovoru s Mirkom Grošeljem, koji mu je javio da se Nikola Vasić nalazi u dvorištu općine i da bi možda bio interesantan za njihovu službu. Tom prilikom Vasić je djelovao uplašeno i zapušteno, bio je neuredan i oko njega se širio neugodan smrad, a na njegovu čelu i licu primijetio je ogrebotinu. Vasića je ispitivao o njegovim saznanjima o situaciji u selu Briješće koje je bilo centar srpskog nacionalizma i pobune. Vasić mu je tada rekao da su ga uniformirane osobe iz njegove kuće odvele u SNO gdje ga je nekoliko osoba ispitivalo i maltretiralo, te su mu prijetili. Za Nikolu Vasića je iskazao da ga nisu mogli povezati s naoružavanjem sela Briješće tako da za njih on nije bio interesantan, ali su ga prosljedili policiji radi razmjene za zatočene Hrvate na drugoj strani (list 1316, 7470).

Svjedok Ivan Grujić iskazao je da je u inkriminirano vrijeme radio kao operativac SZUP-a. Negdje u ljeto 1991. godine iz PU Osijek doveden je Nikola Vasić kojeg je trebao ispitati vezano za protuterorističku djelatnost. Na Vasiću je primijetio da je fizički zapušten jer je teško disao, zbog čega mu je ponudio liječničku pomoć koju je ovaj odbio, a pri tome je negirao da ga je netko zlostavljao. Tom prilikom Vasića je ispitao u odnosu na sigurnosnu situaciju u selu Briješće, ali ga nije mogao dovesti u vezu s oružanom pobunom u tom selu, tako da je vraćen u policijsku upravu (list 762, 4857, 7607).

U svezi događaja od 12. srpnja 1991. godine, na temelju onoga što je o ovom događaju iskazao oštećeni Nikola Vasić, nedvojbeno su toga dana u podrumске prostorije SNO-a oštećenog Nikolu Vasića doveli pripadnici Zaštitne čete, koji su ga tamo ispitivali i zlostavljali.

Naime, nesporno je utvrđeno da se sjedište Zaštitne čete nalazilo u zgradi SNO-a u kojem kompleksu su bili raspoređeni i pripadnici ove postrojbe, što nedvojbeno upućuje da nitko drugi nije imao razloga oštećenog, nakon uhićenja, privoditi upravo na ovu lokaciju. Da je tome tako proizlazi i iz iskaza oštećenog Nikole Vasića, koji je naveo da se jedan od vojnika prilikom njegovog dovođenja u zgradu SNO-a obratio osobi za koju je zaključio da je I optuženi Branimir Glavaš, govoreći: „Evo šefe, vodimo četničkog vojvodu“. U tom je kontekstu bitna činjenica da je I optuženi, osim što je obnašao dužnost sekretara SNO bio i stvarni zapovjednik Zaštitne čete i upravo ova okolnost, kao i mjesto gdje je oštećeni priveden, te način na koji se jedan od vojnika koji je oštećenog doveo, obratio I optuženom, nedvojbeno upućuje da su ga priveli pripadnici Zaštitne čete. I sam I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da je prilikom dovođenja oštećenog Nikole Vasića u prostorije SNO-a, od pripadnika Zaštitne čete saznao da je on srpski terorista u čijoj kući je pronađeno oružje, što najizravnije upućuje na postupanje pripadnika ove postrojbe u dovođenju oštećenog u prostorije SNO-a. Konačno, i svjedok Ferenc je identificirao jednog od pripadnika ove postrojbe nadimkom „Bijeli“, a radi se o Stanku Viševiću, kojeg je kritične zgone, zajedno s I optuženim, zatekao pokraj oštećenog.

Iskaz oštećenog Nikole Vasića koji je opisao način kako su ga u prostorijama SNO-a više uniformiranih osoba fizički zlostavljali, dok se I optuženi za to vrijeme nalazio u toj prostoriji, te je vidio što se događa, sud je cijenio vjerodostojnim jer je ovaj svjedok u prethodnom postupku i na glavnoj raspravi dosljedno opisao inkriminirani događaj, uz neka nebitna odstupanja. Dovodeći u svezu ono što je u pogledu uhićenja i dovođenja Nikole Vasića u prostorije SNO-a iskazao I optuženi Branimir Glavaš, oštećeni nedvojbeno nije pogriješio njegov identitet, tim više jer je u pogledu njegove identifikacije naveo nekoliko poveznica, od toga da ga je vidio prilikom televizijskog istupa, pa nadalje prema načinu kako su se u prostoriji SNO-a prema njemu drugi ophodili, po čemu je zaključio da je on njima nadređen, kao i spominjanje Ivice Cvitkovića od strane I optuženog i aktivnosti u HDZ-u o kojim mu je Cvitković pričao za I optuženog. Osim toga, iskaz oštećenog su potvrdili svjedoci Ivan Ferenc, Zdravko Pejić i Ivan Grujić.

Doduše, svjedok Ivan Ferenc je na glavnoj raspravi iskazao da je inkriminirani događaj mogao biti u 10. ili 11. mjesecu 1991. godine, međutim, kada se ima na umu da je od događaja proteklo 15 godina, kao i to da svjedok u prethodnom postupku nije mogao vremenski točno odrediti ovaj događaj, ovakvo vremensko određenje svakako nije pouzdano budući da niz drugih pojedinosti koje je svjedok Ferenc naveo u svezi inkriminiranog događaja, nedvojbeno upućuju da je svjedok iskazivao upravo o onome što se dogodilo oštećenom Nikoli Vasiću u podrumu SNO-a.

Naime, iz iskaza svjedoka Ivana Ferencica proizlazi da je osoba koju je vidio radila u pošti, a oštećeni Nikola Vasić je nesporno bio djelatnik pošte. Nadalje, ovaj svjedok je iskazao da je kritične zgone na stolu I optuženog Branimira Glavaša vidio sliku Slobodana Miloševića i kokardu, a upravo se ovi predmeti vide i na fotografiji Nikole Vasića, koja je objavljena u novinama „ST“ broj 69 od 20. srpnja 1991. godine, u članku pod naslovom „Četnički vojvoda iza rešetaka!“ (list 217). Na ovoj fotografiji se vidi da je oštećeni na desnoj strani lica i to preko desne usne, na mjestu gdje mu je kasnije i utvrđena ozljeda, imao flaster, iz čega je razvidno da je snimljen nakon zlostavljanja. Osim toga, svjedok Ferenc, opisujući u kakvom je stanju vidio oštećenog, iskazao da se oko njega širio neugodan smrad, a isto to je za oštećenog naveo i svjedok Zdravko Pejić. Konačno, svjedok Ferenc je iskazao da je u prostoriji gdje se nalazio oštećeni Nikola Vasić vidio I optuženog Branimira Glavaša i

osobu pod nadimkom „Bijeli“, a utvrđeno je da je to nadimak Stanka Viševića koji se, kao što to i proizlazi iz njegovih iskaza, doista nalazio u tim prostorijama.

Sve naprijed navedene okolnosti o kojima je svjedok Ferenc iskazivao, opisujući uočeno fizičko stanje i vanjske tragove koje je vidio na oštećenom Nikoli Vasiću, kao i određene osobe i stvari koje su se kritične zgode nalazile u prostoriji gdje su se nalazili I optuženi i oštećeni, u toj su mjeri individualizirane i karakteristične te u suglasju s drugim dokazima da ne ostavlja traga bilo kakvoj sumnji da je ovaj svjedok u prostorijama SNO-a odnosno Centra za obavješćivanje vidio oštećenog Nikolu Vasića. Stoga i nije bitno što je svjedok Ferenc, nakon što mu je predložena fotografija Nikole Vasića iz novina „ST“, iskazao da to nije osoba koju je on vidio u podrumu zgrade Centra za obavješćivanje, jer se nakon proteka 15 godina od događaja teško može očekivati da se neka osoba prepozna i to putem fotografije, uzimajući pri tome u obzir da je i sam svjedok iskazao da se u tom prostoru gdje je vidio oštećenog nije zadržavao, već je odmah krenuo prema svojoj radionici.

Prema medicinskoj dokumentaciji, kao i iskazu zatvorske liječnice koja je pregledala oštećenog Nikolu Vasića, nedvojbeno je da je isti zadobio ozljede.

Na temelju podataka iz medicinske dokumentacije liječnik vještak dr. Davor Strinović utvrdio je da je Nikola Vasić zadobio udarac u glavu lijevo tjemeno, ranu razderotinu desne strane gornje usnice i udarac u lijevu stranu grudnog koša. Mišljenja je da rana razderotina na desnoj strani gornje usne predstavlja tjelesnu ozljedu, a dijagnoza udarca u glavu lijevo tjemeno i u predjelu grudnog koša, bez objektivno utvrđenih tragova ozljeđivanja ne predstavljaju ozljedu u sudsko-medicinskom smislu. Vještak je zaključio da je ozljeda u predjelu gornje usne nastala udarcem nekog tupo-tvrđog predmeta i u pravilu se viđa udarcem šakom, a za njezin nastanak dovoljan je slabi do srednji intenzitet udarca (list 2299, 9300).

Nalaz i mišljenje liječnika vještaka sud je cijenio vjerodostojnim, međutim, iako je vještak utvrdio da razderotina usne oštećenog predstavlja tjelesnu ozljedu, fizičko stanje oštećenog kritične zgode objektivno je bilo puno teže nego je to utvrđeno u medicinskoj dokumentaciji.

Naime, svjedoci Ferenc, Pejić i Grujić suglasno su iskazali da je oštećeni djelovao fizički zapušteno, a opisujući njegovo stanje svjedok Grujić navodi da je teško disao, što je iskazao i svjedok Pejić, koji je osim toga naveo da je oštećeni bio neuredan te se oko njega širio neugodan miris, a primijetio je i ogrebotine na čelu i licu, dok je svjedok Ferenc iskazao da je oštećeni djelovao izmrcvareno, malaksao, a na hlačama je vidio da se pomokrio i da se oko njega širi smrad. S tim u svezi je bitno za navesti da je svjedok Pejić iskazao da mu je oštećeni Vasić rekao da ga je u SNO-u nekoliko osoba ispitivalo i maltretiralo.

I prema iskazima naprijed navedenih svjedoka nedvojbeno je oštećeni Nikola Vasić prije nego što je doveden na ispitivanje k djelatnicima SZUP-a, Zdravku Pejiću i Ivanu Grujiću, bio zlostavljan te je njegovo psihičko i fizičko stanje, kao posljedica tog zlostavljanja, evidentno bilo vrlo teško. Iskaze svjedoka Ferenc, Pejića i Grujića sud je cijenio objektivnim jer ovi svjedoci o okolnostima o kojima su svjedočili nisu imali razloga neistinito iskazivati, posebno stoga jer od ranije nisu poznavali oštećenog.

Što se tiče medicinske dokumentacije odnosno zatvorskog protokola u kojoj su konstatirane ozljede oštećenog, sud je uzeo u obzir vrijeme i okolnosti kada je ova

dokumentacija sačinjena. Dakle, radi se o 1991. godini, u vrijeme ratnih zbivanja, pri kojima je došlo do oštre nacionalne polarizacije između Hrvata i Srba u Hrvatskoj, uzrokovane ratnim događajima, što je zasigurno moglo imati utjecaja i na objektivnost u postupanju i tretmanu prema oštećenom Nikoli Vasiću kao osobi koja je prema navodu I optuženog slovio kao „četnički vojvoda“, a to je u novinskom članku i javno obznanjeno. Stoga je doista upitno da li je zatvorska liječnica temeljito pregledala oštećenog Nikolu Vasića i u protokol zabilježila njegovo stvarno fizičko stanje i sve zadobivene ozljede. Naime, da je oštećeni Vasić zadobio samo razderotinu usne, koju je vještak okvalificirao kao tjelesnu ozljedu (raniji naziv - laka tjelesna ozljeda), tada se postavlja pitanje potrebe da mu se terapija tabletama protiv bolova propisuje sve do 5. kolovoza 1991. dakle, duže od 20 dana. Konačno, nakon razmjene oštećeni je upravo zbog posljedica zlostavljanja potražio pomoć liječnika u Somboru koji ga je 19. kolovoza 1991. godine pregledao i konstatirao ozljede pri čemu je osim ožiljka na donjoj usni, utvrdio i ozljede na tijelu oštećenog u vidu hematoma, zadebljanja i bolnost tkiva.

Slijedom naprijed navedenog sud je nedvojbeno utvrdio da su oštećenog Nikolu Vasića pripadnici Zaštitne čete u prostorijama SNO više sati ispitivali i zlostavljali na način da su ga udarali rukama, nogama i kundacima po tijelu i glavi, a za to vrijeme I optuženi Branimir Glavaš se nalazio u toj prostoriji. Radilo se o brutalnom fizičkom premlaćivanju koje je trajalo više sati, a bilo je takvog inteziteta da je oštećeni povremeno gubio svijest. Uslijed ove torture oštećeni nije bio u stanju kontrolirati ni svoje fiziološke potrebe, o čemu su iskazivali svjedoci navodeći da se pomokrio i učinio veliku nuždu.

Obrana I optuženog Branimira Glavaša, koji je porekao da bi bilo tko u prostorijama SNO zlostavljao oštećenog Nikolu Vasića, navodeći da je na tom mjestu s oštećenim jedino Mirko Grošelj obavio razgovor, očito je sračunata na izbjegavanje kaznene odgovornosti, jer su ove okolnosti i prikaz onog što se kritične zgone događalo, u proturječju s iskazom oštećenog, ali i iskazima naprijed navedenih svjedoka kojima je sud poklonio vjeru. Prema tome, obrana I optuženog Branimira Glavaša nisu istinita, a jednako tako niti svjedoci Mihalik, Višević, Buhin i Lasić nisu bili objektivni već su iz solidarnosti prema I optuženom i u cilju da od istog otklone odgovornost za inkriminirano kazneno djelo, o tome što se kritične zgone u podrumu SNO-a desilo oštećenom Nikoli Vasiću, iskazivali suglasno kao i I optuženi.

Pri tome se ne dovodi u pitanje da je Mirko Grošelj, koji je u inkriminiranom razdoblju radio u sigurnosno-informativnoj službi, u odnosu na oštećenog Nikole Vasića i poduzeo određene službene radnje, ali to svakako nije bilo za vrijeme dok se ovaj nalazio u prostorijama SNO-a jer je oštećeni decidirano iskazao da ga Mirko Grošelj ovdje nije ispitivao, niti se za to vrijeme nalazio u toj prostoriji, osim što je u jednom trenutku ušao i upitao ga što tu radi, a nakon toga je odatle otišao. Važno je za navesti da je oštećeni Nikola Vasić, kao što je i sam naveo, a potvrdili su i naprijed navedeni svjedoci, dobro poznavao Mirka Grošelja jer su obojica bili djelatnici pošte. U konkretnoj situaciji nije logično da bi Mirko Grošelj, kao načelnik SIS-a koji je imao svoj ured, oštećenog Vasića ispitivao u podrumskim prostorijama SNO-a, kako to tvrdi I optuženi i svjedoci Mihalik i Višević.

To što su I optuženi Branimir Glavaš te svjedok Ištvan Mihalik naveli za oštećenog Nikolu Vasića da je bio „četnički vojvoda“, kao i da je, nedvojbeno bez njegove privole, u novini „ST“ objavljen članak i fotografija s znakovljem u kojim se on kao takav eksplicitno prikazuje, očito je trebalo poslužiti u propagandne svrhe, jer u kaznenom postupku koji je pred Vojnim sudom u Osijeku vođen protiv oštećenog Nikole Vasića nije utvrđeno da bi on

organizirao pobunu mještana srpske nacionalnosti u mjestu Briješće, ili s tim u svezi imao ikakvu značajniju ulogu. Prema presudi ovog suda oštećeni Nikola Vasić je osuđen za krivično djelo pripremanja oružane pobune, i to na način da je nabavio vatreno oružje, a u cilju sprečavanja rada predstavnika legalno izabраниh vlasti Republike Hrvatske, pri čemu nije utvrđena bilo kakva druga neprijateljska aktivnost, posebno ona koja bi ga stavile u kontekst vođe pobune.

Da oštećeni Nikola Vasić u inkriminirano vrijeme nije imao nikakvu značajniju ulogu u neprijateljskoj djelatnosti protiv Republike Hrvatske proizlazi i iz iskaza svjedoka Ivana Grujića i Zdravka Pejića, čiji djelokrug poslova je obuhvaćao upravo razotkrivanje ovakvih protupravnih aktivnosti. Naime, ovi su svjedoci za Vasića iskazali kako on za njih nije bio interesantan jer ga nisu mogli povezati s naoružavanjem i pobunom mještana u selu Briješće. Svjedok Pejić je to i dodatno pojasnio navodeći da su članove SDS-a (Srpske demokratske stranke) koji možda nisu bili ekstremni, prosljeđivali policiji radi razmjene za zatočene Hrvate na drugoj strani.

U odnosu na Zaštitnu četvu je nesporno da ova vojna postrojba nije imala zakonskih ovlasti lišavati slobode civilne osobe i ispitivati ih pod sumnjom na njihovu neprijateljsku djelatnost, jer je to bilo u ingerenciji policijske uprave Osijek odnosno obavještajnih službi (SZUP i SIS), koje su tada u Osijeku funkcionirale, kao što su to i naveli svjedoci koji su radili u tim službama. U konkretnom slučaju inkriminirano postupanje je potrebno povezati s jednim apelom od strane I optuženog Branimira Glavaša, koji je objavljen u „Glasu Slavonije“ dana 1. srpnja 1991. godine, u članku „Osijek je spreman da se obrani“. U tom članku se I optuženi Branimir Glavaš obraća građanima Osijeka i poziva pučanstvo ako u nekim slučajevima ocijene da se radi o antidržavnim i kriminalnim aktivnostima pojedinaca i grupa to odmah dojavu SNO-u s obrazloženjem da građani Osijeka nemaju povjerenja u PU Osijek pa ih stoga poziva da se obraćaju izravno SNO-u (list 999). Ovo je očito bila podloga da se i Nikola Vasić, umjesto u policijsku upravu, privede najprije u prostorije SNO-a. To u svojoj obrani neizravno priznaje i I optuženi Branimir Glavaš, koji na pitanje zbog čega je oštećeni Vasić doveden u zgradu SNO-a je iskazao da je to možda bila i greška, budući da su ovdje ljudi zaduživali oružje i komunicirali s nadređenim, a djelomično nije postojalo povjerenje u policiju, obzirom na trenutnu situaciju (list 798 - prvi odlomak).

U kontekstu naprijed navedenog svjedok Zdravko Pejić iskazao je da mu je bilo poznato da on, Mirko Grošelji i Josip Reichl Kir po koncepciji nisu odgovarali I optuženom Branimiru Glavašu jer on nije vjerovao starim komunjarima i udbaškim kadrovima u tajnim službama, a jednako tako imao je drugačiji pristup od načelnika J.R.Kira.

Ono što je bitno u odnosu na I optuženog Branimira Glavaša kao osobu koja je faktično zapovijedala Zaštitnom četom je da je bio nazočan kada su pripadnici ove postrojbe doveli oštećenog Nikolu Vasića u prostorije SNO-a i za vrijeme dok su ga ovdje zlostavljali, tako da je vidio njihovo postupanje, a pri tome nije ništa poduzeo da to spriječi i na taj način zaštititi tjelesni integritet oštećenog Nikole Vasića, iako je kao zapovjednik to mogao i bio dužan učiniti.

Oštećeni Čedomir Vučković

Neprijeporno je dana 31. kolovoza 1991. godine u večernjim satima na stazi u dvorištu ispred zgrade SNO-a pronađeno mrtvo tijelo Čedomira Vučkovića, pa je povodom tog događaja istražni sudac Okružnog suda u Osijeku Mladen Filipović obavio uviđaj.

Prema zapisniku o uviđaju koji je počeo u 00, 10 sati istražni sudac je konstatirao da je na licu mjesta u dvorištu zgrade Sekretarijata za narodnu obranu, Županijska ulica 4, ubijena nepoznata osoba – terorista, a uviđaju su nazočni policijski službenici Pero Malinić, Krsto Klarić, Dragan Popović i Ladislav Bece. Nadalje, u zapisniku se navodi da su pripadnici ZNG-a, Zoran Brekalo i Davor Šoštarić istražnom sucu priopćili da je ubijena osoba preskočila zidanu ogradu na mjestu između zgrade i garaže i ušla u dvorište, a nakon što se na upozorenje stražara odnosno pripadnika ZNG-a nije zaustavio, ovi su otvorili vatru i ubili ga. Konstatira se da je ovaj civil na sebi imao krem košulju kratkih rukava, sivi kratki pulover, smeđe hleče, crne čarape i crne plitke cipele, a tijelo je ležao potrbuške, glavom okrenutom prema sjeveru, u lokvi krvi, te je utvrđeno više prostrijelnih rana po glavi i tijelu. Također je utvrđeno da je kod sebe imao automatsku pušku marke „Thompson“ call. 45 mm, M1A1 br. 45412 na kojoj su urezani inicijali R.N., a pronađen je i okvir sa 30 metaka, koji predmeti nisu izuzeti već su ostavljeni u sjedištu ZNG-a, Županijska broj 4. U zapisniku se navodi da je leš proslijeđen prosekturi Opće bolnice Osijek gdje je naloženo da se prostrijelne rane utvrde samo vanjskim pregledom, a kompletna obdukcija nije naređena. I u sprovednici umrle osobe temeljem koje je mrtvo tijelo Čedomira Vučkovića proslijeđeno na Odjel za patologiju, se konstatira da je istražni sudac zatražio samo vanjski nalaz (list 71).

Sastavni dio zapisnika o uviđaju je skica lica mjesta u kojoj je ucrtan položaj mrtvog tijela Čedomira Vučkovića na stazi ispred zgrade Štaba TO u Osijeku odnosno SNO-a te trag krvi koji vodi od jugoistočnog ugla garaža duž staze ispred zgrade SNO-a gdje je pronađeno mrtvo tijelo Čedomira Vučkovića, a ucrtani su i svi drugi obližnji objekt (list 65). Također, mjesto događaja je fotografirano te je snimljen prostor odnosno oграда između zgrade SNO-a i garaže, visine 230 cm, zatim objekt garaža u nizu ispred kojeg je slobodni prostor širine 6 m, kao i mjesto gdje su pronađeni početni tragovi krvi, a snimljeno je i mrtvo tijelo Čedomira Vučkovića na stazi ispred zgrade SNO-a, te automatska puška „Thompson“ (fotoelaborat-spis Kio-I –rz-06).

Svjedok Mladen Filipović je iskazao da je 31. kolovoza 1991. godine, između 20 i 23 sata obaviješten da je u dvorištu županije ubijen čovjek. Dolaskom do zgrade županije, u dvorištu mu je jedan gardist rekao da se policija nalazi u zgradi SNO-a tako da je zbog toga ušao u tu zgradu gdje je zatekao policajce Ladislava Becea, Popovića i Klarića, odakle su izašli radi obavljanja očevida. Mrtvo tijelo oštećenika se nalazilo pokraj staze koja vodi od zgrade SNO-a prema zgradi Suda za prekršaje. Ta osoba je na sebi imala bijelu košulju kratkih rukava, a tijelo je bilo u ležećem položaju. Na mjestu događaja je bilo prisutno pet, šest vojnika u maskirnim odorama koji su komentirali da je ta osoba preskočila ogradu ili kapiju na ulazu, da je počeo bježati prema izlazu i da su pucali na njega. Nije utvrdio tko je pucao na tog čovjeka, a na njegova pitanja su prisutni vojnici odgovorili da su svi pucali, a jedan od vojnika mu je pokazao pušku „Thompson“ koju je ubijeni imao kod sebe. Tom prilikom se nije usudio oduzeti ovo oružje od desetorice vojnika koje je zatekao na licu mjesta budući da nije bilo niti jednog zapovjednika, a oni mu nisu htjeli reći tko je zapovjednik. Osim toga, kritične zgrade je bila noć i pucalo se, tako da na licu mjesta nije tražio čahure, ali je rekao policajcima da ih izuzmu i da obave sve radnje koje su u njihovoj nadležnosti. Što se tiče konstatacije iz zapisnika o uviđaju iz koje proizlazi da je prosekturi

naloženo da se obavi samo vanjski pregled mrtvog tijela, svjedok je iskazao da je narednog dana ga telefonski nazvao dr. Marcikić koji mu je priopćio da je oštećeni otrovan, pa je tada Marcikiću naložio da se napravi kompletna obdukcija. Inače, izuzev ovog slučaja, uvijek je prilikom očevida davao naloge da se obavi kompletna obdukcija. Zna lalo u zapisniku o uviđaju nije smio unijeti konstataciju da je ubijena osoba terorista, ali je to učinio jer su ga svi nazočni vojnici uvjeravali da se radi o teroristi, a on nije imao razloga da im ne povjeruje.

Svjedok Filipović je iskazao da kritične zgode u zgradi SNO-a nije vidio I optuženog Branimira Glavaša niti se za vrijeme očevida s njim susreo. Porekao je navod svjedoka Dragana Popovića, koji je iskazao da je kritične zgode otišao u zgradu SNO-a kako bi pozdravio „Glavu“, što se odnosilo na I optuženog Branimira Glavaša (list 1322, 7396).

Na okolnosti načina obavljanja očevida i onoga što je tom prilikom na mjestu događaja utvrđeno ispitani su policijski službenici Dragan Popović, Ladislav Bece, Krsto Klarić i Miroslav Karač.

Svjedok Dragan Popović je iskazao da je u inkriminiranom razdoblju radio kao šef Odjela za kriminalističko-tehničke poslove u PU osječko-baranjskoj. Kritične zgode, dok se nalazio u kući, nazvao ga je dežurni službenik PU i obavijestio da se u dvorištu općine nalazi mrtvo tijelo pa je na mjesto događaja poslao ekipu za očevide. Nakon toga se i on uputio na mjesto događaja gdje je zatekao kolegu Becea i policajce koji su osiguravali mjesto događaja. Tom prilikom je pitao da li je prisutan istražni sudac na što mu je netko sa strane odgovorio da se on nalazi u zgradi i da je otišao pozdraviti „Glavu“, što se odnosilo na Branimira Glavaša. Nakon toga je Ladislava Becea pitao što se dogodilo, a ovaj mu je rekao da je ubijena osoba navodno preskočila ogradu, te ušla u dvorište u cilju atentata na Branimira Glavaša, ali kako na zidu ograde nije primijetio ništa sumnjivo, ova mu je priča bila nelogična. Nakon toga je prišao mrtvom tijelu, a u tom momentu je vidio istražnog suca Filipovića koji je izašao iz zgrade te mu je isti prišao i pozdravio ga, te je njegovo ime upisao rokovnik. Nakon toga se na mjestu događaja istražni sudac zadržao još vrlo kratko, toliko što im je rekao da su sva mjerenja obavljena i da će mrtvo tijelo biti prebačeno na Odjel patologije, te je na taj način službeni dio očevida bio završen. Kako osobno nije vršio očevid, nije mu bilo poznato što je sve tom prilikom poduzeto, međutim, dva ili tri dana od događaja jedan kolega mu je rekao da se nakon obdukcije saznalo da je ubijeni bio otrovan kiselinom. Svjedok je još iskazao da je očevid obavljen uz pomoć baterijskih lampi, ali je osim toga jedno svjetlo gorijelo u zgradi SNO-a (list 2295, 7390).

Svjedok Ladislav Bece je iskazao da je u inkriminirano vrijeme radio u PU osječko-baranjskoj kao krim. tehničar, tako da je dana 31. kolovoza 1991. godine između 23,30 i 01,00 sati obavio očevid povodom stradavanja Čedomira Vučkovića u dvorištu zgrade općine u Županijskoj ulici broj 4. Osim njega, očevidu je bio nazočan istražni sudac Mladen Filipović, njegov neposredni rukovoditelj Dragan Popović, te policijski službenici Krsto Klarić i Pero Malinić. Tom prilikom je od prisutnih čuo da je ubijen Čedomir Vučković iz Osijeka, J. Bakulića 100, koji je preskočio ogradu te ušao u dvorište Štaba TO Osijek u Županijskoj ulice broj 4, a kod sebe je imao pušku „Thompson“ i 30 metaka, međutim, nakon što je ušao u krug, ubili su ga gardisti. Sve ove podatke, pa i ime oštećenog, je tijekom očevida upisao u svoj službeni rokovnik, međutim, ne sjeća se da li je identitet oštećenog kao i njegovu adresu saznao od Pere Malinića, odnosno istražnog suca Filipovića ili su to utvrdili iz osobne iskaznice. Tada nije znao da istražnom sucu nije bio poznat identitet oštećenog. Već za vrijeme očevida ova priča oko stradavanja oštećenog Čedomira Vučkovića bila mu je nelogična jer na ogradi nije bilo nikakvih tragova ili brisotina prašine, a na tlu ispod ograde

nije zamijetio tragove stopala da bi se tu netko kretao. Osim toga, nakon dovršenog očevida je tražio da slika oružje odnosno pušku koju je stradala osoba imala kod sebe, a bilo mu je čudno što je morao čekati 15-tak minuta da se ta puška donese iz jedne zgrade. Idućeg dana jedan od kolega mjesto događaja je snimio video kamerom. Kasnije, kada je pregledavao tu video snimku, uočio je jedan malo veći akumulator blizu ograde koju je navodno oštećeni preskočio, time da ovaj akumulator nije uočio prilikom očevida. Na slici se na tom akumulatoru vidjela crvena boja, a smatrao je da su to tragovi krvi.

Svjedok Ladislav Bece je iskazao da je kritične zgode očevid vodio istražni sudac te su policijski službenici poduzeli samo ono što je on naložio, tako da nisu izuzeli oružje iz kojeg je pucano, odnosno pušku koju je navodno ovaj terorista imao kod sebe, ali niti pušku iz koje je ubijen, pa ni čahure (list 1319, 7389).

Svjedok Bece je dao na uvid svoj službeni rokovnik u kojem je pod očevidnim brojem 1187/91 kratko opisan inkriminirani događaj s utvrđenjem da je ubijen Čedomir Vučković iz Osijeka, J. Bakulića broj 100.

Svjedok Krsto Klarić je iskazao da je u inkriminiranom razdoblju radio na Odjelu za operativne poslove PU osječko-baranjske te je bio prisutan očevidu povodom dojave da je jedan civil preskočio ogradu kod zgrade županije i da je ubijen od strane stražara. Na mjesto događaja su izašli šef Odjela Dragan Popović, krim. tehničar Ladislav Bece i operativac Pero Malinić. Na mjestu događaja, pokraj mrtvog tijela koje je ležalo na dvorištu, bilo je desetak vojnika, a među njima je prepoznao Brekala, kojeg je poznavao od ranije. To mu je bio jedan od prvih očevida kojem je bio prisutan. Pokraj ubijene osobe nije primijetio pušku, ali je kasnije jedan gardista iz zgrade SNO-a donio pušku marke „Thompson“ (list 1319, 7391).

Svjedok Miroslav Karač je iskazao da je u PU osječko-baranjskoj radio na poslovima krim. tehničara te je vršio identifikaciju tijela, tako da je za vrijeme obdukcije tijela pokojnog Čedomira Vučkovića snimio kamerom i fotografirao. Tom prilikom je primijetio nešto što ranije nije vidio, a to je da je sluznica ždrijela oštećenog praktički bila razorena i da je tkivo bilo uništeno (list 2294, 7487).

Na odjelu patologije Opće bolnice u Osijeku dana 2. rujna 1991. godine, obavljena je obdukcija mrtvog tijela oštećenog Čedomira Vučkovića. Liječnik obducent dr. Zorislav Kraus je vanjskim pregledom tijela oštećenog utvrdio dvije prostrijelne ozljede i to jednu u predjelu trbušne stjenke, a drugu na desnoj podlaktici. Prva ozljeda se nalazila na lijevom donjem kvadrantu prednje trbušne stjenke, 93 cm od pete, promjera 10x10 mm, a smjer prostrijela je od naprijed prema nazad, postranice za 20 stupnjeva i dolje za 20 stupnjeva, te prolazi kroz mišiće prednje trbušne stjenke, dodiruje peritoneum, prolazi kroz lijevu sjednu kost koja je višestruko prelomljena, kroz sjedne mišiće lijevo dolje i završava kao rana broj 2, bočno na debelom mesu, 87 cm od pete. Za drugu ozljedu se navodi da se nalazi na unutrašnjoj strani gornje trećine podlaktice lijeve ruke, što je očito greška jer je vještak u svom mišljenju, ali i u shemi, naznačio da se radi o desnoj ruci, a to proizlazi i iz fotoelaborata. Ovdje je liječnik utvrdio rupičasti defekt kože, koji ima karakter ulazne rane veličine 11x10 mm. Smjer kanala je prema gore i postranice, prolazi kroz mišiće i lakatnu kost i izlazi kao rana broj 4 na shemi, na stražnjoj strani desne podlaktice neposredno ispod lakta veličine 30x25 mm. Navedene ozljede je okvalificirao kao obične teške tjelesne ozljede.

Osim vanjskog pregleda mrtvog tijela Čedomira Vučkovića, na temelju kemijskotoksikološkog nalaza Zavoda za sudsku medicinu u Zagrebu, broj 81/91, kojemu su na analizu dostavljeni dijelovi probavnih organa oštećenog Čedomira Vučkovića, liječnik obducent dr. Kraus je utvrdio da se u njegovom želucu nalazi slobodna sumporna kiselina u količini od 1,47 grama na 100 grama želučane stijenke. Stoga je zaključio da je oštećeni Čedomir Vučković umro nasilno, uslijed trovanja sumpornom kiselinom, a prostrijelne rane trbušne stijenke i desne podlaktice su nanesene zaživotno. Osim toga, utvrdio je da je krv oštećenog sadržavala 0,67 promila apsolutnog alkohola.

Svjedok Mladen Marcikić je iskazao da je od 1991. godine kao specijalist patolog radio u Zavodu za patologiju i sudsku medicinu KB Osijek, a voditelj Odsjeka je bio dr. Zorislav Kraus koji je umro 1995. godine. Sjeća se da mu je u jesen 1991. godine dr. Kraus rekao da će raditi obdukciju muškarca koji je ubijen kod općine, a dometnuo je da se radilo o teroristu. Nakon obdukcije dr. Kraus mu je rekao da je na mrtvom tijelu čovjeka koji se zvao Vučković, pronašao dvije strijelne rane, međutim, utvrdio je i znakove oštećenja sluznice kiselinom i to na ustima, ždrijelu, jednjaku i želucu i na početku tankog crijeva. Stoga su zaključili da bi ovo tkivo trebali poslati na toksikološku analizu u Zagreb, a kada je stigao toksikološki nalaz u kojem je potvrđeno da se radilo o sumpornoj kiselini, dr. Kraus je napisao obdukcioni nalaz koji je zajedno s toksikološkim nalazom uputio sucu Filipoviću, međutim, sve do prošle godine s tim u svezi se nije ništa poduzimalo. Svjedok je iskazao da je oštećeni kiselinu morao popiti dok je bio živ jer je samo na taj način mogla dospjeti do tankog crijeva (list 1346, 7398).

U svezi sprovednice u kojoj su navedeni osobni podaci oštećenog Čedomira Vučkovića (list 71), svjedok Marcikić je iskazao da je ovaj dokument obično sačinjavao netko od administrativnog osoblja koji su od policijskih djelatnika ili istražnog suca tražili identifikacione podatke. U pogledu podataka iz potvrde o smrti Čedomira Vučkovića od 31. kolovoza 1991. godine (list 76), gdje je kao uzrok smrti navedeno ubojstvo, svjedok Marcikić je iskazao da on mora odgovarati konstataciji o uzroku smrti iz zapisnika o obdukciji, međutim, moglo je doći i do nesuglasja, budući da smrt neke osobe matičnom uredu se mora prijaviti u kratkom roku, u kojem vremenu nije moguće obaviti i neku dodatnu pretragu odnosno analizu.

Na okolnosti težine ozljeda i uzroka smrti oštećenog Čedomira Vučkovića provedeno je kombinirano sudsko-medicinsko, toksikološko i balističko vještačenje po vještacima dr. Davoru Strinoviću, ing. Zdravku Kovačiću i ing. Radi Stojadinoviću.

Liječnik vještak dr. Davor Strinović i vještak za toksikologiju Zdravko Kovačić su utvrdili da je Čedomir Vučković umro nasilnom smrću uslijed akutnog otrovanja sumpornom kiselinom. Vještaci su naveli da je toksikološkom analizom uzoraka želučane stijenke oštećenog utvrđeno prisustvo 1,47 grama slobodne sumporne kiseline na 100 grama želučane stijenke, što jasno govori o uzroku smrti odnosno trovanju koncentriranom sumpornom kiselinom. U kontaktu sa sluznicom koncentrirana sumporna kiselina izaziva intenzivno jaku bol koja traje koliko traje i svijest osobe koja je uzela kiselinu, time da svijest može biti očuvana nekoliko minuta ili nešto dulje, što nije moguće preciznije odrediti, kao i vrijeme smrti. Budući da je sumporna kiselina ušla duboko u probavni trakt oštećenog to upućuje da se radilo o relativno većoj količini sumporne kiseline, između jedan ili dva dcl ili nešto više, tako da mu život i uz liječničku pomoć nije mogao biti spašen. Oštećeni je sumpornu kiselinu uzeo preko usta i to gutanjem pri čemu je, prilikom gutanja, morao biti pri svijesti. Nakon konzumiranja sumporne kiseline oštećeni se još mogao kretati.

Vještak za toksikologiju je naveo da je ozljede oštećenog mogla prouzrokovati sumporna kiselina čija je jakost reda veličine oko 60 vol% pa do 90 vol%. To je mogla biti i akumulatorska kiselina, pa iako se u akumulator stavlja sumporna kiselina jakosti reda veličine 32 vol% do 40 vol%, zbog hlapljenja vode iz sadržaja akumulatora te koncentracije postaju veće.

Pri koncentraciji od 0,67 promila apsolutnog alkohola u krvi, koja količina alkohola je utvrđena u krvi oštećenog, vještak je zaključio da se alkohol, ukoliko oštećeni u zadnjih 10-12 sati prije smrti nije konzumirao alkoholna pića, u trenutku njegove smrti nalazio u fazi eliminacije, pa je shodno tome 10-12 sati prije smrti morao biti u pijanom stanju.

Na temelju obdukcionog nalaza liječnik vještak je utvrdio da je oštećeni Čedomir Vučković zadobio dvije prostrijelne ozljede i to jednu u području trbuha, a drugu u području desne podlaktice. U pogledu lokalizacije ove ozljede lakta liječnik vještak je iskazao da u odnosu na lokalizaciju ove ozljede postoje male nejasnoće u obdukcionom protokolu, međutim, prema podacima iz protokola, zatim sheme koju je izradio obducent te fotoelaborata, zaključio je da se radilo o prostrijelu desne podlaktice. Vještak je mišljenja da ove ozljede svaka za sebe predstavljaju običnu tešku tjelesnu ozljedu i realno nisu mogle dovesti u opasnost život oštećenog odnosno do iskrvarenja.

Liječnik vještak je iskazao da se u donjem dijelu kvadranta donje trbušne stijenke nalaze vitalni organi i to velike krvne žile i ilijačna arterija te njihovo ozljeđivanje, ukoliko se ne pruži medicinska pomoć, predstavlja realnu opasnost za život zbog iskrvarenja. Međutim, prema opisu ozljeda iz obdukcionog nalaza proizlazi da kod oštećenog nije došlo do oštećenja nekog vitalnog organa odnosno krvnih žila, pa se zbog toga radilo o teškoj tjelesnoj ozljedi što znači da je moglo doći do oštećenja krvnih žila, ali manjeg kalibra.

U pogledu mehanizma nastanka ozljeda liječnik vještak i vještak za balistiku su iskazali da su ozljede oštećenog na području trbuha i desne podlaktice nastale iz ručnog vatrenog oružja.

Vještaci su utvrdili da su oštećeni i osoba koja je pucala stajali međusobno sučelice ili malo u lijevo u odnosu na osobu koja je pucala, pri čemu su usta cijevi oružja u času ispaljenja hica bila okrenuta prema prednjoj strani lijevog donjeg kvadranta trbuha oštećenog, a ozljeda je mogla nastati u svakom položaju u kojem je prednja lijeva strana trbuha bila izložena pucanju, što znači stojećem, sjedećem ili ležećem položaju. Vještak za balistiku iskazao je da je ozljeda trbuha oštećenog nastala pucanjem s udaljenosti od oko sedam metara.

Što se tiče ozljede desne podlaktice vještaci su iskazali da je u konkretnom slučaju teško preciznije govoriti o smjeru pucanja, budući da je ruka izvanredno pokretljiv dio tijela. Prema tome, u času ispaljenja hica položaj ruke je mogao biti uspravan, savijen u laktu, podignut u ramenu, te okrenut prema naprijed, bočno ili prema straga i u svim tim situacijama smjer strijelnog kanala odnosno pucanja je drugačiji, tako da su oštećeni i osoba koja je pucala mogli biti u bilo kojem položaju, time da u odnosu na ovu ozljedu nije moguće utvrditi udaljenost pucanja.

U pogledu vrste oružja vještaci su iskazali da su ozljede nastale djelovanjem projektila iz ručnog vatrenog oružja, a prema nastalim destrukcijama tkiva vještak za

balistiku je iskazao da se ove ozljede mogle biti prouzročene između ostalog i djelovanjem zrna kalibra 22 WMR, što je kalibar puške marke Winchester i to korištenjem tzv. ekspanzirajućeg projektila, koji prouzrokuje veća oštećenja tkiva.

Nadalje, liječnik vještak je iskazao da se oštećeni Čedomir Vučković nakon konzumiranja sumporne kiseline i nakon što je zadobio dvije prostrijelne ozljede još mogao kretati. Iako ove ozljede dovode do krvarenja na podlogu, ovo krvarenje nije nastupilo odmah u momentu ranjavanja, budući da odjeća upija dio krvi, tako da je od trenutka ranjavanja do krvarenja na podlogu moglo proći nekoliko sekundi ili nešto duže.

Osim toga, uvidom u fotoelaborat obdukcije mrtvog tijela oštećenog Čedomira Vučkovića, liječnik vještak je utvrdio da je zadobio i površinske ozljede u vidu plohastih oguljotina na lijevom obrazu, unutarnjoj srednjoj polovici očne duplje i na lijevoj strani čela. Ove ozljede svaka za sebe i u svom zbiru predstavljaju tjelesnu ozljedu, a mogle su nastati udarcima tupotvrđog sredstva kao što je bejzbol palica, kundak ili nogom itd.

Sud je nalaze i mišljenja liječnika vještaka, te vještaka za balistiku i toksikologiju cijenio objektivnim, jer su vještaci stručno i argumentirano analizirali predmet vještačenja, a svoje zaključke o uzroku smrti oštećenog Čedomira Vučkovića su temeljili na egzaktnoj toksikološkoj metodi pomoću koje je nesporno u želucu oštećenog pronađena sumporna kiselina. Osim toga na glavnoj raspravi vještaci su o svim bitnim pitanjima usaglasili svoje mišljenja i u odnosu na mehanizam utvrđenih prostrijelnih ozljeda na tijelu oštećenog.

I optuženi Branimir Glavaš u svezi stradavanja oštećenog Čedomira Vučkovića je iskazao da je tog dana oko podneva iz SNO-a otišao na teren te je obilazio neke mjesne zajednice, a između ostalog se nalazio i u Brijestu gdje su na dijelu bojišnice bili razmješteni i pripadnici Zaštitne čete. Navečer, oko 22 sata, se vratio u SNO, a nedugo nakon toga u njegovu kancelariju su došli Franjo Pejić te pripadnici Zaštitne čete Luka Šarić i Zdravko Mitak te Ivan Ćurić. U jednom trenutku iz dvorišta se začula rafalna pucnjava, pa je istrčao na hodnik i naredio da se ugase svjetla, jer je mislio da su napadnuti. Kada je izašao na dvorište zatekao je više pripadnika ZNG-a. Jedan od njih mu je tom prilikom rekao da je jedan četnik – terorista pokušao ući u prostor dvorišta općine i da su tada na njega pucali i ubili ga te su mu pokazali mjesto gdje je ležao. Tada je na tlu ispred sebe, na udaljenosti od oko dva metra, vidio čovjeka koji je ležao potrbuške, međutim, pokraj njega nije primijetio pušku jer je bio mrak, a kasnije je čuo da se navodno puška nalazila pokraj te osobe. Zbog sigurnosti je povikao da se odatle svi udalje, a nakon toga je on ili možda Mirko Grošelj, pozvao policiju kako bi se izvršio očevid, time da je vojnicima koji su bili na straži rekao da osiguravaju mjesto i nikome ne dozvole pristup. Očevid je obavio istražni sudac, međutim, on nije bio prisutan očevidu i ne zna što je tom prilikom urađeno, a jednako tako nije imao kontakt niti s jednom od službenih osoba koje su obavile očevid. Porekao je da bi zapovjedio dovođenje Čedomira Vučkovića i Đorđa Petkovića odnosno Petrovića, za kojeg je čuo iz medija i to tek nakon što je došlo do provođenja istražnih radnji koje su ga dovodile u kontekst s ovim osobama. Iskazao je da ga je svjedok Krunoslav Fehir u vezi ovog događaja bezrazložno teretio, te je naveo da njegov iskaz nije logičan i da je neistinit.

Na okolnosti događaja od 31. kolovoza 1991. godine i onoga što se događalo u dvorištu ispred zgrade SNO-a ispitano je više svjedoka koji su o tome imali neposredna ili posredna saznanja.

Svjedok Ištvan Mihalik je iskazao da je dana 31. kolovoza 1991. godine, zajedno s I optuženim Branimirom Glavašem i Krunoslavom Ižakovićem, još tijekom prijedpoda otišao na teren kako bi pripadnicima Zaštitne čete podijelili vojnu opremu i streljivo. Oko 17 sati doznali su da je kod poligona C odnosno Brijesta došlo do sukoba između pripadnika Zaštitne čete i JNA te da su neki naši vojnici ranjeni. Nakon toga zajedno s I optuženim organizirao je izvlačenje i prihvat ranjenih, a potom su otišli u naselje Jug II gdje su se zadržali do kasnih večernjih sati. Između 22 i 23 sata njih trojica su se vratili u SNO u ured I optuženog, gdje je došao i Franjo Pejić, član Kriznog štaba, a tu je bio i Luka Šarić. U jednom momentu se čuo pucanj, a nakon toga je nastala strka i vika, tako da je zajedno s ostalim istrčao van. Ispred zgrade, pet ili šest metara od ulaza, je uočio veću grupu ljudi među kojima su bili i pripadnici Zaštitne čete Josip Fehir, Stanko Višević, Zoran Brekalo, Marko Jonjić i Ratko Žuvela, a među njima su bili I optuženi i Mirko Grošelj. Na tlu je vidio jednu osobu, za koju je netko od prisutnih rekao da se radi o četniku koji je upao u dvorište. Ovdje se zadržao svega par minuta te se vratio u zgradu SNO-a, a tom prilikom su komentirali da je ova osoba vjerojatno sa stražnje strane preskočio ogradu i ušao u dvorište. Kasnije, kroz medije je saznao i drugu verziju događaja prema kojoj se ta osoba prethodno nalazila u garažama SNO-a, međutim, ove garaže su bile stalno otvorene i svakodnevno su pored njih prolazili djelatnici općine i stranke, pa mu se čini nemogućim da bi se u te garaže, u kojima se nalazila logistička oprema, dovodile i zlostavljale civilne osobe. Kritične zgode, osim što je Mirko Grošelj naredio da se svi razidu i da se lice mjesta osigura, nitko drugi od nazočnih nije izdao nikakvu drugu zapovijed.

Svjedok Krunoslav Ižaković je iskazao da je dana 31. kolovoza 1991. godine zajedno s I optuženim Branimirom Glavašem i Ištvanom Mihalikom se nalazio na terenu kod mjesta Brijest, gdje su jedinicama na prvoj crti davali psihološku i logističku potporu. Na teren su otišli oko 11 odnosno 12 sati, a zadržali su se do 21,30 odnosno 22 sata. Po povratku je svratio u jedan obližnji caffè bar, gdje se zadržao do ponoći, a nakon toga se vratio u zgradu SNO-a gdje je čuo da je navodno neki terorista upao u dvorište i pokušao atentat. Kasnije se pričalo o ubojstvu Čedomira Vučkovića i Đorđa Petkovića, a bilo je u opticaju i ime Đorđe Petrović, čija imena je saznao prije tri godine kada je počela medijska hajka. Navodi da u to vrijeme civilne osobe nisu bile dovođene u garaže pokraj SNO-a i sve što se o tome pisalo u novinama, je obična medijska insinuacija.

Svjedok Ratko Žuvela je iskazao da je u inkriminiranom razdoblju, osim što je bio pripadnik Zaštitne čete, obnašao i dužnost tajnika Mjesne zajednice Čepin, tako da je 31. kolovoza 1991. godine, tijekom prijedpoda otišao u Čepin jer je znao da I optuženi kao sekretar SNO-a treba obići neke mjesne zajednice kako bi se upoznao s materijalno-tehničkim potrebama. Navečer se vratio u Osijek, tako da je oko 20 sati došao u kompleks gdje se nalazila i zgrada SNO-a, a odatle je oko 22 ili 23 sata krenuo prema jednom caffè baru radi dojave da je došlo do nekakvog nereda. Međutim, kada se nalazio na izlaznim vratima začuo je dva ili tri pucnja. Odmah se okrenuo i otrčao natrag, te je na tlu, neposredno ispred zgrade SNO-a vidio tijelo jedne osobe. Pokraj te osobe je bilo nekoliko vojnika, a naišli su Mirko Grošelj i I optuženi Branimir Glavaš. On i Grošelj su naredili da se nazočne osobe udalje kako bi se do dolaska policije lice mjesta osiguralo. Nakon dolaska policijskih službenika otišao je na intervenciju u caffè bar, tako da nije bio nazočan očevidu i nije vidio istražnog suca.

Svjedok Stanko Višević je iskazao da je kritične zgode začuo rafalnu paljbu, a potom i par pojedinačnih pucnjeva. U tom momentu se nalazio u hodniku zgrade SNO-a, a kada je izašao iz zgrade, na tlu je vidio jednu osobu oko koje se skupilo desetak vojnika iz Zaštitne

čete, a među njima je bio i Mirko Grošelj te osoba nadimkom „Ledeni“, koji se prezivao Marić, Krunoslav Fehir, osoba po nadimku „Tinta“, a došao je i I optuženi Branimir Glavaš. Pokraj te osobe je vidio pušku marke „Thompson“. Na dvorištu je bio mrak, ali je malo svjetla dolazilo iz kancelarije Ureda za obranu. Tu se zadržao vrlo kratko jer su ih odatle rastjerali Mirko Grošelj i I optuženi Branimir Glavaš.

Svjedok Vladimir Šeks je iskazao da se 31. kolovoza 1991. godine oko ponoći vraćao s terena. Tom prilikom je u dvorištu kompleksa gdje se nalazio i Regionalni krizni štab zatekao skupinu ljudi, a na tlu je vidio čovjeka koji je vjerojatno bio mrtav. U tom trenutku vršen je očevid, a na upit što se dogodilo, netko od prisutnih mu je rekao da je to terorist koji je preskočio ogradu te se uputio prema zgradi općine u kojoj su se nalazili Regionalni krizni štab, SNO i drugi organi. Nakon toga on je otišao u SNO, u ured Branimira Glavaša gdje se nalazio i pukovnik Franjo Pejić, od kojih je u vezi tog teroriste čuo isto ono što su mu rekli i na dvorištu. Navodi da u razdoblju od srpnja, kolovoza i rujna 1991. godine nije vidio da bi se u garaže pokraj zgrade SNO-a, pa niti u samu zgradu, dovodili civili i da bi tamo bili zlostavljani odnosno mučeni, niti je o takvim događajima dobio informaciju.

Svjedok Marijan Marić je iskazao da se kritične zgode nije nalazio u dvorištu zgrade SNO-a jer je toga dana, nakon akcije u Brijestu, dobio slobodan dan, tako da je s kolegama otišao u kafić, a oko ponoći se vratio u SNO, gdje su u dvorištu policijski službenici radili očevid. Tom prilikom je netko od prisutnih komentirao da je neki terorista – četnik preskočio zid s namjerom da ubije Glavaša. Drugi dan je čuo priču da je na straži bio Zoran Brekalo i da je navodno on pucao. Inače, nije primijetio da bi u garažama pokraj zgrade SNO bili zatvarani civili.

Svjedok Branko Zakanji je iskazao da je u inkriminiranom razdoblju bio pripadnik 106. brigade HV-a te je njegov vod bio stacioniran u mjestu Brijest. 31. kolovoza 1991. godine cijeli se dan nalazio na borbenim linijama u Brijestu, a navečer, između 19 i 20 sati, je otišao u OŠ „I.G.Kovačić“ u kojem kompleksu se nalazila i zgrada SNO-a, kako bi iz kantine uzeo ostatke hrane za svinje koje je uzgajao. Ovo je radio u dogovoru s njegovim susjedom u Brijestu, Josipom Fehirom, koji je bio zapovjednik voda ili desetine u Prištapskoj četi koja se nalazila u tom kompleksu. Toga dana u Brijestu, odnosno kod poligona „C“, nije vidio Fehira jer njegova postrojba tamo nije mogla držati položaj, što je bilo u nadležnosti 106. brigade. Za vrijeme dok se nalazio u kantini netko je javio da je u dvorištu ubijen terorist – četnik, koji je navodno preskočio ogradu te su ga stražari ubili. Zajedno s ostalim vojnicima je potrčao prema mjestu gdje je ta osoba ležala, a tamo se nalazio pokojni Mirko Grošelj koji ih je rastjerao. Svjedok je porekao da bi sa Krunoslavom Fehirom, a po zapovijedi Branimira Glavaša, jednu osobu iz garaže uveli u kamion hladnjaču novosadskih registarskih oznaka, navodeći da je to insinucija krunskog svjedoka koji mu se na taj način želio osvetiti jer ga nije htio uvesti u stranku HDZ. Također je porekao da bi na lice mjesta donio pušku s ugraviranim inicijalima „RN“ i stavio ju pokraj osobe koja je ležala na tlu, kako je to iskazao svjedok Fehir (list 9058).

Svjedok Mladen Pavlovsky je iskazao da u svezi događaja u kojem je stradao Čedomir Vučković nema saznanja, budući da se u to vrijeme i to od 21. kolovoza do 1. rujna 1991. godine nalazio u inozemstvu, u Budimpešti, a 25. kolovoza 1991. godine mu se tamo pridružio i Darko Tolić.

Svjedok Darko Tolić je iskazao da se 31. kolovoza 1991. godine zajedno s Mladenom Pavlovsky nalazio u Budimpešti tako da nema saznanja o inkriminiranom događaju.

U svezi događaja od 31. kolovoza 1991. godine u novinama „Slobodni tjednik“ broj 76 od 5. rujna 1991. godine objavljen je članak pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“. Iz teksta ovog članka proizlazi da novinar Robert Pauletić, čiji se potpis nalazi ispod članka, inkriminirani događaj opisuje kao svoje osobno iskustvo, pišući da se kritične zgrade zatekao u zgradi SNO-a, a u članku se navodi da je ubijeni Đorđe Petrović četnik koji je naoružan „Thompsonom“ preskočio ogradu i ušao u dvorište SNO-a kako bi ubio I optuženog Branimira Glavaša (list 310, 311).

Svjedok Robert Pauletić u svezi naprijed navedenog članka je iskazao da se kritične zgrade nije nalazio u zgradi SNO-a već je o ovom događaju, njega i kolegu Rajkovića obavijestio fotoreporter Alojz Krivobrad zvani Futy, koji im je rekao da je prethodno večer neki terorist preskočio ogradu i navodno pokušao atentat na I optuženog Branimira Glavaša i da je tom prilikom ubijen. Nakon toga su se s urednikom Marinkom Božićem dogovorili da napišu tekst u prvom licu jednine, kao da Krivobrad izvještava s lica mjesta i da se tekst potpiše njegovim nadimkom „Futy“, pa su on i Rajković o tom događaju napisali nekoliko natuknica i poslali ih u Zagreb, no ovaj je tekst prepravio Marinko Božić, koji je članak potpisao njegovim imenom i prezimenom, što on nije znao sve dok to nije objavljeno u ST-u.

Suprotno utvrđenju zapisnika o uviđaju te iskaza naprijed navedenih svjedoka iz kojih bi proizlazilo da je oštećeni Čedomir Vučković bio terorista koji je kritične zgrade s oružjem u rukama, a u cilju da ubije I optuženog Branimira Glavaša ušao u dvorište zgrade SNO, što su pripadnici Zaštitne čete koji su se nalazili na straži osujetili, na način da su u njega pucali i ubili ga, a to je jednako tako prikazano i u novinskom članku „Spriječen atentat na Glavaša“, o ovom događaju je iskazao krunski svjedok Krunoslav Fehir.

Svjedok Krunoslav Fehir je iskazao da je 31. kolovoza 1991. godine, kao pripadnik Zaštitne čete, davao stražu kod zapadnog ulaza u dvorište gdje se nalazila i zgrada SNO-a. Tom prilikom, oko 11 sati, pripadnik ove postrojbe, Zoran Brekalo je u automobilu marke „Yugo“ na ovaj ulaz dovezao dvije osobe u civilu, govoreći da su to četnici koje će zadržati u garažama radi ispitivanja. Nakon toga mu je Brekalo dao ključeve od garaža pokraj zgrade SNO-a do kojih su prepratili ove osobe, te je u jednu od tih garaža zaključao ove civile, a Brekalo je rekao da zapovjednik Branimir Glavaš za to zna i da ide k njemu. Krećući se po svom stražarskom mjestu, kroz sjeverni prozor zgrade SNO-a koji je od garaže udaljen nekoliko metara, je vidio hodnik iz kojeg je Brekalo ušao u Glavašev ured. Od 11,10 do 14,00 sati Brekalo je u pet ili šest navrata ulazio u garažu gdje su bili zatvoreni ovi civili time da je on nakon toga napustio stražarsko mjesto, a ponovo je na isto stražarsko mjesto došao oko 17 odnosno 17,30 sati. Tada mu se Brekalo obratio zapovjednim tonom, govoreći da je I optuženi Branimir Glavaš zapovjedio da s njim uđe u garažu kako bi od ovih zarobljenih osoba dobili neke korisne informacije. U toj garaži Brekalo je nasrnuo na obojicu zarobljenika, udarajući ih nogom i bejzbol palicom, a to je tražio da i on čini, tako da je i sam kundakom puške ih udario. Sa Brekalom je, od 17,30 do 20 sati, u tri navrata ulazio u garažu i tukao ove zarobljenike. Oko 20 sati je I optuženog Branimira Glavaša vodio na prozoru od hodnika sa sjeverne strane zgrade, odakle ih je on vidio kako su on i Brekalo ušli u garažu.

Svjedok Krunoslav Fehir je iskazao da ga je iza 20 sati I optuženi Branimir Glavaš pozvao u svoj ured u kojem su se nalazila dva novinara. Tom prilikom I optuženi je zatražio da se on kao najmlađi pripadnik u postrojbi obrati javnosti i pozove građane Osijeka da se priključe obrani grada, što je i snimljeno na video zapis. Kada je I optuženi otvorio ladicu svog radnog stola odakle mu je dao dvije kutije streljiva call. 22 za njegovu pušku marke

„Winchester“, u toj ladici je vidio dvije osobne iskaznice od osoba koje su bile zatvorene u garažama.

Nakon što se iz ureda I optuženog Branimira Glavaša vratio na stražarsko mjesto, negdje između 20,30 i 21 sat, Zoran Brekalo ga je pozvao da s njim uđe u garažu. Tada je u garaži uočio jedan stari akumulator iz kojeg je Brekalo u jednu limenku izlio tekućinu i starijeg zarobljenika prinudio da to popije, time da ga je prethodno nekoliko puta udario. Potom su obojica izašli iz garaže, te je on zaključao vrata garaže, a Brekalo se uputio prema zgradi SNO-a te je ušao u ured I optuženog Branimira Glavaša. Ubrzo je iz garaže čuo dva-tri tupa udarca, a nakon toga, ona osoba koju je Brekalo prisilio da popije kiselinu je provalila vrata garaže. U tom momentu on je bio udaljen nekoliko metara, a ova osoba se kretala prema njemu, tako da je repetirao pušku i dva-tri puta povikao mu da stane. Nakon toga ta osoba se okrenula u smjeru juga, krećući se prema zgradi SNO, pri čemu je on zapucao i ispalio ukupno pet hitaca u tu osobu, time da je prve hlice ispalio kad mu je ovaj bio okrenut lijevom bočnom stranom tijela, a nastavio je pucati kad mu je bio okrenut leđima, ali ne zna kojim metkom ga je pogodio. Ova osoba je pala na pješačku stazu između zgrade SNO i suda. Nakon toga je iz hodnika zgrade čuo glas I optuženog Branimira Glavaša koji je vikao da se ugase svjetla u zgradi. Prišao je do te osobe na tlu, a ubrzo su ovdje došli I optuženi Branimir Glavaš, njegovo otac Josip Fehir te još 15-tak osoba. Tom prilikom ga je I optuženi Branimir Glavaš upitao gdje se nalazi drugi optuženik, a kad mu je odgovorio da je u garaži, I optuženi je zapovjednim tonom tada mu rekao: „Što se čeka, tebe je i tako vidio, to treba odmah likvidirati“. Po ovoj zapovjedi, zajedno s Brankom Zakanjijem, također pripadnikom BOB-a, ovu drugu osobu je izveo iz garaže te su ga uveli u kamion hladnjaču koja je imala novosadske registarske tablice. Nije mu poznato što je kasnije bilo s tom osobom, a on je nakon toga s ocem otišao u OŠ „I.G.Kovačića“. Svjedok je iskazao da je tek 2005. godine saznao da je Čedomir Vučković umro zbog trovanja kiselinom, a do tada je vjerovao da ga je on ubio. Što se tiče puške marke „Thompson“, svjedok je iskazao da je ovu pušku na mjesto gdje je Vučković ležao, donio Branko Zakanji.

Na zapisniku od 25. travnja 2007. godine svjedok Krunoslav Fehir je iskazao da je iz garaže izašao zarobljenik kojeg je Brekalo prethodno prinudio da popije tekućinu iz akumulatora, a radilo se o osobi u dobi od 55-60 godina, nižeg rasta, izrazito debeo, dok je onog drugog mlađeg zarobljenika znao, jer ga je ranije viđao, a igrao je nogomet, te se prezivao Petković. Od vojnika u postrojbi je kasnije čuo da je taj Petković, koga su tada zvali Petrović, završio isto kao i Vučković. U svezi svog iskaza od 20. srpnja 2005. godine u kojem je zamijenio identitet Čedomira Vučkovića i Đorđa Petkovića, navodeći da je ubijen Đorđe Petković odnosno Petrović svjedok je iskazao da je to tek kasnije saznao, a do toga je došlo dijelom i zbog toga što je u novinskom članku ST-a bilo objavljeno da je bio ubijen Đorđe Petković.

Pri ocjeni vjerodostojnosti naprijed navedenih verzija o stradavanju Čedomira Vučkovića dana 31. kolovoza 1991. godine u dvorištu zgrade SNO-a, kao i onoga što je tome prethodilo, ključna je činjenica da je oštećeni Čedomir Vučković umro uslijed trovanja sumpornom kiselinom. Ova okolnost, obzirom na djelovanje sumporne kiseline koje nakon konzumacije nastupa vrlo brzo, kao i posljedice koje pri tome prouzrokuje, nedvojbeno upućuje da je svjedočenje krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, koji je iskazao da se Čedomir Vučković, prije nego što je on u dvorištu pucao u njega, nalazio u garaži gdje ga je Zoran Brekalo prisilio da popije kiselinu iz akumulatora, a nakon toga je provalio vrata garaže, istinito.

Naime, saznanja naprijed citiranih svjedoka iz kojih proizlazi da je Čedomir Vučković u dvorište zgrade SNO-a ušao nakon što je preskočio ogradu te se naoružan kretao prema zgradi SNO-a, nakon čega su stražari otvorili vatru na njega, a to je konstatirano i u zapisniku o uviđaju, su posve oprečna s nesporno utvrđenom činjenicom da je oštećeni još za života i pri svijesti popio sumpornu kiselinu, pa bi proizlazilo da je oštećeni popio sumpornu kiselinu prije dolaska u dvorište SNO-a. Drugim riječima to bi značilo da je oštećeni Čedomir Vučković prije planiranog terorističkog akta počinio suicid na način da je popio sumpornu kiselinu, a nakon toga je preskočio ogradu i ušao u dvorište SNO-a, što je posve apsurdno, jer se ta dva cilja međusobno isključuju. Osim toga, protivno je svakoj životnoj logici da bi Čedomir Vučković pokušao izvesti teroristički akt u dobro čuvanom kompleksu i odjeven u laganu ljetnu odjeću, u košulji krem boje i prslukom bez rukava, također svjetlije boje, što je posve neprimjerena odjeća za nekog tko bi poduzimao teroristički akt, jer ga je u noćnim uvjetima činile lako uočljivim.

Slijedom naprijed navedenog, sasvim je nerealna mogućnost da bi oštećeni Čedomir Vučković na nekom drugom mjestu i bez ičije prisile popio sumpornu kiselinu, a nakon toga u takvom stanju i naoružan došao u dvorište SNO-a gdje je ubijen, što proizlazi i iz zapisnika o uviđaju te iskaza I optuženog i svjedoka. Naime, kako je to utvrdio i liječnik vještak, sumporna kiselina u dodiru sa sluznicom izaziva intenzivno jaku bol, što dovodi do brzog gubitka svijesti u razmaku od svega nekoliko minuta. Prema tome, između ova dva događaja pri kojim je oštećeni najprije popio sumpornu kiselinu, a potom je zadobio prostrijelne ozljede, prošlo je vrlo malo vremena, tako da se oštećeni, prije nego je zadobio prostrijelne ozljede, nedvojbeno morao nalaziti vrlo blizu tog mjesta i to upravo u garaži pokraj koje su i pronađeni tragovi krvi, kao što to i navodi krunski svjedok, čija verzija događaja isključuje svaku drugu mogućnost.

Svjedok Krunoslav Fehir u svezi inkriminiranog događaja je u bitnom istovjetno iskazivao i u prethodnom postupku i na glavnoj raspravi. Pri tome je svjedok vrlo okolnosno opisao način kako je Čedomir Vučković doveden u garaže pokraj SNO-a, zatim sve ono što su on i Zoran Brekalo poduzimali tijekom dana prema oštećenom, te konačno način kako je došlo do toga da on puca u oštećenog, i to nakon što ga je prethodno Zoran Brekalo u garaži prinudio da popije kiselinu iz akumulatora. Doduše, u iskazima svjedoka Fehira postoje određena nebitna odstupanja, što je sasvim razumljivo, imajući prije svega na umu da je svjedok prvi put o inkriminiranom događaju iskazivao nakon 15 godina od događaja. Osim toga, treba uzeti u obzir i činjenicu da je u inkriminiranom razdoblju svjedok imao svega 16 godina i da je već u tako mladoj dobi, kao pripadnik HV-a, bio sudionikom ratnih zbivanja, te je bio involviran i u inkriminirane događaje koji su po načinu izvršenja bili vrlo brutalni, što se u određenoj mjeri moglo odraziti i na psihu tako mlade osobe, a to je moglo utjecati i na njegove sposobnosti točne percepcije i zapamćivanja svake pojedine okolnosti o kojima je svjedočio.

I optuženi Branimir Glavaš pokušao je osporiti vjerodostojnost iskaza krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, navodeći prije svega da se u vrijeme kad je, kako to tvrdi krunski svjedok, Zoran Brekalo doveo dvije civilne osobe u dvorište SNO-a, nije nalazio u svom uredu, već na terenu, i to cijeli dan, sve do večernjih sati. Za krunskog svjedoka Krunoslava Fehira je naveo da nije bio pripadnik Zaštitne čete jer je u to vrijeme bio maloljetan, pa stoga se i nije mogao nalaziti na straži. Osim toga, prema utvrđenim tragovima krvi koji počinje iza jugoistočnog ugla garaže, oštećeni Čedomir Vučković u trenutku kada je zadobio prostrijelne ozljede, nije se mogao nalaziti ispred garaža, kako je to iskazao krunski svjedok, već upravo iza ovog jugoistočnog ugla. Također je osporio i mogućnost da je

kritične zgrade krunski svjedok, na način kako je to ovaj opisao, Čedomiru Vučkoviću zadao prostrijelne ozljede u predjelu trbuha i desne ruke, navodeći pri tome da je bilo potpuno zamračenje, tako da krunski svjedok u tim uvjetima nije niti mogao vidjeti oštećenog. Nadalje, I optuženi je iskazao da televizijska snimka izjave, koja je emitirana pod naslovim „Tko brani Hrvatsku“ nije snimljena u njegovu uredu 31. kolovoza 1991. kako to navodi krunski svjedok, već jedan drugi dan.

Po ocjeni suda naprijed navedeni prigovori I optuženog nisu utemeljeni i stoga ne dovode u pitanje istinitost iskaza krunskog svjedoka.

U svezi onoga što se događalo 31. kolovoza 1991. godine ispitani su svjedoci Robert Pauletić i Dražen Rajković. Ovi svjedoci su iskazali da su upravo toga dana doputovali u Osijek, a u ured I optuženog Branimira Glavaša su došli u ranim popodnevnim satima, i u razgovoru s I optuženim zadržali su se oko pola sata. Tog popodneva sa pripadnicima HV-a iz zgrade SNO-a su se uputili u mjesto Brijest koje se nalazi u predgrađu Osijeka, time da I optuženi nije tada krenuo s tom postrojbom, već je tamo došao naknadno, za vrijeme povlačenja. Iako su svjedoci Mihalik, Ižaković i Žuvela potvrdili iskaz I optuženog, navodeći da se ovaj 31. kolovoza 1991. godine cijeli dan nalazio na terenu, u svezi ove okolnosti sud je cijenio objektivnijim iskaze svjedoka Pauletića i Rajkovića. Naime, naprijed je navedeno da su svjedoci Mihalik i Ižaković bili djelatnici SNO-a, a Žuvela je bio pripadnik Zaštitne čete, dakle, svoj trojici je I optuženi bio nadređeni, a osim toga, Mihalik i Žuvela su osobe koje se navode i među 57 prvookupljenih osoba oko I optuženog Branimira Glavaša (u monografiji „160. osječka brigada“), što sve predstavlja razloge zbog kojih su ovi svjedoci se solidalizirali s I optuženim te iskazivali na način koji će mu ići u korist. Stoga se, 31. kolovoza 1991. godine, oko 11 sati, kada su Čedomir Vučković i još jedna civilna osoba dovedeni u dvorište zgrade SNO-a, I optuženi Branimir Glavaš nedvojbeno nalazio u svom uredu.

Tvrdnja I optuženog da Krunoslav Fehir u inkriminirano vrijeme kao maloljetna osoba nije mogao biti pripadnik Zaštitne čete, također nije točna, jer je u dokumentu od 6. srpnja 1992. godine verificiran podatak da je imao status vojnika, s opisom dužnosti snajperiste (list 784). Osim toga, i iz TV snimke „Tko brani Hrvatsku“, u kojoj je snimljeno više pripadnika ZNG-a, a među kojim i Krunoslav Fehir pod nadimkom „Traubisoda“, bjelodano proizlazi da je Krunoslav Fehir u inkriminirano vrijeme bio aktivni vojnik, s punom opremom i naoružanjem, i na toj snimci je evidentno da svjedok drži pušku marke „Winchester“. Ovaj je prilog snimljen 26. kolovoza 1991. godine, dakle nekoliko dana prije događaja, što je i HRT u svom dopisu od 25. siječnja 2008. godine i potvrdio (list 8104). U tom obraćanju Krunoslav Fehir poziva građane Osijeka da se, kao što je to on učinio, i oni pridruže HV-u u obrani grada. Svjedok Marijan Marić, na pitanje da li je moguće da se Krunoslav Fehir dana 31. kolovoza 1991. godine mogao zateći na stražarskom mjestu, iskazao da je takva mogućnost postojala, a to nedvojbeno proizlazi iz iskaza svjedoka Dražena Pavičića i Nikole Jamana, koji će biti nastavno citirani.

Što se tiče utvrđenih tragova krvi na mjestu događaja, koji počinju od jugoistočnog ugla garaže i završavaju na mjestu gdje je pronađeno mrtvo tijelo oštećenog Čedomira Vučkovića, na stazi ispred zgrade SNO-a, niti ova okolnost, sama po sebi, ne upućuje da je Čedomir Vučković prostrijelne ozljede trbuha i desne podlaktice, zadobio iza jugoistočnog ugla garaža. To stoga jer se oštećeni i nakon što je zadobio prostrijelne ozljede mogao kretati, time da krvarenje, kako je to utvrdio liječnik vještak, nije nastupilo odmah, u trenutku zadobivanja ozljeda, već nešto kasnije, budući da dio krvi najprije upije odjeća, a oštećeni je

na sebi imao košulju i prsluk. Prema tome, to je u suglasnosti s iskazom svjedoka Fehira koji je naveo da je oštećeni u trenutku kada je ispred garaža počeo u njega pucati, se okrenuo, krećući se u smjeru zgrade SNO-a, a to je u istom pravcu gdje se na kraju garaža u nizu, nalazi jugoistočni ugao zadnje od tih garaža, gdje je utvrđen početni trag krvi.

U pogledu mehanizma te načina pri kojim je oštećeni Čedomir Vučković zadobio prostrijelne ozljede, liječnik vještak i vještak za balistiku su u bitnom potvrdili iskaz svjedoka Krunoslava Fehira. Dakle, kao što su to i vještaci ustvrdili, u trenutku kada je zadobio ozljedu trbuha, oštećeni Čedomir Vučković je stajao sučelice, ili malo lijevo zaokrenut u odnosu na osobu koja je pucala, što je u suglasnosti s iskazom krunskog svjedoka koji je iskazao da je prvi hitac u oštećenog ispalio u momentu kada se ovaj počeo okretati prema natrag. Nakon toga je nastavio pucati, međutim, nije mu poznato da li ga je pogodio. Ovdje ponovno treba navesti da je od ovog događaja prošlo 15 godina i stoga je teško očekivati od svjedoka da vjerno rekonstruira cjelokupnu dinamiku nekog događaja, posebno u uvjetima u kojima je kritične zgone postupao krunski svjedok, a što je već naprijed i navedeno.

Liječnik vještak je potvrdio i iskaz krunskog svjedoka Krunoslava Fehira u dijelu u kojem je ovaj naveo da su oštećenog Čedomira Vučkovića u garaži i fizički zlostavljali udarajući ga nogama i rukama te kundakom, jer su na glavi oštećenog utvrđene ozljede koje su imale sve karakteristike ozljeda nastalih udarcima tupotvrdim sredstvom.

Branitelji I optuženog su predložili da se na licu mjesta provede rekonstrukcija događaja, koji je prijedlog kao nevažan sud odbio iz razloga koji su naprijed obrazloženi. S tim u svezi valja ponoviti da u konkretnom slučaju, obzirom na raspored objekata, nije bitno mjesto gdje se događaj desio, posebno stoga jer se oštećeni, nakon što je dobio prostrijelne ozljede, mogao kretati, a krvarenje na podlogu nije nastupilo odmah. Pri utvrđenju da su oštećeni i krunski svjedok u trenutku kada je ovaj u njega ispalio prvi hitac, stajali jedan nasuprot drugoga, ili mu je oštećeni bio malo okrenut lijevom stranom tijela, a ozljeda desne podlaktice je mogla nastati u bilo kojem položaju, time je dovoljno objektiviziran mehanizam zadobivanja ozljeda oštećenog. Osim toga, predmet ovog kaznenog djela nisu prostrijelne ozljede koje je oštećeni Čedomir Vučković kritične zgone zadobio, budući da ove ozljede nisu u uzročno posljedičnoj vezi s njegovom smrću koja je nastupila djelovanjem sumporne kiseline, a ova odlučna činjenica i okolnosti kako je do toga došlo, su nesporno utvrđene. Stoga, nije bilo potrebe provoditi rekonstrukciju o onome što se dogodilo nakon što je Čedomir Vučković prinuđen da popije sumpornu kiselinu, to tim više jer istražni sudac na mjestu događaja nije fiksirao bitne tragove niti izuzeo dokaze, tako da nije utvrđeno gdje su se nalazile čahure, niti je izuzeta puška iz koje je na oštećenog pucano.

Nadalje, nije točna tvrdnja I optuženog da je kritične zgone, budući da je na snazi bilo zamračenje, u dvorištu SNO-a bio mrak i da se stoga nije moglo ništa vidjeti, upirući time i na mogućnost da je krunski svjedok vidio oštećenog Čedomira Vučkovića, jer je upravo I optuženi iskazao da je, nakon što je čuo pucnjavu u dvorištu, naredio da se ugase svjetla u njegovu uredu, a da je doista na mjestu događaja kritične zgone dopirala rasvjeta iz prostorija SNO su potvrdili i svjedoci Ladislav Bece, Dragan Popović i Stanko Višević.

Okolnost da je krunski svjedok iskazao da je kritične zgone u uredu I optuženog Branimira Glavaša za potrebe televizijske emisije snimljen te je tom prilikom građane Osijeka pozvao da se pridruže u obrani grada, a prema naprijed navedenoj potvrdi HRT-a ovo snimanje je obavljeno 26. kolovoza 1991, dakle pet dana ranije, također ne dovodi u pitanje vjerodostojnost ovog svjedoka jer su se ova dva događaja desila u kratkom

vremenskom razmaku, zbog čega je svjedok, s petnaestogodišnje vremenske distance, mogao pomiješati njihov vremenski slijed, no svakako treba uzeti u obzir da je krunski svjedok iskazao da su obavljena dva televizijska snimanja.

Razmatrajući tvrdnju I optuženog Branimira Glavaša da krunski svjedok Krunoslav Fehir kritične zgrade se nije nalazio na straži niti je pucao u oštećenog Čedomira Vučkovića, ako je tome tako, postavlja se pitanje motiva zbog kojih bi krunski svjedok Krunoslav Fehir sam sebe uključivao u izvršenje ovako teškog kaznenog djela. Razlozi koje je s tim u vezi naveo I optuženi, su vrlo efemerni i nemaju takav značaj da bi se krunski svjedok zbog toga izložio opasnosti da bude suodgovoran u izvršenju jednog od najtežih kaznenih djela.

Osim materijalnih dokaza vjerodostojnost iskaza krunskog svjedoka su potvrdili svjedoci koji su se kritične zgrade nalazili blizu mjesta događaja, ili su o tome saznali od drugih osoba, pri čemu je posebno važan iskaz svjedoka Dražena Pavičića koji je s Krunoslavom Fehirom razgovarao neposredno nakon događaja.

Svjedok Dražen Pavičić je iskazao da se kritične zgrade zatekao u prostorijama SNO-a, a u jednom momentu iz dvorišta je čuo pucnjavu. Kada su izašli van, na tlu u dvorištu je vidio jednu osobu, a tu se nalazio jedan mladić s puškom kojeg je pitao što se dogodilo, na što mu je ovaj odgovorio da je ta osoba bila zatvorena u garažama u SNO-u i da je htio pobjeći i zato je pucao. Kasnije je tog mladića viđao na tom mjestu u uniformi HOS-a i saznao je da se zove Krunoslav Fehir. Od drugih prisutnih ljudi je čuo da je navodno u tim garažama bio zatvoren još jedan čovjek i da je taj drugi čovjek popio kiselinu iz akumulatora, ali on tog drugog civila nije vidio. Na glavnoj raspravi ovaj je svjedok donekle izmijenio svoj iskaz, navodeći da je kritične zgrade došao do jednog vojnika kojeg je jedan osječanin tada pitao što se dogodilo, a ovaj mu je odgovorio: „Pucao sam, htio je bježati“, a kasnije je saznao da je to Krunoslav Fehir, time da mu te večeri ovaj nije rekao da bi ta osoba bila zatvorena u garažama SNO-a i da je odatle htio pobjeći, već je sve to čuo kasnije, kada se o tome pričalo među pripadnicima u postrojbi. Razliku u iskazu svjedok Pavičić je opravdao navodeći da u vrijeme kada se ovaj događaj desio, nije poznao Krunoslava Fehira, pa ga nije niti mogao pitati što se dogodilo.

Iako iz iskaza svjedoka Dražena Pavičića, kako onog kojeg je dao pred istražnim sucem 5. listopada 2006. godine, tako i na glavnoj raspravi, nedvojbeno proizlazi da je kritične zgrade u oštećenog Čedomira Vučkovića pucao Krunoslav Fehir, sud je kao vjerodostojan cijenio ono što je s tim u svezi svjedok iskazao 5. listopada 2006. godine jer je, opisujući inkriminirani događaj, svjedok na nekoliko mjesta decidirano rekao da se kritične zgrade obratio upravo mladiću koji je pucao, a to je bio Krunoslav Fehir, koji mu je tada rekao da je ta osoba bila zatvorena u garažama u dvorištu SNO-a, te je u tu osobu pucao jer je htio pobjeći.

Iz iskaza svjedoka Pavičića proizlazi da je Krunoslav Fehir već 31. kolovoza 1991. godine, neposredno nakon inkriminiranog događaja, spontano priznao da je pucao u oštećenog Čedomira Vučkovića, kako je to Krunoslav Fehir naveo i u svom svjedočkom iskazu.

Ugroženi svjedok „06“ je iskazao da se kritične zgrade zatekao u uredu Branimira Glavaša u SNO-u, budući da su počele napetosti između postrojbi ZNG-a i JNA. Osim njega tu su se nalazili Darko Tolić, Krunoslav Ižaković, Ivica Zbožil, Mladen Pavlovsky, a ulazile su i izlazile i druge osobe. Oko 22 sata iz dvorišta se začulo više pucnjeva iz vatrenog oružja.

Tada je u ured ušao Ištvan Mihalik i rekao da se vani nešto dogodilo. Nakon toga su sišli te su na tlu vidjeli tijelo muške osobe stare oko 60 godina. Primijetio je da su I optuženi Branimir Glavaš i Ištvan Mihalik između sebe nešto potihom razgovarali, a nakon toga je I optuženi, vidno uzrujan, povikao: „Rekao sam vam da pazite na njih, sad likvidirajte i onog drugog“. Uočio je i da su vrata jedne od garaže bila otvorena, kao da su izvaljena. Tom prilikom nije vidio da bi I optuženi razgovarao s „malim“ Fehirom. Nakon toga su se vratili u ured I optuženog te su komentirali da je u ovog čovjeka pucao „mali“ Fehir. Nakon izvjesnog vremena Darko Tolić je predložio da se pozove Marinko Božić, urednik ST-a te da se ovaj događaj prikaže kao pokušaj atentata na Branimira Glavaša, što je prihvaćeno, a I optuženi je rekao da će on srediti policijski uviđaj. Prilikom odlaska razgovarao je s osobama po imenu Brekalo i Špiranec, a tom prilikom mu je Brekalo rekao da je ubijena osoba zarobljeni četnik i da postoji još jedan zarobljeni četnik.

Svjedok Nikola Jaman, formalni zapovijednik Zaštitne čete, u pogledu stradavanja oštećenog Čedomira Vučkovića je iskazao da se u to vrijeme nalazio u Njemačkoj, a po povratku u Osijek o tome je razgovarao s njegovim zamjenikom Josipom Fehirom, koji mu je rekao da je tada na straži bio njegov sin Krunoslav i da je on pucao.

Svjedok Stanko Višević je iskazao da se kritične zgode nalazio u zgradi SNO-a, a kada je čuo pucnjavu izašao je iz zgrade i na tlu je vidio jednu osobu pokraj koje se nalazila puška. Na tom je mjestu između 10-tak vojnika vidio i Krunoslava Fehira, a nakon nekoliko dana je čuo da je upravo Krunoslav Fehir pucao u oštećenog.

Svjedok Ljepojko Rukelj je iskazao da je kritične zgode, za vrijeme dok se sa suborcima iz Prištapske čete nalazio u zgradi županije, čuo dva pucnja, pa su istrčali u dvorište. Tada se pričalo da je ubijen atentator koji je preskočio ogradu kako bi ubio Branimira Glavaša. To mu je bilo čudno jer kod tog atentatora nije vidio oružje, a kasnije se pričalo da je tu osobu ubio Krunoslav Fehir. Krunoslava Fehira je poznavao jer je također bio pripadnik Prištapske čete, te je išao na teren u Laslovo, a od naoružanja je imao pušku marke „Winchester“. Nekoliko dana prije tog događaja u garažama pokraj zgrade SNO-a su od strane I optuženog Branimira Glavaša, Ratka Žuvele, Krunoslava Fehira i Josipa Fehira bila premlaćena dva civila za koja se pričalo da su četnici, odnosno srpski snajperisti. To je osobno vidio jer je u to vrijeme prolazio pokraj garaža te je čuo zapomaganje i psovke – „ubij ga, majku mu jebem četničku“, pa je povirio u tu garažu, međutim, odatle ga je otjerao Ratko Žuvela, a kasnije je čuo da su ti civila završili u Dravi.

Svjedok Rukelj je iskazao da je I optuženi Branimir Glavaš znao za svakog tko je doveden u te garaže na ispitivanje, a što bi on rekao to bi za njegove zamjenike bilo zakon.

Svjedok Zdravko Pejić je iskazao da je za slučaj Čedomira Vučkovića saznao od Mirka Grošelja koji je u to vrijeme bio njegov bliski suradnik. Grošelj mu je za tu osobu spomenuo da je četnik, koji je u dvorištu SNO-a ubijen u pokušaju bijega. To ubojstvo nisu istraživali, tako da mu nije poznato tko je Vučkovića tamo doveo i tko ga je ubio. Kvalifikacija „četnik“ je u to vrijeme bila relativna ocjena koja se često davala paušalno, a bilo je već dovoljno da je netko član Srpske demokratske stranke (SDS-a).

Svjedok Ivica Špiranec, pripadnik Prištapske satnije odnosno Zaštitne čete je iskazao da se kritične zgode zatekao u zgradi SNO-a, te je vani čuo pucnjavu, a kada je izašao u dvorištu je naletio na osobu koja je ležala na tlu, a pokraj te osobe nije vidio oružje. Od vojnika je kasnije čuo da je ta osoba bila zarobljena u nekim prostorijama, da je bježao i da je

netko tada u njega pucao, ali nije znao tko je pucao. Pričalo se i da je ta ubijena osoba popila kiselinu iz akumulatora.

Svjedok Snežana Berić, koju su nesporno pripadnici HV-a nesporno uhitili dana 6. rujna 1991. godine i priveli ju u SNO kod I optuženog Branimira Glavaša, što je i sam I optuženi potvrdio, iskazala je da je u inkriminirano vrijeme u Osijeku radila kao novinar, dopisnik „Politike“, a živjela je s roditeljima i bratom na Sjenjaku 31. U to vrijeme u novinama „Glas Slavonije“ izašlo je nekoliko tekstova u kojima se navodilo da je suradnica KOS-a, četnik, terorista itd., a I optuženi Branimir Glavaš javno je govorio da je u gradu izuzetno jaka „peta kolona“ odnosno Srbi u Osijeku i da tu „petu kolonu“ treba eliminirati. Zbog toga su se Srbi strašno bojali, pa su mnogi napustili Osijek, a njezini roditelji su danju boravili u stanu, a noću su odlazili kod ujaka. Čula je da je Glavaš spominjao i tražio i nju, da bi 6. rujna 1991. godine, ujutro, na Sjenjaku, od susjede Jasminke Bojanić saznala da su gardisti njezine roditelje odveli kod Glavaša. Navodi da je u to vrijeme Glavaš u Osijeku bio „sve i sva“, i tko god je nestao, tražen je kod njega. Stoga je odlučila krenuti do Glavaša, međutim, stotinjak metara od zgrade, dočekala su je petorica naoružanih gardista od kojih je poznavala Vjekoslava Becka, osobu po imenu Rudi i Brekala. Tom prilikom na ulici su joj psovali majku četničku i prijetili joj da će je ubiti, te su ju udarali, a potom automobilom odvezli u zgradu općine odnosno u SNO. Tamo je, u dvorištu, vidjela mamu i tatu, a nju su uveli u hodnik gdje se nalazila Glavaševa kancelarija, pred kojom je stajao Boro Ivković, kojeg je također od ranije poznavala. Kako je u to vrijeme Glavaš imao neki sastanak, ostala je na hodniku gdje su joj Brekalo, Rudi i ostali i dalje prijetili i zlostavljali je, a potom su u ovaj hodnik dovedeni i njezine roditelje. U momentu kada im je htjela prići da ih zagrlji, Brekalo je kundakom automata udario u tijelo, tako da se „zalijepila“ na drugi zid. U međuvremenu je Glavaš izašao iz ureda, pogledao ih i rekao: „Dobro, da“, nakon čega su odatle odvedeni njezin otac i majka, a Glavaš se ponovo vratio u ured. Tada nije znala gdje su joj roditelji odvedeni, ali se kasnije ispostavilo da su bili pušteni. Nakon nekog vremena u Glavašev ured je ušao jedan čovjek u civilu, te je čula kako Glavaš viče: „Ne dam, ona je moja“, a potom su izašli te je ona krenula prema tom čovjeku, ali se tu ispriječio Glavaš koji joj je lupio šamar. Nakon toga, s tim čovjekom, koji joj je rekao da se zove Josip Alduk i da je djelatnik Službe za zaštitu ustavnog poretka, je krenula u policijsku upravu gdje ju je trebao ispitati, a s njima je išao gardista kojeg je Glavaš poslao. Za vrijeme ispitivanja, oko ponoći, zazvonio je telefon te joj je Alduk rekao da su svi svjetski mediji objavili da je uhićena i da svjetsko udruženje novinara uputilo apel, a nakon toga Alduk je rekao da će je pustiti, ali da Glavaš i garda to ne smiju znati jer će ih oboje ubiti. Prilikom izlaska iz zgrade MUP-a, Alduk je jednom policajcu rekao da je vodi u istražni zatvor, tako da je ovaj otvorio kapiju, a kada su se odatle udaljili, Alduk je pustio iz automobila i rekao joj da prije zore mora nestati iz grada, tako da su ona i brat prvim jutarnjim autobusom napustili Osijek i otputovali u Srbiju.

Svjedokinja Berić iskazala je da su osobe koje su je uhitile bili Glavaševi gardisti, a najstrašnije ju je mučio pokojni Brekalo, koji je bio Glavašev čovjek (list 1988-2009).

Na video zapisu mjesta događaja koje je kamerom snimljen 1. rujna 1991. godine, pokraj južnog zida garaža, između drugih stvari snimljen je jedan akumulator, a na njegovoj gornjoj površini su vidljivi tragovi crvene boje. Ovaj dio mjesta događaja u fotografskom elaboratu se nalazi na fotografiji označenoj brojkom 1. Na istoj se vidi da je uz taj zid prislonjeno nekoliko lopata, zatim tu se nalazi kanta za otpatke, stol, stolica i više guma, a snimljen je i zid koji je prema zapisniku o očevidu preskočio oštećeni Čedomir Vučković.

Iskaze naprijed navedenih svjedoka u svezi događaja od 31. kolovoza 1991. godine, i onoga što se događalo na dvorištu ispred zgrade SNO-a, sud je cijenio istinitim, jer su svjedoci o okolnostima ovog događaja iskazivali objektivno i nepristrano, time da je svjedokinja Snežana Berić opisala i svoje vlastito iskustvo prilikom dovodenja od strane više vojnika među kojima se nalazio i Zoran Brekalo, koji su je doveli u prostorije SNO-a k I optuženom u ured.

Iako je I optuženi Branimir Glavaš pokušao obezvrijediti iskaz ugroženog svjedoka „06“, navodeći da se on kritične zgrade nije nalazio u njegovom uredu, a to su trebali potvrditi i svjedoci Mladen Pavlovsky i Darko Tolić, koji su, kako je to iskazao ugroženi svjedok zajedno s njim također bili u uredu I optuženog, ali su ovi svjedoci iskazali da su se u to vrijeme nalazili u inozemstvu, što je svjedok Pavlovsky dokumentirao prezentirajući račune za pansion (list 604-605 i 610), sud je iskaz ugroženog svjedoka „06“ cijenio istinitim. Naime, ime ovog svjedoka u monografiji „160. brigada“ se navodi između 57 prvookupljenih oko Branimira Glavaša. Dakle, radi se o osobi koja je aktivno djelovala u obrani grada Osijeka i prije početka ratnih sukoba, kada se priključio I optuženom, pa je stoga bio dobro upućen u njegovo djelovanje kao i ono što se događalo 31. kolovoza 1991. S druge strane iz računa na koje se pozvao svjedok Pavlovsky ne proizlazi da se upravo tog dana nalazio u Mađarskoj, a naprijed je već navedeno da su svjedoci Pavlovsky i Tolić bili najbliži suradnici I optuženom u SNO-u, gdje su obnašali dužnosti njegovih zamjenika.

Naprijed naznačeni materijalni dokazi, nalazi i mišljenja vještaka za balistiku, liječnika vještaka i vještaka za toksikologiju te iskazi svjedoka Pavičića, Jamana, ugroženog svjedoka „06“, Viševića, Rukelja, Pejića, Špiraneca i Beriće, koji su u bitnom podudarni s iskazom krunskog svjedoka, u svezi događaja od 31. kolovoza 1991. godine, potvrđuju slijedeće krucijalne činjenice:

- a) da se kritične zgrade Krunoslav Fehir nalazio na straži u dvorištu zgrade SNO,
- b) da su tog dana Čedomir Vučković i još jedna osoba od strane pripadnika Zaštitne čete dovedeni i zatvoreni u garažu pokraj zgrade SNO-a, gdje su bili zlostavljani na način da su ih ovi udarali rukama, nogama i dijelovima oružja, a u večernjim satima Zoran Brekalo je prinudio Čedomira Vučkovića da popije sumpornu kiselinu, nakon čega je ovaj zbog jakih bolova provalio vrata od garaže i izašao na dvorište, gdje je u njega Krunoslav Fehir ispalio nekoliko hitaca, pogodivši ga u trbuh i desnu ruku, a smrt Čedomira Vučkovića nastupila je uslijed trovanja sumpornom kiselinom.

U pogledu utvrđenja iz zapisnika o uviđaju i verzije događaja prema kojoj je Čedomir Vučković kao terorista ubijen u dvorištu SNO-a, kako je to iskazao I optuženi Branimir Glavaš i svjedoci čiji su iskazi naprijed citirani, očito se radilo o konstrukciji sa ciljem da se prikrije stvarni uzrok smrti oštećenog Čedomira Vučkovića i postupanje pripadnika Zaštitne čete koje je tome prethodilo, te se ubojstvo oštećenog prikaže kao legalan akt do kojeg je došlo u ratnim uvjetima.

Sam zapisnik o uviđaju sadrži cijeli niz propusta i konstatacija koje nisu točne.

Prije svega, istražni sudac već na početku zapisnika iznosi verziju događaja s naznakom da je ubijena osoba (Čedomir Vučković) terorista, iako prema odredbama Zakona o kaznenom postupku zapisnik ne smije sadržavati zaključke o onom što se dogodilo već

samo utvrđenja tragova na mjestu događaja i radnji koje su poduzete, a izjave očevidaca policijski službenici uzimaju posebno. Nadalje, automatska puška marke „Thompson“, koju je oštećeni Čedomir Vučković navodno imao kod sebe nije izuzeta, a iz fotoelaborata snimki mrtvog tijela oštećenog je evidentno da on kod sebe nije imao ovu pušku. Policijski službenik Ladislav Bece je s tim u svezi iskazao kako mu je bilo čudno što je morao čekati 15-tak minuta da netko iz zgrade donese ovu pušku. Osim toga, istražni sudac nije sa mjesta događaja izuzeo niti oružje iz kojeg je pucano u Čedomira Vučkovića, niti čahure koje su se morale pronaći nakon pucanja, a utvrdio je da je na lešu vidljivo više prostrijelnih rana po glavi, iako oštećeni Čedomir Vučković uopće nije zadobio prostrijelnu ranu glave. Jednako tako, istražni sudac nije naložio izuzimanje parafinskih rukavica od osoba koje bi ulazile u krug kao osobe koje su pucale u oštećenog, a što je najvažnije, prosekturi Opće bolnice u Osijeku naložio je da se prostrijelne ozljede na lešu utvrde samo vanjskim pregledom, dakle, da se učini samo vanjska obdukcija. Također, istražni sudac je konstatirao da se radilo o ubojstvu nepoznate muške osobe, no međutim, policijski službenik Ladislav Bece je iskazao da je već za vrijeme očevida znao identitet oštećenog i mjesto njegovog prebivališta, što je i zapisao u svoj službeni rokovnik u koji je upisao ime oštećenog Čedomira Vučkovića i adresu njegovog stanovanja.

Obrazloženje istražnog suca Mladena Filipovića u svezi utvrđenja iz zapisnika o uviđaju, koji je iskazao da se radilo o nenamjernim propustima do kojih je došlo zbog okolnosti pri kojima je uviđaj vršen, za ovaj sud nije prihvatljivo. Naime, zapisnik o uviđaju u toj mjeri je tendenciozan da se nedvojbeno može zaključiti da je, prema konstatacijama koje sadrži, te svemu onom što tijekom uviđaja nije utvrđeno, sačinjen kako bi se zataškalo nezakonito postupanje pripadnika Zaštitne čete prema Čedomiru Vučkoviću koji je bio civilna osoba, na način da je sve ono što se kritične zgrade dogodilo u dvorištu SNO-a prikazano kao legalan akt u kojemu su pripadnici Zaštitne čete ubili Čedomira Vučkovića pri pokušaju izvršenja atentata na I optuženog Branimira Glavaša. Pri tome, svjedok Filipović neistinito navodi da je kritične zgrade u zgradu SNO-a ušao jer su se tamo nalazili policijski službenici Bece, Popović i Klarić, koji su obavljali očevid, što nije točno, budući da je svjedok Dragan Popović iskazao da se sa istražnim sucem Filipovićem susreo na dvorištu gdje se nalazilo tijelo ubijenog, a nakon što je istražni sudac izašao iz zgrade SNO-a. Odmah nakon toga, navodi svjedok, istražni sudac je rekao da je službeni dio očevida završen te je izašao iz dvorišta zgrade SNO-a. Jednako tako, u pokušaju da na svaki način opravda svoje postupanje, svjedok Filipović je iskazao da ga je idući dan nakon očevida nazvao dr. Marcikić koji mu je rekao da oštećeni nije ubijen već da je otrovan sumpornom kiselinom, pa mu je on naložio da obavi kompletnu obdukciju, što svjedok Mladen Marcikić nije iskazao. Naime, obdukciju je radio dr. Zorislav Kraus, a svjedok Marcikić je iskazao da mu je upravo dr. Kraus rekao da je u tijelu oštećenog Čedomira Vučkovića utvrdio oštećenja sluznice kiselinom zbog čega su zaključili da bi tkivo trebali poslati na toksikološku analizu u Zagreb.

Kako je nedvojbeno utvrđeno da je Zoran Brekalo kao pripadnik Zaštitne čete kritične zgrade prinudio Čedomira Vučkovića da popije sumpornu kiselinu, kao i činjenica da se to dogodilo u garaži koja se nalazi u neposrednoj blizini zgrade SNO-a, to je I optuženi Branimir Glavaš nesumnjivo znao da se oštećeni nalazi u toj garaži i da je isti podvrgnut zlostavljanju, pa je obzirom na utvrđenu činjenicu da je bio stvarno nadređen pripadnicima Zaštitne čete, svakako imao interes da se ovakva nezakonita postupanja pripadnika njegove postrojbe spram civilne osobe, ne otkriju.

Naime, u konkretnom slučaju je poduzeto sve da se slučaj Čedomira Vučkovića podvede kao ubojstvo četnika – teroriste, i u tom cilju je taj događaj i od strane istražnog

suca, ali i medijski, u članku ST-a pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“, tako prikazan, a obzirom na svoj stvarni položaj i moć koju je u to vrijeme imao, nedvojbeno je iza tog stajao I optuženi Branimir Glavaš, pa i sam naslov u članku prema kojemu je meta navodnog teroriste bio upravo I optuženi Branimir Glavaš, iako se u to vrijeme tamo nalazile osobe koje su formalno u zapovjednoj hijerarhiji bile značajnije u odnosu na I optuženog, te Vladimir Šeks, kao predsjednik Regionalnog kriznog štaba, potvrđuje njegovu povezanost s ovim događajem.

Naprijed navedeno je potvrdio i ugroženi svjedok „06“ koji je iskazao da je nakon ovog događaja u svom uredu Branimir Glavaš rekao da će on srediti policijski uviđaj, a Darko Tolić je predložio da se pozove Marinko Božić, urednik „ST“-a i da se ovaj događaj prikaže kao pokušaj atentata na Branimira Glavaša.

I optuženi Branimir Glavaš i svjedok Mladen Filipović su porekli da su kritične zgode uopće kontaktirali, međutim, kako je to i naprijed navedeno, policijski službenik Dragan Popović je eksplicitno potvrdio da se za vrijeme očevida istražni sudac Mladen Filipović nalazio u uredu kod I optuženog, jer mu je prilikom dolaska na lice mjesta netko rekao da je išao pozdraviti „Glavu“, a on je znao da se to odnosi na I optuženog Branimira Glavaša, a u to se i uvjerio jer je istražnog suca vidio kada je izlazio iz zgrade SNO-a.

Svjedok Goran Flauder, koji je u inkriminiranom razdoblju bio dopisnik „ST-a“ te je izvještavao sa slavonskih ratišta i o događajima u Osijeku, je iskazao da su njegovi odnosi s I optuženim u početku bili korektni, međutim, kada ga je u nekim člancima prikazivao u negativnom kontekstu, njihovi su odnosi zahladili, tako da je Marinko Božić, urednik ST-a, u Osijek slao svoje novinare od povjerenja Rajkovića, Pauletića i Krivograda zvanog Futi. Za slučaj Vučković je saznao iz ST-a te ga je začudilo da su o tome pisali novinari iz Zagreba, iako je on bio dopisnik iz Osijeka, a saznao je da je tako odlučio Marinko Božić. Kasnije, u redakciji se pričalo da autor članka nije bio nazočan tom događaju već je to telefonski bilo dogovoreno između Marinka Božića i Branimira Glavaša.

Svjedok Robert Pauletić je potvrdio da on nije napisao članak „Spriječen atentat na Glavaša“, iako se ispod teksta navodi kao autor tog članka, već je to učinio Marinko Božić, koji je prepravio tekst, pa je zbog toga s njim došao u sukob.

Citirani iskazi ugroženog svjedoka „06“ te svjedoka Gorana Flaudera i Roberta Pauletića u pogledu novinskog članka „Spriječen atentat na Glavaša“, o tome kako je ovaj članak nastao, u bitnom su podudarni i po ocjeni suda istiniti.

U slučaju Čedomira Vučkovića, kao i u ranije obrazloženom slučaju Nikole Vasića, evidentno je da su ovi događaji, u kojima su pripadnici Zaštitne čete postupali nezakonito, bili medijski obrađeni na način da su žrtve bile prikazane kao srpski ekstremisti, a sve u cilju kako bi se upravo takva nezakonita postupanja opravdala. Kada se iskazi svjedoka Pauletića, Flaudera i ugroženog svjedoka „06“ dovedu u svezu, očito je postojala matrica po kojoj je I optuženi Branimir Glavaš preko urednika ST-a Marinka Božića plasirao ovakve članke u kojima su događaji neistinito prezentirani.

Svjedok Goran Flauder, govoreći o utjecaju I optuženog Branimira Glavaša u Osijeku je iskazao da se jednom prilikom u društvu novinara Davora Butkovića, Denisa Kuljiša i Nine Pavića isti hvalio da je on u Osijeku i sud i policija, zakon i izvršna vlast.

Svjedok Ladislav Bognar iskazao je da je Branimir Glavaš u inkriminirano vrijeme apsolutno kontrolirao situaciju u Osijeku, a na nekim ključnim funkcijama su se nalazili njegovi ljudi, a nastojao je vladati i policijom. U to vrijeme se Glavaš hvalio kako je on u Osijeku zakonodavna, sudska i izvršna vlast, a u javnosti je nastupao kao gospodar svega u gradu (list 1277, 8862).

Svjedokinja Snežana Berić je iskazala da je u inkriminirano vrijeme I optuženi Branimir Glavaš bio sve i sva u Osijeku, a svjedok Rukelj je iskazao da je ono što je Glavaš, kao zapovjednik Prištabske čete rekao, bio zakon.

Obzirom na utvrđenu neformalnu moć I optuženog u inkriminiranom razdoblju u Osijeku, kao i njegovu poziciju stvarnog zapovjednika Zaštitne čete, to je i zapisnik o uviđaju u kojemu su utvrđene posve nevjerodostojne konstatacije o stradavanju Čedomira Vučkovića, nedvojbeno tome prilagođen i sačinjen na način da se zaštite osobe odgovorne za ono što se kritične zgrade dogodilo u garaži SNO-a, a to je, osim Zorana Brekala koji je Čedomira Vučkovića prinudio da popije sumpornu kiselinu, što predstavlja jedan od najtežih oblika zlostavljanja, jer sumporna kiselina u kontaktu sa sluznicom izaziva intenzivne bolove, bio i sam I optuženi Branimir Glavaš, kao njegov nadređeni, koji je znao da se Čedomir Vučković nalazi u garaži i da je podvrgnut zlostavljanju. U protivnom, dakle, da je kritične zgrade uviđaj sačinjen objektivno to bi zahtijevalo provođenje istrage o stvarnim okolnostima stradavanja civila Čedomira Vučkovića u dvorištu SNO-a i utvrđenja odgovornosti pripadnika Zaštitne čete, što bi dovelo u opasnost otkrivanja osoba koje su za to neposredno odgovorne, a to svakako nije bio samo Zoran Brekalo kao obični vojnik u Zaštitnoj četi, koji kao takav nije postupao samoinicijativno, jer se sve to događalo u neposrednoj blizini sjedišta Zaštitne čete i ureda I optuženog Branimira Glavaša. Da je između Zorana Brekala i oštećenog Čedomira Vučkovića postojao određeni sukob, u tom slučaju Brekalo svoj osobni odnos spram civilne osobe, što je nedvojbeno bio Čedomir Vučković, ne bi rješavao u dobro čuvanom kompleksu u kojem se nalazio SNO i Zaštitna četa. Očito su Brekalo i drugi pripadnici Zaštitne čete, i pokraj redovnih policijskih organa u čijoj je nadležnost bilo postupanje protiv civilnih osoba osumnjičenih za neprijateljsku djelatnost, uzimali sebi za pravo da koriste ove ovlasti prema civilima srpske nacionalnosti koji su u lokalnoj sredini bili označeni kvalifikacijama „četnik“ ili „petokolonaš“. To proizlazi i iz slučaja Nikole Vasića, ali i Snežane Berić.

Upravo je svjedokinja Berić iskazala da je Zoran Brekalo prilikom dovodenja u ured Branimira Glavaša najstrašnije mučio, i da je on bio Glavašev čovjek. I za nju se govorilo da je suradnica KOS-a, četnik, odnosno terorista. Prema tome, Zoran Brekalo, samo šest dana nakon što je u garaži pokraj SNO-a zlostavljao Čedomira Vučkovića te ga prisilio da popije sumpornu kiselinu, sudjeluje i u uhićenju Snežane Berić koju su također doveli u SNO kod I optuženog.

Prema uvjerenju SNO općine Osijek Zoran Brekalo je bio pripadnik Zaštitne čete od 28. lipnja 1991, a isti je poginuo dana 17. rujna 1991. godine (list 2732 i 2733).

Svoj bliski odnos prema Zoranu Brekalu I optuženi je očitovao i javnom objavom sućuti nakon njegove pogibije, pri čemu je u svoje ime, ali i u ime postrojbe (navodi se Bojna i Interventni vod) pokojnom Zoranu Brekalu odao posljednji pozdrav.

Slijedom svega naprijed navedenog nesumnjivo je Zoran Brekalo, kao što je to iskazao krunski svjedok Fehir, za vrijeme dok je Čedomir Vučković bio zatvoren u garaži

pokraj zgrade SNO-a, odlazio u ured I optuženog Branimira Glavaša, te je ovaj nedvojbeno znao da se oštećeni tamo nalazi i da se nad njim provodi zlostavljanje. To proizlazi i iz iskaza ugroženog svjedoka „06“ koji je iskazao da je I optuženi nakon što je u dvorištu pronađeno mrtvo tijelo oštećenog Čedomira Vučkovića, povikao: „Rekao sam da ih pazite, sad likvidirajte i ovog drugog“.

Nedvojbeno se kritične zgode, osim oštećenog Čedomira Vučkovića, u garaži nalazila još jedna civilna osoba, te je sud u pogledu ove okolnosti cijenio istinitim iskaz krunskog svjedok Krunoslava Fehira, iako je svjedok Branko Zakanji to zanijekao, navodeći da se kritične zgode doista nalazio u dvorištu zgrade SNO-a, međutim s Krunoslavom Fehirom te večeri nije ništa poduzimao niti su iz garaže izveli neku osobu koju su potom uveli u kamion novosadskih registarskih oznaka. Ovaj svjedok, obzirom na vlastitu involviranost u događaj koji je kvalificiran kao kazneno djelo, svakako nije mogao biti objektivan, jer bi na taj način sebe izložio mogućnosti kaznenog progona.

Da su u garaži doista bile zatvorene dvije osobe proizlazi i samog članka „Spriječen atentat na Glavaša!“ u kojemu se navodi ime Đorđe Petrović, te naprijed citiranog iskaza ugroženog svjedok „06“, ali i svjedoka Dražena Pavičića koji su čuli što se o tome pričalo u postrojbi. Međutim, na temelju iskaza krunskog svjedoka, kao i svih drugih dokaza koji su s tim u vezi izvedeni, identitet ove druge nije nedvojbeno utvrđen, na način da bih se izvan svake sumnje moglo zaključiti da se radi o Đorđu Petkoviću, kako to navodi krunski svjedok. Sukladno tome u pogledu ove okolnosti sud je izmijenio činjenični opis ovog događaja, a svi bitni razlozi kojim se rukovodio pri utvrđenju ove činjenice biti će obrazloženi pri analizi kaznenog djela iz točke 2a. optužnice, za koji se I optuženi Branimir Glavaš i tereti u odnosu na događaj na štetu Đorđa Petkovića.

Za postupanje I optuženog Branimira Glavaša u svezi inkriminiranog kaznenog djela je bitno da je on znao da je Čedomir Vučković bio civilna osoba, te da je neosnovano lišen slobode i da se nalazi u garaži pokraj SNO-a, gdje ga je na naprijed opisani način Zoran Brekalo tjelesno zlostavljao, a potom i prinudio da popije sumpornu kiselinu, koja u kontaktu sa sluznicom izaziva intenzivne bolove, što predstavlja jedan od najtežih oblika zlostavljanja. Kao stvarni zapovjednik Zaštitne čete, a time nadređen Zoranu Brekalu, pripadniku ove postrojbe, I optuženi Branimir Glavaš je propustio poduzeti mjere da se ovakvo nezakonito postupanje spriječi.

Nastavno će se posebno obrazložiti kaznena odgovornost I optuženog Branimira Glavaša u odnosu na utvrđene činjenice za djela iz točke 1a. i b.

Događaji iz studenog i prosinca 1991. godine - točka 2a, b, c. i d.

Nesporno je tijekom 1991. godine i to u razdoblju od 26. studenog do 28. prosinca iste godine u Osijeku ubijeno šest osoba, time da je pri tim likvidacijama jedna osoba i to oštećeni Radoslav Ratković, uspio preživjeti. Radilo se o civilnim osobama, uglavnom srpske nacionalnosti, a okolnosti pri kojima su isti uhićeni i pogubljeni nedvojbeno upućuju da se to dogodilo izvan bilo kakve borbene aktivnosti, time da su sva tijela ubijenih osoba, osim tijela Branka Lovrića, pronađena u rijeci Dravi.

Ubojstvo Branka Lovrića

U svezi ovog događaja svjedokinja Marija Lovrić iskazala je da je sa suprugom Brankom Lovrićem i njihova dva sina tijekom 1991. godine živjela u Osijeku u Sisačkoj ulici broj 18. Sisačka ulica se nalazila u dijelu grada koji je u to vrijeme bio izložen tenkovskim granatiranjima, tako da je i njihova kuća granatiranjem oštećena. Kako bi se sklonila od ratnih djelovanja, sa sinovima je oputovala u Njemačku, a suprug je nastavio raditi u pošti u Osijeku, gdje je bio direktor Radne zajednice. Nakon nekoliko mjeseci se vratila u Hrvatsku, te je boravila kod poznanika u Zaprešiću, a svakodnevno se telefonski čula sa suprugom. Dana 25. studenog 1991. godine suprug je nazvao oko 16 sati. Tom prilikom joj je rekao da taj dan nije otišao na posao jer mu je šef rekao da je na slobodnim danima, a ponovo se na posao trebao javiti 2. prosinca 1991. godine. To je bio njezin zadnji razgovor s Brankom Lovrićem. Idućeg dana suprug joj se nije javio, a navečer oko 21,30 sati nazvala ju je njihova podstanarka Nevenka Vuković, koja joj je rekla da su taj dan, oko 11,30 sati tri naoružane osobe u uniformama Hrvatske vojske, među kojima se nalazila jedna mlađa djevojka, pozvonile na vrata kuće, a čula je da su tom prilikom ove osobe Branku Lovriću rekly da s njima mora poći na informativni razgovor. Nakon toga su Lovrića u automobilu marke „BMW“, odatle odvezli, međutim, nakon pola sata tim istim automobilom ponovo su se ova ženska osoba i jedan muškarac vratili te su iz njihove garaže odvezli automobil „Zastava 101“. Također, Nevenka Vuković joj je rekla da je na broju 7 u Sisačkoj ulici bilo smješteno 10-tak pripadnika HV-a, a jedan od tih vojnika, vidjevši ono što se događa pred njihovom kućom, je došao do ove ženske osobe i upitao ju što rade, na što ga je ona odgurnula, rekavši mu da se to njega ne tiče. Osim podstanarke Nevenke Vuković u kući je živjela i majka od njezinog supruga.

Budući da se morala skrbiti o bolesnom sinu, ovaj događaj je prijavila 24. prosinca 1991. kada je s Nevenkom Vuković otišla u PU osječko-baranjsku gdje je dala izjavu u vezi odvođenja njezina supruga. Nakon toga, 1993. godine u Centru za socijalnu skrb Osijek je pokrenula postupak za proglašenje supruga umrlim, kako bi djeca ostvarila pravo na očevu mirovinu. Ovaj postupak je okončan 1994. godine tako da se Branko Lovrić vodi umrlim od 6. lipnja 1993. godine. Za supruga navodi da je po narodnosti bio Srbin, međutim nije bio nacionalno opterećen, tim više što je ona po nacionalnosti Hrvatica. Do 1990. godine bio je član Saveza komunista Jugoslavije, a nakon raspada Jugoslavije nije bio pripadnik niti jedne stranke. Prije tri godine na kućni telefon je nazvao muškarac, koji je rekao da ima nekih saznanja o onome što se dogodilo njezinom suprug, ali kako se nije htio predstaviti, spustila je slušalicu. Ta ista osoba je ponovo nazvala te je predložio da se sastanu, tako da su se našli u ugostiteljskom objektu „Waldinger“ i ona ga je tada prepoznala. Radilo se o Draganu Jovančeviću kojeg je viđala u pošti kada je dolazila u posjetu suprug. Tom prilikom joj je Jovančević rekao da je par dana prije nego je njezin suprug bio poslan na slobodne dane imao sukob s izvjesnim Zoranom Lekom, kojom prilikom ga je ovaj vrijeđao po nacionalnoj osnovi, povezujući ga s četničkim pokretom pa je čak i fizički nasrnuo na njega.

Svjedokinja Marija Lovrić iskazala je da se 17. siječnja 1992. godine sa sinovima vratila u Osijek te je boravila u stanu njezinih roditelja, ali je odlazila u kuću u Sisačku ulicu po neke stvari koje su joj bile potrebne, a ponovo se u kuću uselila u ožujku 1992. godine. Sjeća se da je negdje početkom ožujka 1992. godine, za vrijeme dok je ispred kuće čistila šutu, u ulici vidjela jedan „BMW“ metalik sive boje kojim je upravljala jedna djevojka plavo obojene kose. Prolazeći pokraj njezine kuće, ova se djevojka okretala i gledala u nju, tako da je udarila u jednu hrpu šute, a nakon toga se zaustavila pred kućom broj 7 u kojoj su bili

smješteni pripadnici HV-a. Iskazala je da je tim automobilom upravljala III optužena Gordana Getoš Magdić, koja se u to vrijeme pojavila u vijestima Slavonske televizije.

Svjedokinja Nevenka Vuković iskazala je da je tijekom 1990. godine kao podstanar živjela u kući Branka Lovrića, a osim nje u ovoj kući je živjela i Lovrićeva majka. Negdje koncem studenog 1991. godine, oko podneva, čula je zvono na ulaznim vratima. Kako je u to vrijeme očekivala dolazak svog dečka, pogledala je kroz prozor sobe na prvom katu, te je ispred ulaznih vrata vidjela jednu žensku osobu izblajhane kose i jednog mladića. Bili su odjeveni u uniforme HV-a, a ne sjeća se da li su bili naoružani. Osim njih, u automobilu kojim su se dovezli, se nalazila još jedna osoba, također odjevena u uniformu HV-a. Čula je razgovor između tih osoba i Branka Lovrića, koji je na njihov poziv da s njima pođe na informativni razgovor, bez protivljenja pristao, pitajući da li treba ponijeti osobnu iskaznicu, na što su mu odgovorili da to nije potrebno, a nakon toga su ga uveli u automobil i odvezli. Nakon 15-tak minuta tim istim automobilom jedan od pripadnika HV-a koji je odveo Lovrića se vratio te je odvezao Lovrićev automobil. Tu večer je nazvala Mariju Lovrić i obavijestila je o ovome što se dogodilo njezinom suprugu, a povodom ovog događaja s Marijom Lovrić je otišla u policiju gdje je dala izjavu, a osim toga je bila ispitana i u postupku u kojem je Branko Lovrić proglašen mrtvim.

Svjedok Dragan Jovančević iskazao je da je prije, kao i za vrijeme Domovinskog rata, radio u PTT Osijek. Poznavao je Branka Lovrića, koji je u pošti radio kao direktor Radne zajednice, a kasnije je prebačen u pravnu službu, gdje je bio zadužen za imovinsko-pravne poslove. Kada su počela ratna zbivanja došlo je i do trvenja odnosno šikaniranja, tako da je i on imao neugodnosti jer su neki smatrali da je po nacionalnosti Srbin. Djelatnici pošte Lovrića nisu voljeli jer je znao pričati viceve po nacionalnoj osnovi, pa ga je on upozoravao da to ne čini jer bi mogao imati problema. Jedne prilike čuo je od drugih da je Branko Lovrić bio napadnut u podrumu pošte gdje su se djelatnici sklonili od granatiranja grada, a razlog tog napada je bilo to što su djelatnici kudili vojsku koja je granatirala Osijek, a Lovrić je rekao da nije kriva vojska već zapovjednici. Navodi da ne zna tko je tom prilikom Lovrića napao, ali se pričalo da je on tom prilikom imao izvjesnih sukoba sa Zoranom Lekom. Nakon ovog događaja je uslijedio otkaz Branku Lovriću i sve ono što se kasnije događalo. Svjedok je iskazao da je s Brankom Lovrićem bio u dobrim odnosima, te mu je jedne prilike rekao kako se priča da ima oružje u kući i da je protiv Hrvata, a ovaj mu je odgovorio da kod kuće nema nikakvo oružje i da nije protiv Hrvata jer mu je žena Hrvatica. Također, u jednom od razgovora Lovrić mu je rekao da mu je jednu večer često zvonio telefon, a nazvala ga je i osoba koja je imala piskutavi glas, te mu je prijetio skinućem glave odnosno da će stradati. Tada mu je Lovrić rekao da je u tom glasu prepoznao glas I optuženog Branimira Glavaša. On mu je savjetovao ako se za nešto osjeća krivim, da pobjegne iz Osijeka, ali mu je Lovrić odgovorio da se ne smatra krivim, a kada mu je to pričao, osjetilo se da je jako uplašen. O tome što se u poštanskom podrumu dogodilo Branku Lovriću, razgovarao je s njegovom suprugom Marijom.

Na temelju odluke HPT-a od 16. prosinca 1991. godine Branku Lovriću je u Telekomunikacijskom centru Osijek prestao radni odnos, 30. studenog 1991. godine, koji datum je upisan i u radnoj knjižici (list 3984-3989).

Prema dopisu Hrvatskog Telekoma od 16. kolovoza 2005. godine, a na temelju uvida u službene evidencije o prisutnosti zaposlenika na poslu za mjesec studeni 1991. godine, utvrđeno je da je Branku Lovriću od 19. do 29. studenog 1991. godine bilo određeno tzv. kućno dežurstvo, međutim, budući da Branko Lovrić nakon toga nije dolazio na posao pet

radnih dana uzastopce, to mu je 16. prosinca 1991. godine zaključen radni odnos s danom 30. studenog 1991. godine (3990).

Dopisom od 4. listopada 2005. godine Hrvatski Telekom obavijestio je sud da u arhivi poduzeća nisu pronašli evidentiran niti jedan predmet koji bi rješavao pitanje kućnih dežurstava.

Po prijedlogu Marije Lovrić, radi proglašenja nestale osobe umrlom, Općinski sud u Osijeku u rješenju broj R1-308/93 od 19. rujna 1994. godine, nestalog Branka Lovrića proglasio je umrlim, a kao dan njegove smrti utvrđen je 6. lipnja 1993. godine. Ovaj podatak je upisan i u matici umrlih matičnog područja Osijek i to dana 20. listopada 1994. godine s konstatacijom da je upis izvršen na temelju pravomoćnog rješenja Općinskog suda u Osijeku od 19. rujna 1994. godine (list 3998-4002).

Ubojstvo Alije Šabanovića

Neprijeporno je dana 7. veljače 1992. godine na desnoj obali rijeke Drave pronađeno mrtvo tijelo Alije Šabanovića. Prema zapisniku istražnog suca Okružnog suda u Osijeku od 7. veljače 1992. godine, utvrđeno je da se na pješčanom sprudu, 10 metara udaljenom od desne obale Drave, u visini Hrvatske elektroprivrede – Toplane i ulice cara Hadrijana broj 3, nalazi nasukano mrtvo tijelo odjeveno u smeđu kožnu jaknu, zelenkasti pulover, plave štofane hlače i smeđe niske cipele, a oko vrata je imao lančić zlatne boje. Također je utvrđeno da su ruke ove osobe bile vezane na leđima smeđom ljepljivom trakom. Prilikom uviđaja fotografirano je mjesto pronalaska mrtvog tijela Alije Šabanovića, njegov izgled kao i zadobivene strijelne ozljede glave (list 3830-3831, 3783-3787).

U službenoj zabilješci od 8. veljače 1992. godine policijski službenici su izvršili identifikaciju mrtvog tijela Alije Šabanovića (list 3832-3833).

Dana 8. veljače 1992. godine na Odjelu za patologiju KB Osijek izvršena je obdukcija mrtvog tijela Alije Šabanovića. Vanjskim pregledom utvrđeno je da je na sebi imao kratku kožnu jaknu s patent zatvaračem, ispod koje se nalazio zeleni džemper, košulja i potkošulja, a na nogama duge hlače sivkaste boje, te niske cipele, a oko vrata mu se nalazio lančić s privjeskom na kojem su s prednje strane ugravirani inicijali „ŠA“, a na drugoj strani je ugravirano „0“ Rh+ (krvna grupa). Konstatirano je da se na koži lica nalaze naslage sluzavozelenkastog materijala te je koža prednje strane prsnog koša i trbuha zelena, a ostala je sivkastoljubičaste boje. Također, koža na šakama i stopalima se ljušti zajedno s noktima u obliku rukavica odnosno čarapa. Na zatiljnom dijelu glave, iza desnog uha, utvrđena su četiri okruglasta defekta kože promjera 1,5 do 2 cm, koji su raspoređeni u vertikalnom nizu iza desnog uha. Od ovih defekata nastavljaju se kanali koji prolaze kroz svod lubanje i ulaze u lubanjsku šupljinu gdje se unutar moždanog tkiva i tvrde moždane ovojnice nađu tri deformirana projektila. Unutrašnjim pregledom obducent je utvrdio kominutivni – višefragmentalni prijelom svoda i baze lubanje, traumatsku destrukciju malog i velikog mozga i opći truležni proces. U svom nalazu i mišljenju sa sekcije broj 67/92, vještak obducent je zaključio da strijelne rane na glavi Alije Šabanovića pojedinačno i u svom zbiru predstavljaju teške tjelesne i po život opasne ozljede te je isti umro nasilnom smrću uslijed ustrijelnih rana glave, a truležne promjene kože su uzrokovale isčezavanje morfoloških promjena oko ulaznih rana te je vještak naveo da ne može sa sigurnošću reći o odstojanju s kojeg je pucano (list 4243-4247).

Liječnik vještak dr. Boris Dumenčić utvrdio je da je Alija Šabanović zadobio četiri strijelne ozljede glave, iza desnog uha. Budući da su ove ozljede bile raspoređene u pravilnom vertikalnom nizu, to upućuje da su zadate iz automatskog oružja i rafalnom paljbom, pri čemu su usta cijevi bile iza desnog uha, tako da je oštećeni prema počinitelju bio okrenut više svojom desnom bočnom stranom, a mogao se nalaziti u bilo kojem položaju – stajanjem, ležećem, klečećem ili nekom drugom položaju u kojem je ozlijeđeni dio glave bio dostupan ozljeđivanju. Vještak je ove ozljede okvalificirao kao osobito teške, a bile su takvog intenziteta i značajki da su uzrokovale smrtni ishod, te je zaključio da je Alija Šabanović umro nasilnom smrću. Iako su u strijelnom kanalu pronađena tri deformirana projektila, vještak je iskazao da zbog truležnih promjena nije bilo moguće odrediti daljinu iz koje je pucano, no, međutim, budući da je obducent pri pretrazi ruba strijelne rane registrirao komadiće stranog materijala, smatra da je to najvjerojatnije predstavljalo nesagorjela barutna zrnca, ili sitne vaporizirane komadiće metala od čahure ili zrna, što upućuje na zaključak da je najvjerojatnije pucano iz relativne blizine, koja orijentacijski, kod kratkocjevnog oružja, iznosi nekoliko desetaka centimetara, a kod dugocjevnog oružja, između 80 do 100 cm.

U svezi konstatacije datuma smrti Alije Šabanovića – 7. veljače 1992. godine, koja je navedena u zaglavlju zapisnika sekcije broj 67/92, liječnik vještak je iskazao da je za potrebe Matičnog ureda neophodno navesti dan, mjesec i godinu smrti, što u ono vrijeme obducentu nije bilo poznato, pa je naveden datum 7. veljače 1992. godine. Međutim, vrijeme smrti utvrđuje se djelom na osnovu truležnih promjena na lešu, a većim dijelom na temelju objektivnih pokazatelja, kao što su datum nestanka, zadnjeg viđenja ili datum neke objektivne radnje koju je pokojnik napravio prije smrti. Prema zapisniku obdukcije i fotoelaboratu, liječnik vještak je naveo da se može samo grubo procijeniti da je smrtni ishod Alije Šabanovića nastupio jedan do dva mjeseca prije pronalaska njegovog tijela, a to je zaključio na temelju opisanih truležnih promjena, poglavito obzirom na činjenicu da je obducent utvrdio odnosno opisao naslage sluzavo zelenog materijala na licu Alije Šabanovića, a to odgovara algama koje u zimskim mjesecima prekrivaju tijelo tek boravkom jedan do dva mjeseca u vodi.

Zita Šabanović, supruga Alije Šabanovića iskazala je da je isti rođen u Osijeku, a radio je u poduzeću „Gradnja“, na mjestu šefa mehanizacije. Kada su počela ratna djelovanja, dana 22. studenog 1992. godine sa svojim ocem je otišla u Mađarsku, a već ranije njezin sin bio je izmješten u Rovinju, tako da je suprug ostao sam u Osijeku te je redovno išao na posao. Zadnji put s njim se čula 2. prosinca 1991. godine, a tom prilikom nije joj rekao da bi mu netko prijetio ili da ima nekih neprilika. Idućeg dana, 3. prosinca 1991. godine nazvala ga je oko 19 sati, ali se nitko nije javio. Do ponoći je bezuspješno pokušavala supruga dobiti na telefon. Sutradan, ujutro, nazvala je susjede Zdenka i Mirjanu Blašković, kojima je rekla da joj se suprug ne javlja, pa da eventualno uđu u stan kako bi provjerili da mu se nije nešto dogodilo. Nakon pola sata ponovo se čula sa susjedima koji su joj rekli da su provalili stan, ali u stanu nisu zatekli njezinog supruga, time da je u stanu bilo sve u redu. Potom je nazvala poduzeće „Gradnja“, kako bi provjerila da li je slučajno suprug otišao na službeni put, međutim, tamo su joj rekli da on nije došao na posao. Nakon toga ona je iz Mađarske otišla sinu u Rovinj, misleći da je suprug možda otišao u posjetu sinu, ali ga ni tamo nije pronašla. Nakon toga je tetu i tetka obavijestila da prijave nestanak supruga na policiju, međutim, oni to nisu mogli napraviti, već samo bliža rodbina, pa se iz Rovinja vratila u Osijek 8. prosinca 1991. i već idućeg dana je otišla na policiju gdje je prijavila nestanak supruga. Tada je od susjeda saznala da su dan prije nego što je suprug nestao, ga tražile dvije uniformirane osobe, ali se ne sjeća tko joj je to rekao. Na nagovor načelnika PU u Glasu Slavonije je

objavila oglas o nestanku njezina supruga na koji se javio njihov susjed Mirko Grošelj, tako da je dalje s njim kontaktirala vezano za nestanak supruga. Grošelj je bio načelnik SIS-a te je poznao njezina supruga, no nije joj rekao što mu se dogodilo niti je spominjao razloge odnosno eventualne počiniocce. Osim toga, o nestanku supruga razgovarala je i sa svojim susjedima i to Smiljom i Stipom Marković, te susjedima po prezimenu Kosanović. Smilja i Stipe Marković su joj rekli da su u njihov stan, dan nakon nestanka supruga, došle dvije uniformirane osobe, koje je tamo zatekao susjed Zvonko Mlinarić, a ovi su mu rekli da samo obilaze stan. Od susjede po imenu Kosanović saznala je da je njezin suprug to jutro odlazio na posao, a ona je išla neposredno iza njega, a nakon toga ga više nije vidjela. O nestanku svog supruga razgovarala je i s bračnim parom Blašković, ali oni o tome nisu imali saznanja.

Svjedokinja Zita Šabanović izjavila je da je njezin suprug Alija Šabanović po nacionalnosti bio Makedonac, te je bio član Saveza komunista Jugoslavije. Iz prvog braka je imao sina, koji se zvao Saša, a isti je završio vojnu školu, te je kao pripadnik JNA radio u Beogradu. Zadnji put Saša je u Osijeku bio 1. svibnja 1991. godine te su se tada Alija i on posvađali.

Svjedok Stjepan Marković iskazao je da je Aliju Šabanovića poznao kao susjeda u zgradi na Sjenjaku broj 119, te je znao da je radio u poduzeću „Gradnja“, a po njega je dolazio neki automobil ili kombi. Zadnji put Šabanovića je susreo prilikom odlaska na posao, u jutarnjim satima. Misli da je to bilo 3. prosinca 1991. godine, a tom prilikom, na podestu stepenica ispred zgrade, je s njim razmijenio nekoliko riječi, te su se potom razišli. Nakon toga, nazvala ga je Šabanovićeva supruga, koja je bila zabrinuta te ga je zamolila da uđe u njihov stan kako bi provjerio da li se ovaj nalazi u stanu, pa je sa susjedom Blaškovićem provalio u stan od Šabanovića, ali tu nisu uočili ništa neuobičajno, odnosno sumnjivo. Zna da je o tome istragu vodio policajac Mirko Grošelj koji je stanovao u istoj zgradi.

Svjedokinja Smilja Marković iskazala je da je Alija Šabanović stanovao u istoj zgradi, odnosno ulazu zgrade na Sjenjaku broj 119, gdje je i ona živjela, a upoznala ga je u podrumu zgrade, gdje su se sklanjali zbog opasnosti od granatiranja. Dan ili dva prije nego što je Alija Šabanović nestao, tražile su ga dvije mlađe uniformirane osobe, što je slučajno vidjela s prozora, a to su navečer u podrumu Šabanoviću i rekli.

Svjedok Zdenko Blašković iskazao je da je Aliju Šabanovića poznao kao susjeda jer je Šabanović živio na četvrtom katu, a njegov stan se nalazio na prvom katu zgrade na Sjenjaku broj 119. Sa Šabanovićem je bio u dobrim odnosima. Zadnji put ga je vidio kada je Šabanović izašao iz zgrade, a tom prilikom je ispred zgrade, s druge strane ceste, bio parkiran jedan automobil, koji je tada krenuo, a iz smjera Svilane je dolazio jedan tamniji automobil koji se zaustavio na kolničkom traku bliže njihovom ulazu, a paralelno mjestu gdje se ranije nalazio onaj automobil koji je otišao. Iz ovog automobila su izašle dvije osobe koje su na sebi imale tamna odijela i bijele košulje, a Šabanović se kretao prema tom automobilu. Navodi da se tom prilikom nije ništa dešavalo, a te osobe su Šabanovića zaustavile i on je ušao u taj automobil. Kasnije je supruga pokojnog Šabanovića nazvala da provale u stan i vide što se dogodilo s Alijom Šabanovićem, tako da je bio u njegovom stanu, ali se toga više ne sjeća. Znao je da po Šabanovića svako jutro dolazi neko vozilo.

Na glavnoj raspravi svjedok Zdenko Blašković je iskazao da se više ne sjeća koliko je prošlo vremena od događaja kada je vidio da Alija Šabanović ulazi u jedan automobil pa do momenta kada je čuo da ga više nema. Nije vidio da bi te zgode iz zgrade, osim Šabanovića, još netko izlazio. Što se tiče vremena kada se događaj desio, svjedok je iskazao da je to

moglo biti oko 7 do 7,30 sati, a misli da je to bilo negdje u proljeće. Što se tiče osoba koje su izašle iz automobila, iskazao je da je za njih mislio da su to poslovni partneri od Šabanovića i da imaju neki poslovni sastanak.

Svjedok Vlado Frketić iskazao je da mu se jedne prilike, tijekom travnja 1992. godine, obratio njegov vojnik Zoran Sever Smrček, govoreći da bi sa zaručnicom trebao ući u jedan prazan stan u Sjenjaku, budući da je bio izbjeglica, no da ga je istjerala osoba po imenu Nuno, a bio je pripadnik SUS-a, koji mu je tom prilikom rekao da nisu sklonili tog čovjeka da bi on ušao u taj stan. To je povezao sa ubijenim Šabanovićem.

Svjedok Zoran Sever Smrček u svezi iskaza svjedoka Frketića iskazao je da je doista s njim razgovarao o tome da bi za sebe i ženu trebao dobiti neki stan, tako da je i dobio ključeve jednog stana u Istarskoj ulici u koji nije uselio, te je naveo da iskaz svjedoka Frketića, iz kojeg proizlazi da je sa zaručnicom trebao ući u prazan stan na Sjenjaku, nije točan. Nakon toga je svjedok Vlado Frketić ponovo ispitan te je iskazao da je na prethodnom ispitivanju greškom navedeno da se radilo o Nurudinu Šabanoviću, a zapravo je ime te osobe Nurudin Šehović. Također, svjedok je naveo da je točna tvrdnja svjedoka Zorana Smrčeka da ovaj o ulasku u stan na Sjenjaku nije razgovarao s njim, već mu je to u stvari ispričao Željko Matijašević, vojnik iz njegovog voda koji je kasnije poginuo, a kojeg je on zamijenio sa Zoranom Smrčekom.

Pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića

Neprijeporno je oštećeni Radoslav Ratković, dana 7. prosinca 1991. godine u 19,20 sati, zaprimljen na kirurški odjel Opće bolnice u Osijeku gdje je utvrđeno da je zadobio ustrijel u lice te je pretučen. Pregledom je utvrđeno da je isti zadobio prostrijelnu ranu donje trećine lica s ulazom u predjelu lijevog angulusa mandibule, a pri prodiranju na desnu stranu zrno je slomilo donju čeljust, povrijedilo dno i rediks jezika te slomilo desni angulus mandibule i kroz kožu desnog obraza izašlo van.

Osim naprijed navedenih ozljeda, na tijelu oštećenog Radoslava Ratkovića i to na nadlakticama, podlakticama i obje natkoljenice su utvrđeni krvni podljevi, a desni ručni zglob vezan je ljepljivom trakom koja se nalazila i oko vrata oštećenog.

Zbog naprijed navedenih ozljeda, oštećeni Radoslav Ratković je operiran, a iz bolnice je otpušten 11. siječnja 1992. godine (list 3858-3861, 3878-3880).

Liječnik vještak dr. Boris Dumenčić na temelju medicinske dokumentacije utvrdio je da je Radoslav Ratković zadobio prostrijel glave u području donje čeljusti, time da se ulazna strijelna rana nalazila u lijevom uglu donje čeljusti i nastavila se u strijelni kanal unutar kojeg je prelomljen lijevi kut donje čeljusti, a ozlijeđeni su dno usne šupljine, korijen jezika, te ogranak ličnog živca, a prelomljen je i desni kut donje čeljusti te se izlazna rana nalazila na koži desnog obraza. Ova ozljeda, po mišljenju vještaka, predstavlja osobito tešku i za život opasnu ozljedu, a životna je opasnost otklonjena pravodobnom liječničkom intervencijom. Ozljeda je nastala djelovanjem projektila ispaljenog iz ručnog vatrenog oružja, a radilo se o jednom projektilu, jer je gotovo nemoguće da bi dva ili više projektila ušla kroz isti ulaz, strijelni kanal i izašla kroz isti izlaz. Kako je ulazna rana registrirana na donjem uglu lijeve čeljusti, vještak je iskazao da to upućuje na zaključak da su usta cijevi oružja bila usmjerena u tom pravcu, međutim, u medicinskoj dokumentaciji nisu opisane morfološke karakteristike

ulazne i izlazne rane, time da su mjesto ulaska i izlaska projektila odredili operateri KB Osijek.

U svezi vanjskih ozljeda u pogledu krvnih podljeva na rukama i natkoljenicama oštećenog Radoslava Ratkovića, zaključio je da se radi o lakim tjelesnim ozljedama, koji su nastali udarcima tupotvrđog sredstva slabog do srednje jakog intenziteta, a neke su mogle nastati i padom na tupotvrdu podlogu.

Oštećeni Radoslav Ratković iskazao je da je stanovao u kući u naselju Novo Tenje. U prosincu 1991. godine sa suprugom se preselio u Osijek, u kuću njegovog šogora u ulici Feđe Milića 41d, gdje su stanovali sve do 7. prosinca iste godine. Tog dana, oko 16 sati, u ovu kuću su došla tri uniformirana vojnika, koji su njegovu šogoricu pitali da li on tu stanuje, a nakon što je ona to potvrdila, pozvali su ga da krene s njima kako bi obavili informativni razgovor, te su ga uveli u automobil marke „Zastava – Yugo“ tamnocrvene boje, na kojem je jedno staklo bilo razbijeno, te je umjesto stakla stavljen najlon. Ovim vozilom odvezli su ga do kuće koja se nalazila u Dubrovačkoj ulici na broju 30 u Osijeku, gdje su ga zatvorili u podrumске prostorije dvorišne zgrade te kuće. Ovdje su ga ova trojica vojnika ispitivali tko su četnici s kojima surađuje, a pri tome su ga psovali i udarali ga nogama i šakama, a jedan od njih i kundakom od pištolja. Za to vrijeme sjedio je na stolici da bi nakon nekog vremena ova trojica vojnika otišla iz ove prostorije, time da je jedan od njih ostao u prvoj prostoriji kako bi ga čuvao, međutim, nakon nekog vremena u tu prostoriju su se vratila druga dvojica vojnika, te je s njima ušao i onaj vojnik koji ga je ostao čuvati, pa su ga sva trojica nastavili tući, a potom su mu selotejp trakom vezali ruke iza leđa, u usta su mu stavili grumen papira i preko usta oblijepili selotejp traku. Ovako vezanog su ga izveli iz kuće te automobilom marke „Audi“ zelene boje odvezli prema Tvrdi, a odatle prema Dravi. Ovdje se vozilo zaustavilo te su ga ti vojnici stepenicama spustili na podest na obalu rijeke. Tada mu je jedan od tih vojnika rekao da je ovo zadnja šansa da se izvuče, te ga je ponovo pitao tko su četnici s kojima surađuje. Nakon što je na to on samo slegnuo ramenima, uslijedio je pucanj koji ga je pogodio u lijevu stranu lica, a nakon toga jedan vojnik nogom ga je gurnuo u rijeku. Nakon pada u vodu uspio se nogom odgurnuti od dna, a istovremeno s usta mu je spala selotejp traka, tako da je izronio na površinu i udahnuo zrak, ali je tada uslijedio i drugi hitac koji ga je pogodio u usta, pa je ponovo zaronio ispod površine vode, pri čemu je uspio isplivati i dopuzati na obalu gdje je s ruku skinuo selotejp traku. Međutim, uočio je nailazak jednog automobila koji se zaustavio na obali, pa se skrio u jednu žardinjeru, jer je mislio da dolaze po njega. Iz ovog automobila vojnici su izvukli jednog čovjeka kojeg su također doveli u neposrednu blizinu rijeke, te su u njega ispalili hitac i on se stropoštao u rijeku. Ta osoba jako ga je podsjećala na dr. Milutina Kutlića, a kako je nakon nekoliko dana u „Glasu Slavonije“ i pročitao da je dr. Kutlić stradao, pretpostavio je da je upravo on osoba koju je tom prilikom vidio. Potom je ovako ranjen uspio dopuzati do Kugina spomenika, gdje je izgubio svijest, a k sebi je došao u bolnici u Osijeku. U bolnici u Osijeku operirao ga je dr. Josip Hanzer, a nakon izlaska iz bolnice preporučeno mu je da napusti Osijek. Za vrijeme dok se nalazio u bolnici posjetio ga je dr. Mladen Pajtler, koji ga je pitao što mu se dogodilo, a on mu je odgovore napisao na ceduljici. Osim njega u dva navrata ga je posjetio jedan policijski istražitelj, koji ga je za vrijeme dok se nalazio u bolnici odvezao u Dubrovačku ulicu gdje mu je on pokazao kuću na broju 30 u koju je bio odveden, a radilo se o kući čiji vlasnik je bila osoba koju su zvali „Mito“.

Oštećeni Radoslav Ratković iskazao je da je u njegovu odvođenju iz kuće njegova šogora u kuću u Dubrovačkoj ulici, a potom iz Dubrovačke ulice do rijeke Drave, sudjelovalo ukupno pet osoba, međutim, niti jednu od tih osoba ne bi mogao prepoznati. Ove osobe koje

su ga dovele do rijeke Drave bile su odjevene u uniforme, te naoružani, a koliko se sjeća nisu imali duge cijevi, a na glavama nisu nosili maske. Što se tiče oružja iz kojeg je u njega pucano, misli da se radilo o pištolju manjeg kalibra, a to je zaključio obzirom na relativnu blizinu iz koje je u njega ispaljen hitac. Po govoru je zaključio da se radilo o domaćim osobama, a jednu od tih osoba zvali su šef ili „Chif“. U svezi ovog događaja razgovarao je s Milanom Rajićem, koji ga je pitao da li ga je pokušao likvidirati Jure Relatić, jer se navodno on hvalio Rajiću da je likvidirao jednog četnika. Svjedok je iskazao da su i Rajić i Relatić u svezi s tim fantazirali, time da je Relatić živio u jednoj ulici blizu njegove kuće, ali ga osobno nije poznao.

Oštećeni Radoslav Ratković iskazao je da je iz kuće u Novom Tenju u Osijek preselio nakon ubojstva koje se tamo dogodilo 1. srpnja 1991. godine (ubojstvo Josipa Reicha Kira). Tada ga je nazvala njegova supruga koja mu je rekla da su prije tog ubojstva u njihovu kuću ušle dvije osobe od kojih je jedan bio Antun Gudelj, te su iz kuće uzeli njegovo lovačko naoružanje. Nakon toga naloženo je da zbog očevida napusti tu kuću pa su se on i supruga preselili kod njegovog šogora koji je stanovao u ulici Feđe Milića broj 41 d u Osijeku. U to vrijeme je imao osobni automobil marke „Mercedes“, koji se nalazio u susjedstvu kuće od njegovog šogora. Nakon ovog događaja ovaj automobil je ukraden, o čemu ga je u bolnici obavijestila njegova supruga, ali je policija automobil pronašla i vratila ga, a za krađu je bio osumnjičen neki pripadnik ZNG-a.

Prilikom ispitivanja u istražnom postupku dana 18. prosinca 2006. godine, oštećeni Radoslav Ratković je iskazao da su ga trojica vojnika za vrijeme zlostavljanja u podrumu kuće u Dubrovačkoj ulici tako isprebijali da nije mogao hodati, pa su ga dovukli do automobila kojim su ga odvezli do Tvrđe odnosno Bastiona u blizini rijeke Drave. U svezi dovođenja one druge osobe, u koju su na obali Drave pucali, a što je vidio nakon što je uspio isplivati iz rijeke, iskazao je da je ta osoba bila dovezena na isto mjesto, do stepenica gdje je i u njega pucano. Što se tiče osoba koje su ga odvele iz kuće u ulici Feđe Milića, jednog od njih je opisao kao višeg i blond, a drugog kao nižeg i bucmastijeg, a nije se sjećao kako je izgledala treća osoba. Što se pak tiče one druge dvojice vojnika, koji su došli kasnije, te su ga zajedno sa vojnikom koji ga je ostao čuvati, iz Dubrovačke ulice odvezli do obale Drave, svjedok je iskazao da je vojnik kojeg su zvali „Chif“ bio njegove visine ili nešto viši te je imao podulje lice i isturenu bradu, a na ovom drugom nije ništa posebno uočio.

Svjedokinja Marija Prole iskazala je da su oštećeni Radoslav Ratković i njegova supruga, a njezina sestra, nakon ubojstva J.R.Kira u Tenji, 1. srpnja 1991. godine, stanovali u njezinoj kući. Dana 7. prosinca 1991. godine, predvečer, dvije uniformirane muške osobe došle su u kuću te su tražili Radoslava Ratkovića, tako da je ona otišla po njega, te je Radoslav Ratković došao na ulazna vrata gdje je čula da su mu ti vojnici rekli da ga vode na informativni razgovor. Nakon toga Ratković se obukao i pošao s tom dvojicom vojnika, a ispred kuće se nalazio automobil marke „Yugo“ bordo boje u kojem se nalazila i treća osoba. Idućeg dana nazvala je bolnicu kako bi provjerila da li je oštećeni preuzeo dežurstvo te joj je rečeno da se on nalazi u bolnici, tako da je otišla kod dr. Hanzera koji joj je rekao da je oštećenog sinoć dovela garda i da ga je operirao.

Svjedokinja je iskazala da je sin oštećenog Radoslava Ratkovića u inkriminiranom razdoblju živio i radio u Novom Sadu te je poginuo negdje u studenom 1991. godine u Divošu, međutim, ne zna u kojoj vojsci se nalazio. Upravo toga dana kada je iz kuće Radoslav Ratković odveden, oni su dobili vijest da je njegov sin poginuo, a kasnije se ispostavilo da on nije poginuo toga dana nego još i ranije.

Što se tiče tih uniformiranih osoba koje su odvele oštećenog Radoslava Ratkovića, svjedokinja je izjavila da se radilo o dvije mlađe muške osobe, jedan viši, a drugi niži, koje su po njezinoj procjeni mogle imati do 30 godina, međutim, kako je bio sumrak nije im dobro vidjela lica.

Svjedok Josip Hanzer iskazao je da je za vrijeme Domovinskog rata bio šef maksilofacijalnog odjela u Općoj bolnici u Osijeku. Negdje početkom prosinca u bolnicu je dovezen oštećeni Radoslav Ratković koji je bio ustrijeljen u predjelu lica. Oštećeni je bio u stanju šoka i pothlađen te je krvario iz jezika, tako da je izvršena reanimacija, a nakon toga je on izveo operativni zahvat i obradio rane oštećenog. Inače, oštećenog je poznavao još kao mladića te je s njim razgovarao o onome što mu se dogodilo, a oštećeni mu je rekao da su ga neki uniformirani ljudi odveli iz kuće Proletovih te ga ispitali u podrumu neke kuće u Dubrovačkoj ulici. Tražili su da oda svoje saučesnike. Nakon toga su mu zalijepili noge, usta i ruke ljepljivom trakom te ga dovezli do Bastiona gdje su pucali u njega, međutim, uspio je isplivati, tako da je došao do Tvrđe gdje je bila Hrvatska vojska, koji su ga potom prebacili u bolnicu.

Svjedok Mladen Pajtler iskazao je da je za vrijeme Domovinskog rata bio zamjenik ravnatelja u Općoj bolnici u Osijeku. Oštećeni Radoslav Ratković u bolnici je radio kao električar, a jedne noći u prosincu 1991. godine dovezen je u bolnicu zbog prostrjeljnih ozljeda na glavi, u predjelu usta. Nakon operacije, za vrijeme dok se Ratković nalazio na odjelu intenzivne njege dva puta ga je obišao, međutim, zbog prirode ozljede nije mogao s njim razgovarati, tako da mu je Ratković dao jedan papirić na kojem je napisao što mu se dogodilo, a taj papirić je on predao policajcu Zlatku Amšlingeru koji je često dolazio u bolnicu interesirajući se vezano za ovaj događaj. Prilikom dolaska u bolnicu Amšlinger je bio u uniformi i njima se uredno u ravnateljstvu legitimirao kao policajac. Prilikom preuzimanja ove ceduljice Amšlinger nije ništa komentirao niti je čitao pred njim, a ne zna kako je on znao da se ceduljica nalazi kod njega. Na tom komadiću papira koji mu je predao Radoslav Ratković, pisalo je samo da je netko došao po njega i da su ga odveli u nepoznatom smjeru, ali nisu bila napisana nikakva imena i prezimena, a Ratković je tražio da se ova ceduljica prosljedi nadležnima pa ju je zato i predao Amšlingeru.

Svjedok Željko Amšlinger je iskazao da je bio pripadnik SUS-a, a u ovoj je postrojbi radio kao logističar. Po nalogu II optuženog, negdje u listopadu 1991. godine pronašao je kuću u Dubrovačkoj ulici za potrebe smještaja jednog voda, a u toj kući ranije je živio jedan Srbin koji je pobjegao iz Osijeka. Po nalogu II optuženog u podrumu je zazidan jedan mali prozor, kako prilikom granatiranja grada ne bi došlo do oštećenja i eksplozije municije koja je tu trebala biti smještena. Radilo se o kući koja je s ulične strane imala stari dio, a u dvorišnom dijelu se nalazila nova kuća koja je bila povezana s tom starom kućom. Ta nova kuća u podrumskom dijelu je imala dvije prostorije. U ovoj kući se trebao smjestiti vod kojim je zapovijedao Matija Horvat, međutim, prije nego što je taj vod došao, u toj kući je bila u toj kući bila zatvorena osoba po imenu Mamula. Po nalogu II optuženog Ivica Krnjaka otišao je u kuću u Dubrovačkoj ulici, a ključeve od kuće mu je dao II optuženi, gdje je ispitao Mamulu. Nakon ispitivanja Mamule o tome je napisao izvještaj koji je predao II optuženom Ivici Krnjaku, a nakon toga su on i II optuženi Ivica Krnjak osobno Mamulu odvezli u Petrijevcu gdje je ovaj stanovao. Ovu kuću u Dubrovačkoj ulici naslijedio je Karlo Hart, inače njegov osobni prijatelj.

Svjedok Željko Amšlinger je iskazao da mu je jedne prilike II optuženi Ivica Krnjak dao nalog da ode u bolnicu i javi se jednoj osobi kako bi od nje uzeo jedan papirić. Taj papirić je preuzeo od dr. Pajtlera i to u zatvorenoj kuverti, koju je nakon toga predao II optuženom Ivici Krnjaku. Nije mu bilo poznato što je na papiriću pisalo, a kada mu je II optuženi Krnjak dao nalog da preuzme taj papirić u bolnici, nije bilo govora o oštećenom Radoslavu Ratkoviću, odnosno da bi se radilo o nekom tko je navodno isplivao iz Drave. Tek kasnije to je saznao iz medija i javnog pogovora. Prilikom dolaska u bolnicu na sebi je imao vojnu uniformu i nije se predstavljao kao policajac, jer za to nije imao potrebe, budući da je imao iskaznicu koju mu je potpisao Karl Gorinšek. Ova iskaznica mu je omogućavala nesmetano kretanje cijelom bojišnicom, a na njoj je bilo naznačeno da su mu svi zapovjednici dužni dati potporu. Što se tiče kuće u Dubrovačkoj ulici na broju 30, svjedok je iskazao da je u ovoj kući bio smješten jedan vod SUS-a kojim je zapovijedao Matija Horvat.

Ugroženi svjedok „Drava“, koji je ujedno imao status krunskog svjedoka, iskazao je da je pripadnik ZNG-a postao u kolovozu 1991. godine, time što je najprije bio u 106. brigadi, a potom u 3. gardijskoj brigadi, te je nakon tri mjeseca pristupio u specijalni diverzantsko-izviđački vod. To je učinio na prijedlog III optužene Gordane Getoš Magdić i V optuženog Dine Kontića, koji su mu prilikom razgovora o pristupanju rekli da se osniva novi vod koji bi izvodio akcije iza neprijateljskih linija. Prihvatio je ovaj prijedlog, tako da su vozilom marke BMW, kojim je upravljao V optuženi Dino Kontić, najprije otišli kod njegovih roditelja gdje je uzeo pušku, a potom su se vratili u Osijek u jednu kuću u ulici Otokara Keršovanija broj 24 ili 25, za koju su rekli da se tu nalazi baza te postrojbe. U podrumu kuće zatekao je četiri ili pet osoba u maskirnim odorama, koje je tom prilikom upoznao, a to su bili Stjepan Bekavac zvani Buše, Tihomir Valentić, zatim osoba koja se zvala Dragić, te Mirko Sivić kojeg je poznavao. Jedne večeri u kuću je došao i II optuženi Ivica Krnjak, kojeg su zvali „šef“, te im je rekao da će za koji dan ići u akciju. Idućeg dana imali su kratki sastanak s III optuženom Gordanom Getoš Magdić, koja im je tom prilikom rekla da će morati ići u akciju, a nakon toga ih je podijelila u grupe, tako da se on našao u grupi s Bekavcem i Valentićem. Njih trojica su automobilom „Yugo“ crvene boje otišli u grad te se zaustavili ispred jedne kuće. Tom prilikom Bekavac je rekao da idu po doktora, te su se on i Valentić uputili prema kući, a on je ostao ispred kapije, međutim, u kući nije bilo nikoga pa su se vratili u bazu. Idućeg dana, nakon sastanka s Gordanom Getoš ponovo je s Bekavcem i Valentićem krenuo u akciju automobilom marke „Yugo“. Prethodno mu je Bekavac dao „Škorpion“ s prigušivačem, a takvo oružje su nosili i njih dvojica. Došli su do kuće u Dubrovačkoj ulici te su se Bekavac i Valentić uputili do jedne prizemnice, a on je ostao kod vozila. Vrata ove kuće je otvorio jedan stariji čovjek krupnije građe. Nije čuo što su Bekavac i Valentić s njim razgovarali, međutim, u jednom momentu taj čovjek ih je obojicu odgurnuo i potrčao prema njemu, tako da ga je srušio na tlo, a potom su dotrčali Bekavac i Valentić, primili ga i uveli u automobil. Nakon kraće vožnje tog čovjeka su izveli u podrum jedne kuće. Ovdje su mu ruke i usta vezali selotejp trakom. Nakon toga je Bekavac nekim predmetom koji mu je ličio na telefonski kabel počeo udarati tu osobu vičući da prizna da je špijen KOS-a te mu psovao četničku majku i pitao mu tko mu je veza, to je trajalo oko pola sata, a onda je Bekavac tražio da i on to čini, što je on najprije odbio, a onda ga je dva ili tri puta udario tim kabelom. Nakon toga su Bekavac i Valentić tu osobu izveli van te automobilom marke „Yugo“ ga odvezli do rijeke Drave nasuprot Rokove ulice. Naredili su mu da klekne, a u tom momentu on je bio pokraj vozila udaljen 10-tak metara, te je vidio da oni nešto rade s oružjem. Potom ga je Bekavac pozvao, rekavši mu: „Evo ti „Škorpion“ i pucaj mu u zatiljak“. Za to vrijeme Bekavac i Valentić su tu osobu pridržavali s lijeve i desne strane, a on je znao da ukoliko to odbije da će oni ubiti njega pa je stoga odlučio pucati u tu osobu, tako da je ispalio dva hica lijevo od njegovog vrata, koja su završila u vodi, međutim

i prije toga, ta je osoba bila mrtva, iako nije čuo da bi Bekavac ili Valentić u njega ispalili hlice, međutim, to nije mogao čuti jer je Bekavac na pištolju imao prigušivač. Bekavac ga je nakon toga potapšao po ramenu i rekao mu: „Bravo mali, prošao si ispit“, te su se potom vratili u bazu. Tom prilikom Bekavac mu je dao svoj „Škorpion“, budući da njegovom „Škorpionu“ je nedostajao prigušivač koji se odvojio pri naletu na njega osobe koju su uhitili i odveli na Dravu.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da su idući dan imali kratki sastanak, te se govorilo o akciji, međutim, tu večer on nije išao u akciju, ali su navečer Bekavac i Kontić nešto žučno raspravljali. Tom prilikom Bekavac je Kontiću rekao: „E, dobro ste zajebali, što ćemo sad, ovi će nas ubiti zbog toga“, te je još rekao da je jedna osoba preživjela i isplivala iz Drave, rekavši Kontiću da to riješe kako god znaju. Pri tome je vidio da je Dragić uplakan i izvan sebe. Idućeg dana na sastanku Gordana Getoš, Bekavac i Kontić su rekli da se to mora riješiti i pitali su da li bi netko izvidio situaciju, odnosno mogućnost da se toga čovjeka likvidira, jer se preživjeli, za kojeg su rekli da se preziva Ratković ili možda Radaković, nalazi u bolnici. On je pristao izvršiti taj zadatak, ali je odlučio drugačije, tako da je samo otišao u bolnicu i vidio tu osobu koja se nalazila na kirurgiji, u podrumu, a pronašao ga je jer je na krevetu pisalo njegovo ime. Kada se vratio u bazu rekao je da je nemoguće bilo što napraviti jer da je taj čovjek čuvan i da mu se nitko ne može približiti.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da se u specijalnom diverzantsko-izvođačkom vodu nalazio do konca prosinca 1991. godine, kada je ovu postrojbu napustio. To je učinio nakon što je II optuženi Ivica Krnjak u bazi im rekao da se sprema velika akcija i da će stoga idućih dana učiti voziti tenkove, te je tražio da se izjasne da li netko ne želi ići. On je rekao da se boji tenka, a Krnjak mu je na to odgovorio da pokupi svoje stvari i da može ići, a to isto je učinio i Mirko Sivić. Nakon toga on i Sivić su napustili bazu u Keršovanijevoj ulici, međutim, sve do dolaska na kolodvor su pazili što im se događa iza leđa, jer su se bojali. Svjedok je iskazao da je III optužena Gordana Getoš Magdić bila zapovjednica ovog voda, a njoj su pomagali Bekavac i Kontić. Za II optuženog Ivicu Krnjaka se govorilo da je šef, time da ne zna tko je njemu bio nadređeni, ali pretpostavlja da je to bio I optuženi Branimir Glavaš. Naime, jedne prilike Kontić i Bekavac su ga pozvali da s njima pođe u nabavku, tako da su otišli u SNO, gdje je Bekavac ušao u jednu prostoriju u kojoj se, između dvadesetak osoba nalazio i I optuženi Branimir Glavaš, s kojim je Bekavac nešto razgovarao. Nakon par dana su ponovno njih trojica otišli u SNO i Bekavac je tom prilikom također razgovarao s Glavašem, međutim, nije čuo o čemu su razgovarali.

Ugroženi svjedok „Drava“ je iskazao da je s grupom vojnika iz postrojbe koje je vodila III optužena Gordana Getoš Magdić i Bekavac, trebao sudjelovati i u akciji u Tenjskom Antunovcu. Njihova grupa je došla u mjesto Brijest, gdje su zatekli dosta uniformiranih osoba, a bili su smješteni u prostorije neke firme. Tom prilikom II optuženi Ivica Krnjak ih je postrojio te je rekao da čekaju elitnu postrojbu Glavaševih ljudi, ali u tom momentu do njega je dotrčao jedan pripadnik ZNG-a, koji ga je obavijestio da su imali peh odnosno da su se slupali i da neće moći ići u akciju. Neko vrijeme su ovdje još čekali, a onda je naređen pokret prema Tenjskom Antunovcu, međutim, kada su došli do zadnje obrambene crte, do Krnjaka je dotrčao kurir koji ga je obavijestio da se akcija obustavlja, a na Krnjakov upit: „kako to“, kurir mu je odgovorio da je Glavaš tako naredio, pa su se nakon toga vratili u bazu u Keršovanijevoj ulici.

Ugroženi svjedok „Drava“ je iskazao da je boraveći u Keršovanijevoj ulici vidio dječaka za koju je kasnije utvrdio da se radi o Fehiru, ali se ovaj tamo nalazio svega jedan dan te nije siguran da li je to upravo ta osoba.

U svom iskazu od 7. rujna 2006. godine, ugroženi svjedok „Drava“ u vezi odvođenja jedne osobe iz Dubrovačke ulice, koja je ubijena na obali Drave, iskazao je da su u tome sudjelovali Bekavac, Valentić i Josip Zdravčević, time da je Bekavac toj osobi ispalio dva hica u potiljak, a potom se obratio Zdravčeviću rekavši mu da ga dovrši te mu je dao „Škorpion“, ali je u tom momentu tijelo tog čovjeka palo u Dravu te je Zdravčević ispalio dva hica u vodu, te misli da Zdravčević nije pucao u tog čovjeka. Također, u vezi drugog događaja pri kojem je osoba koja je trebala biti likvidirana, preživjela, te je uspjela isplivati iz Drave i razgovora koji se o tome vodio između Bekavca i Kontića, svjedok je iskazao da je Kontić tom prilikom rekao Bekavcu: „Usrali smo stvar“...

Svjedok Matija Horvat iskazao je da je vod SUS-a kojim je on zapovijedao u kuću u Dubrovačkoj ulici došao nakon Božića 1991. godine, a tu kuću je pronašao Željko Amšlinger, koji je u postrojbi radio logističke poslove. U toj kući kao prognanik živio je do 1996. godine, a nakon toga je kuću predao Karlu Hartu, koji je imao rješenje da mu pripada vlasništvo kuće, time da je raniji vlasnik bio izvjesni Dimitrije Radovanović.

Svjedok Matija Horvat je iskazao da za vrijeme dok se njegova postrojba nalazila u kući u Dubrovačkoj ulici, da u njoj nikada nisu bile privođene neke civilne osobe, niti ima saznanja da bi pripadnici SUS-a u ovu kuću dovodili civile, a potom ih likvidirali.

Svjedok Siniša Krnić iskazao je da je kao inspektor II policijske postaje PU osječko-baranjske po nalogu pretpostavljenih u Općoj bolnici u Osijeku obavio je razgovor sa Radoslavom Ratkovićem, na okolnosti inkriminiranog događaja. Zbog prirode ozljede Radoslav Ratković je teško govorio, međutim, spomenuo je da je odveden u Dubrovačku ulicu. Nakon toga, zajedno s Ratkovićem su došli u Dubrovačku ulicu i Ratković im je tom prilikom pokazao kuću u kojoj se nalazio. U svezi krađe automobila marke „Mercedes“, svjedok je iskazao da je tu krađu prijavila osoba prezimenom Prole. Nakon toga je automobil pronađen u jednoj ulici u Donjem gradu te su ga prevezli u policijsku postaju, a potom je vraćen vlasniku.

Svjedok Željko Bilandžić iskazao je da je od kolega po imenu Daut saznao da se u jednom dvorištu, u ulici Feđe Milića, nalazi automobil marke „Mercedes“. Čuli su da je to bio automobil kojega je vlasnik osoba po imenu Ratković, koji je upucan, pa je nakon toga zajedno s još četvoricom kolega iz voda odlučio ovaj automobil uzeti za potrebe njihove postrojbe odnosno SUS-a, a već idućeg dana djelatnici Vojne policije su im oduzeli to vozilo

Svjedok Daut Ismailji je iskazao da je automobil marke „Mercedes“ bio parkiran u jednoj garaži u ulici Feđe Milića te su on i jedan Željko, čijeg prezimena se ne sjeća, odlučili ovo vozilo uzeti za potrebe SUS-a, te su ga dovezli ispred sjedišta njihova voda u Miškinoj ulici. Ovaj automobil se svega jedan dan nalazio u njihovoj postrojbi, a nakon toga su ga odvezli policijski službenici. Kada su radi povratka došli u PU, rečeno im je da je vlasnik vozila po prezimenu Ratković.

Svjedok Krunoslav Fehir, prilikom ispitivanja dana 20. srpnja 2005. godine, iskazao je da su Ratković i dr. Kutlić bili dovezeni i istog dana likvidirani. Prvi je na likvidaciju vođen Ratković. Tom prilikom Brekala je susreo prilikom izlaska iz zgrade SNO-a te ga je

ovaj pozvao da krenu u Dubrovačku ulicu, a kada je došao do automobila, tamo se nalazila i osoba prezimenom Relatić. Brekalo i Relatić su iz kuće u Dubrovačkoj ulici izveli Ratkovića te ga odvezli do Drave, a on je ostao pokraj automobila. Nakon što je u vrat Ratkovića ispaljen jedan hitac, on je pao u rijeku, a kada je isplivao na površinu, tada mu je u glavu ispaljen još jedan hitac. Nakon toga vratili su se ponovo do kuće u Dubrovačkoj ulici u istom sastavu te su automobilom marke Ascona odatle do Drave, na isto mjesto odvezli dr. Kutlića, gdje je izvršena likvidacija. Navodi da je dr. Kutlić bio odjeven u pidžamu, budući da je bio mrak, nije vidio tko je, da li Brekalo ili Relatić pucali u dr. Kutlića. Za vrijeme dok su Kutlića i Ratkovića vozili prema Dravi, imali su na glavi potkape sa otvorima za oči i usta.

Prilikom ispitivanja, dana 6. ožujka 2006. godine, svjedok Fehir je iskazao da je znao da je Zoran Brekalo poginuo početkom jeseni, negdje u rujnu ili listopadu 1991. godine, te ovaj Zoran Brekalo kojeg je on spomenuo vezano za događaje zlostavljanja Čedomira Vučkovića i Đorđa Petkovića, nije Zoran Brekalo kojeg je naveo da je sudjelovao u likvidaciji Ratkovića i dr. Kutlića, te da se radi o dvije različite osobe, a misli da nisu bile dvije osobe po imenu Zoran Brekalo. Osoba za koju je naveo da je zajedno s njim sudjelovala u odvođenju Ratkovića i Kutlića je po konstituciji slična Zoranu Brekalu. Tu osobu nije vidio niti prije, a niti nakon ovog događaja, a za vrijeme dok je držao stražu za tu osobu je čuo da ga nazivaju Breki, pa je zaključio da mu je prezime Brekalo, a čuo je da drugu osobu zovu prezimenom Relatić. S njim je pristao krenuti u Dubrovačku ulicu jer mu je ovaj rekao da je Branimir Glavaš mu rekao da će im on pokazati put do kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30.

Na glavnoj raspravi svjedok Krunoslav Fehir iskazao je da o ubojstvu Milutina Kutlića i pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića zna po pričanju, međutim, s njima nije imao nikakvog kontakta. Naime, jedne prilike u jesen 1991. godine sa osobom koja se prezivala Brekalo je bio upućen u kuću u Dubrovačkoj ulici. Tamo su se uputili sa dva automobila, jedan marke „Audi“, a drugi „Zastava“. Kako je bila noć i zamračenje, vidio je da je netko iz te kuće izveo dvije muške osobe. Nakon toga su otišli do obale Drave te je čuo pucnjavu, ali je bio udaljen od mjesta događaja, tako da ne zna tko je to uradio. Kasnije se pričalo da su tom prilikom ubijeni Ratković i dr. Kutlić, ali ne zna da li je ta informacija bila točna. Osim toga, nije imao nikakvih drugih saznanja o uhićenju i dovođenju civila u Dubrovačku ulicu, radi likvidacije. Iskazao je da se ne sjeća što je od naoružanja imao kod sebe, a niti što je kod sebe imala osoba prezimenom Relatić.

Ubojstva Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, NN ženske osobe i Bogdana Počuče

Ubojstvo Milutina Kutlića

- Neprijeporno je da je dana 8. prosinca 1991. godine na desnoj obali rijeke Drave, u blizini ugostiteljskog objekta „Bastion“, na lokaciji Tvrđe i VK „Iktus“, pronađen leš muške osobe za koju je utvrđeno da se radilo o Milutinu Kutliću. U zapisniku o uviđaju utvrđeno je da su ruke oštećenog Milutina Kutlića bile vezane iza leđa, samoljepivom trakom smeđe boje, širine 5 cm, a istom trakom je bila obljepljena i glava leša. Mrtvo tijelo Milutina Kutlića bilo je odjeveno u karirani sako i tamnoplavu majicu, a na nogama je imao cipele – crne mokasine, dok je iz fotoelaborata razvidno da je imao i hlače. Također, u zapisniku o uviđaju je utvrđeno da je zadobio prostrijelne ozljede glave, a uočeni su i vidljivi krvni podljevi i tragovi krvi u predjelu nosa i oba oka. Na mjestu događaja, na donjem dijelu

betonskih stepenica neposredno prije kamene obale pronađeni su tragovi krvi, a 40 cm od ovih tragova pronađeno je 12 komada čahura call. 5,6 mm i dvije čahure call. 7,65 mm. (list 3820-3825) Prilikom uviđaja fotografirano je mjesto pronalaska mrtvog tijela oštećenog Milutina Kutlića, te njegov izgled i zadobivene prostrijelne ozljede glave (fotoelaborat 3762-3766).

Prilikom uviđaja 8. prosinca 1991. godine, policijski službenici PU Osijek, osim oštećenog Milutina Kutlića, na istom su mjestu pronašli i leš muške osobe s ustrijelnom ranom glave, čiji identitet nije utvrđen, a ubojstvo ove osobe nije inkriminirano.

Dana 9. prosinca 1991. godine izvršena je obdukcija mrtvog tijela Milutina Kutlića te je utvrđeno da je isti zadobio prostrijelnu ozljedu u području desnog gornjeg kapka, a izlaz tog prostrijela je desno tjemeno zatiljno. U okolini strijelnog kanala su utvrđena nagnječenja u kori mozga kao i tekuća krv u moždanim komorama. Ovu prostrijelnu ozljedu glave obducent je kvalificirao kao osobito tešku tjelesnu ozljedu, koja je prouzrokovala trenutačnu smrt Milutina Kutlića. Osim prostrijelne rane glave, na tijelu oštećenog Milutina Kutlića obducent je utvrdio i ozljede u vidu oguljotine lica i desne strane grudnog koša, za koje je zaključio da su nastale zaživotno, a svaka za sebe i u svom zbiru su laka tjelesna ozljeda (list 4300-4302).

Liječnik vještak u svezi naprijed utvrđenih ozljeda oštećenog Milutina Kutlića, a na temelju obduccionog zapisnika i fotoelaborata, utvrdio je da se ulazna prostrijelna rana nalazila desno tjemeno zatiljno, a izlazna u području gornje vjeđe desnog oka. Vještak je mišljenja da je liječnik obducent pogrešno konstatirao ulaznu i izlaznu strijelnu ozljedu na glavi oštećenog Milutina Kutlića, a pri tome je ukazao na fotodokumentaciju obdukcije i fotografiju broj 21, na kojoj je označena ulazna rana zrna projektila i to desno tjemeno zatiljno na glavi oštećenog. Prema karakteristikama rane na tom mjestu, zaključio je da se radilo o rupičastom defektu kože koji je okružen prstenom nagnječenja, to je upravo karakteristično za ulazne strijelne rane, a nipošto za izlazne.

Svjedokinja Erika Kutlić iskazala je da je njezin suprug Milutin Kutlić radio u Općoj bolnici u Osijeku na Onkološkom odjelu, a živjeli su u Osijeku u Mrežničkoj ulici. U inkriminirano vrijeme njihova dva sina su se nalazila u Zagrebu, tako da ih je posjetila početkom prosinca 1991. godine, a u Osijek se vratila 5. prosinca 1991. godine. Budući da je u to vrijeme grad bio granatiran, razgovarala je sa suprugom o mogućnosti da napuste Osijek, ali su se odlučili ostati, a u to vrijeme su oboje radili u bolnici i to po dva ili tri dana, dok su preostala tri dana u tjednu imali slobodno. Dana 7. prosinca 1991. godine iz bolnice je u dva navrata telefonski kontaktirala sa suprugom. Prvi put nazvala ga je oko 12,00 sati, a drugi put oko 15,00 sati. Istog dana navečer oko 20,30 sati ponovo je nazvala supruga, međutim, nije više imala signal. Pokušala ga je dobiti još u nekoliko navrata, ali nije uspjela. To ju je jako uznemirilo, tako da je nazvala susjede Zvonka Grudena i Krešu Dorića, a ona je tu večer ostala u bolnici. Idući dan vratila se kući te uredno otključala ulazna vrata, međutim, u dnevnom boravku je uočila da je telefon na podu i odvojen od slušalice. Također, na podu se nalazila i pepeljara te tri rasuta opuška pa je zaključila da je tu bilo nekakvog otpora. Osim toga, na vitrini su bile izvučene ladice, a to isto je zatekla i u spavaćoj sobi. Odmah je o tome obavijestila policijske djelatnike, kao i Krizni štab bolnice i dr. Pajtlera, pa i Crveni križ. U razgovoru sa susjedom Krešom Dorić, on joj je rekao da je jučer oko 16 sati vidio dvije uniformirane osobe koje su došle nekim narančastim Yugom bez stakala, te su lupale na vrata stana, te je suprug izašao i kraće vrijeme razgovarao s tim osobama, a nakon toga su ovi otišli, ali navečer oko 20,30 sati je čuo automobil sa zadnje strane kuće.

Svjedokinja Erika Kutlić je iskazala da je 14. prosinca 1991. godine ponovo otputovala k sinovima u Zagreb, međutim, tada je nazvao policijski službenik Vljako Petrović, koji ju je obavijestio da joj je suprug pronađen mrtav, tako da se nakon toga vratila u Osijek. U vezi ovog događaja obratila se školskom kolegi Đuri Perici, koji je s tim u svezi sačinio jedno pismo, rekavši da ga osobno preda Branimiru Glavašu, što je i pokušala učiniti, međutim, Glavaš je rekao da ju ne može primiti, tako da je pismo predala stražaru kako bi ga on odnio Glavašu, a kasnije nije s njim stupila u kontakt. I optuženog Branimira Glavaša nije nikada sreala, ali ga je znala posredno jer je bila u dobrim odnosima s njegovim bratićima Ivanom i Zvonkom Glavašem, a s Krunoslavom Glavašem su bili kućni prijatelji. Krunoslava Fehira upoznala je slučajno i to 2000. godine kada je na Pelješcu posjetila neke prijatelje, a oni su joj Fehira predstavili kao njihovog rođaka, međutim, ovaj joj tom prilikom ništa nije govorio o ubojstvu njezinog supruga.

Svjedok Krešimir Dorić iskazao je da je u inkriminiranom razdoblju živio u kući njegovih roditelja u Mrežničkoj ulici u Osijeku, a preko puta su stanovali dr. Milutin i Erika Kutlić. Jedne subote u prosincu 1991. godine u priepodnevnim satima s dr. Kutlićem je popio kavu u njegovoj kući, te su dogovarali ručak za idući dan. Nakon toga otišao je kući, a tijekom popodneva, oko 16 sati, kroz prozor kuće je vidio dvojicu vojnika koji su u osobnom automobilu marke „Yugo“, bez registracije, na kojemu je zadnje staklo bilo razbijeno, došli do kuće dr. Kutlića. Nakon toga su ovi vojnici pozvonili na ulazna vrata kuće dr. Kutlića, te su, kada se on pojavio, nešto su kratko s njim razgovarali, te su potom otišli odatle. Istog dana, navečer, oko 21 sat, iz bolnice gdje je radila, nazvala ga je Erika Kutlić, rekavši mu da se njezin suprug ne javlja na telefon i da provjeri da li je u kući, što je on i učinio te je kucao na ulazna vrata, ali se nitko nije javljao, što je on i javio Eriki Kutlić. Idući dan Erika Kutlić mu je rekla da je njezin suprug nestao i da je o tome obavijestila policijske službenike.

Svjedok Mladen Pajtler je iskazao da je u inkriminirano vrijeme radio kao zamjenik ravnatelja u Općoj bolnici u Osijeku, gdje je kao onkolog radio i dr. Milutin Kutlić. Za Kutlića je naveo da je bio pristupačan i simpatičan čovjek te izvanredan specijalist, te je čuo da je ubijen, ali ništa o tome nije znao.

Ubojstvo Svetislava Vukajlovića

- Neprijeporno je da je dana 12. prosinca 1991. godine, u vodi na desnoj obali rijeke Drave u naselju Tvrđa, u ravnini ugostiteljskog objekta „Bastion“, pronađen leš muške osobe za koju je utvrđeno da se radilo o Svetislavu Vukajloviću. U zapisniku o uviđaju utvrđeno je da je oštećeni na sebi imao bijelu potkošulju, plavu majicu i plavo-sivi džemper, te sive hlače, čarape, a na lijevoj nozi je imao kućnu papuču. Također je utvrđeno da je preko usta i oko glave imao omotanu ljepljivu traku smeđe boje, širine 5 cm. Prilikom uviđaja fotografirano je mjesto pronalaska mrtvog tijela Svetislava Vukajlovića, njegov izgled i mjesto gdje je zadobio prostrijelne ozljede glave (list 3771-3774, 3843-3845).

Dana 13. prosinca 1991. godine izvršena je obdukcija mrtvog tijela Svetislava Vukajlovića, te je utvrđeno da je isti zadobio prostrijelnu ozljedu koja započinje na lijevoj uški, promjera oko 1 cm, probija ušku, te ponovno ulazi u kožu iznad uha, probija kost lubanje i ozljeđuje lijevi sljepoočni i tjemeni dio mozga i izlazi iznad uha. Drugi prostrijel se nalazio na glavi oštećenog, zatiljno desno, a izlazna rana nalazila se čeonu tjemenom u središnjoj liniji, udaljena 10 cm od korjena nosa. U strijelnim kanalima su pronađeni prijelomi lubanje i traumatske lezije mozga. Liječnik obducent je utvrdio da ove ozljede

pojedinačno i u zbiru predstavljaju tešku tjelesnu i po život opasnu ozljedu, zaključivši da je Svetislav Vukajlović umro nasilnom smrću uslijed strijelnih rana glave, a ozljede su nastale pucanjem iz relativne blizine. Pregledom tijela oštećenog Svetislava Vukajkovića utvrđeno je da je na lijevoj nadlaktici imao postavljen sadreni zavoj – gips, te se lijeva podlaktica nalazila savijena u laktu prema tijelu (list 4267-4271).

Liječnik vještak Boris Dumenčić utvrdio je da naprijed navedene prostrijelne rane na glavi oštećenog Svetislava Vukajlovića predstavljaju osobito teške tjelesne ozljede te su bile takvog intenziteta i značajki da su uzrokovale smrtni ishod. Na temelju mikroskopske karakteristike isječaka kože sa mjesta ulazaka projektila zaključio je da to upućuje na pucanje iz relativne blizine.

Svjedok Miodrag Vukajlović iskazao je da je 9. srpnja 1991. godine napustio Osijek i to nakon događaja od prethodnog dana, kada mu je u jednom lokalnu vlasnik rekao da tu Srbi više ne mogu dobiti piće, a nakon toga pred lokalom ga je napalo četiri ili pet dečki, koji su ga najprije provocirali u svezi imena njegovog oca, a potom su ga počeli tući, udarajući ga nogama po tijelu, pri čemu su mu zaprijetili da će ga i ubiti, što je on shvatio kao opomenu, tako da je idućeg dana napustio Osijek, te je otputovao u Beograd, a ocu je rekao da će otputovati za Zagreb. O ubojstvu oca saznao je od sestre i to 1993. godine. Nakon nekog vremena izvršena i je ekshumacija gdje je on prepoznao posmrtnu ostatku njegovog oca.

Svjedokinja Marija Zelinec je iskazala da je njezin otac Svetislav Vukajlović živio sam u Osijeku, a ona je u rujnu 1991. godine sa kćerkom otišla u Rijeku. U Osijek se vratila u siječnju 1992. godine i kuću u kojoj je otac živio zatekla je u normalnom stanju. Tada joj je jedan susjed rekao da je njezinog oca posljednji put vidio 4. ili 5. prosinca 1991. godine sa zavijenom rukom i da su ga par puta tražili uniformirani ljudi, ali su joj na policiji rekli da nemaju saznanja o nestanku njezinog oca, tako da se vratila u Rijeku. Tada je čula da je otac nađen mrtav u Dravi, tako da je otišla u bolnicu, na odjel gdje je vršena obdukcija, gdje su joj potvrdili da je njezin otac identificiran kao osoba koja je pronađena na obali rijeke Drave. Nakon toga je otišla u Državno odvjetništvo gdje su joj predložili fotografiju leša na kojoj je nedvojbeno prepoznala svog oca.

Svjedok Šimo Ivašković iskazao je da je oštećeni Svetislav Vukajlović stanovao u kući preko puta njegove kuće. Jedne prilike pred njegovom kućom zaustavio se automobil marke „Yugo“ crvene boje na kojem je zadnje i bočno staklo bilo razbijeno, a iz ovog automobila su izašle tri uniformirane osobe koje su se raspitivale o nekim osobama, a jedan od njih je otišao do kuće Svetislava Vukajlovića, dok su se ova druga dvojica šetala po ulici. Nakon toga se vratio u kuću te kroz prozor na ulici je vidio da su ove uniformirane osobe preparkirale automobil koji se sada nalazio ispred kuće Svetislava Vukajlovića. Nakon pola sata izašao je iz kuće i preko ograde vidio da se zatvaraju lijeva, vozačeva vrata od automobila Yugo, te je to vozilo napustilo ulicu, međutim, u tom zbivanju nije vidio Svetislava Vukajlovića, niti je od tada istoga više uopće vidio, a nagađali su što mu se dogodilo. U proljeće 1992. godine od kćerke Svetislava Vukajlovića saznao je da je on upucan.

Ubojstvo NN ženske osobe

- Neprijeporno je da je dana 14. prosinca 1991. godine, na desnoj obali rijeke Drave u naselju Tvrđa, u neposrednoj blizini ugostiteljskog objekta „Bastion“, pronađen NN leš ženske osobe uz kameni sprud. U zapisniku o uviđaju utvrđeno je da je tijelo leša na sebi je

imalo smeđu bundu, smeđe hlače, te bijele čizme, a na glavi smeđu kapu od umjetnog krzna, time da su ruke bile vezane na leđima pomoću selotejp trake širine 5 cm, a ovom trakom su bila omotana i usta leša. Prilikom očevida fotografirano je mjesto pronalaska mrtvog tijela NN ženske osobe, njegov izgled te strijelne ozljede glave (listovi 3775-3779 i 3827-3828).

Dana 15. prosinca 1991. izvršena je obdukcija mrtvog tijela NN ženske osobe te je utvrđeno da se na zatiljnom dijelu glave nalaze u nizu četiri ulazne strijelne rane okruglog oblika, promjera od 0,9 do 1 cm, strijelni kanali prodiru kroz kost lubanje, te ozljeđuju mali i veliki mozak. Ulazne rane imaju obilježje rana nastalih pucanjem iz relativne blizine. Obducent je zaključio da je NN ženska osoba umrla nasilnom smrću uslijed strijelnih rana glave, koje predstavljaju pojedinačno i u zbiru teške tjelesne i po život opasne ozljede (list 3591-3593).

Liječnik vještak dr. Boris Dumenčić naprijed navedene strijelne ozljede glave kvalificirao je kao osobito teške tjelesne ozljede koje su bile takvog intenziteta i značajki da su uzrokovale smrtni ishod. Na temelju mikroskopskih karakteristika isječaka kože sa mjesta ulaska projektila vještak je zaključio da su projektili ispaljeni iz relativne blizine.

Ubojstvo Bogdana Počuče

- Neprijeporno je da je dana 7. siječnja 1992. godine, u vodi uz desnu obalu rijeke Drave, na lukobranu Zimske luke i to na njegovoj desnoj strani, prema otvorenoj Dravi pronađen leš muške osobe za koju je utvrđeno da se radilo o Bogdanu Počuči. U zapisniku o uviđaju utvrđeno je da je oštećeni na sebi imao zeleno-crnu jaknu, smeđe hlače i cipele. Ruke su mu na leđima bile vezane ljepljivom trakom smeđe boje. Također je konstatirano da je tijelo i vidljivi dijelovi kose prekriveni naslagama algi i pijeska, a u desnom džepu hlača se nalazila tanka knjižica sive boje na ime Počuča Bogdan. Prilikom uviđaja je fotografirano mjesto na kojemu je uz obalu Drave pronađeno tijelo Bogdan Počuča, njegov izgled te prostrijelne ozljede na glavi (list 3853 -3855 i 3766-3773).

Dana 8. siječnja 1992. godine izvršena je obdukcija mrtvog tijela oštećenog Bogdana Počuče. Pregledom je utvrđeno da je zadobio dvije prostrijelne rane glave, od kojih je jedna imala ulaz čeonu lijevo izvan vanjskog ruba obrve, te je strijelni kanal prolazio kroz ljusku čeonu kosti, čeonu režnjeve obje polutke velikog mozga, a izlazna rana se nalazila sljepoočno tjemeno desno. Druga prostrijelna rana nalazila se na glavi lijevo, sljepoočno, zatiljno, te je strijelni kanal prošao kroz svod lubanje pri čemu je došlo do prijeloma lubanje i traumatske lezije mozga, a izlazna rana se nalazila desno, sljepoočno iza desnog uha (list 4255-4258).

Liječnik obducent je utvrdio da naprijed navedene prostrijelne ozljede glave predstavljaju osobito teške tjelesne ozljede oštećenog Bogdana Počuče, te su uzrokovale smrt oštećenog.

Također, na glavi oštećenog Bogdana Počuče obducent je utvrdio krvni podljeva oko desnog oka i oguljotine kože na čelu, za ove ozljede mišljenja je da su nastale za života.

Liječnik vještak Boris Dumenčić prostrijelne ozljede na glavi oštećenog Bogdana Počuče je okvalificirao kao osobito teške tjelesne ozljede, koje su bile takvog intenziteta i značajki da su uzrokovale smrtni ishod. Prema mikroskopskoj analizi isječaka kože oko ulaza projektila zaključio je da je u Bogdana Počuču pucano iz relativne blizine. U pogledu krvnog podljeva oko desnog oka i oguljotina kože čela oštećenog, vještak je mišljenja da se radi o

tjelesnim ozljedama (lakim), koje su najvjerojatnije nastale direktnim udarcima tupotvrdog sredstva slabijeg intenziteta.

Svjedokinja Desanka Dragičević iskazala je da je 23. studenog 1991. godine sa svojim suprugom iz Osijeka otišla u Zagreb, a to je predlagala i svom bratu oštećenom Bogdanu Počuči, koji je u to vrijeme radio u poduzeću „Štampa“. S njim je u to vrijeme svakodnevno telefonski kontaktirala, a zadnji put su se čuli 27. prosinca 1991. godine. Tada joj je djelovao uplašeno, a rekao joj je da ga nazivaju. Idućeg dana, 28. prosinca 1991. godine u uobičajno vrijeme ponovo ga je zvala, ali ga nije mogla dobiti, tako da je nazvala njegovog susjeda Predraga Novakovića i upitala ga što se događa. Novaković joj je rekao da su toga dana oko 15 sati tri osobe odvele Bogdana Počuču i više se nije vratio. Istog dana je u dva navrata u 19 i 20 sati pokušala kontaktirati s bratom, ali ga nije mogla dobiti. Dana 29. prosinca 1991. godine vratila se u Osijek, međutim nije uspjela pronaći brata, tako da se vratila u Zagreb. U siječnju 1992. godine od dvojice policajaca je saznala da je njezin brat Bogdan Počuča pronađen mrtav u Zimskoj luci. Prije nego što je otišla na patologiju Opće bolnice u Osijeku, pošla je u bratov stan kako bi uzela stvari za sahranu. Svjedokinja je navela da njezin brat Bogdan Počuča u vrijeme kad se desio ovaj događaj nije stanovao u svom stanu već se nalazio u kući njihovog brata Janka Počuče u Wilsonovoj ulici u Osijeku. Kada je s vojnom policijom došla u bratov stan, tamo je zatekla jednu ženu, koja nije bila u uniformi, te dva muškarca od kojih je jedan bio obučen u vojne hlače, ali s tim osobama nije razgovarala, osim što ju je ta ženska osoba upitala da li je Bogdan Počuča živ.

Svjedok Predrag Novaković iskazao je da je u inkriminirano vrijeme stanovao u Osijeku, u Wilsonovoj ulici na broju 17, a na broju 19 se nalazila kuća obitelji Počuča. U toj kući prije rata su stanovali Janko Počuča i njegova obitelj, a nakon što su oni napustili Osijek, u ovu kuću je uselio oštećeni Bogdan Počuča. Dana 28. prosinca 1991. godine oštećeni se nalazio u kući te ga je pozvao na ručak, tako da je neko vrijeme bio kod njega, a onda se vratio u kuću na broju 19. Nakon toga, iz svoje radne sobe je vidio da se ispred kuće Bogdana Počuče zaustavio jedan manji osobni automobil iz kojeg su izašle tri uniformirane koje su bile naoružane. U jednom trenutku je vidio da tog vozila više nema. Nakon što je neko vrijeme čekao da se oštećeni vrati, otišao je do ulaznih vrata Počučine kuće te je lupao i zvonio na vrata, ali se nitko nije javljao. Kasnije je saznao da je Bogdan Počuča odveden.

Svjedok Tihomir Apari u svom iskazu od 24. kolovoza 2005. je iskazao da se u Domovinski rat uključio 17. srpnja 1991. te je bio pripadnik 107. valpovačke brigade. Iz ove postrojbe je koncem kolovoza ili početkom rujna 1991. prešao u 3. gardijsku brigadu, a 16. studenog u samostalni bataljun kojim je zapovjedao I optuženi Branimir Glavaš, time da je njemu neposredno pretpostavljeni bio Josip Katančić, a ovome Boris Ostojić. Na temelju usmenog naloga kojeg je I optuženi dao Josipu Katančiću, zauzeli su kuću u Wilsonovoj ulici na broju 19 u Osijeku u kojoj su smjestili zapovjedništvo. Iako je Ostojić po hijerarhiji bio nadređen Katančiću, Glavaš je nalog izdao Katančiću, a ne Ostojiću. U ovoj kući su pronašli jedan dokument iz kojeg su utvrdili je vlasnik kuće bio Janko Počuča. Jedne prilike Josip Katančić ga je pozvao u stan u Zagrebačkoj ulici u kojem je živio sa ženom. Svjedok navodi da je Katančića pitao od kuda mu taj stan, a ovaj mu je rekao da je to stan Bogdana Počuče, kojeg je ubio i bacio u Zimsku liku.

Svjedok Apari nadalje je iskazao da mu je I optuženi koncem 1991. rekao da uzme stan koji je bio u vlasništvu Predraga Markovića u ulici Šetalište Kardinala Šepera br. 87. a na način da ode sa dva vojnika u ovaj stan te da vlasnika ubiju odnosno bace u Dravu, a tu je bio prisutan i Petar Kljajić, predsjednik vojno stambene komisije kojem je rekao da napiše

rješenje o privremenom korištenju ovog stana na njegovo ime. Što je ovaj odmah i učinio i predao mu to rješenje. Kad je s tim rješenjem došao do stana u ulici Kardinala Šepera, gdje su zatekli čovjeka u dobi između 45-50 godina, a misli da je to bio sin od Predraga Markovića, koji im je pokazao papire da je ovaj vlasnik stana. Tom je prilikom ovom čovjeku rekao da ima zapovijed da ga ubiju, a potom ga je pitao da li se može negdje smjestiti, na što mu je ovaj rekao da može otići u Istru, ali mu je on odgovorio da je to daleko i da ga tamo ne može kontrolirati, jer ako se nešto dogodi da on može odgovarati, pa je nakon toga rekao da se može smjestiti kod poznanika Ilića u Osijeku, gdje ga je on sa ovom dvojicom vojnika i odvezao, te mu je rekao da ne napušta tu kuću kako bi ga mogao nadzirati. Idućeg dana telefonski je provjerio i utvrdio da se taj čovjek nalazi u tom stanu, a i osobno je otišao u stan kod tog Ilića, gdje ga je zatekao. Međutim, treći dan Ilić mu je rekao da su tog čovjeka odveli dvojica vojnika, i to oni vojnici koji su bili s njim kad ga je vodio k Iliću. Nakon toga mu više nije bilo poznato što se dogodilo s tim čovjekom.

U svezi I optuženog Branimira Glavaša svjedok Apari je iskazao da je početkom prosinca 1991. godine sudjelovao u vojnoj akciji u Tenjskom Antunovcu. Tom prilikom je vidio da 101. zagrebačka brigada napušta položaje odnosno Tenjski Antunovac, što je on javio Josipu Katančiću, a ovaj mu je rekao da je Glavaš izdao zapovijed da pucaju po purgerima. Ovu naredbu je izvršio jer se bojao, ali je svojim vojnicima naredio da pucaju iznad glava ovih vojnika. S tim u vezi svjedok je iskazao da je putem veze kontaktirao i s Glavašem, ali mu on nije izdao takvu naredbu.

Na zapisniku od 14. veljače 2007. Svjedok Tihomir Apari je iskazao da mu za vrijeme dok je bio pripadnik samostalne bojne kojom je zapovijedao I optuženi Branimir Glavaš nikada nije zapovjedbno da nekog civila uhićuje i dovodi.

U svezi ubojstva Bogdana Počučića iskazao je da mu je Katančić to ispričao prilikom jednog njihovog susreta u zapovjedništvu, a od detalja mu je rekao da ga je vezao žicom i da ga je bacio, ali ne zna gdje.

U svezi vojne akcije u Tenjskom Antunovcu svjedok je iskazao da je vidio povlačenje vojske iz ovog mjesta, te je utvrdio da se radilo o našoj vojsci odnosno 101. zagrebačkoj brigadi koja je pobjegla iz Tenjskog Antunovca. Tom prilikom I optuženi Branimir Glavaš se nalazio u portirnici „OLT-a“ u Brijestu, što je bilo nedaleko od njegova položaja, tako da je došao do portirnice i I optuženog obavijestio o ovom događaju, a ovaj mu je rekao da pobije purgere. Od I optuženog je tražio pisanu zapovijed o tome, ali on mu je odgovorio da nema pisane zapovjedi pa je svojim vojnicima naredio vatreno djelovanje, ali iznad glava ovih pripadnika 101. zagrebačke brigade.

Na glavnoj raspravi svjedok Tihomir Apari je iskazao da mu I optuženi osim naprijed navedene zapovjedi nije izdao nikakvu drugu zapovijed, a na izričiti upit da li mu je zapovjedio da uđe u neki stan u Osijeku, svjedok je odgovorio kako ne zna odakle taj podatak. Tek nakon što mu je predočen iskaz sa zapisnika od 24. kolovoza 2005. iz kojeg proizlazi da je po zapovjedi I optuženog otišao u stan Predraga Markovića, kojeg je nakon toga iz njegova stana izmjestio u stan osobe po imenu Ilić, svjedok je iskazao da je doista tako iskazao, navodeći da je u to vrijeme on imao kuću u Gatu i da mu stan nije bio potreban niti ga je tražio, već mu je to bilo ponuđeno, a na upit zašto je tu ponudu prihvatio, svjedok je odgovorio da je već ta naredba bila izdana i rješenje napisano, a on je ovaj stan dao na korištenje pukovniku Luliću. U svezi načina ulaska u stan u Wilsonovoj ulici svjedok je iskazao da zna da je I optuženi Glavaš Borisu Ostojiću izdao naredbu da zauzmu ovu kuću.

Nadalje, svjedok je iskazao da su i prije nego su dobili ovu naredbu, znali da je to kuća od Janka Počuče.

Svjedok Josip Katančić iskazao je da je bio pripadnik 3. brigade, a kasnije je prešao u 160. brigadu u bataljun kojim je zapovijedao Boris Ostojić, a on je bio dozapovjednik. U toj postrojbi se nalazio i Tihomir Apari, za kojeg nije znao točno dali je bio pisar ili je bio zadužen za nabavu. U to vrijeme stanovao je u stanu Ištvana Bočkaja, također pripadnika njihove postrojbe. Jedne prilike u stanu nasuprot stana od Bočkaja je pukla cijev od radijatora te ih je jedna žena pozvala da to saniraju, pa je zajedno s Bočkajem provalio u ovaj stan i tad je saznao da je to stan od Bogdana Počuče. U ovaj stan je ponekad znala doći žena imenom Marija koja je tu prenoćila, a i on je u ovom stanu u par navrata prespavao kad bi kod Bočkaja došla njegova rodbina, međutim, taj stan nije nitko koristio niti ga prisvojio. Svjedok je naveo da 1991. nije bio oženjen. U pogledu iskaza svjedoka Tihomira Aparia koji je iskazao da mu je on (svjedok) rekao da je ubio Bogdana Počuču i uselio se u njegov stan, svjedok Katančić je iskazao da je to najobičnija glupost, navodeći da je to učinio da se u tom slučaju ne bi time hvalio Apariju. S Apariem nikada nije bio u sukobu, ali misli da je zbog zavisti koja je nastala nakon dodjele činova, jer je on dobio čin bojnika, a Apari je ostao bez čina, ovaj ga naveo kao osobu koja je ubila Bogdana Počuču.

U svezi situacije u Osijeku 1991. godine, svjedok Vladimir Šeks je iskazao da je nakon odluke Predsjednika RH od 29. srpnja 1991. godine imenovan predsjednikom Regionalnog kriznog štaba za Istočnu Slavoniju, tako da je u kolovozu iste godine došao u Osijek. U tom svojstvu on je bio civilna osoba zadužena za rukovođenje Štabom u cjelini, a pukovnik Franjo Pejić je bio zapovjednik vojne komponente. Jedan od članova Kriznog štaba je bio i I optuženi Branimir Glavaš, koji se nalazio u grupi za civilne funkcije. Nakon što je dana 11. rujna 1991. godine za zapovjednika obrambenih snaga Istočne Slavonije i Baranje imenovan Karl Gorinšek, još neko vrijeme je figurirao kao povjerenik Vlade za koordinaciju kriznih štabova, međutim, koncem rujna 1991. godine iz Osijeka je prešao u Zagreb. Početkom studenog I optuženi Branimir Glavaš je imenovan za pomoćnika Karlu Gorinšku, a početkom prosinca 1991. godine je imenovan za zapovjednika obrane grada Osijeka. Za II optuženog Ivicu Krnjaka zna da je po zapovjedi Karla Gorinška krajem 1991. ili početkom 1992. imenovan za zapovjednika jedne postrojbe, međutim, u to vrijeme on se više nije nalazio u Osijeku. U odnosu na III optuženu Gordanu Getoš Magdić, svjedok je iskazao da je u srpnju ili kolovozu 1991. godine, III optuženu susreo u prostorijama SNO-a, te mu je tom prilikom ista rekla da volonterski pomaže u SNO, ali i da volontira u Centru koji se bavio zbrinjavanjem prognanika i izbjeglica.

Svjedok Vladimir Šeks u pogledu kaznenih djela za koja se terete optuženici, iskazao je da kao predsjednik Regionalnog Kriznog štaba, a kasnije niti kao povjerenik Vlade za Osijek, o tim događajima nije imao nikakvih spoznaja, a jednako tako sigurnosno-obavještajne službe 1991. godine s tim u vezi mu nisu dale bilo kakvu informaciju. Naveo je da nije točno da bi se bilo koja struktura vlasti u Osijeku bavila zastrašivanjem i likvidacijama civila tijekom 1991. godine, međutim, u to je vrijeme djelovala „peta kolona“, koju su činili pripadnici JNA, ali i neki djelatnici SZUP-a, koji su zlorabeći maskirne odore sa oznakama ZNG-a i Hrvatske policije sudjelovali u ubojstvima nekih civila, a potom su plasirali dezinformacije prema tadašnjem predsjedniku RH i državnom vrhu u cilju slabljenja obrane RH i diskvalifikacije pojedinih ljudi u Osijeku, uključujući i njega te I optuženog Branimira Glavaša.

Svjedok Ivan Grujić iskazao je da je tijekom 1990. godine pa do 1. travnja 1992. godine, kao operativac, radio u Službi za zaštitu ustavnog poretka – Centar Osijek, a nakon toga je prešao u Sigurnosno-informativnu službu u Osijeku. Nije imao osobnih saznanja o ubojstvima građana srpske nacionalnosti, ali su takve informacije dolazile do njega te je u kontaktu s kolegama saznao da je stanoviti broj građana Osijeka srpske nacionalnosti ubijen i bačen u rijeku Dravu, a bilo je indikativno da su ubijeni većinom bili uposlenici u pošti ili bolnici. Od tadašnjeg načelnika SIS-a, pokojnog Mirka Grošelja saznao je da se u Dubrovačkoj ulici vrše određene istrage. O djelovanju SUS-a nije imao saznanja, osim što je 1. travnja 1992. godine saznao da je II optuženi Ivica Krnjak bio zapovjednik ove postrojbe. Na temelju razgovora koji je imao s Grošeljom te saznanja od kolega pa i javnog pogovora, došao je do zaključka da bi mogle postojati indicije da se ova ubojstva dovedu u vezu sa SUS-om, ali nije bilo materijalnih dokaza na temelju kojih bi se ove njegove pretpostavke mogle dokazati.

Svjedok Zdravko Pejić iskazao je da je tijekom 1991. godine bio načelnik operativnih poslova SZUP-a – Centra Osijek, u okviru koje dužnosti je kontaktirao i sa Mirkom Grošeljom koji je bio načelnik SIS-a. Njegova služba u to vrijeme se više bavila obavještajnim radom nego pojedinim ubojstvima koja su se u to vrijeme dešavala u Osijeku. Međutim, do preokreta je došlo kada je bio ubijen Bogdan Počuča koji je bio suradnik njihove službe, a ovo ubojstvo se desilo u pola bijela dana nakon što je Počuču nekoliko uniformiranih osoba odvelo, a njegovo tijelo je pronađeno četiri do pet dana nakon toga. Iskazao je da je Bogdan Počuča bio lojalni Srbin, međutim, imao je brata koji je bio istaknuti politički funkcioner te je u to vrijeme „vedrio i oblačio“, pa se mnogim ljudima zamjerio, tako da je umjesto njegovog brata, možda zabunom, on odveden. Također zna da je bio ubijen Kutlić, kao i da je pokušano ubojstvo Radoslava Ratkovića. Za niti jednu od osoba koje su likvidirane nisu raspolagali podatkom da bi bili suradnici KOS-a, iako su to provjeravali. U vezi ovih ubojstava su poduzimali određene policijske akcije, ali ih trag nije vodio u SNO, niti su to mogli povezati s I optuženim Branimirom Glavašem, međutim, iako nisu raspolagali s nekim relevantnim podacima, a vezano za postrojbu koja bi se mogla povezati s tim ubojstvima, po kuloarima i javnom pogovoru pričalo se da je s ovim povezana grupa oko Ivica Krnjaka.

Svjedok Zlatko Kramarić iskazao je da je tijekom 1991. godine, u koje vrijeme je obnašao dužnost predsjednika Skupštine općine Osijek, do njega počele stizati glasine o nekim negativnim događajima. Naime, 10. prosinca 1991. godine mu se obratila gospođa Kutlić, koja je prijavila nestanak svog supruga dr. Milutina Kutlića, liječnika u osječkoj bolnici. Povodom toga je stupio u kontakt sa Zdravkom Pejićem, koji je u to vrijeme radio u SZUP-u u Osijeku, te je tražio da se to istraži, a on mu je potvrdio da su se u to vrijeme događala neka nerazjašnjena ubojstva, među ostalim je bio upoznat i sa slučajem Ratković. Zbog toga je u Osijeku 5. siječnja 1992. godine održan sastanak na kojem su, između ostalih, bili prisutni tadašnji ministar pravosuđa Bosiljko Mišetić, te član Vlade RH Milan Ramljak, a tema sastanka je bila traženje pomoći od središnje vlasti u Zagrebu kako bi se u Osijeku osiguralo funkcioniranje svih segmenata vlasti, obzirom da je kriminal bio u porastu, te je dolazilo do paleža kuća, provale u stanove, te ubojstva civila.

Osim naprijed navedenih svjedoka, ostali svjedoci koje je sud ispitaio tijekom postupka na okolnosti djela iz točke 2. nisu imali nikakvih saznanja o ubojstvima civilnih osoba u Osijeku u studenom i prosincu 1991. godine, niti su s tim u vezi bilo što znali o djelovanju I optuženog Branimira Glavaša, II optuženog Ivica Krnjaka, III optužene Gordane

Getoš Magdić, V optuženog Dine Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića i VII optuženog Zdravka Dragića, kao i da bi isti bili povezani s ovim događajima.

III optužena Gordana Getoš Magdić u obrani koju je u PU osječko-baranjskoj iznijela dana 20. listopada 2006. godine kao i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku dana 21. listopada 2006. godine, u svezi formiranja diverzantsko-izviđačke postrojbe, uloge koja joj je u tome povjerena, kao i zadataka koje je imala, iskazala je da je negdje u srpnju ili kolovozu 1991. godine I optuženi Branimir Glavaš pozvao u svoj ured, te joj je rekao da je u tijeku formiranje jedne jedinice za posebne namjene, radi izvođenja diverzantskih akcija, kojom zapovijeda II optuženi Ivica Krnjak, a njezin zadatak je bio da pomogne u odabiru i provjeri ljudi koji će ući u sastav te jedinice. Ovo joj je povjerio iz razloga što je u nju imao veliko povjerenje. U to vrijeme ured II optuženog Ivica Krnjaka nalazio se iznad ureda I optuženog Branimira Glavaša, te je II optuženi svakodnevno dolazio k I optuženom. U tu novoformiranu specijalnu jedinicu. Ona je odabrala Stjepana Bekavca zvanog „Bušo“, Dinu Kontića i njegovog šogora Zdravka Dragića, te Tihomira Valentića, koji je imao nadimak „Tiho“, a imena ostalih pripadnika se nije mogla sjetiti. Na koordinativnom sastanku I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak su joj rekli da je radi očuvanja identiteta, bolje da se pripadnici te postrojbe oslovljavaju po nadimcima, što je ona i priopćila svakome tko se odlučio ući u tu jedinicu. Jednako tako rečeno je da u javnost ne treba iznositi planove o ustroju postrojbe, broju ljudi i zadaća koje će ta jedinica izvršavati. Vodovi ove jedinice bili su stacionirani na više lokacija u Osijeku, a vod u kojem se ona nalazila bio je smješten u jednoj kući u Keršovanijevoj ulici, gdje je ona u prizemlju kuće boravila sa svojim suprugom Ivicom Magdićem, te su tu uglavnom spavali. Zapovijedi koju su joj izdavali I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak, bilo usmene ili na komadu papira, sadržavale su ime i prezime osobe koju treba privesti i ispitati, zatim da li se radi o osobi koja je u kontaktu s neprijateljem i djeluje kao „peta kolona“ u gradu, te da li ima rodbinu u neprijateljskim redovima i slično, time da se u tim zapovijedima nije navodilo što s tim ljudima nakon što se privedu i ispitaju, treba učiniti.

III optužena Gordana Getoš Magdić iskazala je da se među osobama koje su označene kao „peta kolona“ nalazio i Branko Lovrić. U tom slučaju I optuženi Branimir Glavaš u svom uredu u SNO-u dao joj je papirić na kojemu je stajalo njegovo ime, adresa stanovanja i radno mjesto, kao i već unaprijed pripremljena pitanja. Rekao joj je da se javi u poštu gdje je Lovrić radio, međutim, u razgovoru s direktorom pošte doznala je da se Branko Lovrić određeno vrijeme ne pojavljuje na poslu, što je prenijela I optuženom, koji je rekao da se radi o antidržavnom elementu i da ga je zbog toga potrebno uhititi i privesti. Nakon toga, u grupi u kojoj ih je bilo dvoje, troje ili čak četvero, su krenuli prema kući Branka Lovrića. Ulazna vrata kuće otvorila je jedna ženska osoba, a nakon toga iz kuće je izašao Branko Lovrić te je isti bez pružanja otpora krenuo s njima u kuću u Dubrovačkoj ulici. Po dolasku u Dubrovačku ulicu netko od njezinih suboraca Lovrića je odveo u podrum te kuće, time da ona, koliko se sjeća, nije ulazila u tu kuću. Sjeća se da je ova kuća imala veća metalna vrata kroz koja se dolazilo u dvorišni prostor, a preko njega do podruma. Radilo se o prizemnom objektu starije gradnje. O privođenju Branka Lovrića istog dana je obavijestila I optuženog Branimira Glavaša. Nakon nekoliko dana od suboraca je saznala da je Branko Lovrić ubijen i bačen u Dravu. Ova spoznaja ju je šokirala pa je odmah pozvala I optuženog Branimira Glavaša, te ga je pitala što se dogodilo s Brankom Lovrićem, a ovaj joj je odgovorio da se to nju ne tiče. Tom prilikom između nje i I optuženog došlo je do svađe, pri čemu joj se I optuženi zaprietio, rekavši joj da ju ne želi više vidjeti i da više ne dolazi na posao. Međutim, unatoč tome nastavila je raditi te je ponovo stupila u kontakt s I optuženim, iako je on bio ljut na nju.

III optužena Gordana Getoš Magdić navela je da je I optuženi jedne prilike pozvao u ured, te joj je rekao da je angažirala nesposobne ljude i istovremeno je pokazao pismo koje je napisala osoba iz bolnice u Osijeku, gdje je došao nakon što se izvukao iz Drave poslije neuspjele likvidacije od pripadnika njihove postrojbe. Tom prilikom je I optuženi spomenuo ime preživjelog što joj tada ništa nije značilo, a tek kasnije doznala je da se radilo o Radoslavu Ratkoviću. Nije joj bilo poznato kako je I optuženi došao u posjed tog pisma, međutim, toga dana u njegovom uredu je bio Amšlinger, te pretpostavlja da je ovo pismo on donio Glavašu. U tom pismu se opisivalo stradanje Radoslava Ratkovića, te je bilo navedeno da je nakon što je u njega pucano, isplivao iz Drave na prostoru Tvrđe, gdje je pronađen i spašen. Nakon toga iz Glavaševa ureda odlazi u Keršovanijevu ulicu gdje jednom pripadniku jedinice daje zadaću da odmah ode u Opću bolnicu u Osijeku, gdje je Ratković ležao, i da ga usmrti. Ovu zapovijed priopćila je usmeno, ali se ne sjeća imena osobe koju je poslala u bolnicu, osim što zna da je po zanimanju bio medicinski tehničar. Kada se ta osoba vratila iz bolnice priopćila je da Radoslava Ratkovića nije uspio usmrtiti jer je bio čuvan, a ona je to prenijela I optuženom Branimiru Glavašu.

Nadalje, III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da joj je I optuženi Branimir Glavaš u razgovoru povodom neuspjelog ubojstva Radoslava Ratkovića, rekao da se riješi onoga koji je odgovoran za taj neuspjeh, a pod tim je mislio na njegovu likvidaciju. Stoga je po dolasku u kuću u Keršovanijevoj ulici odmah pozvala Dinu Kontića i rekla mu da je dobila naredbu da se zbog neuspjelog ubojstva Radoslava Ratkovića moraju „riješiti“ njegovog šogora (VII optuženog Zdravka Dragića), što nije stvarno mislila već je Kontiću rekla da pred ostalim suborcima svog šogora samo zastraši tako što će mu reći da će zbog neizvršenog zadatka biti ubijen, a da ga nakon toga pusti kući.

III optužena Gordana Getoš Magdić iskazala je da nema nikakvih saznanja o ubojstvima i drugih osoba, ali je nakon ubojstva Branka Lovrića i pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića od strane pripadnika njezine postrojbe, čula da se među pripadnicima postrojbe govorilo da se to i dalje nastavilo. U pogledu odnosa I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivica Krnjaka, III optužena je iskazala da je I optuženi bio nadređen II optuženom, što je zaključila po tome jer je II optuženi predlagao ustroj jedinice, a konačnu odluku je donosio I optuženi Branimir Glavaš. II optuženi Ivica Krnjak također joj je izdavao zapovijedi koje je ona prenosila te je isti bio upoznat sa zapovijedima i porukama koje je izdavao I optuženi Branimir Glavaš pripadnicima njezine jedinice.

III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da je zbog ovih ubojstava u njezinoj postrojbi nastala psihoza, tako da je negdje koncem 1991. godine jedinica trebala biti poslana na borbenu liniju u Tenjski Antunovac sa fiktivnom zadaćom da izvrši proboj, no smatra da su tamo poslani kako bi ih što više poginulo i na taj način se riješili potencijalnih svjedoka. Navodi da je iza toga stajao I optuženi Branimir Glavaš, međutim, na intervenciju njezinog oca koji je toga dana došao kod Glavaša, spriječen je odlazak njezine postrojbe u tu akciju.

VII optuženi Zdravko Dragić prilikom ispitivanja u PU osječko-baranjskoj dana 19. listopada 2006. godine i pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku dana 21. listopada 2006. godine, u odnosu na svoje sudjelovanje u diverzantsko-izviđačkoj postrojbi i zadacima koje je izvršavao njegov vod u inkriminiranom razdoblju, iskazao je da se, negdje u studenom 1991. godine, zajedno sa svojim šogorom V optuženim Dinom Kontićem u caffè baru „Trojka“ sastao sa III optuženom Gordanom Getoš Magdić. Tom prilikom izrazio je spremnost da se priključi u postrojbu čija se baza nalazila u Keršovanijevoj ulici, a iz

razgovora je shvatio da je III optužena zapovjednica te postrojbe. Idućeg dana sa V optuženim Dinom Kontićem došao u tu jedinicu za koju tada nije znao kako se zove, a kasnije je saznao da se zove Samostalna uskočka satnija (SUS). U ovoj kući ga je primila III optužena Gordana Getoš Magdić, koja je ovdje boravila sa suprugom, a osim nje tu je zatekao nekolicinu osoba, od kojih su mu se neki predstavili nadimcima „Buše“ i „Tiho“, koji je bio šogor od III optužene. Nakon nekoliko dana u ovu kuću je došao i II optuženi Ivica Krnjak, koji je bio zapovjednik postrojbe, te je on uglavnom kontaktirao sa III optuženom Gordanom Getoš Magdić.

VII optuženi Zdravko Dragić iskazao je da je jedne prilike, zajedno sa Bušom i Tihom, dobio nalog da krenu po osobu koju su trebali dovesti na razgovor, a za tu osobu je rečeno da je KOS-ovac. Iz baze su krenuli automobilom marke „Yugo“ crvene boje na kojem je bilo razbijeno bočno staklo, te su došli do kuće u ulici Feđe Milića. Sva trojica su bili odjeveni u maskirne odore HV-a, te su imali automatske puške tzv. kalašnjikove. Na vratima ove kuće se pojavila jedna starija ženska osoba kojoj su rekli da traže Radoslava Ratkovića radi obavljanja razgovora, a nakon toga, iz jedne prostorije, je izašao Radoslav Ratković. Tom prilikom Buše je rekao Ratkoviću da su došli kako bi ga odveli na jedan razgovor, a isti je, iako vidno uplašen i protiv svoje volje, pristao ući u automobil kojim su ga odveli u kuću u Dubrovačkoj ulici broj 30, gdje su mu Buše i Tiho selotejp trakom vezali ruke. Nakon toga su Buše i Tiho otišli odavde, a on je dobio zapovijed da ostane čuvati Ratkovića. To je trajalo oko dva sata, za koje vrijeme mu je Ratković rekao da je pred njegovom kućom u Tenji ubijen načelnik J.R. Kir, te je bio ogorčen zbog svega što mu se događa, a on je također bio razdražen pa je Ratkovića u jednom trenutku otvorenim dlanom ruke udario u glavu. Nakon što su se Buše i Tiho vratili u tu kuću, on je odavde otišao u bazu u Keršovanijevu ulicu. Iste večeri s dva automobila su došli na obalu rijeke Drave, na promenade i to između Bastiona i Iktusa, time da je njega dovezao V optuženi Dino Kontić, a tu su još bili II optuženi Ivica Krnjak i Buše. Stepenicama su sišli na obalu Drave do najnižeg podesta, gdje je vidio neke osobe, među kojima se nalazila i osoba kojoj su ruke i usta bili vezani selotejp trakom, a pored te osobe se nalazio Buše i osoba čijeg se imena nije mogao sjetiti. Tom prilikom Buše mu je dao automatsku pušku MGV s prigušivačem, te mu je rekao da puca. Ta vezana osoba tada je licem bila okrenuta prema rijeci Dravi, a on se nalazio iza njegovih leđa. Uzeo je ovu automatsku pušku i uperio ju u visini potiljka ove osobe, no u tom momentu ova osoba je prema njemu okrenula glavu, pa je vidio da je to Radoslav Ratković. Nije znao što da učini i kako da se izvuče iz ove situacije, te iako Ratkovića nije želio ubiti, povukao je obarač i pogodio ga u obraz jednim hicem, nakon čega je ovaj pao u vodu. Međutim, nakon toga netko je povikao da je živ, a Buše mu je potom dao u ruke kalašnjikov, jer je on prethodno MGV pustio na tlo, te je naredio da puca, tako da je ispalio jedan metak u vodu, ali nije ciljao Ratkovića. Nakon toga se stepenicama popeo na promenade gdje je susreo II optuženog Ivicu Krnjaka, kojemu je tom prilikom rekao da je bezvezan osjećaj ubiti čovjeka. Dan ili dva od ovog događaja u bazu je došla III optužena Gordana Getoš Magdić te ih je izvijestila da je Radoslav Ratković preživio i da se nalazi u bolnici. Također je rekla da imaju sreću jer je preko svojih ljudi uspjela spriječiti pismo koje je Ratković napisao i uputio državnim tijelima RH te je i pokazala to pismo. Navodi da je tom prilikom III optužena bila vrlo cinična, te mu je spočitala da je zbog njegove nesposobnost Ratković preživio.

VII optuženi Zdravko Dragić iskazao je da je sudjelovao u još dva privođenja osoba koje su također bile odvedene u kuću u Dubrovačkoj ulici, međutim, nije vremenski mogao preciznije odrediti ove događaje. Jedna od privedenih osoba prezivala se Lovrić, a stanovao je u Sisačkoj ulici u Osijeku. Po Lovrića je došao zajedno sa III optuženom Gordanom Getoš Magdić, Bušom i Tihom, a bili su odjeveni u maskirne odore HV-a, te je on imao

kalašnjikov. Ulazna vrata kuće im je otvorila jedna ženska osoba, koja je pozvala Lovrića, a kada se isti pojavio, Buše ili III optužena su s njim razgovarali i unatoč negodovanju što s njima mora krenuti, obukao se, te su ga odveli. Nije mu bilo poznato što se kasnije dogodilo s Brankom Lovrićem. Osim toga, zajedno sa Bušom i Tihom sudjelovao je i u odvođenju osobe po imenu Alija, koji je živio u stambenoj zgradi u naselju Sjenjak. Tom prilikom su također sva trojica bili odjeveni u maskirne odore HV-a, te je on imao kalašnjikov, a do navedenog stana su došli crvenim „Yugom“ i to za dana. U razgovoru između Tihe i Buše se za tu osobu spominjalo da je četnik ili snajperist ili možda KOS-ovac, kao i da je po nacionalnosti Makedonac. Niti za ovu osobu nije znao što je kasnije bilo s njim.

VII optuženi Zdravko Dragić je iskazao da nikada osobno nije primio zapovijed za privođenje neke osobe već su te zapovijedi III optužena Gordane Getoš Magdić i II optuženi Ivica Krnjak, kada je dolazio u bazu, izdavali Bušu ili Tihi. Za Bušu i Tihu nije znao njihova imena i prezimena, pa niti koje su funkcije imali u postrojbi, a opisujući Tihu, iskazao je da se u to vrijeme isti žalio na ozljedu koljena desne noge, tako da je šepao.

VII optuženi Zdravko Dragić naveo je da je iz postrojbe izašao nakon događaja u kafiću „Jazz“ na Božić 1991. godine. Tijekom večeri ovdje je upoznao jednu vrlo mladu mušku osobu za kojeg je saznao da će biti novi pripadnik njihove postrojbe, a jedan dio večeri s njima je bila i III optužena Gordana Getoš Magdić. Tom prilikom je ovu osobu upozorio da ukoliko pristupi postrojbi, mora biti spreman na svašta. Iza ponoći je otišao kući u Daruvarsku ulicu, a idućeg dana po njega su došli Buše i Tiho navodeći da ga treba III optužena, te da ponese naoružanje. U bazi u Keršovanijevoj ulici dočekala ga je III optužena, te njegov šogor V optuženi Dino Kontić i onaj mladi dečko kojeg je prethodne večeri upoznao u caffè baru. Tom prilikom III optužena mu je spočitala njegovo ponašanje od prethodne večeri, navodeći da je ovom mladom dečku cinkao što njihova postrojba radi i da ih na taj način dovodi u opasnost. Tim pokudama se pridružio i Tiho koji ga je udario nogom u glavu, dok mu je Buše prišao s leđa, te selotejp trakom svezao mu ruke s prednje strane, a istom trakom mu je obljepio i usta. Nakon toga III optužena Gordana Getoš Magdić obratila se njegovom šogoru V optuženom Dini Kontiću, rekavši: „Ti si ga doveo, ti ga i čokni“, pa ga je V optuženi nakon toga uveo u svoj osobni automobil marke „BMW“. Zbog ovog događaja je bio u šoku i strahu, međutim, nakon nekog vremena V optuženi Kontić je zaustavio automobil, skinuo mu trake s ruku i lica, te mu je rekao da izađe. Po povratku u svoju kuću oko dva mjeseca se bojao kretati po gradu jer nije znao što bi mu se moglo dogoditi. Iskazao je da se zbog svih ovih događaja u ovoj postrojbi osjećao izmanipuliran, ali to nije prijavio jer je osjećao duboki strah, kako za sebe tako i za svoju obitelj.

III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić u pogledu obrana koje su iznijeli u PU osječko-baranjskoj i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku, su iskazali da se radi o nezakonitim dokazima, jer su ih policijski službenici prilikom ispitivanja ucjenjivali te fizički i psihički zlostavljali, a zapisnike o njihovom ispitivanju su iskonstruirali, unoseći ono što oni nisu iskazivali.

Na okolnosti načina rada policijskih službenika prilikom ispitivanja III optužene Gordane Getoš Magdić i VII optuženog Zdravka Dragića sud je ispitao sve osobe koje su u tome sudjelovale, te je utvrđeno da policijski službenici prema III i VII optuženima nisu primijenili silu, prijetnju, a niti obmanu, kako bi od njih ishodili priznanje djela, niti je utvrđeno da bi isti zlouporabili svoju funkciju na način da su zapisnike o ispitivanju optuženih krivotvorili, odnosno u njih unosili proizvoljno ono što III i VII optuženi nisu iskazivali.

Budući da je ispitivanje III i VII optuženika u policijskoj upravi osječko-baranjskoj i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku bilo pravilno, u skladu s odredbama Zakona o kaznenom postupku, rješenjem ovog suda od 26. ožujka 2008. godine, su odbijeni prijedlozi branitelja I, III i VII optuženih da se navedeni zapisnici kao nezakoniti dokazi izdvoje iz spisa, a ovu je odluku potvrdio Vrhovni sud RH rješenjem od 30. travnja 2009. godine, broj I Kž 376/08 (list 7179-7190, 7348-7355).

Iako su I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić, naveli da se ne smatraju krivim, te su porekli bilo kakvu povezanost s tajnom grupom koja je djelovala u okviru diverzantsko-izviđačke postrojbe Operativne zone Osijek odnosno SUS-a, kao i ubojstvima civilnih osoba u inkriminiranom razdoblju u Osijeku, na temelju naprijed navedenih obrana III optužene Gordane Getoš Magdić i VII optuženog Zdravka Dragića, koje su u bitnim segmentima suglasne, a njihove se obrane podudaraju i sa iskazima svjedoka te dokazima izvedenim na okolnosti svakog pojedinog događaja, nedvojbeno je utvrđeno da su optuženici počinili inkriminirana kaznena djela u svojstvu i na način kako je to opisano u izreci presude. U kontekstu takvog utvrđenja obrane optuženih su očito usmjerene na otklanjanje odgovornosti za inkriminirane događaje i kazneno djelo koje ime se stavlja na teret.

U pogledu nastanka postrojbe za posebne diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, koja je kasnije, nakon polaganja prisege dana 18. siječnja 1992. godine, dobila službeni naziv Samostalna uskočka satnija (SUS), bitno je za navesti da je ova postrojba postojala i prije nego što je Karl Gorinšek dana 1. prosinca 1991. godine donio zapovijed o formiranju te postrojbe koja je imala naziv 1. diverzantska četa Operativne zone Osijek, a II optuženi Ivica Krnjak je i prije nego što je po zapovijedi Karla Gorinšeka od 1. prosinca 1991. godine formalno imenovan za zapovjednika ove postrojbe, doista obnašao zapovjedničku funkciju. Ovo je elaborirano u poglavlju „Situacija u Osijeku i položaj I optuženog Branimira Glavaša 1991. godine“ (list 42 i dalje), a da je tome tako proizlazi iz iskaza svjedoka kao i dokumentacije koja se odnosi na tu postrojbu.

Svjedok Karl Gorinšek u svom iskazu od 22. veljače 2007. godine iskazao je da je na čelo Operativne zone Osijek došao 12. rujna 1991. godine. Čuo je za termin „Uskočka satnija“, no navodi da se konkretno radilo o diverzantskoj satniji, za koju su neki htjeli da se zove uskočka. Tu diverzantsku satniju zatekao je kada je došao na čelo Operativne zone no ne u onom broju pripadnika u kakvom je bila kasnije. Radilo se o postrojbi u osnivanju kojom je zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak. Iako je svjedok na glavnoj raspravi u pogledu ove okolnosti iskazao drugačije, naprijed su obrazloženi razlozi zbog kojih je sud ovaj njegov iskaz cijenio vjerodostojnim.

Nadalje, svjedok Karl Gorinšek je iskazao da nije sudjelovao u odabiru ljudstva pa niti zapovjednog kadra u 1. diverzantskoj četi odnosno SUS-u, jer su to radile osobe na nižoj instanci zapovjednog lanca. Poznato mu je da su se uzimali sposobni ljudi iz drugih postrojbi, međutim, osim II optuženog Ivica Krnjaka nije osobno poznao zapovjednike vodova. Diverzantska četa je bila pod neposrednim zapovjedništvom zapovjednika Operativne zone Osijek, ali je vrlo rijetko kontaktirao sa II optuženim, te osobno nije imao nadzor nad ovom četom već je to bilo u ingerenciji njegovog pomoćnika.

Na okolnosti pristupa u diverzantsko-izviđačku postrojbu Operativne zone Osijek odnosno SUS, te ustroja ove postrojbe, ispitani su njezini pripadnici, te zapovjednici vodova.

Svjedok Vlado Frketić, zapovjednik voda koji se nalazio u Donjem gradu, iskazao je da je u SUS pristupio u kolovozu 1991. godine. Svjedok Matija Horvat, također zapovjednik voda koji se nalazio u Dubrovačkoj ulici, iskazao je da je u SUS pristupio 1. listopada 1991. godine. Svjedok Ivan Šomodi, zapovjednik voda koji se nalazio u OŠ „Rade Končar“, je iskazao da je u SUS pristupio u listopadu 1991. godine. Svjedok Zoran Sever Smrček, iskazao je da je pripadnik SUS-a postao u kolovozu 1991. godine. Svjedok Tomislav Čombor iskazao je da je pripadnik diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a postao 1. listopada 1991. godine. Svjedok Daut Ismailji je iskazao da je u SUS pristupio u studenom 1991. godine. Svjedok Željko Bilandžić je iskazao da je u SUS pristupio 1. prosinca 1991. godine, dok svjedok Željko Amšlinger nije mogao navesti točan datum.

Naprijed navedeni svjedoci su iskazali da se diverzantsko-izviđačka postrojba odnosno SUS sastojao od tri voda i da je i u vrijeme kada su oni pristupili u ovu postrojbu, njome zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak.

U popisu pripadnika diverzantsko-izviđačke postrojbe odnosno SUS-a, koji dokument je dostavljen od strane Uprave za personalne poslove Glavnog stožera OS RH, evidentirane su sve osobe koje su bili pripadnici ove postrojbe, vrijeme koje su proveli u postrojbi, kao i dužnosti koje su obnašali. U tom popisu za Vladu Frketića je konstatirano da je u SUS pristupio dana 1. kolovoza 1991. godine, Matija Horvat dana 1. listopada 1991. godine, Zoran Sever Smrček dana 30. kolovoza 1991. godine, Ivan Šomodi dana 9. listopada 1991. godine, Tomislav Čombor dana 1. listopada 1991. godine, Daut Ismailji dana 20. srpnja 1991. godine, te Željko Bilandžić dana 1. prosinca 1991. godine. Također je konstatirano da je Željko Amšlinger postao pripadnik SUS-a dana 18. listopada 1991. godine (list 8823-8840).

Prema tome, iz naprijed navedenih iskaza svjedoka razvidno je da je postrojba koja je imala diverzantsko-izviđačku namjenu pri Operativnoj zoni Osijek postojala i prije nego je Karl Gorinšek izdao zapovijed o formiranju ove postrojbe, a to proizlazi i iz službenog dokumenta MORH-a čiji se podaci podudaraju s iskazima svjedoka.

Kao pripadnici SUS-a u naprijed navedenom popisu su evidentirani i optuženici, te je za II optuženog Ivicu Krnjaka, pod rednim brojem 187, konstatirano da je obnašao dužnost zapovjednika satnije, a u postrojbi se nalazio od 1. srpnja 1991. do 26. ožujka 1994. godine. Za III optuženu Gordanu Getoš Magdić, pod rednim brojem 94, konstatirano da je u SUS-u obnašala dužnost načelnice SIS-a i to od 30. rujna 1991. do 26. ožujka 1994. godine. Za V optuženog Dinu Kontića, pod rednim brojem 170, konstatirano da se u SUS-u, na dužnosti vojnika, nalazio od 15. studenog 1992. do 31. ožujka 1992. godine, što je očito greška u godini pristupa jer bi proizlazilo da je iz SUS-a izašao i prije nego što je ušao u postrojbu, te se nedvojbeno isti u ovu postrojbu pristupio 15. studenog 1991. godine. Za VI optuženog Tihomira Valentića, pod rednim brojem 350, konstatirano je da je u SUS-u obnašao dužnost vojnika u razdoblju od 8. srpnja 1991. do 26. ožujka 1994. godine.

Tvrdnje II optuženog Ivica Krnjaka, III optužene Gordane Getoš Magdić, V optuženog Dine Kontića i VI optuženog Tihomira Valentića, koji su iskazali da u inkriminiranom razdoblju nisu bili pripadnici SUS-a, odnosno da su samo formalno vođeni kao pripadnici ove postrojbe, dok su stvarno obnašali neke druge dužnosti, nisu istinite.

U odnosu na funkciju II optuženog Ivica Krnjaka u inkriminiranom razdoblju, III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić u naprijed citiranim obranama su iskazali da je on obnašao dužnost zapovjednika SUS-a, te je zapovijedao i vodom u Keršovanijevoj ulici u kojem su se i oni nalazili. III optužena je iskazala da joj je, osim I optuženog Branimira Glavaša, zapovjedi izdavao i II optuženi Ivica Krnjak, a VII optuženi je iskazao da je II optuženi Ivica Krnjak, kada bi dolazio u kuću u Keršovanijevoj ulici, uglavnom kontaktirao sa III optuženom, a koncem studenog 1991. izdao je zapovijed da se izvrši diverzija u okupiranom Tenjskom Antunovcu, tako da su krenuli u tu akciju, međutim, po dolasku u mjesto Anikin dvor iz njemu nepoznatih razloga su se vratili u bazu.

VI optuženi Tihomir Valentić u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine je iskazao da je u SUS pristupio u studenom 1991. godine, a zapovjednik mu je bio II optuženi Ivica Krnjak.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da je za vrijeme dok se nalazio u ovom diverzantsko-izviđačkom vodu u Keršovanijevoj ulici, jedne prilike došao II optuženi Ivica Krnjak, kojeg su svi zvali šef i koji im je rekao da će idućeg dana ići u akciju, tako da je ova akcija i izvedena, te je tom prilikom na rijeci Dravi likvidirana jedna osoba koja je stanovala u Dubrovačkoj ulici. To je bilo negdje u prosincu 1991. godine. Nakon toga, II optuženi je ponovo došao u kuću u Keršovanijevoj ulici te im je rekao da će ići u akciju u Tenjski Antunovac i da će u toj akciji sudjelovati jedna elitna postrojba Glavaševih ljudi. Kada su došli do zadnje obrambene crte prema Tenjskom Antunovcu do II optuženog je dotrčao kurir koji mu je priopćio da je Glavaš naredio da se akcija obustavlja, tako da su se vratili u bazu u Keršovanijevu ulicu.

Svjedok Željko Amšlinger je iskazao da je jednom zgodom po nalogu II optuženog Ivica Krnjaka otišao u Opću bolnicu u Osijeku gdje je od dr. Pajtlera preuzeo jedan papirić kojeg je predao II optuženom. Kasnije je saznao da je ovaj papirić napisao Radoslav Ratković koji je isplivao iz rijeke Drave. Osim toga, ovaj svjedok je iskazao da je po nalogu II optuženog, a radi smještaja jednog voda, negdje u listopadu 1991. godine, pronašao kuću u Dubrovačkoj ulici. U ovoj kući je bila zatvorena osoba po imenu Mamula, te mu je II optuženi dao ključeve od ove kuće i naložio da ispita Mamulu, zbog toga jer je isti navodno fotografirao zapovjedništvo. Nakon toga, on i II optuženi su Mamulu odvezli njegovoj kući u Petrijevcu. Ovaj događaj desio se prije nego što je u kuću u Dubrovačkoj ulici ušao vod kojim je zapovijedao Matija Horvat. Osim kuće u Dubrovačkoj ulici, za potrebe postrojbe pronašao je i kuću u Keršovanijevoj ulici. U kući u Dubrovačkoj ulici izvršena je preinaka na način da je zazidan jedan mali podrumski prozor. Obje ove kuće su bile vlasništvo Srba koji su pobjegli iz Osijeka.

Svjedok Matija Horvat iskazao je da je njegov vod u kuću u Dubrovačkoj ulici uselio nakon Božića 1991. godine, a kuću je pronašao Željko Amšlinger, koji je u postrojbi radio poslove logističara.

Svjedok Borislav Mamula je iskazao da su ga dana 2. studenog 1991. godine u kući u Petrijevcima uhitili petorica vojnika sa oznakama ZNG-a, koji su ga potom odveli u Osijek i zatvorili u jednu prostoriju. Idućeg dana je došao II optuženi Ivica Krnjak te je ispitivan o određenim osobama, kao i njegovom odnosu sa generalom Mamulom. Nakon dva dana, za koje vrijeme su ga pripadnici ZNG-a tukli, prebačen je u drugu kuću, u jednu podrumsku prostoriju u kojoj je uočio friško zazidani prozor. Ova se kuća nalazila u Dubrovačkoj ulici.

U toj kući proveo je pet dana, a nakon toga II optuženi Krnjak i još jedna osoba su ga automobilom vratili kući u Petrijevce, time da mu nikada nije rečeno zbog čega je bio uhićen i zlostavljan (list 4526-4527, 8332-8335).

U adresaru koji je oduzet od II optuženog Ivica Krnjaka, između ostalih se nalaze i telefonski brojevi na prezime Glavaš, Getoš Magdić, Dino Kontić, te Bekavac i Buše (potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 266253 - list 3917). Također, od II optuženog je oduzet popis osoba (419) s podacima o pristupu i izlasku iz HV-a, koji je identičan s popisom pripadnika SUS-a kojeg je dostavila Uprava za personalne poslove MORH-a (potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 266251 - list 3915).

U odnosu na funkciju koju je u inkriminiranom razdoblju imala III optužena Gordana Getoš Magdić, iz njezine naprijed citirane obrane proizlazi da je ona vodu koji se nalazio u Keršovanijevoj ulici prenosila zapovijedi koje su joj izdavali I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak.

VII optuženi Zdravko Dragić je u svojoj obrani od 19. listopada 2006. godine iskazao da je po dolasku u bazu u Keršovanijevu ulicu shvatio da je III optužena Gordana Getoš Magdić zapovjednica unutar te postrojbe, međutim, ove zapovijedi III optužena Gordana Getoš i II optuženi Ivica Krnjak su izravno izdavali Bušeu ili Tihi, a tek preko njih je on saznao što treba učiniti.

VI optuženi Tihomir Valentić u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine, navodeći njegova saznanja nakon što je u studenom 1991. godine pristupio u SUS, za III optuženu Gordanu Getoš Magdić je iskazao da je bila u SUS-u, ali ne zna na kojoj funkciji, a zajedno sa suprugom, koji je inače njegov bratić, se nalazila u kući u Keršovanijevoj ulici u Osijeku.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da je zapovjednica voda u Keršovanijevoj ulici bila III optužena Gordana Getoš Magdić, a njoj su pomagali Bekavac i V optuženi Dino Kontić.

Svjedok Željko Amšlinger je iskazao je da je vodom koji se nalazio u Keršovanijevoj ulici zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, a to je zaključio jer je ista dolazila u Zapovjedništvo SUS-a, u zgradu „Agromeda“ u Školsku ulicu, gdje su dolazili zapovjednici pojedinih vodova ove postrojbe.

Svjedok Ivan Šomođi iskazao je da je III optužena Gordana Getoš Magdić od početka bila pripadnica SUS-a te je ista dolazila u Zapovjedništvo ove postrojbe u zgradu „Agromeda“, gdje je kontaktirala sa zapovjednikom II optuženim Ivicom Krnjakom.

Svjedok Tomislav Čombor iskazao je da je krajem prosinca 1991. godine po nalogu Željka Amšlingera u kuću koja se nalazila između Vukovarske ulice i željezničke pruge (Keršovanijeva ulica) dovezio potrošni materijal te je ovdje vidio III optuženu Gordanu Getoš Magdić, koja je bila odjevena u uniformu, a vidio je još nekoliko uniformiranih muških osoba.

Svjedok Vlado Frketić je iskazao da je našao da postoji i četvrti vod kojim je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, a jedne prilike, negdje krajem studenog ili početkom prosinca 1991. godine, kada su trebali krenuti u akciju u Tenjski Antunovac, II optuženi Ivica Krnjak mu je rekao da ode u Keršovanijevu ulicu te da prenese zapovijed da

im se u ovoj akciji od tamo pridruži Gordana sa nekoliko vojnika. U ovoj je kući zatekao Andriju Getoša, a na mjestu polaska u akciju doista se pojavila III optužena Gordana Getoš Magdić.

Svjedok Željko Bilandžić iskazao je da III optuženu Gordanu Getoš Magdić nije osobno poznao, ali je od raznih pripadnika ove postrojbe čuo da je ona navodno zapovjednica nekog voda.

Svjedok Stjepan Antolašić je iskazao da je u inkriminirano vrijeme bio načelnik Vojno-obavještajne službe za Operativnu zonu Osijek. U svezi inkriminiranih događaja svjedok je iskazao da nije imao neposrednih, a niti posrednih saznanja o ubojstvima građana srpske nacionalnosti u Osijeku. Za III optuženu Gordanu Getoš Magdić je naveo da ju je sretao u Zapovjedništvu Operativne zone, ali mu nije bio poznat njezin status u HV-u. Zna da je sudjelovala u diverzantskoj skupini koja je vršila bojna djelovanja prema okupiranom selu Antunovac, te je bila voditeljica ove skupine. Naime, jedne prilike koncem studenog ili početkom prosincu 1991. godine je vidio da je III optužena u holu zgrade Županije postrojila 10-tak pripadnika diverzantske skupine, a tom je prilikom ona nosila odoru i imala naoružanje. Nije mu bilo poznato gdje je ova skupina koju je vodila III optužena, imala svoje sjedište (list 3644-3645, 5238-5239). Na glavnoj raspravi ovaj svjedok je u bitnom iskazao jednako kao i u istražnom postupku, osim što je za osobe koje je III optužena postrojila u holu zgrade u Županijskoj ulici naveo da je smatrao da su pripadnici SUS-a, a obzirom kako je III optužena tom prilikom postupala, stekao je dojam da je ona zapovjednica te skupine (list 8318-8319).

Svjedok Zoran Mareković prilikom ispitivanja dana 12. prosinca 2006. godine iskazao je da je u SUS pristupio 3. siječnja 1992. godine, a osim njegovog voda postojala su još dva voda kojima su zapovijedali Vlado Frketić i Matija Horvat. Jedne prilike od Vlade Frketića je čuo da postoji i četvrti vod SUS-a tzv. „kiler vod“ kojim je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić. S Frketićem nije pričao čime se ovaj vod bavio. Na glavnoj raspravi svjedok Mareković izmijenio je svoj iskaz navodeći da je za „kiler vod“ čuo prije pet godina, i to kada ga je ispitivao policijski istražitelj Petrić, koji mu je to tada spomenuo, a tom prilikom je ispitivan i Vlado Frketić, kojemu je također tada spomenut ovaj naziv „kiler vod“. Nakon što mu je predloženo da iz zapisnika od 12. prosinca 2006. godine proizlazi da mu je Frketić o ovom vodu pričao za vrijeme dok je bio vojno aktivan, svjedok je iskazao da to nije točno već da su on i Frketić ovaj razgovor vodili nakon što je umirovljen (list 4515-4516, 8271). Svjedok Vlado Frketić iskazao je da se Zoran Mareković nalazio u njegovom vodu, međutim, ne sjeća se da li je s njim razgovarao o eventualnom postojanju četvrtog voda.

Svjedok Branimir Petener je iskazao da je u SUS pristupio 8. prosinca 1991. godine, a za III optuženu Gordanu Getoš Magdić misli da nije bila pripadnica SUS-a. Navodi da je nekoliko puta došla u Zapovjedništvo SUS-a gdje se pozdravila sa II optuženim Ivicom Krnjakom, a tom prilikom je na sebi imala vojnu odoru (list 4312-4313, 8320)

U odnosu na funkciju koju je u inkriminiranom razdoblju imao V optuženi Dino Kontić, III optužena Gordana Getoš Magdić u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine iskazala je da je V optuženog Dinu Kontića ona odabrala i uvela u ovu novoformiranu jedinicu za posebne diverzantske akcije koja se nalazila u kući u Keršovanijevoj ulici.

VI optuženi Tihomir Valentić u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine je iskazao da je V optuženi Dino Kontić bio njegov susjed u Radićevoj ulici, te zna da je V optuženi jedno vrijeme bio pripadnik SUS-a. Prilikom ispitivanja, dana 21. listopada 2006. godine, VI optuženi je djelomično izmijenio svoj iskaz, te je za V optuženog Dinu Kontića naveo da je bio pripadnik postrojbe Mate Šabića u naselju Jug II, a od III optužene Gordane Getoš Magdić je čuo da je bio i pripadnik SUS-a.

VII optuženi Zdravko Dragić u svojoj obrani od 19. i 21. listopada 2006. godine iskazao je da je u diverzantsko-izviđačku postrojbu pristupio nakon razgovora sa svojim šogorom V optuženim Dinom Kontićem, koji ga je povezo sa III optuženom Gordanom Getoš Magdić. Nakon toga, V optuženi ga je doveo u bazu ove postrojbe koja se nalazila u Keršovanijevoj ulici. Opisujući ono što se dogodilo prilikom pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića, VII optuženi Zdravko Dragić je iskazao da ga je do Drave dovezao V optuženi Dino Kontić. Nadalje, govoreći o okolnostima pod kojim je iza Božića 1991. godine morao napustiti ovu postrojbu, VII optuženi je iskazao da je III optužena Gordana Getoš Magdić tom prilikom V optuženom zapovjedila da ga odvede, govoreći pri tome: „Ti si ga doveo, ti ga i čokni“.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da je u diverzantsko-izviđački vod pristupio nakon razgovora s III optuženom Gordanom Getoš Magdić i V optuženim Dinom Kontićem, time da su V optuženi i Bekavac bili zamjenici III optuženoj, koja je bila zapovjednica ove jedinice koja se nalazila u kući u Keršovanijevoj ulici.

Svjedok Željko Amšlinger iskazao je da je prilikom dostave stvari u kuću u Keršovanijevoj ulici ovdje vidio i V optuženog Dinu Kontića za kojeg se pričalo da je došao iz Njemačke, a svjedok Ivan Šomodi je iskazao da je V optuženi Dino Kontić bio pripadnik SUS-a.

Svjedoci Milan Plazibat, Damir Petrović, Franjo Čavar i Marinko Puljak su iskazali da su bili pripadnici 106. brigade HV-a, u kojoj se postrojbi nalazio i V optuženi Dino Kontić te je isti tijekom studenog i prosinca 1991. godine bio stacioniran u naselju Jug II. Nije im poznato da bi bio pripadnik neke druge postrojbe odnosno SUS-a. Svjedok Željko Špehar je iskazao da je bio član Kriznog štaba za vrijeme Domovinskog rata te je bio stacioniran u školi u naselju Jug II gdje su se hranili i spavali, a V optuženi Dino Kontić je dolazio u ovu školu te je s njim ovdje spavao. Ovi svjedoci su iskazali da su V optuženog Dinu Kontića poznavali i prije Domovinskog rata i to već 20 ili 30 godina (list 4995-5000).

U odnosu na funkciju koju je u inkriminiranom razdoblju imao VI optuženi Tihomir Valentić, u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine isti je iskazao da je u SUS pristupio negdje u studenom 1991. godine, time da je u prvo vrijeme bio pošteđen budući da je 18. rujna 1991. godine u jednoj akciji u Sarvašu ozlijedio desno koljeno. Na glavnoj raspravi VI optuženi Tihomir Valentić je izmijenio svoju obranu navodeći da je istražni sudac proizvoljno naveo datum njegovog ulaska u SUS, te je iskazao da je u ovu postrojbu ušao 26. siječnja 1992. godine.

III optužena Gordana Getoš Magdić u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine, navodeći osobe koje je ona odabrala i uvela u novoformiranu jedinicu za izvođenje diverzantskih akcija, iskazala je da je i Tihomir Valentić, kojeg je poznavala (bratić od njezinog supruga), pristupio u tu postrojbu temeljem njezine preporuke, a imao je nadimak „Tiho“.

VII optuženi Zdravko Dragić u svojoj obrani od 19. listopada 2006. godine je iskazao da je po dolasku u diverzantsko izviđačku postrojbu u Keršovanijevoj ulici, između ostalih, tamo zatekao i osobu po nadimku „Tiho“, koji je bio šogor od III optužene Gordane Getoš Magdić. Opisao je i akcije u kojima je zajedno sa Bušeom i Tihom sudjelovao i to prilikom uhićenja i pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića, zatim uhićenja Branka Lovrića, te uhićenja osobe po imenu Alija. Govoreći o nekim fizičkim karakteristikama osobe po nadimku Tiho, VII optuženi je iskazao da se u inkriminirano vrijeme ovaj žalio na ozljedu koljena desne noge, tako da je pri hodu šepao.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da je u kući u Keršovanijevoj ulici između ostalih osoba zatekao i VI optuženog Tihomira Valentića, a zajedno s njim i Stjepanom Bekavcem je sudjelovao u odvođenju jedne osobe koja je stanovala u Dubrovačkoj ulici u Osijeku, a koju su kasnije odvezli do obale rijeke Drave te ga ubili.

U odnosu na funkciju koju je u inkriminiranom razdoblju imao VII optuženi Zdravko Dragić, u svojoj obrani koju je iznio pred istražnim sucem 19. i 21. listopada 2006. godine, isti je iskazao da je u diverzantsko-izviđačku postrojbu, čija se baza nalazila u Keršovanijevoj ulici, došao nakon razgovora s III optuženom Gordanom Getoš Magdić. U toj postrojbi se nalazio njegov šogor Dino Kontić te osobe koje je znao po nadimcima Buše i Tiho, koji je bio šogor III optužene Gordane Getoš Magdić, zapovjednice postrojbe. Opisujući aktivnosti koje je kao pripadnik ove postrojbe imao, VII optuženi je iskazao da je zajedno s Tihom i Bušom sudjelovao u uhićenju Radoslava Ratkovića, kojeg su nakon toga odveli do rijeke Drave, gdje je on u njega pucao. Također, zajedno sa III optuženom Gordanom Getoš Magdić, Bušeom i Tihom je sudjelovao u uhićenju osobe po imenu Lovrić koja je živjela u Sisačkoj ulici u Osijeku, kao i osobe po imenu Alija, koji je živio u naselju Sjenjak u Osijeku.

III optužena Gordana Getoš Magdić u svojoj obrani od 20. listopada 2006. godine, navodeći imena nekolicine osoba koje je ona osobno odabrala i uvela u postrojbu koja se nalazila u Keršovanijevoj ulici u Osijeku, iskazala je da je izabrala i VII optuženog Zdravka Dragića, šogora od V optuženog Dine Kontića. U svezi VII optuženog Zdravka Dragića, iskazala je da je nakon što su saznali da pripadnici njezine postrojbe nisu uspjeli likvidirati Radoslava Ratkovića, pozvao I optuženi Branimir Glavaš, koji joj je rekao da riješi taj problem koji je nastao zbog njene pogreške, budući da je u postrojbu izabrala nesposobne ljude. Nakon toga je pozvala V optuženog Dinu Kontića i naredila mu da se „riješi“ svog šogora (VII optuženi Zdravko Dragić) koji je bio odgovoran zbog neuspjelog ubojstva Radoslava Ratkovića, međutim, nije to mislila ozbiljno, već je na taj način pred ostalim suborcima VII optuženog htjela samo zastrašiti.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da je nakon što je pristupio u diverzantsko-izviđačku postrojbu u Keršovanijevoj ulici, između ostalih ovdje upoznao i osobu po prezimenu Dragić. Nakon što mu je predočeno da prilikom ispitivanja u istražnom postupku dana 7. rujna 2006. godine nije po imenu naveo VII optuženog Zdravka Dragića, svjedok je iskazao da je tijekom vremena saznao njegovo ime. Prilikom ispitivanja dana 7. rujna 2006. godine, ugroženi svjedok „Drava“ navodeći imena osoba koje je upoznao nakon što su ga III optužena Gordana Getoš Magdić i V optuženi Dino Kontić doveli u postrojbu u Keršovanijevoj ulici, je iskazao da je ovdje upoznao VI optuženog Tihomira Valentića, Stjepana Bekavca koji je imao nadimak „Buše“, Josipa Zdravčevića, zatim osobu po

prezimenom Sivić, a tu se nalazio i muškarac čijeg se imena nije sjećao, ali ga je kasnije vidio u caffè baru od Želimira Meštrovića, u kojem je radio.

VII optuženi Zdravko Dragić iskazao je da je do 1993. godine radio u poduzeću „Elektro Osijek“, a nakon toga se kao konobar zaposlio u kafiću kojeg je vlasnik Želimir Meštrović. Ova je činjenica upisana i u radnoj knjižici od VII optuženog Zdravka Dragića.

Na temelju iskaza III optužene Gordane Getoš Magdić od 20. listopada 2006. godine u kojemu je ista navela njezin status, ali i status drugih optuženika u SUS-u, kao i imena pripadnika postrojbe koja se nalazila u Keršovanijskoj ulici, a što je istovjetno i s obranom VII optuženog Zdravka Dragića od 19. listopada 2006. godine, kao i s iskazom ugroženog svjedoka „Drava“, te iskazima svjedoka Vlade Frketića, Željka Amšlingera, Ivana Šomođija, koji su bili pripadnici diverzantsko-izviđačkog voda odnosno SUS-a, time da je ugroženi ugroženi svjedok „Drava“ bio pripadnik postrojbe koja se nalazila u Keršovanijskoj ulici, nedvojbeno je utvrđeno da je II optuženi Ivica Krnjak i prije nego što je 1. prosinca 1991. godine formalno imenovan za zapovjednika postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, koja je kasnije nazvana SUS, zapovijedao ovom postrojbom, a u sastavu ove postrojbe su se nalazili i III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić, VII optuženi Zdravko Dragić, te Stjepan Bekavac i Mirko Sivić. Ova činjenica u odnosu na II optuženog Ivicu Krnjaka, III optuženu Gordanu Getoš Magdić, V optuženog Dinu Kontića i VI optuženog Tihomira Valentića nedvojbeno proizlazi i iz naprijed navedenog popisa pripadnika SUS-a, a vjerodostojnost podataka koji su evidentirani u ovom dokumentu su potvrdili i svjedoci koji su također bili pripadnici SUS-a, dakle, osobe koje su u ovoj postrojbi imale isti status kao i optuženici.

U svojim obranama od 19, 20. i 21. listopada 2006. godine, III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić nedvojbeno nisu mogli pogriješiti identitet osoba za koje su naveli da su bili pripadnici postrojbe koja se nalazila u Keršovanijskoj ulici, budući da su III optužena Gordana Getoš Magdić i VI optuženi Tihomir Valentić, te V optuženi Dino Kontić i VII optuženi Zdravko Dragić u tazbinskom srodstvu (šogori). Osim toga, VII optuženi Zdravko Dragić, navodeći pojedine osobe koje je upoznao prilikom dolaska u kuću u Keršovanijskoj ulici, iskazao je da je osoba koja je imala nadimak „Tiho“, šogor od III optužene, a u to vrijeme je imao ozljedu desne noge, što je nedvojbeno bio VI optuženi Tihomir Valentić koji je u svojoj obrani i sam spomenuo da je u inkriminiranom razdoblju imao ozljeđenu desnu nogu. U tom kontekstu svakako treba navesti i okolnost da je II optuženi Ivica Krnjak, koji je iskazao da V optuženi Dino Kontić nije bio pripadnik SUS-a, u svom notesu imao zapisano njegovo ime i broj telefona, jednako kao i imena nekih drugih pripadnika ove postrojbe.

III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić nisu imali razloga bilo koga neosnovano označiti kao pripadnika postrojbe u Keršovanijskoj ulici, te je sud u odnosu na ovu postrojbom kao i osobe koje su se nalazile u njezinom sastavu, cijenio istinitim obrane III i VII optuženog od 19, 20. i 21. listopada 2006. godine, budući da su pri tome III i VII optuženici opisali i njihove aktivnosti u okviru te postrojbe, ali i vlastitu involviranost u odnosu na pojedine događaje za koje se terete.

Ured za obranu Osijek dostavio je podatke o sudjelovanju optuženika u Domovinskom ratu (list 5650-5657). S tim u vezi potrebno je navesti da je SUS, sve dok nije priključen u 5. gardijsku brigadu, nosio oznaku VP 1076 Osijek, a nakon što je 1994. godine ova postrojba uključena u 5. gardijsku brigadu, imala je oznaku VP 3132 Vinkovci. U

odnosu II optuženog Ivicu Krnjaka i III optuženu Gordanu Getoš Magdić kao pripadnike SUS-a, podaci Ureda za obranu Osijek su istovjetni s popisom pripadnika SUS-a kojeg je dostavila Uprava za personalne poslove MORH-a. Jednako tako, u odnosu na VI optuženog Tihomira Valentića, iz evidencije Ureda za obranu Osijek nedvojbeno proizlazi da je od 8. srpnja 1991. godine do 26. ožujka 1994. godine, se nalazio u VP 3132 Vinkovci, što je istovjetno s vremenom kojega je proveo u SUS-u, kako je to navedeno u rubrici pod rednim brojem 350 popisa pripadnika SUS-a.

U odnosu na V optuženog Dinu Kontića i VII optuženog Zdravka Dragića iz evidencije Ureda za obranu Osijek proizlazi da se V optuženi od 1. srpnja 1991. do 26. studenog 1991. godine nalazio u MUP-u, a od 28. studeni 1991. godine do 15. svibnja 1992. godine se nalazio u VP 2128 Osijek, a VII optuženi se od 5. rujna 1991. do 27. studenog 1991. godine nalazio u MUP-u, a od 1. kolovoza 1995. godine do 19. rujna 1995. godine se vodio u VP 8310 Osijek.

Naprijed navedeni podaci za V optuženog Dinu Kontića i VII optuženog Zdravka Dragića očito nisu bili usklađeni sa stvarnim stanjem. Sam V optuženi Dino Kontić, kada mu je predočena evidencija Ureda za obranu Osijek o njegovom sudjelovanju u Domovinskom ratu, je iskazao da su u to vrijeme vojnici išli iz postrojbe u postrojbu, te se nisu vodile točne evidencije, tako da su vojnici u studenom i prosincu 1991. godine bili raspoređivani prema potrebama na terenu, a pri tome nitko nije vodio računa kojoj postrojbi je formalno pripadao. Zbog toga je imao problema prilikom ostvarenja mirovine.

VII optuženi Zdravko Dragić je u odnosu na podatak Ureda za obranu Osijek u kojem je utvrđeno da je bio pripadnik MUP-a od 5. rujna do 27. studenog 1991. godine iskazao da ovaj zadnji datum odgovara vremenu kada je s Bušecom razgovarao oko primanja u diverzantsku satniju, tako da ne zna kako je došlo do toga da nakon toga datuma nije bio evidentiran kao pripadnik HV-a, navodeći kako smatra da je netko trebao srediti papire nakon što je pristupio u diverzantsku postrojbu.

Dakle, iz onoga što su u svezi sudjelovanja u Domovinskom ratu, a prema evidencijama Ureda za obranu Osijek, naveli V optuženi Dino Kontić i VII optuženi Zdravko Dragić, očito je da ovi podaci u odnosu na njih nisu vjerodostojni.

Iako se VII optuženi Zdravko Dragić prema popisu pripadnika SUS-a kojeg je dostavila Uprava za personalne poslove MORH-a ne nalazi na tom popisu, ova činjenica je objašnjiva time što je VII optuženi u diverzantsko-izviđačkoj postrojbi boravio relativno kratko, oko mjesec dana, tako da kao pripadnik SUS-a nije položio prisegu dana 19. siječnja 1992. godine. To isto vrijedi i za Mirka Sivića. U svojoj obrani VII optuženi je iskazao da je nakon razgovora sa III optuženom Gordanom Getoš Magdić, a prilikom prelaska iz 130. brigade HV-a u diverzantsko-izviđački vod u Keršovanijevoj ulici, bilo rečeno da će oni srediti papire odnosno evidenciju, što očito obzirom na vrijeme koje je VII optuženi proveo u ovoj postrojbi, ali i zbog načina na koji je napustio tu postrojbu, nije učinjeno.

Tvrđnja III optužene Gordane Getoš Magdić i to nakon što je izmijenila svoju obranu koju je iznijela u PU osječko-baranjskoj i pred istražnim sucem u Osijeku, kako je u inkriminiranom razdoblju radila u Centru za prognanike i izbjeglice te se bavila humanitarnim radom, a da je kroz to vrijeme samo formalno vođena kao pripadnica SUS-a, posve je neutemeljena. Naime, iz iskaza naprijed navedenih svjedoka razvidno je da je III optužena Gordana Getoš Magdić u studenom i prosincu 1991. aktivno djelovala u vojnoj

postrojbi, time da je ugroženi svjedok „Drava“, eksplicitno iskazao da je ista bila zapovjednica postrojbe u Keršovanijevoj ulici, a to proizlazi i iz iskaza svjedoka Amšlingera, Antolašića, Bilandžića i Marekovića, čije je iskaze sud cijenio vjerodostojnim jer o ovoj okolnosti nisu imali razloga neistinito iskazivati. Dokazi koje je III optužena podastrla u svezi njezina navodnog rada u Centru za stradalnike i prognanike uopće ne upućuju da bi se ista time bavila, a I optuženi Branimir Glavaš s tim u svezi je iskazao da III optužena u okviru SNO-a to nije mogla raditi, budući da je skrb za stradalnike i prognanike u inkriminiranom razdoblju rješavana institucionalno u okviru Centra za socijalnu skrb, Crvenog križa u Osijeku, Caritasa te stručnih službi Općine Osijek.

Slijedom svega naprijed navedenog nedvojbeno je utvrđeno da je u inkriminiranom razdoblju u sastavu posebne postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek kojom je zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak, osnovan i dio postrojbe odnosno grupa koja je imala bazu u Keršovanijevoj ulici u Osijeku, a njezino djelovanje je bilo tajno. Ovom tajnom grupom je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, dok su V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić, VII optuženi Zdravko Dragić, te Stjepan Bekavac i Mirko Sivić, zajedno s ostalim neidentificiranim osobama, bili pripadnici te grupe. Obrana II optuženog Ivica Krnjaka, koji je zaniijekao postojanje nekog voda SUS-a u Keršovanijevoj ulici, kao i obrane III optužene Gordane Getoš Magdić, V optuženog Dine Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića i VII optuženog Zdravka Dragića koji su iskazali da su se u to vrijeme samo formalno vodili kao pripadnici SUS-a, a zapravo su radili neke druge poslove, za ovaj sud nisu prihvatljive jer su očito bile usmjerene na to da od sebe otklone odgovornost za terećeno kazneno djelo. U tom kontekstu sud je cijenio i iskaze svjedoka Plazibata, Petrovića, Čavara, Puljka i Špehara, koji su V optuženom Dini Kontiću, kao njegovi višegodišnji prijatelji i poznanici, svojim svjedočenjem pokušali pomoći u cilju da ga eskulpiraju od kaznene odgovornosti.

Osim toga, nedvojbeno je I optuženi Branimir Glavaš, u odnosu na pripadnike ove tajne grupe pri diverzantsko-izviđačkoj postrojbi Operativne zone Osijek, i pokraj II optuženog Ivica Krnjaka kao zapovjednika ove postrojbe, imao stvarne zapovjedne ovlasti, iako se nije nalazio u zapovjednoj hijerarhiji ove postrojbe. U poglavlju pod naslovom „Situacija u Osijeku i položaj I optuženog Branimira Glavaša 1991. godine“ obrazložena je formalna zapovjedna hijerarhija u diverzantsko-izviđačkoj postrojbi Operativne zone Osijek koja se prema zapovjedi od 1. prosinca 1991. nazivala 1. diverzantska četa, a kasnije u siječnju 1992. godine je preimenovana u Samostalnu uskočku satniju (SUS). Ova hijerarhija se vertikalno kretala od zapovjednika vodova prema II optuženom Ivici Krnjaku, kao zapovjedniku postrojbe, a njemu je bio nadređen Karl Gorinšek kao zapovjednik Operativne zone Osijek. No, iako se I optuženi Branimir Glavaš nalazio izvan formalnog ustroja i zapovjednog lanca diverzantsko-izviđačke postrojbe pri Operativnoj zoni Osijek, utvrđeno je da je I optuženi imao ključnu ulogu u formiranju te nadzor nad svim aktivnostima pripadnika tajne grupe koja je djelovala pri toj postrojbi (obrazloženo na listu 62-65).

U svezi naprijed navedenog bitno je ponoviti da je III optužena Gordana Getoš Magdić u svojoj obrani od 20. listopada 2006. iskazala da ju je I optuženi Branimir Glavaš u srpnju ili kolovozu 1991. pozvao i rekao joj da je u tijeku formiranje jedne jedinice za posebne namjene koja će upadati u neprijateljsku pozadinu i izvoditi diverzije, te joj je povjerio zadatak da II optuženom Ivici Krnjaku pomogne u odabiru ljudi koji će ući u sastav te jedinice. U vod koji je bio smješten u jednoj kući u Keršovanijevoj ulici ona je osobno odabrala pokojnog Stjepana Bekavca, Dinu Kontića i njegova šogora Zdravka Dragića, Tihomira Valentića, te jednog mesara čijeg imena se na sjeća, a bio je prognanik iz Baranje,

a imena drugih osoba se nije sjećala. Osim nje u postrojbu su pristupile i osobe koje su odabrali I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak.

U pogledu odnosa I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivica Krnjaka spram te postrojbe, III optužena je iskazala da je II optuženi predlagao ustroj te jedinice, ali je konačnu odluku donosio I optuženi Branimir Glavaš.

I optuženi Branimir Glavaš, iskazujući o tome što je III optužena Gordana Getoš Magdić radila u SNO-u, naveo je da se ista u SNO-u nalazila u vrijeme kada su se formirale vojne jedinice jer je bilo potrebno više ljudi nego što je tamo bilo zaposlenih, no obzirom na svoje obrazovanje, njezina se aktivnost svodila na kuhanje kave i posluživanje stranaka.

Obranu III optužene Gordane Getoš Magdić potvrdio je i VII optuženi Zdravko Dragić (zapisnik od 19. listopada 2006. godine) i ugroženi svjedok „Drava“, koji su iskazali da su upravo nakon razgovora sa III optuženom postali pripadnici postrojbe koja se nalazila u kući u Keršovanijevoj ulici.

V optuženi Dino Kontić u svojoj obrani od 14. veljače 2007. godine, koju je ponovio i na glavnoj raspravi, a u odnosu na vrijeme i način kako se prijavio u diverzantsku postrojbu, iskazao je da se koncem listopada 1991. godine u tadašnjem SNO-u u Županijskoj ulici prijavio u SUS. Prema tome, i V optuženi Dino Kontić je neizravno potvrdio obranu III optužene da je SNO bio punkt gdje se kadrovski formirala ta posebna tajna grupa pri diverzantsko-izviđačkoj postrojbi. Pri tome je bitno da se i II optuženi Ivica Krnjak, kako je to naveo u svojoj obrani, u to vrijeme nalazio u istoj zgradi, ali kat iznad SNO-a, sve do 1. prosinca 1991. godine kada se preselio u zgradu „Agromeda“ u Školsku ulicu broj 1.

Ugroženi svjedok „Drava“ iskazao je da mu nije bilo poznato tko je bio nadređen II optuženom Ivici Krnjaku, međutim, pretpostavio je da je to bio I optuženi Branimir Glavaš, budući da je u dva navrata, zajedno sa Stjepanom Bekavcem i V optuženim Dinom Kontićem, odlazio u SNO, gdje je u jednoj kancelariji Bekavac razgovarao sa I optuženim.

U svojim obranama II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić i VII optuženi Zdravko Dragić, suglasno su iskazali da su koncem studenog ili početkom prosinca 1991. godine sudjelovali u vojnoj akciji u Tenjskom Antunovcu, a I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da je ova akcija izvedena 5. prosinca 1991. godine.

III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da je njezina postrojba trebala biti poslana na borbenu liniju u Tenjski Antunovac, a iza toga je stajao I optuženi Branimir Glavaš, međutim, daljnji odlazak u tu akciju spriječio je osobno njezin otac koji je toga dana došao kod I optuženog. V optuženi Dino Kontić, u svojoj obrani od 14. veljače 2007. godine, u svezi vojne akcije u Tenjskom Antunovcu je iskazao da do ove akcije nije došlo jer se pripadnici Prištapske bojne (odnos ove postrojbe i I optuženog obrazložen je u poglavlju pod naslovom „Situacija u Osijeku 1991. godine i položaj I optuženog Branimira Glavaša“) nisu pojavili na položaju. VII optuženi Zdravko Dragić, u svojoj obrani od 19. listopada 2006. godine, a vezano za vojnu akciju u Tenjskom Antunovcu je iskazao da je kao pripadnik diverzantsko-izviđačke postrojbe, zajedno sa II i III optuženicima došao do mjesta koje se zove Anikin dvor, gdje su izvjesno vrijeme boravili, a nakon toga iz njemu nepoznatih razloga se postrojba povukla natrag u bazu u Keršovanijevoj ulici.

Ugroženi svjedok „Drava“, u svezi vojne akcije u Tenjskom Antunovcu iskazao je da je zajedno s grupom vojnika koje je vodila III optužena Gordana Getoš Magdić i Bekavac, došao do mjesta Brijest. Tom prilikom je I optuženi Ivica Krnjak rekao da čekaju elitnu postrojbu Glavaševih ljudi, međutim, tom prilikom jedan pripadnik ZNG-a II optuženom je priopćio da su imali prometni udes i da neće moći ići u tu akciju. Nakon toga je došao kurir koji je II optuženog Ivicu Krnjaka obavijestio da se akcija obustavlja jer je tako naredio I optuženi Branimir Glavaš, pa su se vratili u bazu.

Svjedok Vlado Frketić u pogledu vojne akcije u Tenjskom Antunovcu, iskazao je da mu je nakon „pada“ ovoga mjesta II optuženi Ivica Krnjak rekao da je s „Glavom“, misleći na I optuženog Branimira Glavaša, dogovorio da se Tenjski Antunovac povрати, a nakon toga, po nalogu II optuženog je otišao u kuću u Keršovanijevju ulicu kako bi prenio poruku da se od tamo u tu akciju s nekoliko vojnika pridruži III optužena Gordana Getoš Magdić, koja se doista i pojavila na mjestu polaska u ovu akciju, međutim, nije mu bilo poznato zbog čega III optužena i vojnici koji su s njom došli, nisu sudjelovali u toj akciji.

Svjedok Stjepan Antolašić, u odnosu na III optuženu Gordanu Getoš Magdić je iskazao da je ista sudjelovala u diverzantskoj skupini koja je vršila bojna djelovanja prema okupiranom selu Tenjski Antunovac, a ista je bila voditeljica ove skupine. To je vidio jednom prilikom kada je III optužena 10-tak pripadnika ove diverzantske skupine postrojila u zgradi Županije.

Slijedom naprijed navedenog, neprijeporno je III optužena Gordana Getoš Magdić i određeni broj pripadnika diverzantsko-izviđačke postrojbe trebao biti angažiran u vojnoj akciji u Tenjskom Antunovcu, međutim, kako to proizlazi iz obrane III optužene Gordane Getoš Magdić, te iskaza ugroženog svjedoka „Drava“, II optuženi Ivica Krnjak je po naredbi I optuženog Branimira Glavaša obustavio daljnje sudjelovanje ove postrojbe u toj vojnoj akciji. Ovo nedvojbeno upućuje da je I optuženi Branimir Glavaš u inkriminiranom razdoblju imao stvarne zapovjedne ovlasti u odnosu na II optuženog Ivicu Krnjaka te pripadnike tajne grupe u okviru diverzantsko-izviđačke postrojbe OZ Osijek, iako se formalno nije nalazio u zapovjednom ustroju te postrojbe. U svezi događaja vezanih oko vojne akcije u Tenjskom Antunovcu, te uloge I optuženog Branimira Glavaša u tome, sud nije imao razloga dovesti u sumnju obranu III optužene Gordane Getoš Magdić te iskaz ugroženog svjedoka „Drava“, time da je i svjedok Vlado Frketić potvrdio da je I optuženi Branimir Glavaš u dogovoru sa II optuženim Ivicom Krnjakom planirao tu akciju.

U poglavlju „Situacija u Osijeku 1991. godine i položaj I optuženog Branimira Glavaša“ (list 62-65), obrazložen je konspirativni karakter ove grupe kojom je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, a koja je formirana u dogovoru između I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivica Krnjaka, a pri tome je i III optužena sudjelovala u odabiru osoba koje su postale pripadnici ove postrojbe, te je ista, po napatku I optuženog, pripadnicima postrojbe priopćila da se međusobno oslovljavaju nadimcima kako se u slučaju zarobljavanja od strane neprijatelja ne bi mogao utvrditi njihov identitet. Prema tome, to što svjedoci Zlatko Kramarić, Milan Ramljak, Karl Gorinšek, Stjepan Antolašić, Vlado Frketić, Zdravko Pejić, ali i svi ostali, nisu imali saznanja o ovoj tajnoj grupi i njezinom djelovanju, niti su I optuženog i ostale optuženike mogli povezati s ovom postrojbom i ubojstvima civila koja su počinili njezini pripadnici u studenom i prosincu 1991. godine u Osijeku, objašnjivo je upravo time da je postojanje te postrojbe, kao i zadaci koje su njezini pripadnici izvršavali, bilo tajno za sve koji su bili izvan ove tajne grupe. U tom kontekstu naprijed su navedeni razlozi zbog kojih sud nije cijenio istinitim iskaz svjedoka Vladimira Šeksa.

Prema tome, saznanja o tome tko je počinio inkriminirana kaznena djela, s kojim ciljem i na temelju čijih zapovijedi su mogli imati samo oni koji su u tome i neposredno sudjelovali, dakle, optužene osobe, od kojih su III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić u svojim obranama to i priznali.

Upravo na temelju onoga što je u svojoj obrani od 20. i 21. listopada 2006. godine iskazala III optužena Gordana Getoš Magdić, a u obrani od 19. i 21. listopada 2006. godine i VII optuženi Zdravko Dragić, ali i svih drugih materijalnih i personalnih dokaza koji su izvedeni u pogledu inkriminiranih događaja, nedvojbeno je utvrđeno da su pripadnici tajne grupe kojom je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, postupajući po naredbama I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivice Krnjaka, u inkriminiranom razdoblju tijekom studenog i prosinca 1991. godine u Osijeku uhitili, a potom i ubili civile Branka Lovrića, Aliju Šabanovića, Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, Bogdana Počuču, NN žensku osobu, dok je Radoslav Ratković uspio preživjeti likvidaciju.

Naprijed navedene obrane III optužene Gordane Getoš Magdić i VII optuženog Zdravka Dragića, ovaj sud je cijenio istinitim, jer su ovi optuženici vrlo detaljno opisali neka od počinjenih kaznenih djela, a okolnosti koje su pri tome naveli, proizlaze iz iskaza ispitanih svjedoka kao i materijalnih dokaza. Osim toga, to što su III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić priznali i vlastito sudjelovanje u inkriminiranim događajima na štetu oštećenih Branka Lovrića i Alije Šabanovića, a u odnosu na događaj od 7. prosinca 1991. godine, kojom prilikom je izvršen pokušaj ubojstva oštećenog Radoslava Ratkovića, VII optuženi je priznao da je bio neposredni izvršitelj, upućuje da su njihove obrane vjerodostojne, posebno kada se ima na umu da pri tome ovi optuženici u pogledu inkriminiranih događaja nisu od sebe prebacivali odgovornost na druge optuženike.

U odnosu na događaj od 26. studenog 1991. godine (Ad.2a.) neprijeporno je toga dana iz svoje kuće u Sisačkoj ulici broj 11 u Osijeku odveden Branko Lovrić, kako su to iskazale svjedokinja Marija Lovrić, njegova supruga, te svjedokinja Nevenka Vuković. Nakon toga, Branko Lovrić nije nikada više pronađen, a 1993. godine Marija Lovrić je pokrenula postupak radi proglašenja nestalog Branka Lovrića umrlim. Ovaj postupak je okončan 1994. godine, te se Branko Lovrić temeljem rješenja Općinskog suda u Osijeku od 19. rujna 1994. godine vodi umrlim, a danom njegove smrti je utvrđen 6. lipnja 1993. godine. Svjedokinja Marija Lovrić je iskazala da je ovaj postupak pokrenula kako bi njezina djeca ostvarila očevu mirovinu.

III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić su suglasno iskazali da su kao pripadnici diverzantsko-izviđačkog voda uhitili Branka Lovrića u njegovoj kući u Sisačkoj ulici u Osijeku, odakle su ga priveli u podrum kuće u Dubrovačkoj ulici, time da je VII optuženi Zdravko Dragić iskazao da su u uhićenju Branka Lovrića, osim njega i III optužene Gordane Getoš Magdić, još sudjelovali Buše (Stjepan Bekavac) i Tiho (VI optuženi Tihomir Valentić). III optužena Gordana Getoš Magdić, a vezano za njezina saznanja o oštećenom Branku Lovriću, iskazala je da je nakon par dana nakon uhićenja od suboraca čula da je oštećeni Branko Lovrić ubijen i bačen u Dravu.

Svjedokinja Nevenka Vuković, koja je kao podstanarka stanovala u kući oštećenog Branka Lovrića u Sisačkoj ulici broj 11, opisujući tri uniformirane osobe koje su Branka Lovrića odvele iz kuće, iskazala je da je među njima bila jedna ženska osoba koja je imala dugu izblajhanu kosu.

III optužena Gordana Getoš Magdić je iskazala da je inače boja njezine kose kestenjasta, međutim u inkriminiranom razdoblju je imala svjetlije pramenove, dok je VII optuženi Zdravko Dragić za III optuženu iskazao da je imala plavu kosu srednje dužine, od prilike do ramena.

Svjedokinja Marija Lovrić iskazala je da ju je Nevenka Vuković dana 26. studenog 1991. godine nazvala i javila joj da su njezinog supruga taj dan oko 11,30 sati, automobilom marke „BMW“, odvele tri naoružane osobe u uniformama HV-a, a među tim osobama je bila i jedna mlađa djevojka. Kada je jedne zgode početkom ožujka 1992. godine ispred svoje kuće u Sisačkoj ulici čistila šutu, tu je došao jedan automobil marke „BMW“ metalik sive boje, kojeg je vozila djevojka koja je imala plavo obojenu kosu. Prolazeći pokraj njezine kuće ta se djevojka okretala te je gledala u nju, tako da je udarila u jednu hrpu šute. Razmišljajući o plavoj ženskoj osobi koja je, kako joj je o tome pričala njezina podstanarska Nevenka Vuković, sudjelovala u odvođenju njezinog supruga, zaključila je da je to upravo ova osoba koja je te zgode u „BMW-u“ prolazila pokraj njezine kuće, a istu je dobro zapamtila jer ju je u to vrijeme vidjela i na vijestima Slavonske televizije, te je na glavnoj raspravi svjedokinja navela da je to bila III optužena Gordana Getoš Magdić.

Svjedokinja Marija Lovrić je iskazala da je njezin suprug Branko Lovrić po nacionalnosti bio Srbin, a prije rata je bio i član Komunističke partije, međutim, nakon raspada Jugoslavije nije bio član niti jedne stranke, a niti je odlazio na neke stranačke skupove.

III optužena Gordana Getoš Magdić, u pogledu razloga zbog kojih su određene osobe po naredbama I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivice Krnjaka trebale biti privedene, iskazala je da se radilo o osobama za koje su sumnjalo da djeluju kao „peta kolona“, ili da su u kontaktu s neprijateljem, ili da imaju rodbinu u neprijateljskim redovima. U odnosu na Branka Lovrića, iskazala je da je njegovo uhićenje naredio I optuženi Branimir Glavaš, koji je za Lovrića rekao da se radi o antidržavnom elementu. Po uputi I optuženog, Branka Lovrića su najprije tražili u pošti.

Svjedok Dragan Jovančević je iskazao da je za vrijeme Domovinskog rata radio u PTT Osijek, kao i oštećeni Branko Lovrić, koji je radio u pravnoj službi. Početkom ratnih zbivanja u pošti, gdje su do tada radili Hrvati, Srbi i Muslimani je počelo šikaniranje, tako da je i on imao izvjesnih neugodnosti jer su smatrali da je Srbin. Navodi da djelatnici pošte nisu voljeli oštećenog Branka Lovrića jer je znao pričati viceve i na nacionalnoj osnovi. Čuo je o događaju koji se desio u podrumu pošte gdje su se djelatnici sklonili za vrijeme granatiranja Osijeka. Tom prilikom su djelatnici negodovali i kudirali vojsku koja to čini, na što je Branko Lovrić rekao da vojska nije kriva već da su krivi zapovjednici, zbog čega je tada imao neugodnosti te je bio napadnut. Svjedok je naveo da je sa Brankom Lovrićem bio u dobrim odnosima, te mu je prenio kako se priča da je on protiv Hrvata i da u kući drži oružje, što je Lovrić porekao, rekavši da mu je žena Hrvatica. Nakon toga Branko Lovrić mu je ispričao da mu je jednu večer često zvonio telefon, a između osoba koje su ga nazivale, bila je i osoba koja je imala piskutav glas, koji mu je prijeto skinućem glave odnosno da će stradati. Za tu osobu piskutava glasa Lovrić mu je rekao da se radilo o glasu I optuženog Branimira Glavaša, što je prepoznao jer je ranije imao prilike s njim razgovarati.

Iako su III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić tijekom postupka izmijenili svoje obrane, navodeći da nisu sudjelovali u događajima za koja su

terećeni, temeljem naprijed navedenih iskaza svjedoka, koji su u bitnim okolnostima istovjetni sa obranama III i VII optuženih od 19. te 20. i 21. listopada 2006. godine, a koje obrane je sud cijenio istinitim, nedvojbeno su III optužena Gordana Getoš Magdić, VI optuženi Tihomir Valentić, VII optuženi Zdravko Dragić i Stjepan Bekavac, kao pripadnici tajne grupe pri diverzantsko-izviđačkoj postrojbi, dana 26. studenog 1991. godine, po naredbi I optuženog Branimira Glavaša, uhitili oštećenog Branka Lovrića, te ga iz njegove kuće u Sisačkoj ulici broj 11 odveli u podrum kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30 u Osijeku, a nakon toga, točno neutvrđenog dana, nepoznati pripadnici ove tajne grupe na obali rijeke Drave su Branka Lovrića usmrtili i bacili ga u rijeku.

U pogledu korištenja kuće u Dubrovačkoj ulici na br. 30 u Osijeku, utvrđeno je da je ova kuća tijekom studenog 1991. godine, i prije nego je tamo doveden Branko Lovrić, korištena kao mjesto gdje su zatvarane i zlostavljane civilne osobe, kao i da je tim objektom raspolagao II optuženi Ivica Krnjak, što su potvrdili svjedoci Borislav Mamula i Željko Amšlinger.

Što se tiče kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30, svjedok Anton Škrabić, koji stanuje u Dubrovačkoj ulici broj 28a, iskazao je da njegovu kuću od kuće na broju 30 dijeli jedan visoki zid, a vlasnik ove kuće bio je Dimitrije Radovanović, koji je u lipnju ili srpnju 1991. godine napustio Osijek, a ubrzo nakon toga je u ovu kuću ušla neka vojska.

Svjedok Borislav Mamula je iskazao da je od strane pripadnika ZNG-a uhićen 2. studenog 1991. godine, te je nekoliko dana bio zatočen u jednoj kući gdje ga je posjetio i II optuženi Ivica Krnjak, a iz ove kuće odveden je u podrum kuće u Dubrovačkoj ulici, gdje je bio zatvoren još pet dana, a potom su ga II optuženi i još jedna osoba odatle automobilom odvezli njegovoj kući u Petrijevce.

Svjedok Željko Amšlinger je iskazao da je po nalogu II optuženog Ivica Krnjaka za potrebe postrojbe kojom je zapovijedao Matija Horvat pronašao kuću u Dubrovačkoj ulici. Jedne prilike po nalogu II optuženog otišao je u ovu kuću kako bi ispitao Borislava Mamulu, koji je tu bio zatvoren, time da mu je II optuženi dao ključeve od kuće. Nakon toga, on i II optuženi su Mamulu odvezli njegovoj kući u Petrijevce. Ovaj svjedok, govoreći o preinakama koje su izvršene na kući u Dubrovačkoj ulici, iskazao je da je po nalogu II optuženog zazidan jedan mali podrumski prozor, što je naveo i svjedok Mamula.

U svezi naprijed navedenih okolnosti sud je iskaze svjedoka Mamule i Amšlingera cijenio objektivnim, jer se njihovi iskazi posve podudaraju, time da je i sam II optuženi Ivica Krnjak priznao da je Borislav Mamula bio uhićen i ispitivan, osim što je porekao da je odveden u podrum kuće u Dubrovačkoj ulici, očito kako se ova kuće ne bi povezala sa inkriminiranim događajima odnosno dovođenjem civila na tu lokaciju tijekom studenog i prosinca 1991. godine od strane pripadnika tajne grupe. U tom kontekstu svjedok Ivan Grujić, koji je tijekom 1991. godine radio kao operativac u Službi za zaštitu ustavnog poretka, je iskazao da je od pokojnog Mirka Grošelja, koji je u inkriminirano vrijeme bio načelnik SIS-a u Osijeku, saznao da se u Dubrovačkoj ulici vrše određene istrage, a on je kroz taj razgovor, javni pogovor i saznanja od kolega, kao i činjenice da su se dogodila određena ubojstva, zaključio kako postoje indicije koje ove događaje dovode u vezu sa Samostalnom uskočkom satnijom (SUS-om) kojom je zapovijedao II optuženi Ivica Krnjak.

Dana 25. siječnja 2008. godine obavljen je očevid na lokaciji u Dubrovačkoj ulici broj 30, međutim, u to vrijeme kuća je bila porušena, te osim što je utvrđeno da su u dvorišnom

dijelu objekta postojale podrumske prostorije, nisu utvrđeni nikakvi drugi tragovi koji bi se mogli povezati s inkriminiranim kaznenim djelima (list 6866).

Ono što su III optužena Gordana Getoš Magdić i VII optuženi Zdravko Dragić naveli u svojim naknadno izmijenjenim obranama, optužujući policijske službenike da su njihove ranije obrane iskonstruirali, posve je neuvjerljivo. To stoga što su u tim obranama III i VII optuženi, opisujući inkriminirani događaj naveli i takve detalje koji su mogli biti poznati samo osobama koje su u tome neposredno sudjelovale, pa kada se obrana III optužene Gordane Getoš Magdić dovede u svezu sa iskazima svjedoka Marije Lovrić i Nevenke Vuković, nedvojbeno je III optužena osobno, kako je to ista i priznala, sudjelovala u uhićenju Branka Lovrića.

Doduše, za razliku od VII optuženog Zdravka Dragića koji je iskazao da je u uhićenju Branka Lovrića, osim njega, sudjelovala i III optužena Gordana Getoš Magdić, te VI optuženi Tihomir Valentić i Stjepan Bekavac, svjedokinja Nevenka Vuković je iskazala da je tom prilikom vidjela tri uniformirane osobe. Ova okolnost nije značajna jer svjedokinja iz pozicije na kojoj se nalazila (prozor iznad ulaznih vrata) nije mogla vidjeti da li se eventualno netko od osoba koje su sudjelovale u uhićenju Branka Lovrića, radi predostrožnosti, nalazio s druge strane kuće ili pak na određenom punktu u odnosu na tu kuću, što i proizlazi iz obrane III optužene Gordane Getoš Magdić koja je u pogledu uhićenja Branka Lovrića iskazala da im je I optuženi rekao da treba biti oprezan, tako da ih je, zbog prirode dojave da se radi o opasnoj osobi, krenulo više, a misli da su išli s dva auta.

U odnosu na događaj od 3. prosinca 1991. godine (Ad.2b.), neprijeporno je toga dana ispred svoje zgrade uhićen i odveden Alija Šabanović. Naime, svjedokinja Zita Šabanović je iskazala da je zadnji put sa svojim suprugom Alijom Šabanovićem razgovarala 2. prosinca 1991. godine, kada ga je nazvala iz Mađarske. Idućeg dana, dakle 3. studenog 1991. godine suprug joj se više nije javljao na telefon, iako ga je od 19 sati pa sve do ponoći pokušavala dobiti. Idućeg dana je nazvala susjede Zdenka i Mirjanu Blašković, koji su provalili u stan, međutim, Aliju Šabanovića nisu zatekli u stanu. Za svog supruga je iskazala da je po nacionalnosti bio Makedonac, te je radio u poduzeću „Gradnja“ i svako jutro je odlazio na posao. Iz prvog braka imao je sina koji je bio časnik u Jugoslavenskoj narodnoj armiji i nalazio se u Beogradu.

Nesporno je tijelo Alije Šabanovića pronađeno dana 7. veljače 1992. godine na sprudu na desnoj obali rijeke Drave. Obdukcijom je utvrđeno da je Alija Šabanović umro nasilnom smrću uslijed strijelnih ozljeda glave, time da su mu ruke na leđima bile vezane smeđom selotejp trakom. Prema tome, nedvojbeno je oštećeni Alija Šabanović, točno neutvrđenog dana, usmrćen iz vatrenog oružja, a obzirom na raspored četiri strijelne ozljede u vertikalnom nizu iza desnog uha, liječnik vještak je zaključio da je u oštećenog pucano rafalnom paljbom iz automatskog oružja i to iz relativne blizine.

U zapisniku o sekciji kao datum smrti oštećenog Alije Šabanovića je naveden 7. veljače 1992. godine, što svakako nije mogao biti dan kada je isti lišen života budući da su u zapisniku konstatirane truležne promjene na lešu, a liječnik vještak iskazao je da se zbog ovih truležnih promjena na lešu smrtni ishod oštećenog samo grubo može procijeniti na jedan do dva mjeseca prije pronalaska njegovog tijela. Budući da obducentu nije bio poznat datum smrti oštećenog Alije Šabanovića, za potrebe matičnog ureda je navedeno da je to 7. veljače 1992. godine kada je tijelo pronađeno.

Na temelju onoga što je u svojoj obrani u pogledu uhićenja oštećenog Alije Šabanovića iskazao VII optuženi Zdravko Dragić, nedvojbeno je utvrđeno da su Aliju Šabanovića dana 3. prosinca 1991. godine ispred njegove zgrade uhitili VI optuženi Tihomir Valentić, VII optuženi Zdravko Dragić i Stjepan Bekavac, kao pripadnici tajne grupe pri diverzantsko-izviđačkoj postrojbi Operativne zone Osijek, koji su dobili zapovijed da to izvrše.

VII optuženi Zdravko Dragić, opisujući kako je zajedno sa Stjepanom Bekavcem i VI optuženim Tihomirom Valentićem uhitio oštećenog Aliju Šabanovića, iskazao je da je isti živio u stambenoj zgradi u naselju Sjenjak, da je po nacionalnosti bio Makedonac, a za njega se, kao i u odnosu na druge osobe koje su prema zapovijedi trebale biti uhićene, govorilo da je četnik ili KOS-ovac. Prema tome VII optuženi Zdravko Dragić je znao sve bitne osobne podatke o Aliji Šabanoviću - ime, mjesto stanovanja i nacionalnost, koji su bili važni za izvršenje dobivenog zadatka time da je i vrlo detaljno opisao lokaciju stambene zgrade u kojoj je Alija Šabanović živio. Ovakve pojedinosti mogao je znati jedino netko tko je bio izravno uključen u uhićenje Alije Šabanovića, pa sve to nedvojbeno upućuje da je VII optuženi Zdravko Dragić, zajedno sa VI optuženim Tihomirom Valentićem i Stjepanom Bekavcem, osobno sudjelovao u uhićenju i odvođenju oštećenog Alije Šabanovića.

Svjedoci Stjepan Marković, Smilja Marković i Zdenko Blašković, koji su živjeli u istoj zgradi na Sjenjaku 119, kao i oštećeni Alija Šabanović, o inkriminiranom događaju nisu imali saznanja, osim što je svjedok Zdenko Blašković iskazao da je zadnji put Šabanovića vidio kako ulazi u jedan automobil iz kojeg su izašle tri ili četiri osobe u tamnim odijelima, a to je bilo jedno jutro, oko 7 – 7,30 sati, time da se ne sjeća koliko je prošlo vremena od tog događaja pa do momenta kada je čuo da Šabanovića više nema.

Iskaz naprijed navedenog svjedoka Zdenka Blaškovića ne može se ni na koji način povezati sa uhićenjem oštećenog Alije Šabanovića, jer niti sam svjedok u tome nije vidio ništa sumnjivo, pače, smatrao je da se radi o poslovnim partnerima od Šabanovića. Osim toga, ovaj svjedok nije ni približno mogao navesti vremenski razmak od događaja kada je zadnji puta vidio Šabanovića u odnosu na dan kada je čuo da je Šabanović nestao, a iskazujući kada je vidio da Šabanović ulazi u taj automobil, svjedok je naveo da je to bilo negdje u proljeće, iako je inkriminirani događaj desio u prosincu, dakle u zimskom razdoblju.

Jednako tako, niti iskaz svjedoka Vlade Frketića, koji je iskazao da mu je jedne prilike njegov vojnik Željko Matijašević, koji je u međuvremenu poginuo, rekao da je sa zaručnicom trebao ući u jedan prazan stan u Sjenjaku, ali ga je u tome spriječio pripadnik SUS-a Nurudin Šehović (u međuvremenu umro), koji ga je istjerao iz stana govoreći mu da tog čovjeka nisu „sklonili“ da bi on ušao u stan, a što je on naknadno povezo sa ubojstvom Alije Šabanovića, nije relevantno za inkriminirani događaj jer svjedokinja Zita Šabanović nije iskazala da je nakon nestanka njezinog supruga imala bilo kakvih problema sa stanom na Sjenjaku, kojeg je nastavila i dalje koristiti.

U konkretnom slučaju oštećeni Alija Šabanović nije ubijen kako bi se netko dokopao njegova stana, već je do uhićenja, a kasnije i likvidacije Alije Šabanovića od strane pripadnika tajne grupe, jednako kao i u prethodnom slučaju u odnosu na Branka Lovrića, došlo zbog njegove navodne neprijateljske aktivnosti, odnosno suradnje s KOS-om, kako je to iskazao VII optuženi Zdravko Dragić, a to se može povezati sa činjenicom da je sin Alije Šabanovića živio u Beogradu te je bio pripadnik JNA, koja je u inkriminiranom razdoblju oružano djelovala protiv Republike Hrvatske.

U odnosu na događaj od 7. prosinca 1991. godine (Ad.2c.), kojom prilikom je oštećeni Radoslav Ratković uhićen, te je istu večer, radi likvidacije, odveden na rijeku Dravu, gdje mu je pucano u glavu, ali je unatoč zadobivenoj teškoj i po život opasnoj prostrijelnoj ozljedi glave, uspio preživjeti, sve ono što su o tome događaju iskazali oštećeni Radoslav Ratković, te svjedoci Marija Prole, Željko Amšlinger, Mladen Pajtler, „Drava“ i u svojoj obrani III optužena Gordana Getoš Magdić, u bitnom je istovjetno s obranom VII optuženog Zdravka Dragića. Iskaze navedenih svjedoka sud je cijenio objektivnim jer su njihovi iskazi međusobno podudarni, a u vezi ovog događaja svjedoci nisu imali razloga neistinito iskazivati.

VII optuženi Zdravko Dragić u bitnom je iskazao da je zajedno sa Bušecom (Stjepan Bekavac) i Tihom (VI optuženi Tihomir Valentić) otišao u ulicu Feđe Milića u Osijeku, gdje se nalazio Radoslav Ratković, a istog su po nalogu trebali uhititi jer je bio KOS-ovac. Odatle su Radoslava Ratkovića u automobilu marke „Yugo“ crvene boje, kojemu je zadnje staklo bilo razbijeno, odvezli u podrum kuće u Dubrovačkoj ulici gdje su mu selotejp trakom vezali ruke. Istu večer, ili možda dan kasnije, V optuženi Dino Kontić ga je dovezao do obale rijeke Drave, gdje se Ratković već nalazio, te mu je tom prilikom Buše dao automatsku pušku MGV iz koje je on u Ratkovića ispalio jedan hitac, kojim ga je pogodio u glavu, u predjelu obraza. Nakon toga, Ratković je pao u rijeku, međutim, netko je povikao da je živ pa je ponovo pucao prema njemu, ovaj put iz puške kalašnjikov. Nakon nekoliko dana, III optužena ih je obavijestila da je Ratković preživio i da se nalazi u bolnici u Osijeku, a njemu je spočitnula da je zbog njegove nesposobnosti Ratković ostao živ.

Oštećeni Radoslav Ratković te svjedokinja Marija Prole, opisujući osobe koje su odvele oštećenog i prijevozno sredstvo koje su pri tome koristile, jednako kao i VII optuženi Zdravko Dragić, su iskazali da su Ratkovića iz kuće u ulici Feđe Milića odvele tri osobe odjevene u maskirne odore, koje su se dovezle u automobilu marke „Yugo“ crvene boje, na kojemu je bilo razbijeno jedno staklo. Nadalje, oštećeni Radoslav Ratković, opisujući ono što se nakon toga događalo, iskazao je da su ga ove osobe odvele u podrum kuće broj 30 u Dubrovačkoj ulici, gdje su ga ispitivali o njegovoj suradnji sa četnicima, a pri tome su ga udarali nogama, šakama, te su mu selotejp trakom vezali ruke te oblijepili usta. Nakon toga su ga odvezli do obale rijeke Drave gdje su u njega pucali. Prvim hitcem pogođen je u predjelu lijeve čeljusti, a nakon toga je pao u vodu, no kad je izronio na površinu, te otvorio usta da udahne zrak, uslijedio je i drugi hitac koji mu je prošao kroz otvorena usta te je izašao otprilike gdje i onaj prvi hitac. Nakon toga je ponovno zaronio te je uspio isplivati na obalu gdje se sakrio, a kad se osvijestio nalazio se u bolnici. I ovaj dio iskaza oštećenog je istovjetan s obranom VII optuženog Zdravka Dragića.

Doduše, iz iskaza oštećenog Radoslava Ratkovića proizlazi da su u njegovoj likvidaciji na obali rijeke Drave sudjelovale samo tri osobe, a VII optuženi Zdravko Dragić je iskazao da ga je do Drave dovezao V optuženi Dino Kontić, a tamo je vidio i II optuženog Ivicu Krnjaka. Međutim, ovaj iskaz VII optuženog nije kontradiktoran iskazu oštećenog Radoslava Ratkovića, jer je i VII optuženi naveo da su se na mjestu gdje je on pucao u Ratkovića, na obali rijeke Drave, još nalazili Buše i osoba čijeg imena se nije mogao sjetiti, dakle, tri osobe, time da je II optuženog Ivicu Krnjaka susreo na promenadi, kada se udaljivao od mjesta gdje je pucao u oštećenog, dok za V optuženog Dinu Kontića u tom momentu nije znao gdje se nalazio. Pri tome treba imati na umu da se ovaj događaj desio noću, te oštećeni Radoslav Ratković, osim osoba koje su se nalazile pokraj njega, u tim uvjetima, ali i u situaciji u kojoj je bio svjestan da će na tom mjestu uslijediti njegovo

pogubljenje, ostale osobe koje su se nalaziti dalje od samog mjesta gdje je u njega pucano, objektivno i nije mogao vidjeti.

Ozljede na tijelu oštećenog Radoslava Ratkovića u vidu krvnih podljeva na nadlakticama, podlakticama te obje natkoljenice, koje su, kako je to utvrdio liječnik vještak, nastale udarcima tupotvrđim sredstvom, objektivno potvrđuju njegov iskaz da je prije nego što je doveden na obalu rijeke Drave, fizički zlostavljan u kući u Dubrovačkoj ulici broj 30, a sve kako bi se od njega ishodilo priznanje o njegovoj suradnji sa neprijateljskom stranom.

Osim toga, iskaz oštećenog Radoslava Ratkovića o broju hitaca koji su u njega ispaljeni kritične zgrade - jedan dok se nalazio na obali, a drugi nakon što je pao u rijeku, posve je istovjetno s obranom VII optuženog Zdravka Dragića. No međutim, u odnosu na ovaj drugi hitac oštećeni je iskazao da ga je i taj hitac pogodio i to kroz otvorena usta te je izašao približno na istom mjestu (desni obraz) gdje i prvi hitac. Oštećeni Radoslav Ratković zasigurno nije mogao pogriješiti u odnosu na broj hitaca kojim je kritične zgrade pogođen, jer je sasvim precizno naveo lokacije na glavi gdje su ga oba hica pogodila. Iako je liječnik vještak zaključio da je ozljeda na glavi oštećenog najvjerojatnije nastala djelovanjem jednog projektila, ne može se posve isključiti mogućnost da je oštećeni pogođen i drugim projektilom, koji mu je, kako je to iskazao, prošao kroz otvorena usta, te je izašao približno na istom mjestu gdje i prvi. Ovu okolnost oštećeni nije imao razloga spominjati da se to doista nije desilo, time da je i VII optuženi Zdravko Dragić potvrdio da je prema oštećenom pucao i drugi put, kada je ovaj izronio na površinu vode.

Na mjestu događaja dana 8. prosinca 1991. godine na desnoj obali Drave obavljen je uviđaj povodom pronalaska tijela oštećenog Milutina Kutlića i NN osobe, time da je Milutin Kutlić ubijen 7. prosinca 1991. dakle istog dana kad je izvršen i pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića, a oštećeni Ratković je iskazao da je na istom mjesto nakon što je pucano u njega, dovedena još jedna osoba u koju su također pucali. Tom prilikom je pronađeno dvanaest (12) komada čahura call. 5,6 mm i dvije (2) čahure call. 7, 65 mm.

Prema podacima iz knjižice o tehničkim karakteristikama za automatsku pušku MG V, ova puška upotrebljava malokalibarsku municiju kalibra 5,6 mm, te može pucati rafalno i pojedinačno, a probojnost zrna je umjerena (na daljinu od 25 metara prodire 2,5 cm u zid od cigle). Dužina ovog oružja sa sklopljenim kundakom iznosi 480 mm, a naročito je podesna za naoružavanje policije te specijalnih vojnih jedinica.

Naprijed navedeni materijalni dokazi nedvojbeno potvrđuju obranu VII optuženog Zdravka Dragića, koji je iskazao da je u oštećenog Radoslava Ratkovića pucao iz automatske puške MG V, time da je i sam oštećeni zaključio da se radilo o oružju nekog manjeg kalibra, za koje je on mislio da je bio pištolj.

Nadalje, oštećeni Radoslav Ratković iskazao je da je za vrijeme dok se nalazio u bolnici na jednoj ceduljici napisao sve ono što mu se dogodilo, a ovu je ceduljicu predao dr. Mladenu Pajtleru.

Svjedok Mladen Pajtler je iskazao da oštećeni Radoslav Ratković, nakon što je zaprimljen u bolnicu, zbog prirode ozljede nije mogao govoriti, tako da mu je dao jedan papirić na kojem je napisao što mu se dogodilo, a on je taj papirić predao Željku Amšlingeru.

Svjedok Željko Amšlinger je iskazao da je po nalogu II optuženog Ivica Krnjaka otišao u bolnicu gdje je od dr. Pajtlera preuzeo jedan papirić, kojeg je predao II optuženom.

III optužena Gordana Getoš Magdić u odnosu na inkriminirani događaj iskazala je da je I optuženi Branimir Glavaš jednom prilikom pozvao u svoj ured i spočitao joj da je angažirala nesposobne ljude. Tom prilikom joj je pokazao pismo koje je iz bolnice u Osijeku, napisala osoba nakon što se poslije neuspjele likvidacije izvukla iz Drave (oštećeni Radoslav Ratković), a ovu likvidaciju su izvršile osobe koje je ona dovela u postrojbu, rekavši joj neka riješi problem koji je nastao zbog njezine greške. Nije joj poznato kako je Glavaš došao u posjed tog pisma, ali misli da je tog dana u njegovom uredu bio Željko Amšlinger, a pretpostavlja da je on donio to pismo. Nakon toga odlazi u Keršovanijevu ulicu, te jednom pripadniku daje zadaću da odmah ode u Opću bolnicu u Osijek gdje je ležao Radoslav Ratković i da ga usmrti, pa je ovaj prihvatio zadatak i otišao u bolnicu, ali kada se vratio rekao im je da nije uspio usmrtiti Ratkovića jer je bio čuvan. U pogledu Glavaševе naredbe da se riješi toga koji je odgovoran za neuspjelu likvidaciju Radoslava Ratkovića, III optužena je iskazala da je po dolasku u Keršovanijevu ulicu pozvala Dinu Kontića i rekla mu da se mora „riješiti“ svog šogora (VII optuženi Zdravko Dragić) zbog neuspjelog ubojstva Radoslava Ratkovića.

Ugroženi svjedok „Drava“ opisao je događaj u kojemu je kao pripadnik postrojbe kojom je zapovijedala Gordana Getoš Magdić i osobno sudjelovao u likvidaciji jednog civila kojeg su, on, Stjepan Bekavac i Tihomirom Valentićem odveli iz jedne kuće u Dubrovačkoj ulici na rijeku Dravu, te je on u tu osobu pucao iz „Škorpiona“ koji mu je dao Bekavac, međutim ta osoba je već bila mrtva jer je prethodno Bekavac ispalio dva hica u potiljak te osobe. S tim u svezi treba navesti da ovaj događaj nije obuhvaćen u optužnici Županijskog državnog odvjetništva.

Ugroženi svjedok „Drava“, opisujući što se u kući u Keršovanijevoj ulici događalo idućeg dana nakon akcije u kojoj je on sudjelovao, iskazao je da su tog dana, navečer Bekavac i Kontić nešto žustro raspravljali, te je Bekavac rekao da je jedna osoba preživjela te je isplivala iz Drave, pri čemu je Dragić bio uplakan i sav izvan sebe. Nakon toga, idućeg dana III optužena Gordana Getoš Magdić te Stjepan Bekavac i V optuženi Dino Kontić su rekli da se to mora riješiti, na način da se izvidi mogućnost likvidacije te osobe koja se nalazila u bolnici, a rekli su da se radi o nekom Ratkoviću. Ovaj zadatak je on prihvatio izvršiti, tako da je otišao u bolnicu, gdje je na kirurgiji pronašao Radoslava Ratkovića, međutim, nije mu padalo na pamet izvršiti dobiveni zadatak, pa se vratio u bazu rekavši da je Ratković čuvan te mu se nitko ne može približiti.

Iskaz ugroženog svjedoka „Drave“, koji je dobio i status krunskog svjedoka, sud je cijenio vjerodostojnim jer je ovaj svjedok i sam bio pripadnik tajne grupe, te je njegov iskaz o okolnostima inkriminiranog događaja i zadatka kojeg je trebao izvršiti prema Radoslavu Ratkoviću u bolnici u Osijeku, u bitnom suglasan s onim što je o tome iskazala III optužena Gordana Getoš Magdić. Sukladno onom što je kao razlog neizvršenja povjerenog zadatka da u bolnici usmrti Radoslava Ratkovića naveo ovaj svjedok, sud je u pogledu ove okolnosti izmijenio činjenični opis na način da je umjesto konstatacije da u tome nije uspio zbog prisutnosti policijskih djelatnika, utvrđeno da to nije želio izvršiti, a kako se radi o ugroženom svjedoku, njegov identitet se nije mogao navesti u činjeničnom opisu.

Naprijed navedeni iskazi, a poglavito obrana III optužene Gordane Getoš Magdić koja je VII optuženog Zdravka Dragića izravno označila kao osobu koja je odgovorna zbog

neuspjele likvidacije oštećenog Radoslava Ratkovića kao i iskaz ugroženog svjedoka „Drave“ koji je opisao ponašanje VII optuženog prilikom razgovora u bazi između Stjepana Bekavca i V optuženog Dine Kontića povodom ovog događaja, nedvojbeno upućuju da je VII optuženi Zdravko Dragić, što je isti i priznao u svojoj obrani, sudjelovao u uhićenju Radoslava Ratkovića, te je bio i neposredni izvršitelj u pokušaju njegove likvidacije. Ovo nesumnjivo potkrepljuje i činjenica da su na mjestu gdje je Radoslav Ratković doveden i na kojemu je izvršen neuspjeli pokušaj njegova usmrćenja, pronađene čahure kalibra 5,6 mm koje streljivo koristi automat MGV iz kojeg je oružja VII optuženi Zdravko Dragić pucao u oštećenog.

Iz naprijed navedenih dokaza nedvojbeno proizlazi da je VII optuženi Zdravko Dragić kao pripadnik tajne grupe pri postrojbi za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, zajedno sa pripadnicima ove grupe Stjepanom Bekavcem i VI optuženim Tihomirom Valentićem, uhitio Radoslava Ratkovića, kojeg su zatvorili u podrum kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30 gdje je isti ispitivan na okolnosti njegove suradnje sa neprijateljem te pri tome fizički zlostavljan, a ruke i usta su mu bili obljepljeni selotejp trakom, a nakon toga, istu večer na obali rijeke Drave, kod Tvrđe, VII optuženi Zdravko Dragić je iz automata marke MGV, kojeg mu je dao Stjepan Bekavac, u Radoslava Ratkovića ispalio hitac kojim ga je pogodio u glavu, u području obraza, a kada je ovaj nakon tog pogotka pao u vodu, prema njemu je iz automatske puške kalašnjikov ispalio još jedan hitac. Iako je Radoslav Ratković tom prilikom zadobio osobito tešku tjelesnu ozljedu, opasnost za njegov život je otklonjena pravovremenom medicinskom intervencijom u bolnici u Osijeku, gdje je nad oštećenim izvršen operativni zahvat.

Ono što je izuzetno važno u svezi pokušaja likvidacije oštećenog Radoslava Ratkovića, je postupanje optuženih nakon što su došli u posjed pisma kojeg je u bolnici napisao oštećeni o tome što mu se dogodilo. Prije svega valja navesti da su oštećeni Radoslav Ratković te svjedoci Pajtler i Amšlinger međusobno suglasno potvrdili postojanje tog pisma kao i njegovo kolanje od oštećenog koji ga je predao doktoru Mladenu Pajtleru, ovaj Željku Amšlingeru, a ovaj II optuženom Ivici Krnjaku, što predstavlja zatvoreni krug indicija. Nakon toga u posjed toga pisma dolazi I optuženi Branimir Glavaš koji zbog toga poziva III optuženu Gordanu Getoš Magdić i predočava joj to pismo te joj spočitava izbor osoba koje je odabrala u postrojbu, a zbog čije nesposobnosti je oštećeni Radoslav Ratković preživio, tražeći od nje da to riješi.

Iz naprijed navedenog je prije svega evidentno da su uhićenje kao i neuspjelu likvidaciju Radoslava Ratkovića poduzeli pripadnici tajne grupe kojom je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, kako je to naprijed utvrđeno, a nakon saznanja da je isti preživio, u daljnjim akcijama vezanim za oštećenog Radoslava Ratkovića sudjeluju i I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš Magdić.

Nadalje, razgovor između III optužene Gordane Getoš Magdić i I optuženog Branimira Glavaša povodom tog pisma jasno upućuje na zapovjednu strukturu unutar tajne grupe kao i međusobne odnose I, II i III optuženih te njihove ovlasti prema toj tajnoj grupi. Prema tome, iako je II optuženi Ivica Krnjak formalno bio zapovjednik ove postrojbe, te mu je Željko Amšlinger predao pismo oštećenog Radoslava Ratkovića, II optuženi je to pismo prosljedio I optuženom Branimiru Glavašu, koji kao neformalni zapovjednik konačno odlučuje što u konkretnom slučaju treba poduzeti, te radi toga i poziva III optuženu Gordanu Getoš Magdić kao zapovjednicu tajne grupe, a time i odgovornu za izvršavanje dobivenih zadataka od strane njezinih pripadnika, te joj izdaje daljnje zapovijedi o tome što III optužena

i pripadnici tajnog voda trebaju poduzeti u odnosu na Radoslava Ratkovića. Postupajući upravo po ovim zapovjedima III optužena je pripadnika tajnog voda uputila u bolnicu kako bi usmrtio oštećenog Radoslava Ratkovića, a osim toga je V optuženom Dini Kontiću naložila da iz tajnog voda odstrani VII optuženog Zdravka Dragića, jer je isti bio odgovoran zbog neispunjenja dobivenog zadatka da usmrti Radoslava Ratkovića.

U svezi pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića, sud nije cijenio vjerodostojnim iskaz svjedoka Krunoslava Fehira iz kojeg proizlazi da su u odvođenju Radoslava Ratkovića na obalu rijeke Drave, osim njega, sudjelovali Brekalo i Relatić, koji su pucali u oštećenog. Naime, prema sadržaju zapisnika od 20. srpnja 2005. godine, očito je svjedok Krunoslav Fehir, pod osobom koja se prezivala Brekalo, podrazumjevao Zorana Brekala, kojega je spominjao i u svezi izvršenja kaznenog djela iz točke 1a. (ubojstvo Čedomira Vučkovića), jer je svjedok o ovim događajima iskazivao kao o jednoj cjelini i nečemu što se dogodilo približno u isto vrijeme, te je u kontekstu oba ova događaja spominjao samo jednog Zorana Brekala, iako je nedvojbeno Zoran Brekalo poginuo 17. rujna 1991. godine, pa prema tome svakako nije mogao sudjelovati u pokušaju likvidacije Radoslava Ratkovića što se dogodilo dana 7. prosinca 1991. Tek na glavnoj raspravi svjedok Krunoslav Fehir u pogledu osobe po imenu Brekalo, za kojeg je rekao da je sudjelovao u pokušaju ubojstva Radoslava Ratkovića, te ubojstva Milutina Kutlića, je iskazao da to nije onaj Zoran Brekalo koji je s njim ulazio u garažu u zgradi SNO, u kojoj se nalazio Čedomir Vučković, već da se radi o drugoj osobi, ali istog prezimena.

Osim toga, i u pogledu druge osobe po imenu Relatić, kojeg je svjedok Krunoslav Fehir naveo kao osobu koja je sudjelovala u uhićenju te pokušaju likvidacije Radoslava Ratkovića, sam oštećeni je osporio tu mogućnost, navodeći da je Jure Relatić živio u ulici blizu njegove kuće te je i sam čuo kako se on hvalio da ga je likvidirao, međutim, oštećeni je to hvaljenje nazvao fantazijama. U svom iskazu od 20. srpnja 2005. godine svjedok Krunoslav Fehir je iskazao da su on i Relatić za vrijeme dok su vozili Ratkovića i Kutlića imali na glavi potkape za oči i usta, međutim, oštećeni Radoslav Ratković je iskazao da osobe koje su ga vozile prema rijeci Dravi, na glavi nisu imale nikakve maske. Iskaz oštećenog Radoslava Ratkovića sud je cijenio istinitim, jer da je Jure Relatić doista sudjelovao u njegovu odvođenju i pokušaju likvidacije, oštećeni bi ga, kao osobu iz svog susjedstva, svakako prepoznao.

Iz obrane koju je na okolnost inkriminiranih događaja III optužena Gordana Getoš Magdić iznijela u Policijskoj upravi osječko-baranjskoj 20. listopada 2006. razvidno je kako je ista svoja saznanja o ubojstvima koja su počinili pripadnici tajne grupe nastojala minimalizirati, navodeći da je jedino za Branka Lovrića, nakon što su ga uhitili te odveli u Dubrovačku ulicu, kasnije čula da je ubijen. Međutim, ovakva obrana III optužene, obzirom na činjenicu da je obnašala dužnost zapovjednice tajne grupe, nije prihvatljiva i to je, jednako kao i njezin navod da se u zapovjedima koje je dobivala od I optuženog Branimir Glavaš i II optuženog Ivica Krnjaka nije navodilo što s tim ljudima nakon ispitivanja treba učiniti, očito u funkciji minoriziranja njezine vlastite uloge i odgovornosti za ubojstva koja su počinili pripadnici tajne grupe. Naime, VII optuženi Zdravko Dragić, opisujući akcije privođenja civila u kojim je kao pripadnik tajne grupe on sudjelovao, iskazao je da to poduzimano nakon što su II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš Magdić izdali zapovjedi Bušeu (Stjepan Bekavac) ili Tihi (VI optuženi Tihomir Valentić) s kojima je on išao u akciju. Prema tome, nedvojbeno se III optužena Gordana Getoš Magdić, kao zapovjednica tajne grupe, nalazila u zapovjednom lancu u odnosu na ovu postrojbu i shodno tome, znala je za sve akcije koja su njezini pripadnici poduzimali. To proizlazi i iz obrane III optužene koja, kad

govori o zapovijedima koje je dobivala od I i II optuženog, navodi da ih je bilo više, a te su joj zapovjedi izdavali usmeno ili pismeno, na papiriću, te su sadržavale imena osoba koje se trebaju privesti i ispitati, što je ona prenosila na niže razine u jedinici. U odnosu na određene osoba koje su u Osijeku bile uhićene kao „peta kolona“, III optužena je iskazala da je više građana Osijeka bilo tako okarakterizirano, a ona se sjećala samo uhićenja Branka Lovrića, za koga je kasnije čula da je ubijen.

Međutim, u kontekstu naprijed navedene tvrdnje III optužene Gordane Getoš Magdić, koja je nakon toga iskazala da je o neuspjeloj likvidaciji Radoslava Ratkoviće saznala od I optuženog Branimira Glavaša, ako je tome tako, onda se postavlja pitanje kako je III optužena znala da je za neuspjelu likvidaciju Radoslava Ratkovića odgovoran upravo VII optuženi Zdravko Dragić, budući da joj I optuženi, osim što joj je spočitao da je angažirala nesposobne ljude, to nije rekao. Ovo upućuje da je III optužena kao zapovjednica tajne grupe koja je njezinim pripadnicima prenosila naredbe koje je dobila od I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivice Krnjaka, svakako znala za ta uhićenja i ubojstva civila koja su isti izvršili, ali i osobe koje su to počinile.

Upravo iz utvrđenih okolnosti postupanja I optuženog Branimira Glavaša, II optuženog Ivice Krnjaka i III optužene Gordane Getoš Magdić prema oštećenom Radoslavu Ratkoviću, do čega je došlo nakon što su saznali da je ovaj preživio likvidaciju, je evidentno da je njihovo djelovanje u cilju da se neuspjeli zadatak odnosno likvidacija Radoslava Ratkovića dovrši, bilo međusobno koordinirano. Osim toga, niti u tom slučaju, kako je to III optužena iskazala, I optuženi Branimir Glavaš joj nije naredio da se Radoslava Ratkovića, koji se nalazio u bolnici u Osijeku, usmrti, već je pozvao i priopćio joj da svoju pogrešku mora riješiti. Dakle, niti tom prilikom I optuženi nije eksplicitno III optuženoj naložio što treba poduzeti prema Radoslavu Ratkoviću, ali je ista očito znala što mora učiniti, jer se radilo o uhodanom sustavu postupanja u odnosu na osobe koje su bile označene kao „peta kolona“. Stoga je III optužena, nakon tog razgovora s I optuženim, odmah otišla u Keršovanijevu ulicu i jednom pripadniku tajne grupe dala zadaću da ode u bolnicu u Osijeku i Radoslava Ratkovića usmrti.

Slijedom naprijed navedenog, sve i da u svojim naredbama I i II optuženici nisu III optuženoj izričito nalagali da se uhićene osobe pogube, takvo se postupanje, iz konteksta zadaća koje je ova tajna grupa izvršavala u odnosu na osobe koje su bile stigmatizirane kao suradnici neprijatelja ili KOS-ovci, podrazumijevalo.

Svjedok Karl Gorinšek je iskazao da je 1991. u Osijeku bila aktivna „peta kolona“, a protiv su trebali djelovati obavještajni organi te civilna i vojna policija. Prema tome, sve da je za određenu civilnu osobu i utvrđeno da surađuje sa neprijateljskom stranom, diverzantsko-izviđačka postrojba kao vojna postrojba nije imala ovlasti vršiti uhićenja i ispitivanja civilnih osoba, pa su takve aktivnosti koje je poduzimala tajna grupa u sastavu ove postrojbe, bile izvan redovnog institucionalnog sustava i mogućnosti da ih se kontrolira. Zbog toga najbližoj rodbini žrtava ovog kaznenog djela i nije bilo moguće utvrditi tko ih je i zbog čega odveo, gdje su odvedeni i što im se dogodilo.

Tvrdnje I optuženog Branimira Glavaša i II optuženog Ivice Krnjaka da su u inkrimiranom razdoblju bili dislocirani u odnosu na III optuženu Gordanu Getoš Magdić je irelevantna, jer time nisu bili onemogućeni njihovi međusobni kontakti. To proizlazi i iz iskaza svjedoka Amšlingera i Šomodija koji su iskazali da su III optuženu vidali kada je

dolazila kod II optuženog Ivica Krnjaka, u zgradu „Agromeda“ u Školskoj ulici gdje se nalazilo zapovjedništvo SUS-a.

U odnosu na događaj iz točke 2.d. slijedom naprijed utvrđenog djelovanja I optuženog Branimira Glavaša, II optuženog Ivica Krnjaka i III optužene Gordane Getoš Magdić, nedvojbeno je da su nepoznati pripadnici tajne grupe kojom je zapovijedala III optužena u prosincu 1991. godine, a temeljem dobivenih zapovijedi uhitili, a nakon toga su na obali rijeke Drave usmrtili Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, Bogdana Počuču i NN žensku osobu, pucajući u njih iz vatrenog oružja.

Naime, način na koji su Milutin Kutlić, Svetislav Vukajlović, Bogdan Počuča te NN ženska osoba uhićeni i ubijeni, vrijeme i mjesto gdje je to počinjeno te konačno njihova etnička pripadnost, nedvojbeno upućuje da su ovo, kao i ubojstva Branka Lovrića, Alije Šabanovića te pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića, također izvršili pripadnici tajne grupe.

U odnosu na uhićenje Milutina Kutlića, koji je iz svoje kuće u Mrežničkoj ulici odveden 7. prosinca 1991. godine, a njegovo je tijelo pronađeno u rijeci Dravi dana 8. prosinca 1991. godine s prostrijelnom ozljedom glave, kao i uhićenje Svetislava Vukajlovića u njegovoj kući u Vrtnoj ulici broj 12 u Osijeku, u prvoj polovini mjeseca prosinca 1991. godine, a njegovo tijelo je pronađeno u rijeci Dravi dana 12. prosinca 1991. godine sa prostrijelnim ranama na glavi, svjedoci Krešimir Dorić i Šimo Ivašković su iskazali da su na dan kada su Milutin Kutlić i Svetislav Vukajlović nestali, ispred njihovih kuća vidjeli trojicu uniformiranih i naoružanih osoba koje su se dovezle automobilom marke „Yugo“ crvene boje, na kojem je zadnje staklo bilo razbijeno. Upravo ovaj automobil marke „Yugo“ na kojem je zadnje staklo bilo razbijeno, a kako je to i naprijed utvrđeno, je korišteno prilikom uhićenja oštećenog Radoslava Ratkovića od strane VI optuženog Tihomira Valentića, VII optuženog Zdravka Dragića i Stjepana Bekavaca, a i ugroženi svjedok „Drava“ je iskazao da su pripadnici tajnog voda u Keršovanijevoj ulici koristili automobil marke „Yugo“ crvene boje.

Jednako tako i prilikom uhićenja Bogdana Počuče, dana 28. prosinca 1991. godine, u kući u Wilsonovoj ulici broj 19, čije je tijelo pronađeno u rijeci Dravi dana 7. siječnja 1992. godine s prostrijelnim ozljedama glave, svjedok Predrag Novaković je iskazao da su toga dana ispred njegove kuće se jednim manjim osobnim automobilom dovezle tri uniformirane osobe koje su bile naoružane, te od tada Bogdana Počuču više nije vidio. Iako je u zapisniku o sekciji br: 19/92 kao datum smrti Bogdana Počuče naveden 7. siječanj 1992, to obzirom na utvrđene truležne promjene na tijelu za koje se navodi da su nastale duljim boravkom u vodi, svakako nije točan datum, a jednako kao i kod oštećenog Alije Šabanovića, liječnik obducent upisao je datum kad je pronađeno tijelo Bogdana Počuče u rijeci Dravi, kao datum njegove smrti, jer nije znao kad je isti ubijen.

Prema tome, način uhićenja i odvođenja Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića i Bogdana Počuče iz njihovih kuća je posve identičan s prethodnim uhićenjima Branka Lovrića, Alije Šabanovića i Radoslava Ratkovića koji su također uhićeni i odvedeni iz svojih kuća, a pri tome je uglavnom korišten isti osobni automobil marke „Yugo“ crvene boje, na kojemu je jedno staklo bilo razbijeno, a gotovo u svim slučajevima je to bilo izvršeno u grupi u kojoj su bila trojica pripadnika tajnog voda.

Nadalje, sredstvo kojim su Milutin Kutlić, NN ženska osoba i Bogdan Počuča bili vezani, na način da su im ruke na leđima bile vezane samoljepljivom trakom smeđe boje,

time da su ovom trakom Milutinu Kutliću i NN ženskoj osobi bila oblijepljena glava i usta, kao i Svetislavu Vukajloviću koji je na desnoj ruci imao gips, a ruka mu je u laktu bila savinuta, je potpuno identično sa sredstvom koje je uporabljeno prilikom vezivanja Alije Šabanovića i Radoslava Ratkovića, te se u svim ovim slučajevima, gotovo na isti način koristila traka iste boje.

Konačno, Milutin Kutlić, Svetislav Vukajlović, NN ženska osoba i Bogdan Počuča, jednako kao Branko Lovrić, Alija Šabanović i Radoslav Ratković su ubijeni na obali rijeke Drave, na način da im je iz vatrenog oružja pucano u glavu, i to iz relativne blizine.

Sud je nalaz i mišljenje liječnika vještaka dr. Borisa Dumenčića, koji je utvrdio mehanizam nastanka ozljeda kod svih oštećenih osoba, cijenio vjerodostojnim, jer je vještak stručno i savjesno analizirao predmet vještačenja, a njegovi zaključci su istovjetni s nalazom i mišljenjem liječnika obducenta, osim u odnosu na Milutina Kutlića kod kojeg je samo obrnuto od obdukcionog nalaza, utvrdio ulaznu i izlaznu ranu, za što je vještak dao valjane argumente, koje prihvaća i ovaj sud.

U svezi razloga uhićenja Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, Bogdana Počuče i NN ženske osobe, koji su potom i ubijeni, nedvojbeno je to učinjeno iz istih razloga kao i u slučajevima Branka Lovrića, Alije Šabanovića i Radoslava Ratkovića, dakle, prije svega zbog njihovog srpskog porijekla te sumnji da su zbog toga povezani sa neprijateljskom stranom, odnosno JNA ili pobunjenim dijelom srpskog stanovništva. Da je to tako proizlazi i iz iskaza svjedoka Miodraga Vukajlovića, sina Svetislava Vukajlovića, koji je iskazao da je dana 9. srpnja 1991. godine napustio Osijek nakon što ga je pred jednim lokalom sačekala grupa dečki, koja ga je najprije provocirala u vezi imena njegovog oca, a potom su ga napali i pretukli, te mu zaprijetili da se skloni ili će ga ubiti, time da mu je prethodno vlasnik lokala rekao da u tom lokalnu Srbi ne mogu dobiti piće. Prema tome, sinu oštećenog Svetislava Vukajlovića izravno je prijećeno zbog njegove i očeve etničke pripadnosti, zbog čega je isti bio prinuđen napustiti Osijek.

Naprijed navedene okolnosti koje su utvrđene u odnosu na Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, NN žensku osobu i Bogdana Počuču, obzirom na način gdje su isti uhićeni, zatim način na koji im je vezivanjem ekstremiteta samoljepivom trakom smeđe boje bio onemogućen fizički otpor, te konačno sam modus operandi koji je primijenjen pri njihovoj likvidaciji do koje je došlo pucanjem iz vatrenog oružja u glavu, ima sve sjedinjujuće elemente s ubojstvima Branka Lovrića, Alije Šabanovića i pokušajem ubojstva Radoslava Ratkovića, što nedvojbeno upućuje da su sva ova ubojstva, po identičnom obrascu u relativno kraćem vremenskom razdoblju od oko mjesec dana, počinili pripadnici tajne grupe kojom je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, a temeljem zapovijedi dobivenih od I i II optuženika.

U svezi osobe odnosno postrojbe koja je odgovorna za ubojstva na Dravi tijekom studenog i prosinca 1991. navedeno je što je s tim u svezi iskazao svjedok Ivan Grujić, a suglasno tome je iskazao i svjedok Zdravko Pejić, koji je govoreći o ubojstvu Bogdana Počuče, za kojeg je rekao da je inače bio lojalan Srbin, ali i o ostalim ubojstvima koja su se u to vrijeme događala u Osijeku, naveo da SZUP u vezi tih ubojstava nije imao relevantnih podataka o postrojbi koja bi se s tim mogla povezati, ali se po kuloarima i javnim pogovorima pričalo da je to povezano s grupom II optuženog Ivica Krnjaka. U odnosu na oštećene osobe, svjedoci Grujić i Pejić su iskazali da iako su izvršili provjeru, nisu utvrdili nikakvo njihovo protuhrvatsko djelovanje ili da bi bili suradnici KOS-a.

Slijedom naprijed navedenog nedvojbeno se može zaključiti da su likvidacije Branka Lovrića, Alije Šabanovića, Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, Bogdana Počuće, NN ženske osobe i pokušaj likvidacije Radoslava Ratkovića, koje su izvršili pripadnici tajne grupe u okviru postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, a temeljem naredbi koje su III optuženoj Gordani Getoš Magdić kao zapovjednici ove grupe izdavali I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak, bile pomno planirane i organizirane, kako na zapovjednoj razini tako i u realizaciji, pri čemu je svatko od optuženih, kako je to i naprijed utvrđeno, imao određenu ulogu. Okolnost da su oštećeni iz svojih kuća odvođeni tijekom dana, te u nazočnosti ukućana ili susjeda koji su to mogli vidjeti, a nakon toga su njihova tijela pronađena u rijeci Dravi, upućuje da se radilo o vojnicima koji su u ratnim uvjetima očito zloupotrebjavali svoje ovlasti koje je imali kao pripadnici diverzantsko-izvođačke postrojbe, te se njihovo postupanje prema civilnim osobama u Osijeku u inkriminiranom razdoblju nije smjelo dovesti u pitanje, iako je ova postrojba osnovana radi djelovanja na crti bojišnice i neprijateljskoj pozadini.

Naprijed su obrazloženi razlozi zbog kojih sud nije poklonio vjeru iskazu svjedoka Krunoslava Fehira u pogledu pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića, a iz istih razloga iskaz ovog svjedoka nije prihvatljiv niti u svezi onog što je ovaj svjedok iskazao u odnosu na ubojstvo Milutina Kutlića. Naime, opisujući ovaj događaj, svjedok Krunoslav Fehir je iskazao da je dr. Kutlić na rijeku Dravu, gdje su u njega pucali, doveden u pidžami. Međutim, ovaj navod svjedoka Fehira nije točan, jer je iz zapisnika o uviđaju te fotografijama iz fotoelaborata je razvidno da prilikom pronalaska tijela Milutina Kutlića, isti bio potpuno odjeven. Prema tome, očito u pogledu ovih događaja svjedok Krunoslav Fehir i nije znao identitet ubijene osobe, što je na koncu i naveo na glavnoj raspravi. Tome valja dodati da niti za jednu od oštećenih osoba nije utvrđeno da bi na Dravu bila dovedena u pidžami.

Također, sud nije kao istinit cijenio iskaz svjedoka Tihomira Aparija, a vezano za ubojstvo Bogdana Počuće, što je ovaj svjedok pripisao Josipu Katančiću. Naime, iskazi svjedoka Tihomira Aparija iz prethodnog postupka (zapisnici od 24. kolovoza 2005. i 14. veljače 2007.) su međusobno kontradiktorni u odnosu na neke bitne okolnosti onog što je ovaj svjedok iskazao u pogledu postupanja I optuženog Branimira Glavaša. Jednako tako, svjedok je i na glavnoj raspravi iskazivao nedosljedno, pri čemu se nije sjećao onog što je on sam, prema zapovijedi I optuženog Branimira Glavaša, trebao učiniti - ubiti Predraga Markovića kako bi ušao u njegov stan, a kada se prisjeća da je doista postupio po toj zapovijedi i Predraga Markovića odveo iz njegovog stana, posve nelogično dalje navodi da taj stan on nije tražio, a niti mu je bio potreban. S druge strane, sud je ispitao i svjedoka Josipa Katančića, koji je sasvim deciderano iskazao ono što mu je bilo poznato u svezi stana Bogdana Počuće, navodeći da iskaz svjedoka Aparija nije istinit. Ovaj svjedok opravdano postavlja pitanje zašto bi se on nekome, odnosno Tihomiru Apariju hvalio da je ubio Bogdana Počuću i na taj način sebe izložio opasnosti da odgovara za to kazneno djelo. Pri ocjeni vjerodostojnosti iskaza svjedoka Tihomira Aparija i Josipa Katančića, svjedok Katančić je bio uvjerljiviji, a u dokaznom postupku je utvrđeno da oštećeni nisu likvidirani zbog imovinske koristi, već je to bio rezultat organiziranog djelovanja u cilju likvidacije onih za koje se smatralo da su na bilo koji način povezani s neprijateljskom stranom.

Nastavno će se posebno obrazložiti odgovornost optuženika u odnosu na utvrđene činjenice za djela iz točke 2. a, b, c, i d.

Događaji od 31. kolovoza i 13. studenog 1991. godine

Iz činjeničnog opisa produljenog kaznenog djela izostavljeni su događaji od 31. kolovoza 1991. (u optužnici točka 2a.) za koji se I optuženi Branimir Glavaš tereti da je naredio likvidaciju Đorđa Petkovića, te događaj od 13. studenog 1991. godine (u optužnici točka 2.b. alineja 4. i točka 3.d. alineja 1.), a vezano za uhićenje i likvidaciju Jovana Grubića, za koje se terete I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš Magdić, te nepoznati pripadnici tajne grupe, jer nije dokazano da bi optuženici počinili ova kaznena djela na način kako im se to stavlja na teret.

U odnosu na događaj od 31. kolovoza 1991. godine, sud je cijenio vjerodostojnim iskaz svjedoka Krunoslava Fehira o onome što se toga dana događalo u garažama pokraj zgrade SNO-a, u koje je, kako je to iskazao ovaj svjedok, zajedno sa Čedomirom Vučkovićem bila dovedena još jedna osoba.

Iskaz svjedoka Krunoslava Fehira je potvrdio i svjedok Dražen Pavičić, koji je, kako je to i navedeno u obrazloženju događaja iz točke 1b. kritične zgrade kontaktirao sa Krunoslavom Fehirom, a ovaj svjedok je iskazao da je osim onoga što mu je Krunoslav Fehir rekao u svezi Čedomira Vučkovića, od drugih prisutnih osoba čuo da je navodno u garažama bio zatvoren još jedan čovjek. Nadalje, da se u garaži nalazila i druga osoba, potvrdio je i svjedok „06“, čiji je iskaz sud također cijenio objektivnim. Konačno i iz novinskog teksta „Spriječen atentat na Glavaša“, koji je objavljen u „ST“-u 5. rujna 1991. godine se navodi ime Đorđe Petrović, dakle pokraj Čedomira Vučkovića se spominje ime još jedne osobe koja je dana 31. kolovoza 1991. godine stradala u dvorištu zgrade SNO-a.

Doduše, svjedok Branko Zakanji, iako je potvrdio da se kritične zgrade nalazio na mjestu događaja u dvorištu ispred zgrade SNO porekao je da bi Đorđa Petkovića, zajedno sa Krunoslavom Fehirom, iz garaže uveo u hladnjaču. Međutim, u svezi ovog događaja svjedok Branko Zakanji i nije mogao biti objektivn jer bi priznanjem da je poduzeo radnju odvođenja te osobe iz garaže u hladnjaču, postao suodgovoran za izvršenje ovog kaznenog djela.

Svjedokinja Svjetlana Petković, kćerka oštećenog Đorđa Petkovića, iskazala je da se oštećeni nakon razvoda od njezine majke odselio, te je živio u stanu, na adresi Gundulićeva 12a u Osijeku, gdje ga je često posjećivala. Međutim, kako se neko vrijeme otac nije javljao, niti je odgovarao na telefonske pozive, početkom mjeseca rujna, zajedno s majkom, otišla je do njegovog stana, ali ga tamo nisu zatekle, a u stanu je sve bilo uredno. Nakon toga se obratila njegovom susjedu Antunu Koširu koji joj je rekao da su prije par dana njezina oca odveli uniformirani muškarci. Poslije toga je izvjesno vrijeme čekala, misleći da će se otac javiti, ali nakon što je majka u poduzeću čula da je otac ubijen, to je prijavila na policiju i Crveni križ. U pogledu vremena kada je u došla u stan Đorđa Petkovića svjedokinja je iskazala da nije u mogućnosti precizno navesti taj datum, osim što zna da je to bilo u ljeto 1991. godine.

Svjedokinja Zdenka Petković je iskazala da je početkom rujna 1991. godine sa kćerkom Svjetlanom Petković otišla potražiti svog bivšeg supruga Đorđa Petkovića, koji je stanovao u Gundulićevoj ulici. Kako ga nisu zatekle u stanu, pitale su susjeda Antuna što je sa Đorđem, a on im je rekao da su ga prije nekoliko dana odveli gardisti. Nakon određenog vremena u poduzeću se pričalo da je njezin bivši suprug ubijen, što je ona priopćila kćerki Svjetlani.

Svjedok Antun Košir je iskazao da stanuje u Osijeku u Gundulićevoj ulici broj 12 u kojoj je, preko puta njegovog stana, stanovao i Đorđe Petković. Sjeća se da ga je koncem kolovoza ili početkom rujna 1991. godine oko 11 sati pozvao jedan uniformirani vojnik da dođe u stan od Petkovića kako bi bio prisutan njegovom ispitivanju, a tu su bila još dvojica pripadnika HV-a. Tom prilikom su ga ispitivali u svezi dokumenata i rješenja za stan te prijatnji nekoj ženi po imenu Zdenka ili Ljerka, a potom su Đorđa Petkovića odveli i od tada ga više nije vidio. Prilikom ispitivanja u istražnom postupku svjedok Košir je iskazao da nije u mogućnosti preciznije odrediti datum kada je Đorđe Petković odveden iz svog stana. Na glavnoj raspravi svjedok Antun Košir je iskazao da je Đorđe Petković odveden 8. rujna 1991. godine, navodeći da se toga kasnije sjetio jer se događaj desio na blagdan Male Gospe, te se s prijateljima spremio otići na kirvaj.

Crveni križ Hrvatske dostavio je sudu presliku obrasca prijave koju je Svjetlana Petković podnijela Gradskom društvu Crvenog križa Osijek dana 31. prosinca 1991. godine. U točki 3. ove prijave, u rubrici o danu kada je zadnji puta kontaktirano s nestalom osobom, naveden je kratki opis događaj u kojemu se konstatira da je živio sam u kući i da je odveden od kuće oko 13 sati 7. rujna 1991. od strane dva čovjeka u uniformi ZNG, to je vidio susjed (list 8246).

Svjedokinja Svjetlana Petković nakon što joj je predložen naprijed citirani sadržaj prijave od 31. prosinca 1991. godine, iskazala je prilikom podnošenja prijave nije navela točan datum nestanka njezina oca, tako da joj nije poznato kako je upisno da je njezin otac odveden 7. rujna 1991. godine.

U popisu nestalih, zatočenih i nasilno odvedenih osoba s područja županije osječko-baranjske koje je sačinilo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH, pod rednim brojem 183 konstatirano je da je Đorđe Petković nestao dana 7. rujna 1991. godine (list 103-107).

Svjedok Krunoslav Fehir u svezi događaja od 31. kolovoza 1991. godine, prilikom ispitivanja dana 20. srpnja 2005. i 25. travnja 2007. godine, je iskazao da je pripadnik postrojbe Zoran Brekalo u automobilu marke „Yugo“ bijele boje dovezao dvije njemu nepoznate muške osobe, za koje je rekao da su četnici teroristi i da ih radi ispitivanja treba zatvoriti u garaže. Navečer, nakon što ga je I optuženi Branimir Glavaš pozvao u svoj ured, u ladici njegovog radnog stola je vidio dvije „lične karte“, te je na jednoj od tih karata prepoznao jednog zarobljenika u garaži. Kasnije je saznao da se radi o Čedomiru Vučkoviću i Đorđu Petroviću za koga je tek kasnije saznao da se zapravo zvao Đorđe Petković, te je došlo do zamjene njegovog identiteta, time da nije mogao objasniti kako je do toga došlo, navodeći da se za stradalou osobu u novinskom članku koji je objavljen u „ST-u“ navodilo ime Đorđe Petrović. Inače, za Đorđa Petkovića je znao da igra nogomet za mjesni klub, te ga je viđao i ranije u dva ili tri navrata, te da ga nije prepoznao prilikom dovođenja, a koncem 90-tih godina je saznao da se preziva Petković.

U odnosu na naprijed navedene dokaze, ostaje dvojbena činjenica da li je oštećeni Đorđe Petković iz svog stana odveden 31. kolovoza 1991. godine, kako bi to proizlazilo iz iskaza svjedoka Krunoslava Fehira, ili se to desilo dana 7. rujna 1991. godine, kako je to naznačeno u prijavi Crvenog križa od 31. prosinca 1991. godine, koju je podnijela Svjetlana Petković, kćerka oštećenog Đorđa Petkovića, a to proizlazi i iz popisa nestalih i nasilno odvedenih osoba s područja Osječko-baranjske županije.

Sud nije mogao dovesti u pitanje vjerodostojnost sadržaja prijave koju je Crvenom križu podnijela Svjetlana Petković, a u kojoj je naznačeno da je Đorđe Petković iz svog stana odveden 7. rujna 1991. godine. To stoga što niti svjedoci Svjetlana Petković i Zdenka Petković nisu mogli preciznije odrediti datum kada su došli u stan oštećenog te od Antuna Košira saznali kada je Đorđe Petković nestao. Jednako tako, niti svjedok Antun Košir, ispitan u istražnom postupku, nije mogao navesti točan datum kada su pripadnici HV-a odveli Đorđa Petkovića iz njegovog stana, međutim, na glavnoj raspravi ovaj je svjedok naveo da se to desilo 8. rujna 1991. godine.

U kontekstu naprijed navedenog, a imajući na umu da je svjedok Krunoslav Fehir iskazao da Đorđa Petkovića nije odmah prepoznao, već tek kada je vidio njegovu „ličnu kartu“, dakle, na temelju fotografije, što izaziva sumnju da li se zaista radilo o Đorđu Petkoviću ili je eventualno svjedok Krunoslav Fehir ovu osobu zamijenio s nekom drugom osobom. Naime, da je svjedok Fehir dobro poznao oštećenog svakako bi ga prepoznao odmah, nakon što je isti i doveden u dvorište SNO-a. Sam svjedok je iskazao da je Petkovića vidio u dva ili tri navrata i da je među njima bila velika razlika u godinama.

Unatoč svih izvedenih dokaza u svezi događaja od 31. kolovoza 1991. godine, sud nije kao posve izvjesno mogao utvrditi identitet oštećene osobe, dakle, da li se u garaži u dvorištu pokraj SNO-a, toga dana nalazio Đorđe Petković, ili neka druga osoba za koju je svjedok Krunoslav Fehir pogrešno smatrao da je Đorđe Petković, pa je stoga u ovom slučaju primjenjena odredba članka 3. stavka 2. ZKP-a, koja određuje da dvojbu glede postojanja činjenica koje tvore obilježja kaznenog djela sud rješava presudom na način koji je povoljniji za okrivljenika (načelo in dubio pro reo). Sukladno citiranom propisu iz činjeničnog opisa je ispuštena inkriminacija u kojoj se I optuženi Branimir Glavaš teretio da je izdao naredbu da se Đorđe Petković likvidira.

U odnosu na događaj od 13. studenog 1991. neprijeporno je Jovan Grubić toga dana nestao, kako je to iskazala svjedokinja Jelica Grubić, njegova supruga. O tome tko je uhvatio Jovana Grubića i gdje je isti odveden, svjedokinja Jelica Grubić, a niti svjedok Dragan Grubić, brat oštećenog, nisu imala saznanja, time da je svjedokinja Jelica Grubić iskazala da je zadnji put supruga vidjela u jutro, 13. studenog 1991. kada ga je automobilom odvezla do poduzeća Hrvatske šume gdje je on radio, a nakon toga više nije znala što se s njezinim suprugom dogodilo, sve dok njegov leš nije pronađen u Dravi kod Sarvaša.

Svjedok Javorko Bebek, koji je 1991. radio u poduzeću Hrvatske šume, iskazao je da je Jovan Grubić zajedno s njim radio u pravnom odijelu, a onog dana kada je nestao je otišao na službeni put u Valpovo i Đakovo. Na večer, od svog tadašnjeg vježbenika je saznao da ga je nazvala Jelica Grubić koja mu je rekla da se Jovan Grubić nije vratio kući.

Nesporno je tijelo oštećenog Jovana Grubića pronađeno 18. ožujka 1993. u mjestu Sarvaš, na lijevoj obali Drave.

Liječnik vještak Željko Vojvodić, pregledom leša je utvrdio da se na lijevoj strani lubanje, iznad uha, nalazi defekt u kostima veličine muške šake. Zaključio je da je Jovan Grubić umro nasilnom smrću uslijed udarca tupotvrdim predmetom (čekić, kundak) u lijevu stranu glave, iznad uha, do čega je vjerojatno došlo šest mjeseci prije pronalaska leša.

Na temelju izvedenih dokaza utvrđene okolnosti u odnosu na ubojstvo oštećenog Jovana Grubića, kako vremenski kad se to ubojstvo dogodilo, tako i obzirom na mjesto gdje je njegovo tijelo pronađeno (kod Sarvaša), te konačno utvrđeni uzrok smrti - udarac tupotvrđim predmetom u glavu, bitno se razlikuju u odnosu na naprijed utvrđena ubojstva i ne postoji niti jedan sjedinjujući element na temelju kojeg bi se ubojstvo Jovana Grubića moglo povezati s djelovanjem tajne grupe i ubojstvima koja su u inkriminiranom razdoblju počinili njezini pripadnici, kako je to utvrđeno u točkama 2a, b, c, i d. Stoga, kako u konkretnom slučaju nije dokazano da bi za inkriminirano postupanje bili odgovorni optuženici, to je ovaj događaj također ispušten iz činjeničnog opisa.

Kaznena odgovornost optuženih za djela iz točke 1. i 2. i utvrđene kazne

Položaj građanskih osoba (civila) u vrijeme rata ili oružanog sukoba reguliran je IV Ženevskom konvencijom o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. (u daljnjem tekstu Konvencija) i Dopunskim protokolom Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II).

U odnosu na inkriminirane događaje valja navesti da tijekom studenog i prosinca 1991. godine Hrvatska još uvijek nije imala status države, iako je Sabor Republike Hrvatske 8. listopada 1991. godine donio odluku o raskidanju državno-pravnih sveza sa republikama i pokrajinama koje su tvorile dotadašnju SFRJ. To stoga jer tijekom 1991. godine u međunarodnim odnosima Hrvatska nije bila priznata država i tek 15. siječnja 1992. godine, kada je uslijedilo to priznanje, Republika Hrvatska u međunarodnim odnosima stiče državno-pravni subjektivitet. Prema tome, oružani sukobi do kojih je došlo tijekom 1991. godine na području Republike Hrvatske, a u koje je na neprijateljskoj strani bila uključena i JNA, kao vojska SFRJ, nisu imali međunarodni karakter, pa je na ove događaje trebalo primijeniti pravila II. Dopunskog protokola.

U članku 3. Konvencije propisano je da u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter i koji izbije na području jedne od visokih stranaka ugovornica, svaka stranka sukoba dužna je primjenjivati barem ove odredbe:

1.S osobama koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koje su položili oružje i osobe koje su izvan bojnog ustroja („hores de combat“) zbog bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga, u svakoj će se prilici postupati čovječno, bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenog na rasi, boji kože, vjeroispovjesti ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju, ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju.

U tu su svrhu prema gore navedenim osobama zabranjeni i ostaju zabranjeni, u svako doba i na svakom mjestu, ovi čini:

- a) nasilje protiv života i tijela, osobito sve vrste ubojstava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja;
- b) uzimanje talaca;
- c) povreda osobnog dostojanstva, osobito uvredljivi i ponižavajući postupci;

d) izricanje i izvršavanje kazni bez prethodnog suđenja pred redovito ustrojenim sudom, koji pruža sva sudska jamstva priznata kao nužna od civiliziranih naroda.

U članku 4. Dopunskog protokola II propisana su temeljna jamstva kojim se određuje slijedeće:

1. Sve osobe koje izravno ne sudjeluju ili su prestale sudjelovati u neprijateljstvima, bez obzira na to je li njihova sloboda ograničena ili nije, imaju pravo na poštovanje svoje ličnosti, svoje časti, svojih uvjerenja i svojih vjerskih obreda. U svakoj će se prilici s njima postupati čovječno, bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja. Zabranjeno je narediti da ne smije biti preživjelih.

2. Ne dirajući prethodne opće odredbe, prema osobama navedenim u stavku 1. zabranjeni su i ostaju zabranjeni, u svako doba i na svakom mjestu, ovi čini:

a) nasilje protiv života i tijela, zdravlja i fizičkog ili mentalnog blagostanja osoba, osobito ubojstvo te okrutni postupci, kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji oblik tjelesne kazne;

U članku 5. Dopunskog protokola II koji u stavku 1. propisuje postupanje u donosu na osobe lišene slobode, u stavku 3. se određuje da s osobama koje nisu obuhvaćene stavkom 1, ali čija je sloboda na bilo koji način ograničena iz razloga vezanih za oružani sukob, postupat će se čovječno, u skladu s člankom 4. te stavcima 1. a), c) i d) i 2. b) ovog članka.

U članku 13. stavku 2. Dopunskog protokola II, koji se odnosi na zaštitu civilnog stanovništva, propisano je da niti civilno stanovništvo kao takvo, ni građanske osobe ne smiju biti predmet napada. Zabranjeni su čini nasilja ili prijetnje nasiljem kojih je glavna svrha terorizirati civilno stanovništvo.

U točki 1a. i b. utvrđeno je da su pripadnici Zaštitne čete, a nakon što su oštećene Nikolu Vasića i Čedomira Vučkovića uhitili i doveli u SNO odnosno garažu pokraj zgrade SNO, tamo ih fizički zlostavljali, na način da su Nikolu Vasića više sati u podrumskim prostorijama SNO-a udarali rukama, nogama i dijelovima oružja po cijelom tijelu, zbog čega je ovaj povremeno gubio svijest, a jednako tako su postupali i prema Čedomiru Vučkoviću, kojeg je Zoran Brekalo prinudio da popije sumpornu kiselinu, koja u dodiru sa sluznicom uzrokuje intenzivnu bol, time da u odnosu na Čedomira Vučkovića nije postojala nikakva osnova temeljem koje su ga pripadnici Zaštitne čete lišili slobode i zatvorili u garažu, te je stoga to bilo protuzakonito.

Naprijed opisano postupanje bilo je protivno citiranim odredbama Konvencije i Dopunskog protokola II, jer su pripadnici Zaštitne čete vršili nasilje koje je bilo usmjereno na tjelesni integritet oštećenih Nikole Vasića i Čedomira Vučkovića, prema istim postupali na nečovječan način, a time što su oštećenog Čedomira Vučkovića prinudili da popije sumpornu kiselinu, zbog čega je ovaj trpio intenzivne bolove do kojih dolazi u kontaktu kiseline sa sluznicom, sve to, obzirom na stupanj tih bolova i primijenjeno sredstvo ima karakter mučenja. Nedvojbeno su pripadnici Zaštitne čete primijenili navedene metode zlostavljanja kako bi od oštećenih ishodili neke informacija ili priznanje vezano za oružani sukob na području Osijeka, time da su Nikola Vasić i Čedomir Vučković bili civilne osobe.

Naime, u odnosu na oštećenog Čedomira Vučkovića nije utvrđeno da je bio pripadnik neke paravojne oružane formacije na strani pobunjenog dijela srpskog stanovništva ili da je sudjelovao u neprijateljskim djelovanjima, a prilikom dovođenja u garažu pokraj SNO, u trenutku pogibije, na sebi je imao civilnu odjeću, što sve upućuje da je imao status civilne osobe. Isti status je imao i oštećeni Nikola Vasić, iako je presudom Vojnog suda u Osijeku od 28. srpnja 1992. godine, broj K-446/92, Nikola Vasić pravomoćno osuđen zbog krivičnog djela pripremanja oružane pobune iz članka 236-n u vezi sa člankom 236-f stavak 1. KZ RH.

Zaštitni objekt Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata i Dopunskog protokola II toj Konvenciji, su sve osobe koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima ili su prestale sudjelovati u neprijateljstvima, uključujući i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe koje su izvan bojnog ustroja zbog bolesti, rana, lišenja slobode, bilo kojeg drugog razloga (članak 3. stavak 1. Konvencije i članak 4. Dopunskog protokola).

U naprijed citiranoj presudi Vojnog suda u Osijeku nije utvrđeno da bi Nikola Vasić uopće aktivno vojno djelovao na način da bi bio pripadnik neke paravojne oružane formacije pobunjenog dijela srpskog stanovništva, ili se nalazio u vojnom ustroju. Pače, oštećeni je uhićen u svojoj kući, u civilnoj odjeći. Čak i da je postojala opravdana sumnja da se Nikola Vasić bavio aktivnostima koje su štetne za sigurnost Republike Hrvatske, sukladno članku 5. Konvencije, koji određuje da se u svakom slučaju s takvim osobama postupa čovječno, on je imao pravo na nepovredivost svog tjelesnog integriteta.

Postupanje pripadnika Zaštitne čete prema oštećenom Nikoli Vasiću i Čedomiru Vučkoviću u inkriminiranom razdoblju, nedvojbeno je bilo povezano sa oružanim sukobom na teritoriju Republike Hrvatske, do kojih je došlo i na području grada Osijeka, koji je bio izložen oružanim napadima od strane tzv. JNA i pobunjenog dijela lokalnog srpskog stanovništva protiv legalno izabranih organa vlasti u Republici Hrvatskoj i njezin ustavno-pravni poredak. S tim u svezi oštećeni Nikola Vasić je iskazao da su ga pripadnici Zaštitne čete ispitivali upravo na okolnosti njegova neprijateljskog djelovanja, a u odnosu na Čedomira Vučkovića, kako je to iskazao krunski svjedok Krunoslav Fehir, je Zoran Brekalo rekao da se radi o četniku.

U poglavlju „Situacija u Osijeku i položaj I optuženog Branimira Glavaša“ utvrđeno je da je I optuženi u odnosu na Zaštitnu četvu imao efektivne zapovjedne ovlasti.

U Zakonu o obrani (NN broj 49/91) od 20. rujna 1991. godine su propisane dužnosti poštivanja propisa međunarodnog prava od strane pripadnika oružanih snaga te zapovjednika. U članku 39. ovog Zakona se propisuje da se pripadnici oružanih snaga uvijek i pod svim okolnostima, pri izvođenju borbenih djelovanja, pridržavaju pravila međunarodnog ratnog prava u humanom postupku s neprijateljskim ranjenicima i zarobljenicima, o zaštiti stanovništva te drugih pravila tog prava, sukladno s Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i preuzetim međusobnim obvezama. U članku 49. ZO-a, određuje se da vođenje i zapovijedanje u oružanim snagama provode zapovjednici i časnici oružanih snaga sukladno sa zakonom. Oni vode i zapovijedaju zapovjedništvima, stožerima, postrojbama i ustanovama oružanih snaga sukladno s ovlaštenjima koja im dade Predsjednik Republike i ministar obrane te obavljaju upravne poslove iz ovlasti Ministarstva obrane, koji su im određeni zakonom i propisima Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva obrane.

Pored toga, odgovornost zapovjednika za primjenu međunarodnog ratnog prava utvrđena je i u odredbama Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I od 8. lipnja 1977.)

U članku 86. stavak 2. naprijed navedenog Protokola propisano je da činjenica da je povredu Konvencija ili Protokola I počinio neki podčinjeni ne oslobađa njegove pretpostavljene njegove odgovornosti ako su znali ili imali informacije koje su im u danim okolnostima omogućavale da zakluče da je taj podčinjeni počinio ili će počinuti takvu povredu i ako nisu poduzeli sve moguće mjere u okviru svoje ovlasti kako bi spriječili ili suzbili tu povredu.

Prema članku 87. Protokola I, vojni zapovjednici su, što se tiče pripadnika oružanih snaga pod njihovim zapovjedništvom i drugih osoba pod njihovom kontrolom, dužni spriječiti, suzbiti i prijaviti nadležnim vlastima povredu Konvencija i ovog Protokola (članak 87. stavak 1.), a i pokrenuti, kada je to umjesno, kazneni i disciplinski postupak protiv prekršitelja (članak 87. stavak 3.).

I optuženi Branimir Glavaš je iskazao da je kao pravnik, ali i zapovjednik obrane grada Osijeka znao za odredbe međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata.

Sukladno naprijed citiranim odredbama, I optuženi Branimir Glavaš kao stvarni zapovjednik Zaštitne čete, koji je imao efektivnu kontrolu nad pripadnicima ove vojne postrojbe, time je bio i garant sigurnosti temeljnih prava u odnosu na sve osobe koje su iz bilo kojeg razloga se nalazile u ovlastima pripadnika Zaštitne čete, pa tako i u odnosu na oštećene Nikolu Vasića i Čedomira Vučkovića.

U točki 1a. i b. nedvojbeno je utvrđeno da je I optuženi Branimir Glavaš znao da su njemu podređeni pripadnici Zaštitne čete, prema oštećenima Nikoli Vasiću i Čedomiru Vučkoviću postupali nečovječno, na način da su ih grubo fizički zlostavljali nanoseći im tjelesne ozljede, a osim toga su Čedomira Vučkovića i mučili, ulijevajući mu sumpornu kiselinu u usta, a jednako tako je svakako znao da su ovakvi postupci prema civilnim osobama za vrijeme oružanog sukoba bili protivni pravilima međunarodnog prava kojim se štiti položaj građanskih osoba za vrijeme oružanog sukoba.

U članku 28. stavku 2. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske propisano je da krivično djelo može biti počinjeno nečinjenjem samo kad počinitelj propusti činjenje koje je bio dužan izvršiti.

Nedvojbeno je I optuženi Branimir Glavaš bio odgovoran za naprijed utvrđene postupke postupanje pripadnika Zaštitne čete prema oštećenim Nikoli Vasiću i Čedomiru Vučkoviću. To stoga jer je upravo I optuženi bio garant nepovredivosti tjelesnog integriteta oštećenih Nikole Vasića i Čedomira Vučkovića koje su pripadnici Zaštitne čete uhitili, a nakon toga ih zlostavljali i mučili, što je I optuženi znao, te premda je takvo postupanje pripadnika ove postrojbe mogao, a kao njihov stvarni zapovjednik je bio i dužan spriječiti, to je propustio učiniti, iako je bio svjestan da su ovakvi postupci pripadnika Zaštitne čete prema civilnim osobama za vrijeme oružanog sukoba, u suprotnosti s pravilima međunarodnog prava odnosno člancima 3. stavak 1. točka a. Konvencije i člancima 4. stavak 1. i 2. točka a. te člankom 5. stavak 3. i člankom 13. Dopunskog protokola. Stoga se u ponašanju I optuženog Branimira Glavaša u odnosu na kazneno djelo iz točke 1a. i b. stječu objektivni i

subjektivni elementi kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. u svezi članka 28. OKZ RH, zbog čega je proglašen krivim te mu je za ovo krivično djelo utvrđena kazna zatvora u trajanju od pet godina.

U odnosu na događaj iz točke 2a, b, c. i d. nedvojbeno je utvrđeno da je I optuženi Branimir Glavaš, zajedno sa II optuženim Ivicom Krnjakom koji je bio zapovjednik diverzantsko-izviđačke postrojbe Operativne zone Osijek, pri toj postrojbi osnovao tajnu grupu, nad čijim djelovanjem su I i II optuženi imali nadzor, tako da je I optuženi zajedno sa II optuženim koji je bio zapovjednik postrojbe, imao efektivne zapovjedne ovlasti nad ovom tajnom grupom kojom je zapovijedala III optužena Gordana Getoš Magdić, dok su V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić bili pripadnici ove tajne grupe. Također, nedvojbeno je utvrđeno da su na temelju zapovjedi koje su I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak izdavali III optuženoj Gordani Getoš Magdić, a koje je ista prenosila pripadnicima te postrojbe, te su V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić, te drugi nepoznati pripadnici tajne grupe, postupajući po tim zapovijedima su tijekom studenog i prosinca 1991. godine, uhitili te protuzakonito zatvarali, a potom i pogubili Branka Lovrića, Aliju Šabanovića, Mulutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, NN žensku osobu i Bogdana Počuču, a jednako tako su uhitili, protuzakonito zatvorili i zlostavljali, te pokušali ubiti Radoslava Ratkovića, koji je preživio likvidaciju.

Sve naprijed navedene osobe, kao i Radoslav Ratković, su bili građani Osijeka, koji su u inkriminiranom razdoblju radili u nekom od poduzeća ili ustanova u Osijeku. Nedvojbeno je da su uhićenja oštećenih osoba, koje su po nacionalnosti uglavnom bili Srbi, bila u vezi sa oružanim sukobima te neprijateljskim djelovanjem JNA i pobunjenog dijela srpskog stanovništva na području Osijeka, iako za niti jednu od ovih osoba nije utvrđeno da bi na bilo koji način djelovala protiv Republike Hrvatske ili surađivala sa neprijateljskom stranom.

Slijedom naprijed navedenog, I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić su kazneno djelo iz točke 2. počinili kao suizvršitelji.

U članku 20. OKZ RH suizvršilaštvo je definirano kao zajedničko krivično djelo počinjeno od strane više osoba sudjelovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način.

Obzirom na način kako je osnovana tajna grupa, status kojeg su I, II i III optuženici imali u toj tajnoj grupi, zatim zadatke koje su u ostvarenju ciljeva ove tajne grupe izvršavali V, VI i VII optuženi, te drugi nepoznati pripadnici, a temeljem zapovijedi koje su im preko III optužene Gordane Getoš Magdić izdavali I optuženi Branimir Glavaš i II optuženi Ivica Krnjak, pa su prema tim zapovijedima uhitili te ubili Branka Lovrića, Aliju Šabanovića, Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, NN žensku osobu i Bogdana Počuču, dok je Radoslav Ratković uspio preživjeti likvidaciju, sve to nedvojbeno upućuje da su optuženici pri izvršavanju ovih likvidacija postupali prema prethodnom dogovoru, a na temelju podjele rada.

Događaji opisani u točkama 2a, b, c. i d. rezultat su zajedničkog, koordiniranog djelovanja I, II, III, V, VI i VII optuženih, koji su u procesu izvršavanja ciljeva tajne grupe, a na bazi podjele uloga, ostvarivali svoj dio posla, tako da su I, II i III optuženi naređivali protuzakonita uhićenja i zatvaranja, te likvidacije civilnih osoba, što su V, VI i VII optuženi,

te ostali nepoznati pripadnici tajne grupe, izvršavali, i to sukladno dijelu posla kojega je svaki od njih u pojedinom zadatku preuzeo i trebao izvršiti. Eklatantan primjer ovakve podjele uloga u izvršenju zadatka likvidacija civilne osobe, upravo je događaj od 7. prosinca 1991. godine, kojom prilikom je neposredni izvršitelj ove likvidacije bio VII optuženi Zdravko Dragić, dok su ostala dva pripadnika Radoslava Ratkovića pridržavali i time mu onemogućavali eventualni bijeg. Na mjesto ovog događaja Radoslava Ratkovića je dovezao V optuženi Dino Kontić, a tu se nalazio i II optuženi Ivica Krnjak, kojeg VII optuženi susreće nakon što se udaljio s lica mjesta, te mu se obraća navodeći da je bezvezan osjećaj ubiti čovjeka. Prema tome, u ovom slučaju su svi navedeni optuženici djelovali u istom cilju, time da je VII optuženi tom prilikom određen kao izvršitelj likvidacije, a drugi mu olakšavali i osiguravali izvršenje djela, a sve to je bilo u okviru njihovog zajedničkog dogovora. Isto je to i u odnosu na uhićenja i ubojstvo Branka Lovrića, time da je u uhićenju ove osobe sudjelovala i III optužena Gordana Getoš Magdić, zatim ubojstvo Alije Šabanovića, te ostalih žrtava ovog kaznenog djela u kojem su optuženi sudjelovali, zavisno od svog položaja u tajnog grupi, čije djelovanje je nedvojbeno bilo dobro organizirano, kako na zapovjednoj tako i na operativnoj razini.

U odnosu na izvršenje pojedinih, naprijed utvrđenih ubojstava, svaki od optuženika je imao neposredni interes i izvršiteljsku volju da se zadaci ove tajne grupe – likvidacije civilnih osoba i ostvare. Da je tome tako proizlazi i iz sadržaja razgovora koji se vodio između V optuženog Dine Kontića i Stjepana Bekavca povodom neuspjele likvidacije Radoslava Ratkovića, u kojemu oni raspravljaju o ovom događaju te se pitaju što bi trebalo dalje poduzeti, o čemu je iskazivao ugroženi svjedok „Drava“.

Pri izvršenju kaznenih djela iz točke 2a, b, c. i d, I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš Magdić, time što su za vrijeme oružanog sukoba naredili da se civilno stanovništvo protuzakonito uhićuje i zatvara, a potom i ubija, što su V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić, na naprijed opisani način i izvršavali, su postupili protivno citiranim pravilima IV. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine i pravilima Dopunskog protokola II u kojim se ovakvi akti nasilja protiv života zabranjuju.

I optuženi Branimir Glavaš iskazao je da je kao pravnik, ali i zapovjednik obrane grada Osijeka znao za odredbe međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata, a jednako tako su iskazali II optuženi Ivica Krnjak te III optužena Gordana Getoš Magdić, dok su V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić iskazali da nisu znali što te odredbe točno sadrže, međutim, znali su što se za vrijeme rata smjelo činiti u odnosu na civile i ratne zarobljenike.

Nesumnjivo je svakom prosječnom čovjeku, bez obzira na stupanj obrazovanja, društveni status, porijeklo itd. sve i da mu uopće nisu poznata pravila međunarodnog ratnog prava kojim se u ratu štite civilne osobe od bilo kakvih ataka na život i tjelesni integritet, poznato da uporaba represivnih metoda te ubojstva nedužnih osoba nije dozvoljeno i da su takvi akti, bez obzira u kojim okolnostima su počinjeni, zakonom zabranjeni, jer to predstavlja civilizacijski standard, pa je to i svaki od optuženih nedvojbeno znao.

Prema tome, time što su I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš Magdić za vrijeme oružanog sukoba naređivali uhićenja naprijed navedenih oštećenih osoba, pri čemu su neki od njih zatvarani i zlostavljani, a potom su ih po tim naredbama V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi

Zdravko Dragić, te drugi nepoznati pripadnici tajne grupe, ubijali, iako su bili svjesni da su takvi postupci i akti likvidacije zabranjeni, očito su to htjeli počinuti, jer su u tom cilju poduzimali sve da to i ostvare. Prema tome, u ponašanju optuženika se ostvaruju objektivni i subjektivni elementi krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ RH, koji su počinili s izravnim umišljajem, te ih je sud proglasio krivim.

Slijedom svega naprijed navedenog, I optuženom Branimiru Glavašu za kazneno djelo iz članka 120. stavak 1. OKZ RH utvrđena je kazna zatvora u trajanju od 8 (osam) godina, koja je objedinjena sa kaznom zatvora u trajanju od 5 (pet) godina za kazneno djelo iz točke 1, pa je isti osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, II optuženi Ivica Krnjak je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina, III optužena Gordana Getoš Magdić je osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina, a V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić, svaki na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina.

Prilikom odmjerenja kazni sud je svakom od optuženih kao olakotno cijenio raniju neosuđivanost, njihove osobne i porodične prilike, a izvan konteksta inkriminiranih događaja i njihovo učešće u Domovinskom ratu te doprinos u obrani Republike Hrvatske. Optuženicima je kao otegotno cijenjena težina počinjenih kaznenih djela, prije svega sa aspekta društvene neprihvatljivosti njihovih postupaka prema jednoj nezaštićenoj kategoriji civilnog stanovništva u vrijeme rata odnosno oružanog sukoba, kao i činjenica da su pogubljene nedužne osobe, zatim način počinjenja tih djela i izražena upornost u realizaciji tih likvidacija, te konačno broj žrtava koji je nastao ovakvim protupravnim postupanjem optuženika.

Kazne zatvora koje su izrečene I optuženom Branimiru Glavašu, II optuženom Ivici Krnjaku, III optuženoj Gordani Getoš Magdić, V optuženom Dini Kontiću, VI optuženom Tihomiru Valentiću i VII optuženom Zdravku Dragiću su individualizirane, zavisno od uloge i doprinosa svakog optuženika ponaosob u ostvarenju djela. Po ocjeni suda, izrečene kazne su primjerene težini počinjenih kaznenih djela, te će se ovim kaznama postići ciljevi specijalne i generalne prevencije.

Temeljem članka 45. stavak 1. OKZ RH, optuženicima je u izrečene kazne zatvora uračunato vrijeme provedeno u pritvoru, kao i vrijeme lišenja slobode za vrijeme ispitivanja u policijskoj postaji.

Troškovi kaznenog postupka

Temeljem članka 122. stavak 4. ZKP-a, sud je sve optuženike u cijelosti oslobodio obveze naknade troškova kaznenog postupka obzirom na činjenicu da je odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske, umjesto Županijskog suda u Osijeku, kao mjesno nadležan određen ovaj sud. Zbog toga su optuženici i njihovi branitelji na glavnu raspravu morali putovati iz Osijeka u Zagreb. Već samo putovanje na ovoj relaciji je iziskivalo velika financijska sredstva koja su se povećavala time što su zbog trajanja glavne rasprave optuženici i po više dana morali boraviti u Zagrebu, a glavna rasprava je sa prekidima trajala gotovo jednu godinu i šest mjeseci. Osim toga, i većina svjedoka na glavnu raspravu je putovala iz Osijeka u Zagreb. Iz navedenih razloga nije bilo opravdano optuženike, pokraj svih troškova koje su imali za vrijeme trajanja glavne rasprave, dodatno financijski opteretiti

obvezom plaćanja troškova kaznenog postupka, jer bi se na taj način dovelo u pitanje njihovo uzdržavanje kao i uzdržavanje osoba koje su dužni uzdržavati.

Temeljem članka 122. stavak 1. u vezi članka 119. stavak 8. ZKP-a, optuženici su obvezani na naknadu troškova koje je u ovom postupku imao oštećeni Radoslav Ratković, a u iznosu od 80.215,00 kuna. Ovi troškovi su nastali radnjama koje je tijekom istražnog postupka i na glavnoj raspravi poduzela punomoćnica oštećenog, odvjetnica Ljiljana Banac, kao i troškovima koje je imao sam oštećeni Radoslav Ratković. Budući da su sve radnje kao i zatražena nagrada za te radnje, koje je punomoćnica oštećenog specificirala u svom troškovniku, u skladu s odredbama Tbr. 4. i 35. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, to je ovaj zahtjev za naknadu troškova oštećenog valjalo usvojiti.

U Zagrebu 8. svibnja 2009.

Zapisničar:

Draženka Mraović

Predsjednik vijeća:

Željko Horvatić

UPUTA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ove presude stranke imaju pravo žalbe u roku od petnaest (15) dana od dana primitka pisanog opravka. Žalba se podnosi ovom sudu pisano, u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku, o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

DNA:

1. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu na broj K-DO-105/06
2. I optuženi Branimir Glavaš
3. II optuženi Ivica Krnjak
4. III optužena Gordana Getoš Magdić
5. V optuženi Dino Kontić
6. VI optuženi Tihomir Valentić
7. VII optuženi Zdravko Dragić
8. branitelj I optuženika odvjetnik Dražen Matijević, Veljko Miljević, Ante Madunić
9. branitelj II optuženika odvjetnik Domagoj Rešetar i Neven Gotal
10. branitelj III optužene odvjetnik Antun Babić
11. branitelj V optuženika odvjetnik Radan Kovač
12. branitelj VI optuženika odvjetnik Boris Vrdoljak, odvjetnica Jadranka Sloković
13. branitelj VII optuženika odvjetnik Dragutin Gajski
14. punomoćnica oštećenika odvjetnica Ljiljana Banac – nakon pravomoćnosti
15. u spis

SADRŽAJ

1. Izreka presude	1- 6
2. Optužnica i očitovanja optuženih	6-8
3. Obrane optuženih	8-23
4. Izvedeni dokazi	23-32
5. Odbijeni dokazi	32-41
6. Situacija u Osijeku i položaj I optuženog Branimira Glavaša tijekom 1991. godine	42-67
7. Događaji od 12. srpnja i 31. kolovoza 1991. godine – točka 1a. i b.	67-95
8. Događaj iz studenog i prosinca 1991. godine točka 2a, b, c i d	95-146
9. Događaji od 31. kolovoza i 13. studenog 1991. godine	147-150
10. Kaznena odgovornost optuženih za djela iz točke 1. i 2. i utvrđene kazne	150-156
11. Troškovi kaznenog postupka	156-157